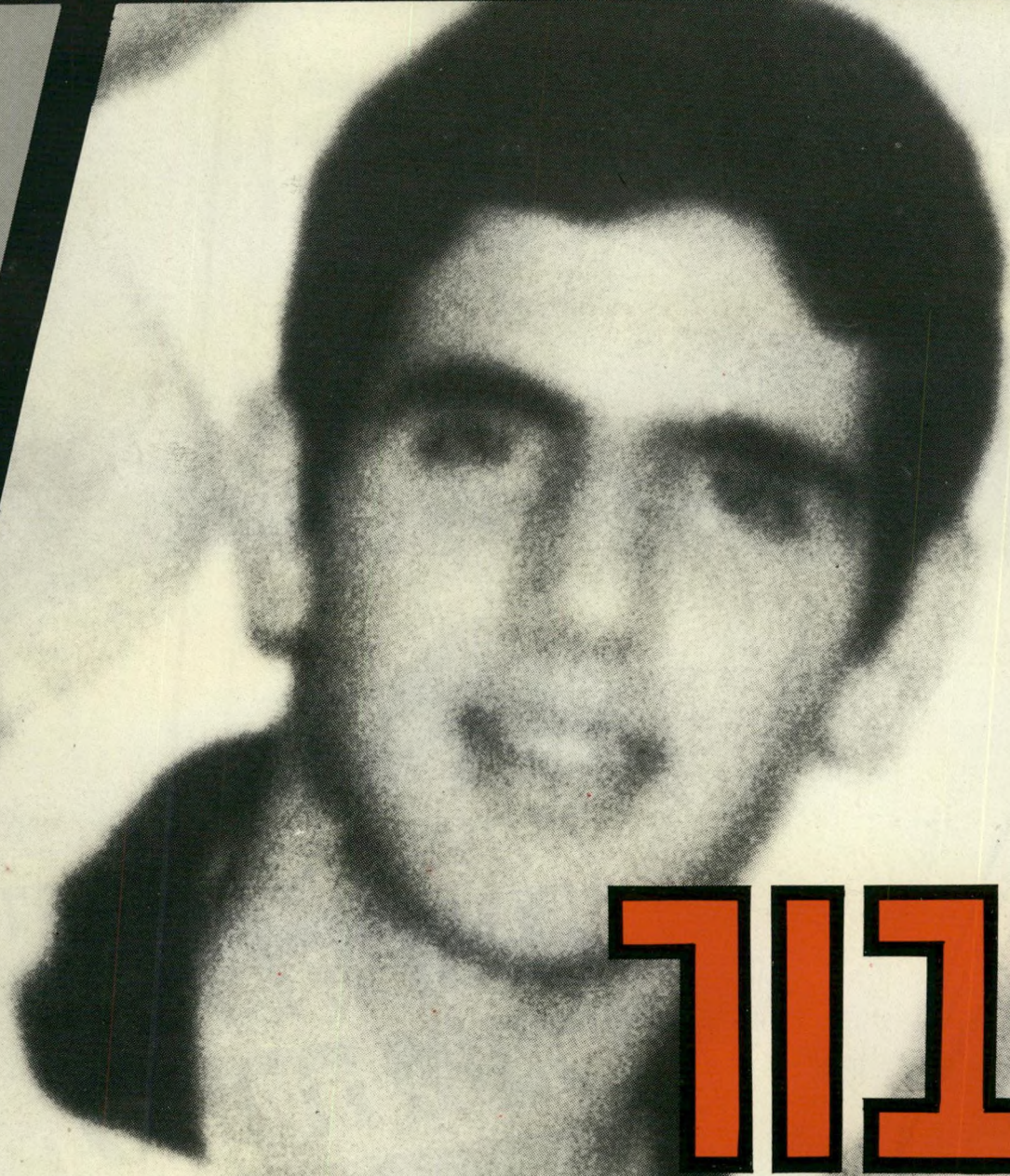

העולם הזה

בחוריהשיבה לשעבר הקריב את חייו

בנסיון להציל את רחל וייס ושלושת ילדיה

גיבור בלהבות

דויד
דלרוזה

מחפש דירה? זה הזמן!

חדרה
נצרת עילית
עכו
כרמיאל
טבריה
נהריה
קרית אתא
באר שבע
קרית גת
ערד

* מערך הדירה, בריבית שנתית של 6%

המבצע חל באתרים הבאים:
בצפון - חדרה • נצרת עילית • עכו • כרמיאל •
טבריה • נהריה

לפרטים: שיכון עובדים רח' החלוץ 43 חיפה טל. 04-660915

בדרום - באר שבע - שכונה ו' • קרית גת • ערד.
לפרטים: שיכון עובדים, מרכז הנגב טל. 057-72540

- המשכנתאות ל-17 שנים בכפוף לאישור הבנק.

שיכון עובדים יוצאת במבצע חד פעמי במספר אתרים
ומאפשרת לך לרכוש דירה משלך עכשיו ומיד.

אם אתה זכאי -

שיכון עובדים משלימה לך את המשכנתא של משרד השיכון
עד ל-75% מערך הדירה בריבית של 6%.

אם אינך זכאי -

שיכון עובדים נותנת לך הלוואה נוספת להלוואת הבנק
בערך של 45,000 ש"ח וכל זאת בריבית של 6%.

מספר הדירות מוגבל, אז בחר לך מהר מקום ורוץ - כי הלוואה כזאת
מקבלים רק פעם בחיים.

יש לך כתובת.
שיכון עובדים

מיכתבים

הרגל על הבלמים

על חסרונות ממשלה רחבה (הנדון), העולם הזה 14.12.88.

באותו יום שקראתי את הסברו של אורי אבנרי על היתרון שבממשלה הרחבה, הררמפולגתית, נפל לידי הגליון האחרון של שבועון החרושת האמריקאי טיים. שבו הביע אחד מכתביו הראשיים, ריצ'ארד ברוקהייז, את דעתו על האפי שרות של שיתוף פעולה בין הרמקורטים לרפובליקאים בממשל החדש, שכראשו יעמוד, החל מן ה-20 בינואר הקרוב, ג'ורג' בוש.

וכך כתב ברוקהייז: "ממשלת-אחדות איננה עושה את מלאכת-השילטון קלה יותר... זה כמו לנהוג כשרגלך על הבלמים!" צבי קטן, נתניה

גורל 3000 מישפחות

על פירוק אגודה חקלאית.

בימים אלה הוצא צרפירוק, עלידי עוזר רשם האגודות השיתופיות, לפירוק מושבי הצפון. אגודת חקלאית מרכזית שיתופית בע"מ, אחרי חקיי רה, או לפי בדיקה בספרים.

אולי הגיעה השעה, מבחינה ציבורית, לכרוך מה אירע.

האם ייושמו מסקנות החקירה בצורה-פירוק בלי כר, או שממצאה עשויים לפרות את אלפי המישפחות השייכות לאגודה והחייבות לשאת בתשלום הפסדים כספיים לא-לחם.

העניין נמשך לפחות מ-1985. מדובר ב-50 מושבים — תבל תענך, יישובי העמק, יישובי רמת-הגולן, מושבים נודדים בחוף-הכרמל ובג' ליל המערבי. מדובר ב-3000 מישפחות. מדובר בהנפקה לבורסה של חברה-בת של מושבי הצפון. מדובר במיגור יצרני במדינה שנהרס לחלוטין, אלה שצדפה-פירוק יהיה קבורתם.

מה חלקם של הבנקים הנושים, נושכיה-הנשך, בצרפירוק זה? מה חלקו של השוק האפור? של בני הורוכי? של 11 מיפעלים כושלים?

גלי טזיב, מושב כדעמי

אין מקום להשוואה

על סגירת כותרת ראשית (איגרת העורך), העולם הזה 21.12.88.

נדהמתי לראות כי עורך העולם הזה מצא לנכון להצטרף לחינגת-התישבותות הממלאת את העיתונות אחרי סגירת השבועון כותרת ראשית. בבחינת אחר מות, קדושים אמורו

כקוראה ותיקה של העולם הזה, שהתפתחה, בשנים האחרונות, לקרוא, לעיתים די קרובות, גם את כותרת ראשית. אני ממש נעלבת מן ההשוואה בין העולם הזה לכותרת ראשית.

כותרת ראשית הצטיין בכתיבה כאסטיסטית, לא-מבחינה, שפגעה בכל מטרה מודמנת ושהצטיינה, לעיתים קרובות, כמנות-ארכס כלפי תנאי עתה-עבורה, ההסתרות וראשיתה.

ובמיוחד חרה לי טיב הרייחוף של כותרת ראשית על האינתיפאדה, שעליו אפשר לצטט את הסופר אהרון מגד, שכתב, באחרונה, בהקשר אחר, כך: "...אדם יכול להיות בעד מדינה פלסטינית... ובה כשעה נגד ההודרות הנפשית והמוסרית עם זורקי בקבוקי-התבערה"

טובה שרייבר, רמת-השרון

הטייפ הטורדני

על בעיית טלפונות.

שיגעון חדש בא למדינה. מוסיקה בשעת המ' תגה לקשר טלפני.

אדם מצלצל למוסד ציבורי, או לעורך-הדין שלו, או לרופא-השיניים שלו, או, אפילו, למע' רכת העולם הזה, ומשמע את מבוקשו.

המרכוזית אומרת, "הגע, בבקשה, אני מעבירה אותך!" ואז, עד שהיא או האשה, בקצה השני של השלוחה, מרים את השפופרת, משתפכת לה מו' סיקה נוגה / עצובה / מרנינה / צרחנית לתוך אוזניך וזה שעה שאתה, כבך הכל, רוצה לרבר עם פלוגני אלמוני ולא שטייפ טורדני יטפח על עורי התוף של אוזניך.

דיוק הורוסקופי

על טיב התחזיות של הורוסקופ העו' לס הזה 14.12.88.

עד ראשית השבוע ממש התחשק לי לזמן את (המשך בעמוד 4)

מיהו חילוני?

מהו הלך-הרוח של הרחוב החילוני מאז הבחירות ועקב ניסיונות-הסחיטה של ה' מחנה החרדי. איך מתייחס החילוני לסערה שעוררו חוק, "מיהו יהודי?" והגילויים על היקף ההשתמטות הדתית משרות בצבא. צוות העולם הזה יצא השבוע לרחוב כדי לקבל תגובות מהחילוני הישראלי המצוי

18

דך חדש

מיכתבי אהבה

רק אדם אחד מסוגל היה לכתוב מיכתבים אלה ל"פילגשו", כפי שקרא לה: המשורר יונתן רטוש, אוריאל שלח בשמו האזרחי. גאוה וחולשה, חשיפה עד כאב, ומעל לכל: הרצון לבעול, להיות בעל לכל תא בגופה ובנשמתה של ה' אהובה. תעודה נדירה מאוד.

24

המגבית הפלסטינית

המזורה הפלסטינית מאורגנת כמעט כמו זו היהודית. קרנות ומוסדות, שהוקמו על-ידי אנשי-עסקים פלסטיניים בארצות-הברית, אוספים מיליוני דולרים כדי לסייע לפלסטינים בארץ. מי הם העשירי? רים הפלסטיניים? והאם מאפ-שרת ישראל העברת הסינוע?

37

הדרך אל

האושך

לאיזה הורה אין חלומות ושאיפות לגבי ילדינו? איזה הורה אינו רוצה שילדיו יהיו בריאים, חכמים, מאושרים, שעושים ומש' כילם? והעיקר — איך אפשר לצנייד ילדים באושר? ובאילו שיטות-חינוך יוצרים אותם?

30

עלילות מוניה

בין המחברות

לפי חוקי נייטרליות-הערך אסור באיסור חמור למנהל-הגברה לנצל אותה לקידומו האישי. בית-המישפט יצטרך לקבוע אם עבר מוניה שפירא עבירי רות אלה בעניסקות-בורסה.

38

פורנוגרפיה

בהיתר

סירטי-המורנו הלוהטים ביותר מוקרנים מדי יום בבית-הדין הרבני. בעלים או נשים מביאים אותם כראיות במישפטי-גירושין. האם מותר לבני-היוזם לצלם ולהקליט ב' סתר, בניגוד לחוקי-המדינה? בקרוב יאילץ בג"ץ לק' בוע עמדה מוחלטת בנושא.

27

המדורים הקבועים:

- 3 מיכתבים — דיוק הורוסקופי
- 4 איגרת העורך — תשבש
- 5 הנדון — אשח לום
- 6 במדינה — השמים לא ריחמו
- 8 תשקיף — פרס צמוד לאמריקאית
- 12 אנשים — אלופים מעופפים
- 14 השבון נמש — סטיב סולארס
- מה הם אומרים — עזרא רבין.
- מיש לפידות, הרצל ליפשיץ.
- סאיר פרל, נא לוי.

כתבת השער הקדמי:

סיפור גבורה

סיפור הגבורה של דויד דלרוזה, שניסה להציל את רחל וייס ושלושת ילדיה מאוטובוס בוער בפיגוע ביריחו, לא פורסם עד היום. דויד נפטר השבוע אחרי שריאותיו נפגעו ללא תקנה בניסיון ההצלה.

6

כתבת השער האחורי:

מכחישים נמרצות!

חרושת-השמועות על משבר בחי-היני שואן של רמי וריטה קליינשטיין (בת-מונה), הזוג המדובר ביותר בעולם-הבידור הישראלי, הגיעה לשיא. שכנים ידעו לספר על צעקות. רמי נראה בכמה הזדמנויות בגפו. גם ההודעה במענה האוטומטי הוסיפה שמן ל-מדורה. רוני בראון, המנהל האישי, מכחיש מכל וכל.

40

תמונה קבוצתית

בלי גברת

הגברת בתמונה הקבוצתית של הממשלה החדשה היא לא שושנה ארבלי-אלמוזלני וגם לא מאשה לובלסקי. זוהי אשת לוט, המ' סמלת יותר מהכל את מדיניותה של הממ' שלה החדשה. דווקא כשהיא עליה להביט קדימה, היא התעקשה להביט אחורה.

5

הדחה אנזרית

גם במיקרה של שושנה ארבלי-אלמוזלני וגם בזה של אברהם שריר, היתה זו הדחה אנזרית. אלא שאלמוזלני נקראה לשימון פרס כמה דקות לפני מירסוס המינויים החדשים, ואילו שריר התבשר על הדחתו כאשר ישב אחר כבוד על הבימה במרכז חרות. הם מספרים להעולם הזה על הרשעתם בעיקבות ההדחה ועל העלבון הצורב.

10

מוסר כליות

חוק, שהתקבל בשעתו בלחץ החרדים בכנסת, אוסר על רומא להוציא כלליה מגופו של נפטר ללא הסכמת בני-המישפחה. הד"ר אלכסנדר יוסיס הורשע בבית-המישפט מפני שלא קיבל את הסכמת המישפחה להוצאת כלליה מגוף בנס. עורכת-הדין של יוסיס מנסה קעת לבטל את הרשעתו.

42

האיידס והאהבה

סיפורה של בחורה ואהבתה להומו-סקסואל נגוע באיידס, על מערכת-היחסים ביניהם, על תוכניות החתונה שלא התגשמו וקול המתחים שהבי' או, בסופו של דבר, לפרידה.

39

- 16 הד"ר טוביה לור
- 20 קולנוע — סיפור נוגה
- 21 יומן אישי — לטרבנים הירדו
- 22 לילות ישראל — סיבה לסטיבה
- 24 דף חדש — כל המיכתבים
- 28 תשבץ —
- 28 אתה והשקל — הבורסה והיהודים
- 29 הורוסקופים — במחזוריות של שבע
- 32 זה וגם זה — עייצל
- 33 רחל מרחלת — על כל העולם
- 34 תמרורים — סופר פורח
- 39

אחירו של פרופסור
כמה באמת שווה הפרופסור צ'רו סרוודיו, יו"ר מועצת-המנהלים של קופת-חולים? האם זה מקובל לשלם לרופאים בתפקיד מינהלי תוספת פיקטיבית עבור אי-עבודה? העולם הזה הציג כמה שאלות לפרופסור סרוודיו ולדובר קופת-חוי' לים. התשובות שהתקבלו מפיחה לא היו מספקות כלל.

40

הדרך לשגדיר
רק בלען חסר-תקדים ושיחות-טלפון אינ' סופיות פילסו את דרכה של כתבת העולם הזה לארוחת-צהריים בהשתתפות שגדיר ברית-המועצות בווישינגטון. בהזדמנות זו שוחח השגדיר בראשונה עם כתב ישראלי.

11

אתה והשקל בורסה
בנוסח יהודי
הסדד בין הבנקים לאברהם שפירא • הסכם בין ישראל לצ'ילה • מהי מידת המעורבות של היהודים בבורסה האמריקאית? • מס'ה-הכנסה לא השיב לבית-המישפט • מישפחת ספדי מצליחה בניו-יורק • ונטק ישראלי מעורר מחלוקת.

29

רחל הארחלת מדווחת:

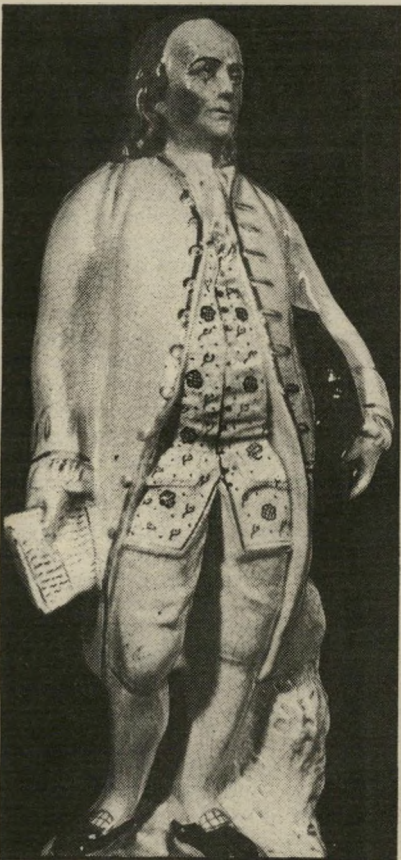
אתי אוחנה מתחתנת. האח אלי לא יח' מיץ את החתונה • תמי בן-עמי ממשיכה לחכות • אתי אולמן עשתה דרך ארוכה מפלייבוי לשלוה ולנחלה • שולה אלמליח מגשימה חלומות • והיורש שלא-יהיה ל-יהודה ברכץ • מעשה בגבר מורה ובסוכנת-ביטוח שלא נתנה לו להתחמק מאחריות • ואיזה חתול שחור עבר בין רוד ציבעון (בתמונה) לפס? רישיה האריס היפהפיה!

34

מיכתבים

כרוב עם השכלה

על לוח־שנה נושא אימרות־כנף (גם זה וגם זה"ה העולם הזה 14.12.88).
דניאלה שמי איננה היחידה שחברים מביאים לה לוח־שנה המאיר כל יום בשנה באימרות־כנף אחרת. גם לי הביאו חברים לוח כזה, תוצרת ארצות־הברית, שהיא מולדתם של לוחות אלה, מאז הוציא אותם בראשונה לאור, לפני 200 שנה, אותו אמריקאי, שרמות דיוקנו מקשטת את שטר מאה הרולר, בנג'מין פרנקלין.
להלן כמה מאימרות־הכנף בלוח שלי:
● 11 בפברואר: כל אדם הוא אדריכל גור־

מזייל לוח־שנה פרנקלין
כל אדם הוא אדריכל גור־

לוח" (מפיו של פילוסוף רומאי, אפיוס קאיקוס, שחי במאה הרביעית לפני הספירה).
● 25 במאי: "אמור לי מה אתה אוכל, ואומר לך מה אתה" (מפיו של אבי־אבות המיטבת הצר־פתי, אנתלס בריליאט־אוורין, איש המאה ה־18).

● 29 בספטמבר: "כרובית איננה אלא כרוב שרכש השכלה גבוהה" (מפיו של מארק טוויין האמריקאי).

● 31 בדצמבר: "אהבה היא תוכמת הטיפש וטיפשות החכם" (מפיו של הר"ר סמואל ג'ונסון הסקוטי).

מאתיים רבותיי

מאתיים

על מיספר ההצגות שהצדיקו מסי־בת־יובל (לילות ישראל", העולם הזה 21.12.88).

כהעולם הזה האחרון נפלה טעות מצערת. פירסומם שמשותפי המחומר טאלח שבחי חגגו, במיסגרת של מסיבה עליזה, את הצגת המאה שלהם.

הם חגגו את הצגת המאתיים: אפרים קישון, חלאביב

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל־אביב, מיקוד — 63458.
בשעת הצורך ניתן גם לפנות בתי־לפון — 23262* (03) בפקסימיליה — 972*32452. מזני 2009, ובטלסק — 341667.RMYM IL

(המשך מעמוד 3)

האסטרונוגית של העולם הזה עם המטאורולוג היושב בבית־דגן. האסטרונוגית בישרה לנו, כי "סטורן" שליט גדי... יגביר את הקור והגשמים" והמטאורולוג הבטיח לנו שהשנה הולכת להיות שנה שתונה.
הגיע יום שני וארובות השמיים נפתחו. נרגעתי.

ההורסקופ של העולם הזה איננו טועה. רק שלפעמים צריך סבלנות עד שתחזיתו מתממֶ־שות. אברהם בן־משה, עתלית

צמר אפריקאי

על הארץ האפריקאית שבה עשה חתן טרי עסקים ("מי שמע על לסו־טו", "רחל המרחלת", העולם הזה 14.12.88).

יכול מאוד להיות, שכדברי המרחלת, 97% מתושבי ישראל לא שמעו מעולם על לסוטו (חורו עם ששה־טוטו) שבאפריקה, שבה יש לחתנה המ־יועד של הבשלנית פיליס גלור כמה בתי־קולנוע. אבל הואיל ואני נמנה, כנראה, על שלושה הא־חזים שכן שמעו על לסוטו, עוד בגילגולה הקור־דם, עת נקראה כאסטולאנדר, אני מוכן לתרום להשכלתם של הקוראים.

לסוטו היא ממלכה בדרום־אפריקה, המשת־רעת על שטח הגדול מעט משיטחה של ארץ־ישראל, ועליו חיים כמיליון וחצי תושבים. משך כמעט 100 שנים (1868-1966) היא היתה מדינת־חסות בריטית ומשקיבלה את עצמאותה, חזרה לשמה הקדום — לסוטו.

ולהשלמת ההשכלה: בירתה של לסוטו היא מאזרו (חורו עם הישמרו), שפתה היא ססטו ויצואה העיקרי הוא צמר מוהייר.

ראובן ליבוביץ, תל־אביב

חיכום קארייריטי

על נוכחות באירועים מישפחתיים ("ומי לא באה?", העולם הזה 14.12.88).

עולה בדעתי שייתכן מאוד והיה תיאום מוקדם בין המרת שעליה סופר שלא באה לנחם אבלים לעורך העיתון שעליו סופר, באותו גליון של העולם הזה. שאינו בא לשמח חתנים תחת חופתם ("מה שאני לא מוכרת, אני לא עושה").

שניהם אנשים שהגיעו לשיא בקאריירה שלהם ולשניהם חשוב כנראה לנצל כל רגע ממעט הזמן הפנוי שלהם והם, כנראה, גם מספיק מתוחכמים להבין שגם ללא נוכחותם החתן יישא את הכלה והאבל יתרגל לאובדנו. דויד וייסמן, ירושלים

רוח הקודש בבראזיל

על 22 המדינות המרכיבות את הר־פובליקה הבראזילית ("מיכתבים", העולם הזה 21.12.88).

כל אחד יודע כי את ארצות־הברית מרכיבות 50 מדינות מאלסקה שבצפון הרחוק עד הוואי שבאוקיינוס השקט, אבל מימני לא ידעתי כי בראזיל מורכבת מ־22 מדינות, כפי שגילה לנו, בשבוע שעבר, הקורא הוברמן.

סקרנותי התעוררה, בדקתי ואכן נכון — 125 מיליון הבראזילים יושבים ב־22 מדינות, ומה שמעניין לא פחות זה כמה מן השמות של מדינות אלה. אחת קרוייה אספיריטו סאנטו (רוח־הקודש), אחרת — סוטה קאחרינה (מוכיר משהו).

אילן מזימון, תל־אביב

התלמוד וישו הנוצרי

על יחס הקדמונים לישו ("איגרת העורך", העולם הזה 14.12.88).

הקטע שלהלן מוכיח שחול־ביקשו לאזו את היחס לישו הנוצרי ולא להפגין כלפיו. שינאה זוהי", כדברי העולם הזה:

"שנו רבותינו: לעולם תהא שמאל רוחה וימין מקרכת: לא כאלישע שרחנו לגיחוי בשתי ידיו, ולא כיהושע בן־פרחיה שרחנו לישו בשתי ידיו" (מסכת סוטה).

* משרחו של הוביא אלישע. נוטל מתווה מעומן, שר צבא אדם. אותו ריפא אלישע מצר־עמו. בניוד להודאחו של הוביא ועל כן הביא עליו זה את הצרעת (מלכים ב', פרק ה').

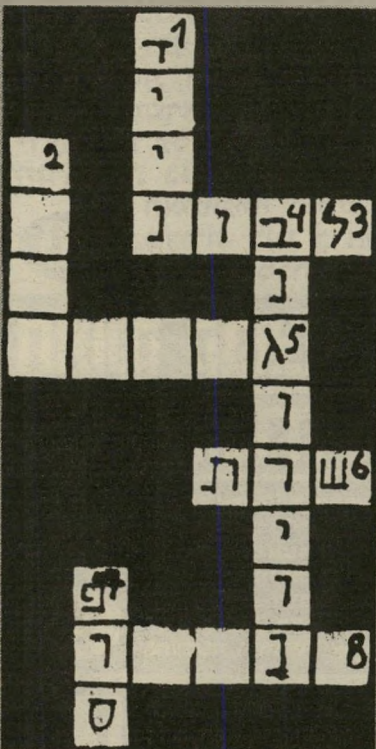

בלי משוא פנים.

קניא י'?

לקראת כנס של חובבי־תשבצים העומד להיערך בארץ, התחילו היוזמים לאסוף קוריוזים שונים, שהיו קשורים בתשבצים. בראש הרשימה עומד תשבץ, שכבר הפך לאגדה ולחלק מה פולקלור של העיתונות הישראלית.
זהו תשבץ שהופיע ב־19 באוקטובר 1960, בשיאה של פרשת־לבון.

באותם הימים סערה הארץ כולה סביב פרשה, שכמעט איש לא ידע את פרטיה. הכל דיברו על "העסק ביש", אך לא ידעו כמה המדובר, מה קרה, איפה ומתי. הצנזורה הצנאית מנעה כל פירסום על הפרשה, שעמדה להפיל את ממשלת־ישראל: פרשה של פיגועים שביצעה רשת ריגול וחבלה של ישראל במצריים, בקיץ 1954.
הזיכוח סער סביב השאלה: מי נתן את הד הוראה? כמעט איש לא ידע מה היה טיבה של

פיתרון התשבץ

נית. לא קיבלנו את הנימוקים, ועמדנו על זכותנו של הציבור לדעת.

אחרי שנים של מאבק קשה עם המיטטר הבך גוריוני, חוייב העולם הזה להגיש לצנזורה את כל החומר המודפס בו, ולא רק את החומר הנוגע לנושאים מסויימים ומוגבלים, כנהוג בעתונות אחרים. אך גם אנחנו לא נהגנו להגיש לצנזורה את התשבצים.

באותם הימים הופיע אצלנו מדור הומוריסטי, שנקרא העולם הבא. כל חברי־המערכת תרמו למדור, אך באופן רישמי הוא נערך בידי אישיות רימיונית בשם לילי גלילי.

בשיא הפרשה שינינו את שם המדור ומנית להעולם הבאי. בגליון מיום 19 באוקטובר 1960 הופיע תשבץ, שנקרא "תשביש".

מתחת לציוור התשבץ (ראה ציוור) נאמר: מימין לשמאל:

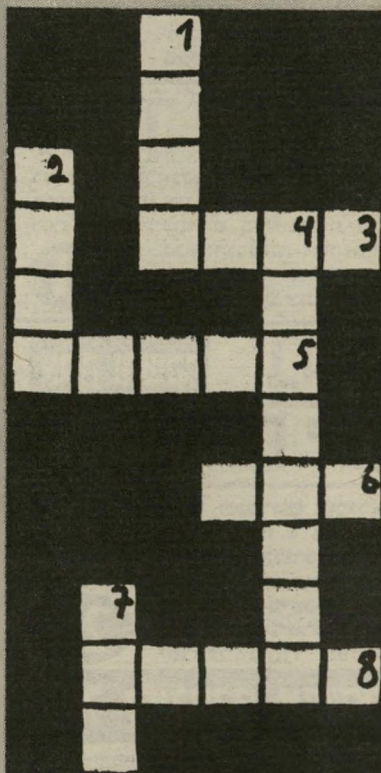
(3) האחד שהצליח להיות שרה־ביטחון מחוץ לבן־גוריון. (5) קצין בכיר בשירות פעיל (6) ראש־ממשלה בעבר, לא כלום בהווה. (8) קצין במי־לואים.

מלמעלה למטה:

(1) רמטכ"ל לשעבר, שר בהווה. (2) כינור־החיבה של הארם השלישי. (4) רועה צאן. (7) לשעבר סגן ומנהל כללי של מישרד ממשלתי מסויים, כיום תת־שר באותו המישרד.
תשבץ זה כלל שלושה שמות, שהיו אסורים לפירסום: שמותיהם של גיבלי (5 מאוזן), בן־צור (8 מאוזן) ואכרי (2 מאוזן).

היתה זאת התגרות בצנזורה, אך לא הפרה מפורשת. כי התשבץ נערך מראש כך שאי־אפשר היה לפתור אותו, אם לא ידעו את השמות במילא. ואכן, כעבור שבוע פירסמו את "פיתרון התש־ביש". גם בפיתרון חסרו שלושת השמות האסו־רים. הופיעה בו רק האות הראשונה של גיבלי, ושתי אותיות של בן־צור.

א.א. א.א.

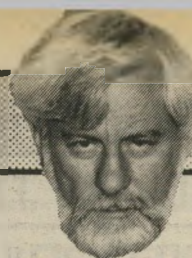

תשבץ התשבץ

ההוראה. אך הכל ידעו כי את ההוראה נתן אריאל־א נתן פינחס לבון, שהיה שרה־ביטחון בשנת 1954, כאשר שהה רויב בן־גוריון בשדה־בוקר. היו שטעו־נו כי לבון נתן את ההוראה ל"קצין הבכיר", והיו שטענו כי "הקצין הבכיר" נתן את ההוראה על רעת עצמו ל"אישה־מילואים", שהעביר אותה ל"ארם השלישי", שביצע את העסק־ביש.

רק קומץ קטן של יודעי־דבר ידעו כי "הקצין הבכיר" הוא בנימין גיבלי, שהיה ראש אמ"ן בימי הפרשה, ושאיש־המילואים היה קצין בשם בן־צור. הארם השלישי היה איש בשם אברהם זיידנוורק, שכינויו היה "אכרי", ושנודע לימים בשם אכרי אלעד.

העולם הזה החליט אז לשבור את קשר־ההשתקה, ויהימה. על עיתוני־ישראל שיתפו פעור לה עם הצנזורה, אחרי שדויד בן־גוריון שיכנע אותם, כרגיל, שוהי חוכמת הלאומית והביטחוני־

יש אשה בממשלה הזאת. אבל היא נציב-מלח

אשתי לונט

יצחק שמיר הוא ההתגלמות של הלאו, ההתגלמות של התפיסה שעל ישראל להתנגד לכל תנועה, לכל יוזמה, לכל רעיון חדש, לכל אפשרות של שינוי. כי כל שינוי הוא לדירינג שינוי לרעה. מבחינת שמיר, זוהי גישה הגיונית לחלוטין.

שמיר רוצה להחזיק בכל האדמה הכבושה, עד המילימטר האחרון.

מכיוון שאין אף ערבי אחד בעולם המסכים לכך, אין טעם לדבר אף עם ערבי אחד בעולם.

על אחת כמה וכמה אסור לדבר עם אש"ף, כי כל שיחה עם אש"ף יכולה להוביל רק ליער אחד: נסיגת ישראל מכל השטחים הכבושים, והקמת מדינה פלסטינית בהם.

אם אין רוצים לדבר על כך, אין טעם להתחיל לדבר עם אש"ף אף על מזג-האוויר.

מי שמתחיל להגיד ליאסר ערפאת "היום יום נאה", סופו שיגיד לערפאת "אני מאחל לך יום נאה במדינה הפלסטינית".

לפי שיטתו של שמיר, מוטב לריב עם האמריקאים עכשיו, כאשר כל השטחים בידינו, מאשר לריב איתם מחר, כשנהיה יותר חלשים.

ומכאן, בהיגיון צרוף, "לא" לכל, "לא" ליוזמה אמריקאית, "לא" לאש"ף, "לא" לכל יוזמה של הידברות.

"לא" לעצרת האו"ם, "לא" לכל העולם.

יש משהו מוזנז ומטיל בלאו של יצחק שמיר. ככל שהוא נראה הגיוני ומפוכח, יש בו משהו מיסטי.

אמונה מיסטית ביכולתו לעצור את העולם. אמונה מיסטית ביכולתו להתעלם מכל הכוחות, מכל התהליכים, מכל האויבים והידידים.

כשזוהי אמונתו של איש-מחזרת, כראש אירגון-טרור (או אירגון-שיחור) קטן, זוהי אמונה מועילה מאוד. אין אדם מכריז מילחמה על אימפריה אדירה, כשמאחוריו כמה עשרות אנשים, אם אין לו אמונה מיסטית כזאת.

אבל כשהוא ראש-מדינה ומשחק בליגה הבינלאומית, המצב שונה לגמרי.

כשארם נכשל כראש מחזרת קטנה, הוא משלם לכל היותר בחייו ובחיי כמה מחבריו. כשהוא נכשל כראש מדינה, הוא גורם בכייה לדרורות.

את זה למדו, במאוחר, בריגורא, בריכוכבא ועוד כמה ברים.

מי משלת-שמיר מתחילה את ררכה ברגע שבו הולך ונשלם קונסנוס כלל-עולמי למען נסיגת ישראל מכל השטחים שכבשה ב-1967, ולמען הקמת מדינה פלסטינית בראשות אש"ף.

איש-הלאו, בראש ממשלת-הלאו, עומד עתה מול עולם-היהן.

האינתיפאדה ניצחה. היא נמשכת זו השנה השניה, ואין עוד שטח אחד בצה"ל המאמין שניתן לשים לה קץ ולהחזיר את המצב לקדמותו.

בעיקבות האינתיפאדה חולל אש"ף מהפכה גלוייה במטרותיו, והוא עומד עתה לעיני העולם מוכן ומזומן לעשות שלום עם ישראל על גבולות 1967.

בעולם כולו כבות הלבנות המילחמות. תריסר סיכוסים מקומיים מסיימים והולכים. שתי מעצמות-העל, שהאמינו עד כה כי כדאי לעודד סיכוסים מקומיים כדי לדרוג במימיהם המהולים בדם, הגיעו עתה למסקנה שזהו עסק יקר מדי. הן רוצות בהתפייסות, בהשלמה, בהורדת המתח, בצימצום החימוש. הן רוצות גם לסיים את הסיכוסך הישראלי-ערבי והישראלי-פלסטיני.

העולם הערבי הולך ומתלכד סביב הדגל המתון של אש"ף. גם סוריה נאלצת להצטרף לקונסנוס הערבי.

גם בישראל עצמה החלו הדברים זזים מתחת לפני השטח.

הסקרים מראים כי רוב הישראלים, אנשי כל המחנות, מאמינים עתה שיש לדבר עם אש"ף. בשיחות פרטיות אומרים זאת רוב האלופים, הפוליטיקאים, אילי-המשק. בממשלת-שמיר עצמה יש לפחות שלושה שרים האומרים זאת בגלוי (עור ויצמן, מרדכי גור, אורה נמיר), זאחרים החושבים זאת כסתר.

הכל הולך קדימה. אם יימשך תהליך זה, אנהנו הולכים לקראת התנגשות בלתי-נמנעת.

מצד אחד: העולם, האו"ם, שתי המעצמות, העולם הערבי, אש"ף והאינתיפאדה. מצד שני: יצחק שמיר, בראש ממשלתו.

מי היה? כאשר תתקרב התנגשות חזיתית, מה יעשה שמיר? אין לדעת מה מתרחש במוחו של האיש. אפשר רק לנחש.

הוא יכול לעמוד במקום עד הסוף המר ולהסתכן בהתרסקות, שלו ושל המדינה.

אם כן, אולי מוטב היה לו להקים ממשלה עם הימין הקיצוני. או שמת נדמה לו שבראש ממשלת-האחרות יוכל לעמוד בהתנגשות ביתר הצלחה.

ואולי להיפך: אולי-אולי הוא כבר הבין לעצמו את דרך הנסיגה, לכל מיקרה שלא יבוא, ויקח זאת בחשבון כאשר בונן ממשלה זו?

עליו את הכתבה לרגל היבחרו כאיש-השנה תשמ"ו, טענו כנגדי שאני מפריז בערכו. קומתו הנמוכה, מיגבלותיו כנואם, זילולו ביחס-ציבור — כל אלה מטעים מאוד. שמיר, האיש שניהל את מיכצעיו של אירגון-הטרור המוצלח ביותר של המאה ה-20, הוא אדם שונה מאוד מכפי שהוא נראה לרבים.

50 ימי המשא-והמתן לכינון ממשלה זו היו מלאי-כתמים-חשבת של תימרונים פוליטיים.

בעוד שהחרדים אצו אנה ואנה, בעוד ששימעון פרס טיפס על הקירות הדתיים, כילכל שמיר את צעדיו בעצבי-בזל, כמו שתיכנן פעם את רצח הלורד מוין והתקפות על חיילים בריטיים. שום מושגים מיושנים כמו קיום הבטחות ונאמנות למילה לא הרגיעו אותו.

לנגד עינינו עמדה מטרה ברורה לגמרי, שאותה הסתיר בכישרון: ממשלה רחבה שבה יהיה הוא השליט הכליבול, תוך הבנת כל השותפים האחרים וגם את חברי מיסלגתו שלו.

לשם כך ניגן על המיפלגות השונות כמו פסנתרן. הוא עורר

ל מאור להתלוצץ על הממשלה החדשה. היא גדולה מכל האופוזיציה. ההסתערות על תוארי-השרים גרמה לאינפלציה, שבה נשחק כבודו של התואר. כל בריבירב הוא עכשיו שר בישראל.

המון כסאות. המון רוחק ליד השולחן. רדושים שינויים כאולם הכנסת, כדי להגדיל את שטח הממשלה ולהקטין את שאר השטח. רדושה עישה רחבה במיוחד כדי להכניס לתמונה אחת את כל השרים, פלוס הנשיא ומוכירי-הממשלה.

צבא של מנכ"לים, ראשיל-שכות, מוכירות, נהגים, מכוניות וולוו. זה עולה בכסף.

יש אשה. אין אשה. תהיה אשה. בינתיים, תמונה קבוצתית כלי גברת.

אפשר לדבר, לקטר, לחייך, לגחך על ממשלה זו. אבל זה לא חשוב.

שובה מהותה של הממשלה, לא גודלה. ההשקפה של חבריה, ולא מינם. המצע שהיא הציגה לכנסת, ולא סידור הכסאות שלה כאולם-המליאה.

אם יש כאן משהו מצחיק, הברחה היא על חשבוננו.

וויי-היסוד של הממשלה מבוססים על קווי-היסוד של הממי שלה הקודמת, זו שקמה ב-1984. תיקנו מילה פה ושם, השמיטו קטע פה ושם, הוסיפו קטע פה ושם. אך השאירו את קווי-היסוד בכללם כפי שהיו.

זוה אומר את הכל.

קווי-היסוד האלה היו מיושנים לגמרי כבר ב-1984. ולראייה — במשך ארבע שנים הם גרמו לשיתוק מוחלט של המדינות הישראליות.

אך השיתוק שלנו אינו מונע תנועה מסביבנו. הי שיתוק פירושו שאנחנו איננו פועלים. אין פירושו שהאחרים אינם פועלים. דווקא השיתוק שלנו עלול לגרום לאחרים לפעול ביתר-ישאת.

לולא השיתוק המוחלט של ממשלת גולדה מאיר ומשה דיין, בראשית שנות ה-70, לא היה אנוור אליסאראת מחליט לתקוף את ישראל ביוס-הכיפורים.

לולא השיתוק המוחלט של ממשלת יצחק שמיר ושימעון פרס לא היתה פורצת האינתיפאדה ברצמבר 1987.

העולם אינו עוצר את מהלכו מפני שישראל אינה רוצה לזוז. נהר אינו עומד דום מפני ששייט בודד בדוגית אינו רוצה להתקדם. אם הוא מפסיק לחתור במשוטתיו, הזרם יישא אותו לאן שיישא.

יסמת הממשלה הרישה היא, כשמה של הצגה נשכחת: "עיצור את העולם, אני רוצה לדרת".

ממשלת-ישראל החליטה שלא לזוז. להתעלם מכל מה שקורה מסביבה, אף במרחק של שניים-שלושה קילומטרים ממישרדיה.

אין אינתיפאדה. אין החלטות אלג'יר. אין היערכות חדשה של אש"ף. אין החלטת שולץ. אין ממשלה חדשה בארצות-הברית. אין גישה חדשה בווינגטון. אין מצב בינלאומי חדש. אין מיכאל גורבאצ'וב. אין שינויים מאנגולה עד אפגאניסטאן, מאיראן עד ניקאראגואה.

אין. מאפיש. יוק. ניינטה. גורנישט גורען. לא היה ולא נברא.

מיתולוגיה העברית מספקת את הסמל המושלם לגישה זאת לוט.

כאשר היה עליה להביט קדימה, היא התעקשה להביט דווקא אחורה.

היא הפכה נציב של מלח.

עוד אפשר לראות אותה עומרת שם, ליד סדום.

אולי אפשר היה לרחוס גם אותה אל תוך התמונה הקבוצתית של המון השרים. הגברת בתמונה הקי בוצתית.

והי כולה ממשלת-שמיר. לא רק מפני שיצחק שמיר הרכיב אותה. לא רק מפני שיצחק שמיר עומד בראשה, ויעמוד בראשה בכל תקופת-כהונתה.

זוהי ממשלת-שמיר מבחינה רחבה יותר עמוקה.

היא יצוקה כולה בדמותו של האיש.

הוהרתי תמיד מפני הנטייה לזלזל באיש הזה. כאשר כתבתי

בהן תיקוות ותנק אותן, נתן להן הבטחות והפר אותן, הישרה עליהן יאוש והצילן.

אחרי שחתם על ההסכמים עם הדתיים, שיכור-הניצחון ואי כוליה-התאוה, נתן להם בעיטה והפילם ארצה, עד שזחלו אליו על ארבע כתווי-מירבר תשושים אל בור-המים.

אחרי שהמערך כבר שכב על הקרשים, אובד-עצות ואובד-תיקוות, הרים אותו מאשפתות והחזיר אותו לחיים ברגע האחרון.

לאנשי הימין המשוגע אמר לשלוח את ההסכם עימם למוסיואן או לעשות בו ככל העולה על רוחם, ובקושי נמנע מלומר להם לתחוב אותו אתם-יודע-עיסלאן.

בסוף נשאר יצחק שמיר המנצח האחד, הבלתי-מעורער. הוא השליט בממשלה.

אין רוטציה. אין זכר לשיוויון בינו ובין שימעון פרס. הדתיים וחלו פנימה כשלשונם המיובשת תלוויה להם מהפה. דויד לוי נוצל וגומד. אריאל שרון נוצל ונדרח הצידה. מלחכי-פינכתו הצעירים קודמו. מישה ארנס, איש-כלבנו, הוכתר כיורש-העצר. ויצחק רבין הוא די-מיני.

אחרי כל אלה הפך גם חביב-הקהל.

הציבור, שראה כיצד מוכנסות כל העינים אל תוך הבית, נהנה כאשר כל העינים גורשו בו אחר זה, כבעיטות גסות. אין שילטון חרדי, אין מיהרי-הודי, אין גנדי ורפול וגאולה, אין שריר, והכלב מוקי, אין קורפו.

הקהל ישב ביציעי הקולוסיאום והריע, כאשר הושלכו כל אלה לאריות.

AVE שמיר!

האיש הזה, המנצח בשרה-הקטל של קרבות הקואליציה, הוא מעתה והלאה, המדיניות שלו היא המדיניות של ממשלת-ישראל, ורדחו שלו תרחף על פני התהום.

העם

קדחת הפיחות

האם יהיה פיחות?

הציבור מאמין שיהיה.

פרס מתלבט. מדוע?

עיני הציבור לא היו נשואות לזירה הבינלאומית, שם הוסיף יאסר ערפאת לעשות חיל. הן גם לא היו נשואות אל השטחים הפלסטיניים, שם נמשכה ה"אינתיפאדה במלוא התנופה.

עיני הציבור נשבו קר וגשום זה היו נשואות אל הכלכלה. כמו בפעמים קודמות, היה הציבור אחוז קרחת-הפ"י חות. ככל שרבו ההבטחות הממשלתיות, שלא יהיה פיחות, לפחות לפי שעה, כן רבץ הציבור למורד-הניסיון באמונתו כי הפיחות עומד בשער.

גחלת לוהטת. כאשר מסר משה ניסים את משרד-האוצר לידי שימרון פרס, במסגרת פסטיבל חילופי-השרים במשרד-הממשלה, הוא יכול היה לח"י יך לעצמו בשקט. הוא מסר בידי פרס גחלת לוהטת, והלך לדרכו כשהוא נר"א עטורי-הצלחה.

הציבור רואה בניסים איש-עקרונות שהשיג הישג מרשים בכלימת האינ"פליצה ובשמירה על יציבות המשק. מכיוון שהמרד החודשי הוא הסממן הכלכלי היחיד המובן לציבור הרחב, נראה ניסים כשרה-האוצר המוצלח ביותר שהיה מזה שנים רבות.

אולם ראשי התעשייה והחקלאות

כך. ההסתדרות ויתרה הרבה לראש-הממשלה שימרון פרס ב"1984. הפעם שונה המצב, כאשר פרס הוא רק שר"אוצר, בממשלה שבראשות הליכוד. חשוב יותר: הוויתור הוא אמנם עור לבלוס את האינפלציה, לשימחת הכל, אך לא גרם לצמיחת המשק. חזרה על תרגיל זה בשנית תהיה פחות פופר"רית.

שמאל לימין. אולם פרס יודע שהוא מוכרח להצליח. הקאריירה האי"שית שלו צמודה עתה להצלחה זו. אם ייכשל, עשוי הדבר להוות את סוף דר"כו, ולפנות את הדרך ליצחק רבין.

התלוצץ השבוע מומחה פוליטי: "רק אנשי-שמאל יכולים לבצע מדיניות ימנית, ורק אנשי-ימין יכולים לבצע מדיניות שמאלית. כממשלה זו יש חל"קתית-פקידים: רבין מנצח על הריכוזי בשטחים, פרס יוריד את שר העובדים, ואילו יצחק שמיר — או אריאל שרון — יעשו כסוף את השלום עם אש"ף."

מינלגות

יונה בעלת

כיפה סרוגה

ניצחוננו של המר

במפר"ל יוצר מצב

מעניין: בממשלה

הניצית יש מיעוט יוני

לא מבוטל.

בעוד שעיתוני העולם ממשיכים לנ"ח את "התוויה ימינה" של ישראל,

שאקי ידוע כנץ. המר ידוע כיונה. יש בכך לא מעט מן האירוניה. כי במשך שנים עמד זבולון המר, ותאומר הסיאמי דאו, יהודה בן-מאיר, בראש מחנה-הניצנים במפלגה.

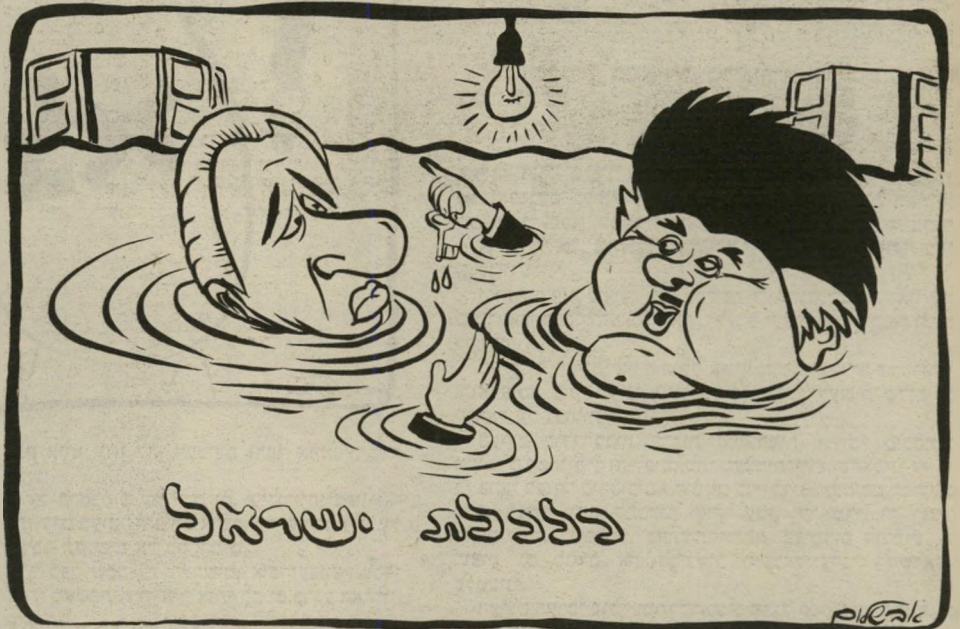
היתה לכך סיבה פוליטית. יריבם של השניים היה מנהיג-התנועה דאו, יוסף בורג המתון. כדי להרחיק אותו, ניגנו השניים על המיתרים הלאומניים. הווג המר-בן-מאיר טיפח את גוש-אמור נים וגרם לעלייתו. הם העניקו את חסר תם להתנחלויות הראשונות, החוקיות והבלתי-חוקיות.

מצב מעניין. מאז שהורח בורג הקשיש, השתנתה עמדתם של השניים. המר תפס עמדה בין המרכז והאגף היוני של המפר"ל, בן-מאיר אף הרחיק לכת והגיע לרשימת-היוגים הבלתי-מוצל"ח, תת, מימ"ד.

יתכן שלא זה היה השיקול המכריע שעמד לנגד עיניהם של חברי מרכז המפר"ל השבוע, אך הם גם לא יכלו להתעלם מכך. הם נחרו במנהיג מתון, הן מבחינה דתית, הן מבחינה לאומית.

כך נוצר מצב מעניין: בעוד שהממ"ד שלה היא ימנית, ושולט בה יצחק שמיר (ראה הנו"ן). יש בה אגף יוני חזק למדי. הוא כולל, בין השאר, את השרים עזר וייצמן, מוטה גור ויעקב צור מטעם המערך, וזבולון המר מטעם המפר"ל. אם תצורף אורה נמיר לממשלה, היא תחזק אגף זה, שאליו אפשר אולי לצרף גם את רפי אר"י. זהו מיעוט, אך לא מיעוט מבוטל.

אם יכריחו הנסיבות — המקומיות והבינלאומיות — את הממשלה לזו"ח

"קח! המישרד כולו שלך!"

לעבר מדיניות מתונה, יוכל גוש זה לחזק מגמה זו מכפנים.

הכגונות

השמיים

לא ריחמו

אלפי המפגינים.

שנעמדו בגשם. הכניסו

את השאיפה למשא'

וסתן עם אש"ף לתוך

הקונסוננס.

ענת סרגוסטי

במהלך כל יום-השבט התקשרו ראי שי שלום ועכשו זה אל זה חוששים, (המשך בעמוד 9)

הוא היה בחור שקט. איש לא ניחש אילו כוחות חבויים בו. עד שבא הרגע הגדול, כשהיה צריך להחליט

גיבור נתבא אל הנבלים

השבוע נפטר בבית-החולים אולד קורט בלונרון, לשם הוטס לפני שבר עיים, להשתלט לב וריאות.

לא גיבור

לא מאצ'ו

רוי נולד בירושלים כאוגוסט 1969, בן למישפחה ירושלמית ותיקה. אביו, שלמה, אדם דתי, עובד זה 25 שנה כאיש-אחזקה בבית-החיי"ל

גיבור בהבליסיו הוא לאו רווקא גיבור בשדה-הקרב, וכך גם ההי"פך. כדי להיות גיבור ולהפגין אומץ לב עילאי, כמו זה שהפגין החייל רויד דלרוזה, הרושות תכונות-נפש מיר חרות.

השבוע נפטר מפצעיו, אחרי שניסה להציל את רחל וייס ושלושת ילדיה, שמצאו את מותם בפגיעו כאוטובוס ביריחו, ב"30 באוקטובר, יומיים לפני הבחירות לכנסת.

רויד דלרוזה (במרכז) בישיבה

ישיבה, ישיבת-הסדר. קיבוץ

בירושלים. אמו, גאולה, מנהלת פעוטון לילדים בביתה. שלושה בנים ושלוש בנות נולדו לזוג. רויד היה התמישי. כבן הצעיר היה גם בן-הטיפוחים.

רויד עבר ילדות רגילה ושיגרתית, כולה במסגרת החינוך הדתי. המוש"דים "ואהבת לרעך כמוך" ו"אל תעשה לחברך מה ששנאו עליך" היו חלק מחינוכו.

היה זה טיבעי לגביו, אחרי לימודיו היסודיים, להמשיך וללמוד בישיבה תיכונית. הוא נרשם לישיבה התיכונית קול מבשר במבשרת-ציון. במשך ארבע שנים הוא למד שם, וכשסיים פנה להמשיך לימודים במסגרת "ישיבות-הסדר", בהמלצת ראש-הישיבה, הרב אליהו סופר.

תכונות-נפש כאלה מסתבר היו דלרוזה, אף שלא באו לידי ביטוי בחיי היומיום, אף שהיה צנוע, נחבא אל הכלים ונעים-הליכות.

דלרוזה היה כאוטובוס, בדרכו לי"חופשה קצרה בביתו שבשכונת רמות"אשכול בירושלים. אחרי שהוטלו בקי בוקי-התבערה, והאוטובוס התחיל ל"התלקח, הוא הצליח להיחלץ עם מר"בית הנוסעים.

כשהבין שבאוטובוס הנוער נותרה האשה עם שלושת ילדיה לא היסס, חזר ועלה לאוטובוס וניסה לחלצה בכוח. דלרוזה נכווה קשה ככל חלקי גופו ושאף כמיות גדולות של עשן סמיך, שמילא את ריאותיו. כשנחלץ לבדו, ככוחותיו האחרונים, כבר היה פצוע קשה.

האוטובוס אחרי הסינוע
הוא לא דיבר על התקרית...

אכיו, שלמה, מוקף בכנימישפחה שבאו להקביל את פניו בנמל-התעופה, אמר: "עד הרגע האחרון האמנתי שהוא יהיה בסדר". האב סיפר שכאשר הת- עורר בנו בבית-החולים מעלפוננו, כי קש שיביאו לו טלית ותפילין, מכיוון שחשש שאלה נשרפו באוטובוס. לבסוף הסתבר שרק התפילין לא נשרפו באו- טובוס שכער.

השבוע ישיבה המישפחה "שיבעה" בביתם הצנוע כרמות-אשכול בירוש- לים. המישפחה קיבלה החלטה שלא לרבר עם העיתונות.

בני-המישפחה ישבו על גבי מיד רונים על הריצפה, רב ישב לידם ויחד למדו רדי-גמרא.

בני הגרעין של דלרוזה ישבו ליד המיטבת, המומים מאיבון חברים, מצ- טנפים בתוך עצמם. איפה הייתם כל החדשים, שאלה-טענה אחת מבנות- המישפחה.

העולם הזה פנה לרובר-צה"ל ושאל אם יש בכוננת צה"ל להעניק לדלרוזה את עיטור-הגבורה לאחר-המוות. הרובר טרם השיב.

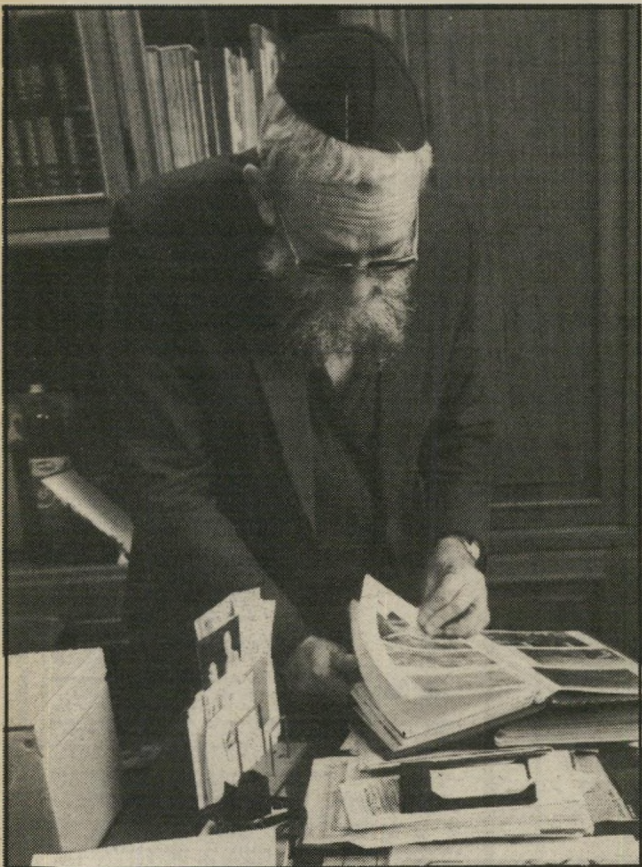
יוסי עידוד

"חלק ניכר מתקופת אישפווו האחר רונה עשה דלרוזה כשצינור מחובר לקנה-הנשימה שלו. מצבו היה קשה במיוחד בשלושת השבועות האחרונים. הוא נזקק להנשמה מלאכותית, וכתר צאה מכך לא יכול היה לדבר. את הק- שר יצר בכתיבה."

גם כשמצבו היה קשה, המשיך דל- רוזה לנסות ולעודד את בני-מישפחתו, ששהו כל הזמן ליד מיטתו, ואת צוות- הרופאים שטיפל בו.

לפני שבועיים הטיסו צה"ל לניתוח ההשתלה בלונדון. לדלרוזה נילוו הר- יו, גאולה ושלמה, וצוות הרופאים, הר-ר רואבן פיוזב מבית-החולים הדסה עין-כרם והר-ר סגל, מבית-החולים עלישם שויבא בתל-השומר. דלרוזה נפטר עוד לפני שניתוח-ההשתלה כר- צע.

בבית-החולים היה מפסיק מפעם לפעם לרבר, כי היה קשה לו. ריכרנו איתו שלוש שעות לפני שנפטר. הוא נראה בסדר, וגם הרופאים גילו אופ- טימיות, אבל לפתע חדל ליבנו לפעום, סיפרה אמו, גאולה.

ראשי-ישיבה הרב סופר
עדין, אציל, בעל הבעה מבווישח...

בכתה-הרובה, הוא הצליח לקפוץ החו- צה."

התפילין לא נשרפו

דלרוזה בן ה-19 הובהל במצב קשה לבית-החולים הדסה בעין-כרם, כשהוא סובל מבעיות-נשימה ומכוויות קשות. למרות זאת היה מצבו יציב. ביום השני לפציעתו נסעתי לבקר אותו. הוא זיהה אותי ואף הניד בראשו, "מספר ראשי-ישיבה, הרב סופר. מאז הגיע לביקור פעמים נוס- פות, אך נמנע בערו מלהיפגש עימו.

אחרי חודש בבית-החולים החליט צוות-הרופאים שיש מקום להטיסו ללונדון, לצורך השתלת לב וריאות, שכן איבריו נפגעו ללא-תקנה.

בחודש האחרון חלה הידרדרות חמורה במצבו של רב"ט דויד דלרוזה. שאיפת העשן לריאותיו גרמה לפגיעה קשה מאוד בסימפונות הקטנות. כסופו של דבר יכולנו להציע רק השתלת ריאות חדשות או לב וריאות בחו"ל, סיפר הר-ר רואבן פיוזב, מומחה להר- דמה ולטיפול נמרץ מבית-החולים הדסה בעין-כרם למעריב. לרבניו גר- מה שאיפת העשן "גירוי כימי, שהביא לפגיעה בסימפונות הקטנות ולהת- עבות של הרפנות. הרבר גרם להפרעה בשיחרור גזאים בריאות, וכתוצאה מכך להפסקה נשימתית. כתוצאה מפגיעה זו, נזקק דלרוזה להנשמה מלאכותית.

קליינולר, שניסה להציל את וייס וילדיה.

וכך סיפר: "... כשהאוטובוס הגיע למבואות הצפוניים של יריחו, התער- דתי פתאום מהשינה וראיתי מול העיניים נחשול-אש ענקי. מיד הבנתי שמדובר בבקבוק. ישכתי בצד ימין, ליד הדלת האחורית. הרבר הראשון שעלה לי בראש היה לצאת החוצה. קפצתי דרך הדלת, וכשיצאתי ראיתי שרוב האנשים היו כבר בחוץ. היה נדמה לי שאני האחרון שיוצא מהאר- טובוס. בחוץ היו המון אנשים שרצו לכל הכיוונים. הם היו ממש בפאניקה.

ראיתי איש אחד רץ לכיוון צד הכביש, כשהראש שלו כוער והוא מנ- סה לככות את האש על-ידי התגלגלות על הארץ..."

ניסיתי להתקרב כדי להתחיל לככות, ואז שמעתי פתאום צעקות מהחלק האחורי של האוטובוס. הבנתי שיש בפנים מישוה. נכנסתי פנימה והתחלתי ללכת לעבר מקור הצעקות. ספרתי את הכיסאות שאני עובר, כרי שאוכל לדעת איפה נמצאת הדלת, כשאצטרך לקפוץ חזרה החוצה.

"בפנים היה הכל חשוך ומלא עשן סמיך. פתאום נתקלתי בראש של אשה עם כיסוי-ראש. ניסיתי למשוך אותה החוצה בכוח, ואמרתי לה: 'בואי איתי, בואי איתי!' אבל היא התנגדה בכוח וצעקה: 'מה עם התינוק שלי?'

ניסיתי למשוך אותה בכוח רב יותר, אבל זה לא עורר... הבנתי שאם אני נשאר שם עוד רגע, גם אני הולך. אז החלטתי שאני בורח החוצה."

אילו היה דויד דלרוזה מספר את סיפורו, קרוב לוודאי שהסיפור היה דומה לזה של החייל קליינולר. קליינולר הצליח לברוח בזמן, ואילו דלרוזה נשאר.

אחרי שהצליח כבר להיחלץ מהאר- טובוס הכוער, החליט דלרוזה לחזור אליו, כדי לחלץ את מי שהיו בפנים. הוא נכנס ונשאר בתוכו, עד שבקושי הצליח להמשיך לנשום, למרות הכ- וויות הקשות שבהן לקה בכל חלקי גופו.

בכוחותיו האחרונים הצליח לשבור חלון ולצאת בערו. אלא שאז היה כבר במצב אנוש. "הוא לא דיבר כלל על האירוע, מספר דודנו, גוטל. מעט ממה שעבר עליו הוא סיפר לאחיו אמנון.

"הוא לא אהב לספר את הסיפור הזה, ולעיתים לא היה נרדם לילות שלמים. באחת הפעמים הוא סיפר לי איך ניסה למשוך את האשה מהאר- טובוס, אך היא התעקשה. הוא שבר את החלון האחורי בצד שמאל, והוציא את הראש כדי לנשום אוויר. הידיים שלו התחילו להישרף. הוא בלע ונשם המון עשן, ואז שמע את האשה אומרת: 'שמע ישראל'. הוא הבין שאין מה לעשות, ולאחר שקודם לכן שבר את החלון

"הוא היה תלמיד מיוחד, עדין, אציל, בעל הבעה מבווישח, וזה גילם בתוכו את כל כוחות מסירות-הנפש," אמר סופר השבוע.

דויד לא היה מן הבולטים שבבני- הכיתה. תלמיד ממוצע, כזה שאינו מבריק ואינו מיועד לרבנות, אך גם לא אחד שינשור מלימודיו. במסגרת הלי- מורים היו תלמידי-הישיבה יוצאים מדי פעם לטיולים בחבריה-ארץ ובאי- זוד הקרוב לשיבה. "הטיולים האלה היו אהובים עליו במיוחד," נזכר הרב סופר.

דודנו, אילעי גוטל, הצעיר ממנו בשנה, למד אף הוא באותה ישיבה. "נהגתי להתייעץ איתו כשהייתי מס- תכך בישיבה ככל מיני רבנים. הוא היה משכנע אותי לקום לתפילה. הוא שיכנע אותי ללכת לבריה-מיצווה של אחי, למרות שלא רציתי ללכת. הוא היה לי אה גדול בישיבה, כזה שמטיל עלי חסות ודואג לי."

בתשמ"ז סיים דלרוזה את לימודיו. בהמלצת ראשי-ישיבה פנה להמשך לימודים לישיבת קריית-ארבע, במיס- גרת "ישיבת ההסדר". אחרי כמה חר- רשים עזב את הישיבה.

סיבות-עזיבתו אינן ברורות, והרב סופר מעדיף להימנע מלפרט אותו. מכל מקום, דלרוזה החליט להצטרף לגרעיין-הנח"ל של תנועת בני-עקיבא, גרעין טעין ששהה בקיבוץ הרתי עלומים, בדרום הארץ.

בקיבוץ עבר בחצרונת. "היכרתי אר- תו כחבר מבני-הגרעין. הוא אף פעם לא בלט במיוחד, ולא ניכרו בו תכונות של גיבור מצ'ואיטטי," מספר פני צר- פתי, חבר עלומים, שהיה חבר בגרעין אחר.

לפני שנה וחצי עזבו חברי הגרעין את הקיבוץ, כדי לשרת בצבא. דלרוזה שימש כאלחוטן. בתום תקופה היה אמור לשהות עם שאר חבריו בקיבוץ בצרים. בחודש מאי 1991 אמור היה לסיים את שרותו.

"הראש שלו בער!"

ביום הראשון, ה-30 באוקטובר, בשעות הערב, יצא אוטובוס 961 מהתחנה המרכזית בטבריה בדרכו ליר- וושלים, לאורך הירדן.

דויד דלרוזה עלה לאוטובוס בדרכו לבית הוריו. בכניסה הצפונית ליריחו נתקל האוטובוס במארב, והושלכו לי- עברו שלושה בקבוקי-תבערה. האוטו- בוס התלקח מיד.

22 נוסעים היו באוטובוס. ארבעה נהרגו — רחל וייס ושלוש ילדיה. חמישה נפצעו והועברו לבתי-חולים. מרבית הנוסעים הצליחו להימלט מהאוטובוס בכוחות עצמם, אחרי שה- נהג נהג בקורירוח ופתח את הדלתות מיד אחרי שנשמע הפיצוץ. וייס וילדיה נותרו יושבים במקומם.

למחרת האירוע ראיין החייל רון

הלווייתו של דויד דלרוזה בירושלים
הוא ביקש תפילין...

העיתון

האם יתקיימו הבחירות?

השבוע יוברע, כנראה, אם יתקיימו הבחירות לרשימות המקומיות במועדן. בתחילה היו הערכות שהמפלגות הדתיות מעונינות בחיית הבחירות, כדי לנסות ולשנות את דעת הציבור החילוני עליהן. לפי הערכות אלה לא נותרה לראשי הליכוד ברירה אלא להסכים לדרישות הדתיות, יתכן אף כעת, כאשר הדתים אינם שולטים בקואליציה, וכל ההסכמים איתם בטלים ומבוטלים, קשה להם להחזיק על רחיצת הבחירות. דוג תכודי, יז"ר מרכזו השלטון המקומי מתנגד לדחייה, ואף איים בהתפטרות אם ידחו הבחירות.

שמיר תיכונן:

התיירות למילוא

יצחק שמיר תיכונן להעניק את תיקהתיירות להכרה הכנסת רזני מילוא, זאת תיקהתכללה לשר גיועון סת מהליברלים, אך אימו של השר משה ניסים מהליברלים, להתמסר מכל תפקידיו אם פת לא יקבל את תיקהתיירות, עשה את שלו.

שמיר נכנע ללחצו של ניסים, והסכים להפקיד את תיק התיירות בידי פת, וכך נאלץ להמציא את התיקלאיכות הסביבה כדי למסרו למילוא.

פרס צמוד

לאמריקאית

שימועון פרס, שבמיסגרת תפקידו הקרי דם כשרהחיון קיבל לרשותו מכונית אמריקאית, אינו מעוניין, כנראה, לוותר עליה ולהחליפה במכונית אירופית. ביום חילופי התפקידים, לא העביר פרס את המכונית האמריקאית שברשותו לשרהחיון החדש, משה ארנס. עוד נמסר כי הוא מתכוון לרכוש מכונית אמריקאית, אף שבי" 20 השנים האחרונות היו ברשות שריהאוצר מכוניות אירופיות.

פרס לא רצה את גור

לפי הערכות של גורמים המקורבים לשר האוצר, שימועון פרס, לא רצה פרס לכלול את מרדכי ("מוטה") גור ברשימת השרים. הסיבה שהביאה לבסוף למינויו כשר היתה שפרס חש שאם לא ייבחר את גור בין השרים, יפעל גור נגדו, וינסה לארגן נגדו אופוזיציה. גור הוא גם היחיד שהבריו, עד כה, על בונתו להתמודד על ראשות הממשלה ב"1992.

סוקציות חדשות

בכלא. השרון"

שילטונות כלאהשרון החליטו באחרונה על איסורים חדשים. אין הם מתירים הכנסת ספרים ועיתונים לכלא. ביום כ', 19 בדצמבר, שהוא יוםביקורים למישפחות, הודיעו שילטונות הכלא למישפחות כי חל איסור על הכנסת כיתבידעת, ספרים ועיתונים בערבית ובאנגלית. ההחלטה ניתנה ללא שום נימוקים.

ביום ג' שלאחריו, כאשר ערכה עורכתהדיון יוספה פיק ביקור בכלא, סירבו שילטונותהכלא לקבל מידיה סיפרי לימוד במתמטיקה ובלשון הערבית עבור האסירים בגיל תיכון. רשויות הכלא אינן מספקות עיתונים בלשהם, לא לשפות ולא לעצירות המינהליות, למרות

שגם במקומות שבהם התנאים חמורים אף יותר, כמו ב"אנצאר 3", מספקים עיתונים.

ירמיה מתגרה שוב

דוב ירמיה חזר להתגרות במישטרה. בשבוע שעבר עשה זאת שוב ככנס שערכה תנועת יש ובני בצוותא חיפה. ירמיה שוב קרא לחייליצה"ל לטרם למלא פקודות, ולא לשרת בשטחים הכבושים. הוא גם קרא לרמטכ"ל שלא להישמע להוראות שריהביטחון. בשיחות פרטיות אמר ירמיה כי הוא מקודה להילקח לחקירה במישטרה, כדי שהדבר יגרום סערה ציבורית, שאולי תגרום לחיילים שלא לשרת בשטחים הכבושים.

356

- ביום השני, ה"26 בדצמבר, מסר דובר צה"ל על 266 הרגים סלסטיניים בשטחים הכבושים. מיספר זה אינו כולל את ההרוגים מירי מתנחלים.
- לפי ספירת, "העולם הזה" עומד מיספר ההרוגים הסלסטיניים על 356.
- לעומת זאת, מופרים מקורות סלסטיניים על 451 הרגים סלסטיניים, לפי הפירוט הבא:
- 302 הרגים מירי חיילי צה"ל ומתנחלים.
- 38 הרגים ממכות ומתחשמות.
- 66 הרגים כתוצאה משאיפת גז.
- 45 הרגים מסיכות אחרות.

חילוקי דעות במישטרה

המישטרה כמעט והשלימה את חקירת ראשי המערכת הבנקאית לשעבר, בפרשת ויסותהמינות, ואולם עד כה טרם גובשו המלצות תרממשמעות ליועץ המישפטי לממשלה. מתברר כי יש חילוקי דעות בצמרת המישטרה באשר למסקנות המתבקשות מן החקירה, דבר שהביא למסעיהלפנות מהמסקנות הראשוניות של החקירה. זו תושלם, כנראה, רק עוד כמה שבועות, ועד אז יצטרכו במישטרה לקבל החלטות.

מיגון יעיל לאוטובוסים

חברת "אגד" ומישרדהביטחון גמרו למגן יותר מ"100 אוטובוסים של "אגד" הנוסעים בשיטחי הגדה המערבית. כמה אוטובוסים ממוגנים כבר עברו דיוויאננים והמיגון אכן הוכיח את עצמו, אחרי שבוע ניווק אוטובוסים רבים מוריקת אבנים. נמסר גם כי מיפעל דרוםאפריקאי, העוסק במיגון זכוכיות וחלונות, נתן אישור לנציגי ישראלי של החברה לנסות ולמכור את תוצרתו בישראל. החברה הדרוםאפריקאית צברה ניסיון רב בעת פיזור המהומות בסואטו.

סגנושיא בשם בדי

בהנהלת הבנק האמריקאי "בנקרס טראסט" נמתחה ביקורת קשה על מי שהיה ממונה, בין היתר, על תיקהתלונאות הישראלי, סגןהנשיא, בריאן צימבליסט. זאת אחרי שבית המישפט החליט בשבוע שעבר שלא לקבל את הדרישה של הבנק האמריקאי לפירוק כור, והעריף להעביר את הנושא לדיון בעוד מיספר שבועות. כבר בעת הדיונים, שקיימו נציגי הבנקים הישראליים עם הבנקים הורים בלונדון לפני כמה שבועות, התברר כי צימבליסט, מי שטיפל במתן ההלוואות לכור, הוצא מסוד העניין, ולא היה עוד שותף פעיל לדיונים. ההפתעה הגדולה ביותר היתה כאשר הגיע צימבליסט לישראל לקראת הדיון המישפטי, בבקשת הפירוק של הבנק האמריקאי נגד "כור", והשתקע במלך תליאביב בשם בדי.

"סאיטקס"

שוקלת שת"פים

חברת "סאיטקס" שוקלת שיתוףפעולה עם אחת מחברותהענק — "קדאק", פוגי"י,

"אגקא" ו"דופון" — שהן מחברות הגדולות בעולם, בין היתר לייצור ציוד צילום.

במיסגרת שיתוףהפעולה המתוכנן תתרום סאיטקס ידע טכנולוגי, ואילו החברה, שטרם נבחרה, תתרום את הידע השייוקי. הטכנולוגיה של סאיטקס מחליפה שימוש בפילמים וברנטגן, והיא תוכנס במקומות שתרך צריכת הפילמים של החברה, שאיתה ייתם, בסופו של דבר, ההסכם.

אנשי המערך

נציגים באמריקה

כמה אנשיככלה המקורבים לשימועון פרס, ואשר פעלו למענו במיסגרת ישירה ועקיפה במהלך הבחירות האחרונות, דורשים פטרס לפעול להחלפתם של שני הנציגים הכלכליים הבכירים היושבים בארצותהברית, גבי לוי בניירורק ופינהס דרוך בווינגטון, באנשים המזוהים עם מיסלגתהעבודה. עוררהדיון גבי לוי, הצייר הכלכלי בניירורק, נחשב כמקורבו של שרהאוצר הקודם, משה ניסים, אשר מינה אותו לתפקיד. גם פינהס דרוך נחשב כמקורב למיפלגה הליברלית. מקורכי פרס התחילו להעלות שמות של מועמדים פוטנציאליים לאישו שתי המישרות, הנחשבות כמישרות בכירות מאוד.

מהפך ברענוה

הליכוד הציג לתעשיין זאב ביאלסקי, מי שהיה מועמד ברשימה עצמאית בבחירות לרשויות המקומיות, לעמוד בראש רשימתהליכוד לבחירות בעיריית רעננה. התעשיין ישראלי כרג, מי שנבחר קודם לכן כמועמד הליכוד, פרש, ואילו תומכי ביאלסקי הודיעו כי ימשיכו לתמוך בו גם אחרי שעבר לעמוד בראש רשימתהליכוד.

השוק הסיטונאי

לרמתהשרון

משה זרביק, ראש מועצת רמתהשרון, הציג בימים אלה להעביר את השוק הסיטונאי של תליאביב לתחוםהשיפוט של רמתהשרון, באיזור שבין צומתגלילות לרמתאביב ג'. השוק הסיטונאי, הנמצא במרכז תליאביב, יעבור בעתיד לאתר חלופי, הועלתה כבר הצעה למקם אותו בחוותהדורע ליד אוור, אך מינהלמקרקעישראל סירב לתוכנית.

סרקיס ועצר

בארצותהברית

בארצותהברית נעצר בשבוע שעבר ג'ו סרקיס, אחיו של נשיא לבנון לשעבר, אליאס סרקיס, על הברחה שני ק"ג הירד"איי. סרקיס הוא שותפו של ריפעת אסד, אחיו של נשיא סוריה, האפט"א-אל-אסד. בתחילת שנת ה"80 ניהלו השניים מיסחר ענף שי עבר בישראל, דרך ראשיהניקרה. הם רכשו מוצרים מאירופה, בעיקר סיגריות ואלכוהול, ובארץ רכשו מוצרי טכסטיל.

בכורה לועידת ואנוה"

במעמד נשיאהמדינה, חיים הרצוג, ראשהממשלה, יצחק שמיר, סגן הרמטכ"ל, האלוף אהוד ברק, שגרירים, בימאים ואמנים תוקרן במחצית ינואר הצגתהבכורה של הסרט "ועידת ואנוה". ואנוה הוא אגם ליד כרלין. הסרט, בהפקה גרמנית של מנפרד קורטובסקי ממוינבן, מתעד כל דקה שבס שבח החזנט על הפיתרון הסופי למיליוני יהודים. את הכנסות ההקרנה יתרום המפיץ למכון יד ושם. מארחי הערב יהיו תמר וטדי קולק.

שינויים ב"קול ישראל"

תוכנית הרדיו "כל ציבעי תרשת" בהנחיית יוסי גרבר, יורדת מעל גליהאתר. החל ב"6 בינואר תשובץ בלוחהמישרים תוכניתהרדיו חדשה, מה יהיה בהנחיית יואב גינאי. היא תשודר ביום שישי בין השעות 10"8 בבוקר, ותעסוק בנושאי תרבות, בידור, רדיו, טלוויזיה ועיתונות כתובה.

(המשך מעמוד 6)

מהססים, תוהים, אם לאור איתנייהטבע הגשם — עליהם לבטל את ההפגנה.

הדבר הבולט ביותר בהפגנות שלום עכשווי כמהלך השנים הוא המיספר הרב של המשתתפים, וראשיהתנועה לא רצו לאבד יתרון זה דווקא עכשיו. לבסוף הוחלט לקיים את ההפגנה במר עד ובמקום שנקבעו מראש — כיכר מלכיהשראל בתל-אביב.

הכיכר הגדולה ראתה הפגנות גדולות מזה. הרחבה ידעה צפיפות גדולה מזה שהופגנה סם במוצאי-השבת. הגי" שם חיב את המפגינים לשאת מיט" ריות, שיצרו מירווחים גדולים מן הרי גיל בין האנשים, וזה יצר רושם של המון אדם.

מישהו אמר שלכיכר הזאת יש תכור נה מאוד מיוחדת: היא תמיד נראית מלאה. אף אחד לא הסתכן בהערכת מיספר המפגינים. הפסימים אמרו 20

שונה שתנועת שלום עכשיו, שהתקשה במשך השנים לשמש מיטריה רחבה, יוצאת בסיסמה זו. במהלך השבועות האחרונים, מאז מושב-אלג'יר של המועצה הלאומית הפלסטינית, דרך הצהרת-סטוקהולם ונאום יאסר ערפאת ב'נווה, היו בעולם עכשווי דיונים פנימיים ופומביים, עד שהתנועה יצאה בקריאה: "לדבר שלום עם אש"ף עכשיו".

אנשי השמאל הקיצוני, סוסייהפ" גנות ותיקים, הרגישו, זו הפעם הראשונה, שהקונסנוס הגיע אליהם. שלום עכשיו, הנחשבת לאחד מסימלי הקוני סנוס בכל הנוגע לשלום, עשתה דרך ארוכה והגיעה אל השמאל הקיצוני. היא אף השתמשה בהפגנה בסיסמה הרומה מאוד לסיסמת-הבחירות של הרשימה המתקדמת לשלום.

השוליים הפכו למרכז. כך זה התחיל גם בזמן מילחמת-הלכנון. הראשונים להתנגד למלחמה כבר מיומה

ציון צמירי, העולם הזה

לובה אליאב נואם בגשם השוטף
הימין נשאר במיעוט

המפגינים, כאשר הודיעה להם שלא הם שיביאו את השלום, אלא ראשי מיפ" לגת-העבודה. חברה-הכנסת אמנון רובינשטיין, ראש תנועת-המרכז, שהפגיע בהצטרף (המשך בעמוד 10)

שמיפלגת-העבודה קיבלה אותו בחזרה לשורותיה, התקבל במחיאיות-כפיים בהפגנה. גם יעל דיין, חברה בולטת של מיפלגה זו, הסכימה להופיע תחת הסיסמה, אם כי עוררה זעם קל בקהל

הקונסנוס של שלום עכשיו. שהכריחו לבסוף את הממשלה לצאת מלכנון, שהכריחו את הממשלה להקים ועדת-חקירה לכדייקת הטבח בצברה ובשא-תילה. המעטים, שיצאו בסיסמות כרו"רות, שאירגנו את תנועת הסירוב יש"ג וכו', נדחקו הצידה, כאשר באו ההימונים ושטפו את הרחובות.

כך זה מתרחש גם עכשיו. התנועות המתנגדות לכיבוש, הצועקות כבר שנים שיש לדבר עם אש"ף, נטמעו במוצאי-השבת בין המוני הקונסנוס. קרוב לוודאי שהמונים אלה הם שיכריחו בעתיד את הממשלה לשבת למי שאומתן עם אש"ף.

והיו בהפגנה לא רק תומכי ר"ץ של שולמית אלוני ומפ"ם, שקראו בסיסמה זו עוד בזמן מערכת-הבחירות האחרונה, אלא גם רבים מאנשי מיפלגת-העבודה, שדיברו עד עכשיו בסיסמות ה"לא" — לא לאש"ף, לא למדינה פלסטינית, לא לנסיגה מכל השטחים הכבושים.

נואם ומסתייג. לובה אליאב, מחלוצי המיפגשים עם אנשי אש"ף,

רחל אבנרי, העולם הזה

ויקטור שמיטוב
רק בקונפדרציה

ציון צמירי, העולם הזה

אמנון רובינשטיין ויעל דיין
בעד אבל נוד

שולמית אלוני
לא רק הם

הראשון היו קבוצות-שמאל, שהיו אז בשוליים. שבועיים אחרי פרוץ המיל"חמה העזו לצאת לרחובות ולהפגין בכיכרות. הם ספגו את הנאצות, הגי" דופים והמכות. הם היו כמה אלפים בלבד, החלוצים שפתחו את הדרך לש"אר המחנה. איש, כמעט, לא שם-לב אליהם אז, אבל הם קבעו את המסלול, שבו צעדו בתום השבוע השלישי אנשי

אלף, האופטימים אמרו שהיו רבבות רבות". הכיכר מלמעלה נראתה, על כל פנים, מלאה לגמרי. **במעם הראשונה.** הגשם, שהתחיל לרדת כיום-השבת בנוקר, לא הפסיק כשעת ההפגנה. אין זו הפעם הראשונה שכיכר מלכיה ישראל בתל-אביב שומעת את הסיסמה "לדבר עם אש"ף" אך זו הפעם הראשונה

יום המטרות בכיכר-מלכיהשראל
ריק או מלא?

הדחת אכזריות

במדיונה

(המשך מעמוד 9)

פותר להפגנה, הפתיע עוד יותר כאשר הגיב על פגישתו של משה עמיר, איש תנועתו, בקאהיר עם לביב טרוי, משרי קיף אשף באו"ם (ראה במדיונה). אחרי שרובינשטיין נאם על כימה, תחת הסיסמה "לדבר שלום עם אשף עכ"שיו", הגיב על פגישת עמירב ואמר: "עמירב נסע ללא ידיעתי וללא אישור מוסרות תנועת שנינו. אני מוסיף מה נסיעה ומיחזמה".

ויקטור שמיטוב מופ"ם, מיוצרי נוסחת שמיטוב-רייב, ריבר כלהט על הצורך לדבר עם אשף, אך הגיב לר בריו רמו שממנו ניתן להבין שאפשר לדבר עם אשף רק במסגרת קונפ"רציה עם ירדן.

היה שם גם רן אלמגור, נביאיהועם החדש, שאנס נאום לירי מלארגש. גם ערבי. אך אולי דווקא הפעתו של ח"כ ענר אלזאהב דראושה בהפגנה היתה המפתיעה ביותר, וסימלה יותר מכל את השינוי שחל בתנועת שולום עכשיו.

במשך שנות-קיומה טענה התנועה שרבריה מכוונים בעיקר לאזרחיה הרודים של מדינת-ישראל, ולכן נמנעו ראשיה מלהזמין ולשתף בהפגנות ראו שריצבור פלסטינים. לפני שנה שונתה המגמה, כאשר לאחת מהפגנות הזמן לנאום רופא פלסטיני מעזה.

הפעם היה זה חבריהכנסת דראושה, שהשמיע את קולם של אזרחי מדינת-ישראל הערביים, והוזכר אל חיק הקונפ"רנוס, אחרי שעזב את מילפגת-העבר דה והקים מילפגה ערבית.

ההפגנה של אנשי התנועה הטרניספריסטית, מולדת, שהתקיימה בסמוך היתה קטנה, ונראתה פתאום שולית ולא חשובה. הימין הקיצוני, שהתפאר ממד בכוחו לגייס המונים, היה כאותו הערב ועומ.

חק

פגישה בקאהיר

האם עבר משה עמירב על החוק? הפקודה למינוע טרוי, כפי שתוקף נה לפני שנתיים, אוסרת כל מגע בין אזרחי ישראל ובין איש הממלא תפקיד כאירגון-טרור. אשף מוגדר כחוק הישראלי כאירגון-טרור. תיקון זה מחבר יחד שני אבסורדים חוקיים. הוא הופך לעבירה כל מיפגש, בלי קשר לכוונת הנפגשים ולמטרת הפגישה. והוא מתבסס על הגדרת אשף כאירגון-טרור, גם אחרי שאר צוות-הברית כבר הכירה בעובדה שאשף רוחה את הטרור. רוב מדינות הער לם מכירות כיום באשף כבנציגות-הלי-אומית של העם הפלסטיני, וכך עושה האו"ם.

חוגים חדשים. האו"ם אחראי גם למיפגש, שבגללו נחקר עמירב.

על-פי החלטת העצרת הכללית, ערסק האו"ם באופן שיטתי בקידום. הדכויות הבלתי-גינתנות לעירעור של העם הפלסטיני. במסגרת זו מארגן האירגון באופן קבוע מיפגשי-הסברה במקומות שונים בעולם. למיפגשים אלה הוזמנו בעבר פעירי-שלום ישראלים, ובניניהם אורי אבי-נרי ועמוס קינן. מצד האו"ם מופיע, בדרך כלל, הנציג הקבוע של אשף במוסד זה, הירושלמי לביב טרוי, דיפלומט משופשף, נעים-הליכות, ש הוא פופולרי מאוד בקרב נציגי המדינות באו"ם.

השנה רצה האו"ם לשתף במיפגשים חוגים חדשים של ישראלים, שלא היו בעבר פעילים בשיפוח השלום הישראלי-פלסטיני. הם חיפשו במפורש "איש מן הימין".

כששאלו אנשי-האו"ם את אנה פוני גר, עיתונאית המייצגת כליתיקשורת גרמניים בישראל, שהיתה אזרחת ה"או"ם במסע בעולם הערבי, היא הציעה את משה עמירב. כך הוזמן עמירב, מי שהיה בעבר חבר מרכז-הטרור, לקאהיר. שם השתתף במיפגש בינלאומי מטעם האו"ם, לצידו של טרוי.

הדחתו בשעה שישב, חגיגית, על הי בימה). הוא אמר לי שבגלל אילושים, ובגלל אני יודעת...

שאלתי אותו: "תגיד לי, מה הסיבה? הוא לא פירט שום סיבה. רק חזר ואמר שבגלל אילושים ובגלל... את יודעת מה הוא העז להציע ליי סגן-שר? אמרתי לו: "איך אתה מציע לי דבר כזה?"

מה, אני אהיה סגנית-שר של יעקב צור (שר-הבריאות החדש)? אני צריכה לרדת כיתה? שלא תחשבי שאני לא יודעת שעוזי (ברעם) בחש בזה. אמרתי לעוזי: "רע לך שאראה בכל שינוי הרחה".

הצעתי שנלך למרכז, ושהמרכז יכריע מי יהיו שריו. מעניין, שימעון הצדי בישיבת-המרכז: "אני רוצה אנשים שיעברו".

מה, אני לא עבדת? אם זה מחירה של הנאמנות שלי לשימעון והליכה עימו במשך שנים — אז אני מקודה שיהיה מי שיפיק לקחים!

מילא, אילו הרעיון היה להחליף כמה שרים בשרים צעירים יותר, כמו שקרה בליכוד, הייתי מבינה. כך יצא שהחליפו רק אותי.

לא, אין לי כל מושג למה. אני לא יודעת. מה שכואב לי יותר מכל זה הצורה שבה זה נעשה. הוא (פרס) יכול היה להודיע לי כמה ימים לפניכן. אולי הייתי מודיעה בעצמי שאני מוותרת. אבל לא ככה: **זהו דבר אכזרי. זה משבר מדי אור קשה עבורי.**

ארבליאלמוזילינו עם פרס בשעת המינוי. עוזי ברעם בחש בזה...

ונדחה. בסוף הוא קיבל אותי ביום הרביעי בערב, רק אז.

מה נאמר בשיחה? כלום, כלום, כלום! הוא לא אמר לי כלום: "אני עדיין שוקל... אין עדיין סיכומים... אבל שמעתי אותך..."

הגעתי אפילו למקורבים של שימ"ע. שאלתי אותם, רציתי לדעת. כולם הרגיעו אותי שאין לי מה לדאוג, אלה הם סתם פירוטומים. כשהודיעו לי בשיבת-המרכז, "שימעון קורא לך!" — הבנתי. עליתי אל מאחורי הבימה.

מרוע עליתי אם הבנתי? אלמלא הייתי עולה, הייתי מוצאת עצמי במצב שיתל אברהם שרירי (ולשרירי נודע על

ארבלי, כנה כתמיד, לא ניסתה להסתיר עד כמה היא פצועה.

כך אמרה: זה יותר מזה שהוא (פרס) לא סיפר לי בזמן... הוא השאיר זאת ממש עד לסוף. שמעתי שמועות עוד קודם-לכן. היו פירוטומים שעומדים להחליף את יצחק נבון, חיים ברלב ואותי.

פגשתי את נבון בכנסת. ניגשתי אליו ושאלתי: "מותר לדבר איתך רגע? שימעון קרא לך מאז הפירוטומים? אמר משה?"

נבון ענה לי: "לא, לא, לא!" גם אחריים אמרו לי שהם לא נקראו לשימעון. אני רחוקה ביקשתי שיחה עם שימ"ע. רציתי לדעת. זה נדחה ונדחה

שמונה ארבליאלמוזילינו:

לרדת כיתה

קראו לה. שושנת-הבריאות, צילמו אותה במישחקי-כדורגל עם טבע של הפועל (תל-אביב) על האש, ועם נתן (אלמוזילינו, בעלה) מצד ימין; בחף תל-ברוך מסכידה לוד נתן את פרידקס הנביא. מתנשקת עם כל הגברים בממשלה. מאז שמונתה שושנה ארבליאלמוזילינו כשרה, אחרי התפטרותו של מוסה גור ממישרד-הבריאות, היא הפכה נידבך חשוב בחיי הפולקלור בארץ.

השנוע נודע לה, בשניות האחרונות של הדקה ה-90, שתמה תקופה זו. אחרי פירוטומים ושמועות שונות שהסילו ספק במינוייה המחדש, אחרי שמלציר יושר רצו בשמה אל שימעון פרס ואל העיתונות, והחליט פרס לבשר לה את הבשורה המר, דקת מעטות לפני שהכריז על רשימת שרי-המדינה.

ארבלי — אשה חמה, חביבה, בעלת גישה ישירה, נאיבית-משוה — נפגעה בצדק מהצורה ומהעיתוי שבה נתבשרה על עתידה. ביום-השבת לפנות-ערב סיפרה כי צד היא מרגישה.

מדוע היטעה שמיר את שרירי?

שרירי ופרס על הבימה ברגע ההדחה. זה לא בגלל הכנב מוקי...

נשארה תמיחה: מדוע בחר שמיר לבשר לשרירי את הבר שורה המרה בדרך זאת? כבית-שרירי, הטובל בפרחים ובמיכ"רקים מאז ההדחה, סבורים שאלמנט הפתעה נועד, אולי, למנוע משרירי להיערך נגד הגזירה, להתמודד, להדק עיק גייסותיו מכין שרירי-הליברלים.

שאלתי את שרירי לפרש התעלומה המורה ביום השני כלילה. **שרירי הביע סימפסטיה עמוקה לשרת-הבריאות לשעבר, שרשונה ארבליאלמוזילינו, שפי ניה הולבנו לא רק ברבים, כי אם גם לעיני הצלמים, ליד הש"רותים: "אני גם מחבב אותה. יש לי יחס מיוחד אליה!"**

אחר-כך אמר: "גזרתי על עצמי שתקנה פנו אילני עיתונאים רבים בימים האחרונים. אני פגוע ולא נוה לי לדבר. מתרוצצות בי מחשבות רבות ויבוא יום..."

הביא אותו. מה שבטוח בטוח!

מישפחת שרירי, שמעולם לא היתה חביבת-התיקשורת, הסתגרה לפניה. עיתונאים רבים פנו אל הווג, בפרט אל ריבקה הרומינגטית, ובקישו לשוחח עימם אחרי ההפתעה הצורבת. ריבקה שרירי סיפרה בשיחות פריטיות שהיא מעריפה לבחון את מה שקרה. בפרספקטיבה של זמן.

גם ריבקה וגם אברהם שרירי אינם מסתירים את הפגיעה העמוקה, בעיקר מה צורה שבה הורח מי שהיה ראבל-שר.

אין הם מסכימים עם מי שניטענים שההדחה היתה פועל-יוצא של הפירוטומים האחרונים במה שכונה "פרשת מוקי". הרושם במישפחת שרירי הוא שפעלו בעת האחרונה יותר מדי נפשות, והיתה הצטברות של אירועים. מובן מאליו שהגינת-מוקי לא הועילה לקידום האינטרסים של שרירי.

ליס: "אין לך מה לדאוג! הכול בסדר!"

שרירי, כמובן מאליו, נרגע. הרי שמע במראונו מראשה-ממשלה, היאיש המחליט על הוות שרי הממשלה הבאה, שאין לו כל סיבה לדאוג. הוא שם פעמיו לעבר איצטרודיון-הספורט. ריבקה, אשתו, הנוהגת להתלולות אליו — נהג שיצר התברחויות רבות סביב הווג, ושכיוון אליה, פעמים רבות, את הורקרים ולאורדווקא לטרבה — נמנעה הפעם מלהתלולות אליו. היא לא חשה בטוב, ואחרי מילותיו של שמיר לא היתה לה כל סיבה לדאוג. רפנה, בתם, לעומת זאת, התלולות אל אביה.

מעניין: על אף הפירוטומים, שלסידם ידע את על מינויו כשר — כלומר שדודו לו מבעוד מועד על כך שיהחליף את שרירי — לא הביא עימו את בנו, שלה, ליר-אליהו. רק אחרי שהוכרז רישמית כשר,

"פוליטיקה", יאמר כל פוליטיקאי שלא צלחה לו דרכו, או לפחות קטע ממנה, זה פעם למטה, פעם למעלה."

אברהם (אברשה) שרירי, שרה-ת-יירות-המישפטים עד לפני שבוע, נסק בדרכו למטה ממרומי הבימה באיצטרודיון דיר-אליהו, שעליה הסנו אחר-כבוד בכירי הליכוד.

משווקאה רשימת השרים מטעם הליכוד כממשלה הבאה, עטו פני המרעמרים ארשת תגיגית.

לפתע הסתיימה הרשימה, החיזוק קפא על פניו של שרירי — שמו לא נכלל ברשימה.

גודל ההפתעה הסתלקותו של שרירי מהמקום דווחו בחדרה, אפילו בשימחה-לאיר. העיקרון שהינחה את הלעג בדיווחים הוכיח את גלי-הצחוק בעת הקרנת סרטי המצלמה-הנסתרת: כמה מצחיק מול שזה לא קרה ליד.

את האמת מאחורי הדחתו של שרירי מהממשלה, יצורה כה מבזה ואכזרית, אין רבים יודעים:

הדבר לא בא לשרירי כהפתעה מחד לסת. ביום שבו התכנס מרכז הליכוד כיר-אליהו, כדי לאשר את ההליכה לממשלה החדשה, התחילו להתפשט שמעות הסגיות בדבר אי-הודאת לגבי השר הליברלי השלישי (פרס) ליצחק מרדכי ומושה ניסים) כממשלה. השמועות רמוזו שלמרות מעמדו הרב כיריחותו של שרירי לביבלים ול, עשוי פת לוכות בוולוו, בהג ובנשאר ההמבוח.

שרירי חש באי-נוחות, ופילפן אל ראשה-המסלולית צחק שמיר 4.15 בדיוק אחרי-הצהרים.

שמי היה בדרם להופעה בחוכ ניתח-סלמונייה ערב חרש. לכן התנהלה ביניהם שיחה שגראפית. **משהביע שרירי את חששו-תיו, המבוססים על שמעות, תתן אותו שמיר באלה המי-**

גלאסנוסט! בפעם הראשונה שוחח השגריר הסובייטי בושינגטון עם נציג של התיקשורת הישראלית. היתה לזה הקדמה משעשעת למדי.

ארובה

הדרדר

לשגריר

שית. מעלית מיוחדת הוקצתה למודי מנים המכובדים של האירוע. במעלית היבטנו איש ברעהו —

השתתפותם בטראגדיה שפקדה את ארצו.

בלגן חסרת-תקדים

ביום השני בבוקר, לפני שבו עיים, טילפנתי למשרדו של השגריר. עוד בטרם שאדם מציג את עצמו, היחס שם חשדני למדי. משהי געתי לאחד מעוזריו הככירים של השגריר, פלטי בנישימה אחת את זהותי, המידע שהיה כרשותי ובקשתי. העוזר נשמע המום. אחר-כך התאושש, אימת את המידע, שאל אותי לפרטים ומשבא על סיפוקו, ביקש ממני להעביר בכתב את הבקשה הבלתי-שיגרתית, את הני מוקים העוררות-הריגים ואת המידע שאני שותפה לו. כך עשיתי.

השגריר, נאמר לי בחביבות (אחרי היכרות טלפונית מעמיקה יותר) שוהה בפלורידה, וישב לווישינגטון ביום הרביעי.

ביום השלישי בלילה נאלצתי במפתיע לשוב לניו-יורק, ונפרדתי מנציגי השגרירות הסובייטית בטלפון, כאי ווירה חיובית ביותר. מכיוון שהגישה שלי היתה נינוחה — "בפעם הבאה..." — נרגעו הרוסים והסיכום הסופי בינינו היה מעודד.

למחרת בערב מצאתי את עצמי סוערת באחת המיסעדות בניו-יורק בחברתם של וודי אלן, מיה פארו, ארט גרפונקל, אנג'ליקה יוסטון ופיפס ויפוט אחרים. וודי אלן, ששמע אותי מספרת על ה"ניסיון הרוסי" שלי בושינגטון, זרק לעברי: "אוהו, אז גם את תהיי בארוחה מתר. גם ברברה וולטרס מוזמנת — כולם!"

בשקט-בשקט, בוהירות, ביררתי באיזו ארוחה מדובר, בטרם אני. החבר רה מסכיב, שכללה גם מפייקולנוע, בימאים ואנשי-עסקים, שקעה כבר בוויכוח, "האם ג'ים (הקמון) יזכה באוסי קר או לא?" ואילו אני דליתי פרט אחרי פרט על הארוחה, שבה כולם היו משוכנעים משום-מה שאני משתפת. למחרת בבוקר, אחרי פניות היסטוריות מצידו ומצד ידידי לשגרירות הסובייטית ולמארגני הארוחה, שבה היה אמור שגריר ברית-המועצות להודות על העזרה לנפגעי הרעש בארמניה, ציפו שם לבואי. איש בגשרירות לא זכר בדיוק כיצד נולדה ההזמנה, שכללה ראיון בלעדי עם השגריר.

כמו דויד לוי

באיחור קל ביצעתי כניסה לקומה העליונה של בניין בשדרה השישית.

שגריר דובינין בעת הראיון. מאוד התרשמו מהביצוע הישראלי...

ק75 מוזמנים נכללו ברשימת האורחים המכוברת בקבלת-הפנים שהיתה אמורה להתקיים בבית-הנציגות הסובייטית בניו-יורק, לכבודם של ראיסה ומיכאיל גורבאצ'וב. ביום הרביעי, יממה לפני האירוע בהא-הידיעה, התחילו להגיע הנוצצים והחשובים מכין מנהיגי אמריקה לניו-יורק, איזורו את החליפות והשמלות שהוזמנו במיוחד עבור האירוע, ושאלו מכרים בנימה מתנשאת: "אה, אתם לא נכללים ברשימה?"

גם אני ביליתי ביום הרביעי אצל אחד מאופנא-הצמרת בניו-יורק, כמי דידות קדחתניות לקראת חגיגות גורי "כ" (כפי שנקרא גורבאצ'וב בארצות-הברית), שכן אחד מ-75 המאוששים, שהוזמנו להתחכך בגורבי ובאשתו המיסקרנת, הוזמן אותי לשמש ככת-זוג. כמה נחמד!

ביום הרביעי בלילה, בשעה שהיתה קרובה יותר ליום החמישי בבוקר, קיבלתי שיחת-טלפון מעצבנת: "את יכיר לה להחזיר את השימלה ולבטל את התור אצל הספר... גורבאצ'וב חזר לבי-רית-המועצות, אירע שם רעש-אדמה!" ראיסה ומיכאיל גורבאצ'וב, שהיו את שיחת-היום בניו-יורק במשך יומיים, שגרמו לפקקים נוראיים, שהציפו את העיר בשוטרים וגרמו להתקהלויות סביב כל אדם ממוצע-קומה, קצת קיחה,

שגריר דובינין עם כתבת ברק

אח יודעת איזו טימפאטיה יש אצלנו כלפי ישראלים ויהודים!"

עיתונות והצלמים לפינה רחוקה. ממני הורירו את הפרווה, הגישו לי כוס בלא-דיימי והובילו אותי, אחר כבוד, אל חדרהאוכל. היושבים כאולם היו אלגנטיים במיוחד. אלא מה? חמורי סבר. אחרי הכל, (המשך בעמוד 36)

אשה במעילה-מיניק של העומדת לצידי — והרגשנו נשואים מעם. "מעניין אם ג'ונתן כבר הגיע..." אמרה לי בחביבות אשה מהודרת, שפסע לצידי. "איזה ג'ונתן?" הפגנתי בורות. האשה סקרה אותי כבון, ולבסוף הפ-

מישרד הכלכלה עדיין נשאר בגן העיר * ואיך הפך השחקן מוחמד בכרי לחלילן מהמלין?

יצחק שמיר ראש-הממשלה נותר כמעט בודד בשולחן-הנשיאות בערב ההחלטה על הקמת הממשלה והכרזת המינויים של שרי-הליכוד, ב"היכל הספורט" בתל-אביב. שרי-הממשלה הם: דוד לוי, אברהם שריר, יצחק מודעי וגידעון פת, שישבו בסמוך לו, עזבו את מקומותיהם בכעס כשהכריז ראש-הממשלה על השנויים, שלא היו לרוחם. נותרו לשבת לצידו אריק שרון ומשה ניסים.

קישון להסב את תשומת-ליבו של המראיין למיקומו בתור המראיינים. קישון, שהיה אמור להופיע אחרי הכנר **רייני רוגוב** ואחיו, הפסנתרן **אילן רוגוב**, סימן למראיין שהוא ממחר. עוד לפני שהספיקו שני האחים לתפוס את מקומם על הבימה עלה הסופר ותפס מקום לצידו של הנדלולץ, והותיר את יושבי השורות הראשונות ואת שני האחים פעור-פה.

כמדי חודש בחודשו מרצה ומראיין איש-הרדיו **מנחם פרי** את האסטרולוג **אילן פקר** ואת בני-מזל-החודש. הפעם נפל המיזל בחלקם של בני קשת. כשנשאל אל עורך-הרדיו, השחקן וכותב-המערכונים **יזאל ריפי**, בן מזל קשת, שכתב את המערכונים ל-**פז**, לדעתו על תוכניתו של טור פז, הוא השיב ששניהם צוחקים, טופו בדרך אל הבנק והוא עצמו צוחק מהבריחות. כששאלו אותו לגבי מערכת-היחסים שלו עם אשתו, בת מזל בתולה, הוא סיפר

פסח גרופר (מימין) ויהושע מצא, שני חברי מרכז-הליכוד, ישבו מתוחים והאזינו בדריכות לנאומו של ראש-הממשלה. השניים ישבו ליד שלט המורה על איסור-עישון. גרופר, המכונה "הקאובי מעתלית", התעלם מהשלט או שלא הבחין בו, והדליק את הסיגר הנציחי שלו.

■ השגרירה לשעבר סיפרה שהיא ובעלה נוהגים לבלות את חופשותיהם הקצרות בביתם בריביירה הצרפתית, והיא הזמינה את **ויליאם ברוק**, שריהעבודה האמריקאי ורעייתו, לבלות עי-מם שם.

■ שריהעבודה האמריקאי, ברוק, שהיה גם שר לענייני סחר החוץ, שלו מייחסים את ההכרזה של המפלגה הרפובליקאית את רי פרשת-יוסטרייט, הקרים את מועד שובו לארצות-הברית מפני **שג'ורג' בוש**, הנשיא המיועד, הזמין אותו לשיחה חשובה, וכנראה

■ הדוברת של שריהכלכלה היוצא, **ג'ר יעקובי**, התקשרה עם מישרדה, ושם התברר ששר הודיע חרשה היא מכהנת גם כדוברת של השר **יצחק מודעי**, שר הכלכלה החדש. **נעמה הנלג** לא התבלבלה והגיבה בהומור על העניין. היא אמרה שמישרד-הכלכלה נשאר עדיין בגן-העיר, בנייד-המגורים היוקרתי בתל-אביב, שבו מתגוררים מודעי ויעקובי גם יחד.

■ מלכד תפקיד אירגון הפרו-רום של מכוני קירקפטרק, עסק אישית-קשורת דן פתיר

האלופים המעופפים

● עד כמה אוהבים לטוס לחו"ל חברי-הממשלה, נוכח לדעת העיתונאי **אהרון אורגד** מחדשות. הטבלה, שסקרה את הנסיעות לחו"ל של שרי-הממשלה, גילתה מימצאים מעניינים. אלופי-הנסיעות הוא שרי-התיירות והמישפטים של הממשלה היוצאת, **אברהם שריר**, שבמהלך כהונתו שהה בחו"ל 320 ימים, וביקר ב-25 ארצות. אחריו בתור: יורשו, השר **גידעון פת**, ששהה מחוץ לגבולות המדינה 246 ימים, וביקר אף הוא ב-25 ארצות. השלישי בתור הוא **אריאל שרון**, שבני-קר בחו"ל 18 פעם ושהה בארצות-הניכר רק 239 ימים. אחריו הם מככבים ראש-הממשלה **יצחק שמיר** ושר-החוץ בממשלה היוצאת **שימרון פרס**, שהיו בחו"ל 158 ימים כל אחד, אך שימרון פרס ביקר ב-30 ארצות ואילו שמיר היה רק ב-21. השר **יצחק מודעי** נהנה מ-164 ימים בחו"ל. סוגר את השביעיה הראשונה **דויד לוי**, שהיה רק 152 ימים מחוץ לגבולות המדינה. אלופי הנשאים בארץ הוא השר-לשעבר **יגאל הורביץ**, שגם במהלך כהונתו כשר נסע פעם אחת בלבד לחו"ל.

השר מודעי צבר תאוצה בנסיעותיו לחו"ל רק אחרי שעזב את מישרד-האוצר. בתפקידו כשר-האוצר לא היה לו פנאי לנסיעות.

העיר האהובה ביותר על השרים בנסיעותיהם בחו"ל היא פאריס, ואין זה משנה אם יעד-נסיעתם הוא צרפת או שכנו-תיה. הם פשוט אוהבים את העיר הזאת, ראש-הממשלה יצחק שמיר אוהב לשהות במלון מאריס, הזכור לו עוד מתקופת שרותו במוסד. זהו מלון יוקרתי, בסיגנון שנות ה-30. פרס שוהה במלון בריסטו, הסמוך לארמון האליזה. שריר מעדיף את מלון גרין, הסמוך לכיכר-הניצחון. שרון בוחר במלון היוקרתי ביותר, גורג החמישי.

אורגד בדק גם מה קורה לנשות השרים המעופפים. הוא גילה שריבקה שריר, נלה יעקובי, לילי שרון ולאה רבין תמיד נילוות לבעליהן. ואילו אן פת, סוניה פרס ורחל לוי אינן מצטרפות למסעות בעליהן ברחבי-עולם.

אחרי מחכה לו תפקיד בממשלה החדשה.

■ האורחים שישבו בשורה הי-ראשונה בתיאטרון הקאמרי, ב-תוכנית-הראשונה של **מוכאל הנדלולץ**, הגיבו בחיוך על נסיונותיו של הסופר **אפריים**

באירוח האח"מים שהגיעו לוו-עידה השנתית שלו. **ג'ון הרינגטון**, שרי-האנרגיה האמריקאי, הגיע בחברת אשתו לרי-איי, שהיתה בעבר סגנית שרי-המישפטים האמריקאי, ושהיא כיום ראש הוועדה הנשיאותית למילחמה בסמים. לואיז הרינגטון ביקשה מפתיר להפגיש אותה עם המקביל שלה בארץ. פתיר הפגיש אותה עם **אלי רוביני** ושבטיין, מוכירי ראש-הממשלה, ולאחר מכן הראה לכנייהוג את יפו העתיקה.

■ בארוחת-צהריים חגיגית שערך **פדי קולק** לאורחי הפרו-רום נכחו גם השגריר האמריקאי היוצא **תומאס פיקרינג** ורעייתו. השגריר, שהתמנה באחרון-נה כשגריר ארצות-הברית בי-א"ם, ביקש לשוחח עם **ג'יין קירקפטרק**, שהיתה גם היא שגרירה של ארצות-הברית בי-א"ם, כדי ללמוד מניסיונה. קירקפטרק ביקשה לשוחח בפר-טיות עם קולק. מבוקשה ניתן לה ואחרי שיחה בת-שעה, שבה רא-יינה את ראש-עיריית-ירושלים על תפקידו ועל המצב החברתי-הפוליטי בעירו, היא פרשה לא-חד החדרים והעבירה למזכירתה בארצות-הברית את הראיון בטל-פון. לקירקפטרק טור שבועי, המתפרסם ב-300 עיתונים ברח-בי העולם.

שהיא נותנת את ההוראות בבית, ובעיקר את ההוראות בבגן. הדי מר הוותיק יואל שור היסט מל- עלות לבימה, מפני שבשנה ש- עברה ניבא לו פקר שתהיה לו תאונה, ושבוץ לאחרי-מכן הוא אושפז בבית-החולים להוצאת גידול ממאיר מקיבתו. אך פקר ניחם אותו שהשנה המול יאיר לו פנים. את ההצגה גנב הזמיר-ברון **חופני בהן**, שלא פסק מלספר בדיחות, וטען שהתימנים שחז- רים מפני שעושים אותם בחושך. כהן סיפר שבאחרונה הוא ערך כמה הופעות בהתנדבות, ותרם את הכסף לאגודת יד ביד עבור הנערה **יונית פרזיליך**, הזקנה קה באופן רחוק לניתוח השתלת מח-צצמות. עם סיום דבריו פנו אליו אנשים מהקהל והציעו לת- רום כסף.

משמאל: פלר נתניהו, אשתו של ביבי, נערה לרחבת הריקודים על-ידי אברהם אפל (לצידה איש-חירות ותיק. בין החוגגים נראו אנשי אצ"ל רבים, שטענו בלהט שביבי יהיה ראש-הממשלה תוך 10 השנים הבאות.

ביבי נתניהו מניף אל-על את בקבוק-השמפניה, שהעניק לו פה שערכו לו חברי חוג. התגורר לרגל קבלת התפקיד של סגן-שר-החוץ.

פסוקי השבוע

- העיתונאי אמנון דני קני, בצטטו את דוד כץ גוריון: יש מומחים למה ש- היה, אך אין מומחים למה שיהיה
- בתובת על הקור בשורת-הנשים באוניברסי- טת תל-אביב: אשה השוא- פת להיות גבר היא חסרת-אמביציה
- המשורר פינחס שי- דה, על סמך ריבוי הוגה רישות מסלמי: עת כוכה ה- לב על מה שאבד, צוהלת ה- נפש על מה שמצאה

להתארגן במשותף ולשכור את שרותיהם של שוטרים פרטיים.

● מסיבת חגיגות מסע- עת התקיימה בביתה של אשת- החברה החיפאית **בלומה רק- ביצקי**. היא הומינה לביתה קצינים גבוהים מאוניות הצי ה- שישי, העוגנות בחיפה. יונה קלימוביצקי, יושבת-ראש וא- רייטי בארץ, הביאה קלטת-זיכר- או של סרן וגיין ורק, בנו של הסופר הרמן ורק, ובה מיכר שירי ארץ-ישראל בעברית, ב- תרגום אנגלי, וכל החבורה ש- כללה ישראלים ואמריקאים, ה- טרפה לשירה בציבור.

נעמי רון זוהר אודליאב

אילנה גור (משמאל) מרימה בני-יורק יד לאות ניצחון, כשנקראת לעלות לבימה אחרי שהוכרזה כזו- כה במקום הראשון במסך "רוסקי", המיתן למעצבים הטובים ביותר באמריקה בתחום עיצוב-דיזינסים. התירגום המעשי שלו הוא קבלת הזמנות במיליוני דולארים. גור חגגה את זכייתה במועדון "אור-בר".

גיש במיקרה בין שני מראיינים, תתניצב יוסי לוי, מפקד מחוז חיפה, והעיתונאי ארליה בר- נה, שכתב את הספר ולכת ש- ב. השניים, העיתונאי וקצירה- מיטרה, לא נפגשו מאז שרתם ה- הצבאי, ובתום הערב החליטו ש- ישמרו על קשר רצוף.

● המשורר יורם טהרילב מופיע ברחבי הארץ בערב-ראי- ינות. באחד מהם, כשהתראיין אצל **צבי שפירא** שהיה מפקד ונ"צה"ל, סיפר שהוא מופיע על תקן סכסולוג, מכיוון שמרבית שיריו עוסקים בסכס ובאהבה. אז פנה טהרילב אל הקהל שישב ב- אולם ושאל אם למישהו מהנוכ- חים יש שאלה בנושא הסכסולוגי. אחד הנוכחים קם ושאל את המ- שורר מה ההסבר שלו לגבי המ- שיכה שיש לשר-החץ **שימעין פרס**, לראש-הממשלה **יצחק שמיר**. טהרילב נדהם מהשא- לה, ואמר לשואל שאינו יודע מה לענות לו, והבטיח לו שהוא יח- שוב על תשובה מתאימה.

● הצגת-היחיד האופטימי- טט, בכיכובו של השחקן הערבי **מוחמד בכרי**, זכתה בהצלחה גם כפראג. השחקן סיפר שעי- דת-מעריצים היתה הולכת ב- עיקבותיו כשהיה יוצא מהתיאטר- רון, בסיומה של הצגת-היחיד שלו, וזה גרם לו להרגיש כמו החלילן מהמלך.

● ארבעה נגנים ישראליים הופיעו בקונצרט חגיגי כאולם קרנוי הול בני-יורק, וקיבלו פרס מקרן ישראל-אמריקה. **נועם סמל**, מי שהיה מנכ"ל תיאטרון חיפה, המכהן כיום כקונסול-יתר- בות של ישראל בארצות-הברית, אירגן מסיבה גדולה לכבודם ב- ביתו של **אורי סביר**, הקונסול הכללי. נכחו במסיבה ראש-העיר **אר קויץ**, הסופר-השואן **אלי ויזל**, השחקנית **ליב אולמן** וח- ברהכנסת לשעבר **אבא אבן**, שסיפר לנוכחים על תוכנית ה- לוויונה החדשה שהוא עורך בשם אומה וולדת. ויזל ואבן היו אור- בים בנפש, אחרי שווילד השמיץ את מי שהיה או שרה-חץ.

● מכת-פריצות תקפה את רחוב ויתקין בתל-אביב. העיתונ- אית **סילבי קשת**, שדירתה נפרצה כבר פעמיים בפרקצו- מן קצר ביותר, החליטה לפעול. היא פנתה לדיירים כסביבה והציעה

● **עוזי פוקס**, הזמר שחי ועבר בשמונה השנים האחרונות באמריקה, חזר באחרונה לארץ, עם אשתו **ניצה** ובנותיהם **ליזה (17)** ו**סאלי (14)**. כבר בשבוע הראשון לשובו היה לפוקס מאוד לאינעים כאשר בתו הגדולה דיווחה לו שככתבה באחד הצי- הרונים, על זמרים ישראלים בא- מריקה שהתמכרו לסמים קשים,

לירון נלסון (במרכז) בנו של רפי נלסון המנוח, ואשתו ג'ודי (מימין), לא הרגישו בנוח בערב ההת- רמה של בית-החולים האיליתי "יוספטל", שנועד לרכישת ציוד לחדר על-שמו של רפי נלסון. האופן שבו אורגן העניין, ומהלך העניינים בזמן האירוע, גרמו לכך שהשניים ישבו מנותקים.

מופיע שמו. עוזי, המכחיש בתור קף כל קשר לסמים כלשהם, מתכוון לבקש התנצלות מן העיר- תון. אי-נעימות עברה גם סאלי. בשיעור באנגלית תיקנה שגיאה שעשתה המורה לאנגלית, וזו התרגזה עליה וסילקה אותה מן הכיתה. סאלי, הלומדת בחטיבת- ביניים בנורוויץ כהרצליה, לא הצליחה להבין על מה הכעס הגדול הזה. היא משתדלת מאוד להיקלט בבית-הספר ולהצליח בלימודים, ולכן היא לומדת באולפן קריאה וכתביה בעברית.

● פגישת-דעים מרגשת איר- עה במועדון הקומקום החיפאי, כשהמראיין **אלימלך רם** הפ-

שפנה אליו, לפתח מערכת ביט- חונית אלחוטית לבית, להגנה ולהתראה. כרי התלבט אם לקבל את ההצעה, אבל המציאות הח- ליטה כשבילו. אשתו, **יעל בר- רוך**, שהיא מוציא-הלאור של ספרים (ספרו האחרון של **דודו נדב**), והספר סינון איש. עצות לגברים בשטחים שונים) קמה באחד הלילות מן המיטה, וראתה דמות זרה כסלון. יעל, הנמצאת בהריון מתקדם, סגרה את הדלת כשקם והלכה להעיר את מוטי. בינתיים ברח הפורץ. לכן מושק ברי כיום מערכת-הגנה עם ש- לטרזחוק ושאר אביזרים, שהוא קורא לה סקיומן.

מונולוג של חבר הקונגרס סטיב סולארס

קשר עם אמי? חידשתי אותו רק מאוחר יותר, אולי מאוחר מדי. פרויד היה אומר שכל זה השפיע עלי, עיצב את חיי. או מי אני שאתוכוח עימו? איזה מין ילד הייתי? מבריק, חמוד, פופולרי, צנוע... הייתי מגדיר את ילד דות, על אף כל מה שסיפרתי לך, כילדות מאושרת מאוד. הייתי ספורטאי, היתה לי הצלחה לאימבובט לת בקרב הבנות. מה רציתי להיות? מגיל צעיר מאוד רציתי להיות בעל איזה ג'וב כמימשל.

דלתי בבית יהודי-אורתודוקסי. נולדתי במנהטן (מרכז ניו יורק) ואחרי כן, בגיל 10, עברתי לברוקלין. אני זוכר איך ערכו לי טכס בר-מצוה, וזה, על כל הכללים האורתודוקסיים המחמירים.

כשנולדתי, הוריי היו כבר גרושים. אבי קיבל את האפוסטרופוסות עלי. הוא בעצם גידל אותי. כשהייתי קטן הוא נישא בשנית, ואחרי כן התגרש בשיניתי...

התמזל מזלי להגיע לקונגרס בתקופה שבה הוחלטו החלטות חשובות, בתי קופה שבה ניתן צ'אנס לאיש צעיר. זה מרגש אותי מדי יום.

נכון שבכנסת-ישראל חברי-כנסת רבים אינם משפיעים, ורוב ההחלטות החשובות מתקבלות על-ידי כמה ח"כים, מנהיגי הרוב. אבל יש הבדל מהותי בין הכנסת לבין הקונגרס.

הכנסת היא מוסר-חקיקה מכובד, אבל ההחלטות החשובות מתקבלות

סואלים ירדניים. לפני כן הייתי רגיל להרצות רק לפני אירגונים יהודיים. התרגשתי. למחרת התפרסם עלי מאמר ראשי באחד העיתונים הנפוצים ביותר בארץ: "אם חברי-הקונגרס סולארס מייצג את חברי-הקונגרס האמריקאי החרשים — שאלוהים ישמור אותנו מפניהם...". מנהיגים שהתרשמתי מהם? פידל קסטרו! פגשתי אותו בראשונה ב-1978. הפגישה התחילה ב-17:00 ונמשכה תשע שעות: ריכנונו, עישנו סיגארים, אכלנו סנדוויצ'ים.

"איי-אפ-שר להשיג שלום בשלטי-רוק!"

סולארס עם חוסיין פרויד היה אומר שילדותי השפיעה עלי...

סולארס עם בגין, כשנולדתי, הוריי היו גרושים...

אשתי היתה איתי. אני מאוד גאה בה. ב-2 לפנות בוקר הסיע אותנו קסטרו, רו, במכונית סובייטית, בחורה לבית-המלון.

פידל קסטרו הוא אדם מאוד כריזמטי, טי, פיקח. נפגשתי איתו מאז כמה פעמים, אבל אינני יכול לכתוב "חבר" אך כתוצאה מהקשר שנוצר בינינו, הצ'י לחתי להזוין דברים. למשל! פעם הצלחתי לשכנעו להניח לתושבים בעלי אזרחות אמריקאית-קובאית להגיע לארץ צו-הברית. לפני כן הוא לא איפשר להם לצאת מקובה.

אני מניח שפיתחתי יחסים עם מנהיגים כמו קסטרו, פשוט מפני שהקדשתי זמן לכך, השקעתי בכך. יכול להיות שעמדותי בקונגרס משרתות אינטרסים שלהם, כמו במיקרה מרקוס (סולארס לחם למען העמדתם של פרדי נגד מרקוס ואשתו אימלדה לדין על גניבת מיליונים מהפיליפינים). סולארס הוא ידיד של קורי אקינו, המנהיג הנר-כחית של הפיליפינים.

אתמול קיבלתי מיכתב מרגש מבני זיר בוטו (ראש-ממשלת אקיסטאן). אראה אותה בחודש ינואר. אלה ברובם מנהיגים הנכנסים להשיג עצמאות. חלק מהם היכרתי עוד לפני שהגיעו לשלטון. את יצחק שמיר, למשל, היכרתי עוד כשהיה יושב-ראש הכנסת. הייתי רוצה לחשוב עליו כעל "חבר". את קורי אקינו פגשתי בראשונה ב-1983. בעלה הירצה אז לפני ועדה של הקונגרס והצהיר שבכוונתו לשוב לפיליפינים. אחרי כן פגשתי אותה כשנסי

בממשלה, בקבינט. בקונגרס האמריקאי אין כמעט מי שמעמית מילגתית, ולכן גם חבר זוטור יכול לקוות להשפיע או לבלוט.

● מנהיג עולם: "קסטרו הביא אותי הביתה!"

איך התחילו טיוליי ברחבי הער"ם? כשהגעתי לקונגרס, התמנתתי לוועדה לענייני-רוח. תמיד האמנתי שחשוב ביותר שבקונגרס יהיה מידע רשם כמו עיני, כדי להבין טוב יותר את בעיות המקום, להכיר את תושביו. הטיול הראשון שלי כחבר-קונגרס היה ב-1975. אני זוכר שזה היה בחורש פברואר. נסעתי אז למיורח התיכון. לפ"י נייכך לא נסעתי מעולם כחבר-קונגרס. אני זוכר איך נחתתי מחכה לי. לא היה לי מושג אם יבואו לקבל את פניי מט"עם השגרירות האמריקאית או ממיש"ר-הרוחץ הישראלי. היה שם תור ארוך. לא נראה לי שמישהו מחכה לי. לכן עמדתי בתור. אחרי 20 דקות, ניגש אלי פקיד מיואש מהשגרירות. הוא נתן את כל העומדים בתור ואני, כנראה, לא נראית לו כחבר-קונגרס. אז שלפנו אר תי מהתור, הוציאו אותי לחורח-הא"ח"מים, נתנו לי מיק"פתפונים...

אחרי כן נסעתי לעמאן; בלילה הראי שון הייתי צריך להרצות לפני אינטלקט

לא זוכר שרציתי להיות נשיא, או לפחות מושל, או ראש-עיר — לא.

● קאריירה פוליטית: "טוב שהפסדתי..."

זה התחיל ב-1966. למדתי מימ"ש של אמריקאי וסובייטולוגיה באוניברסיטת קולומביה. התבקשתי לסייע בידי מועמד דמוקרטי. נסעתי עימו ל ושינגטון; המועמד שלי אמנם הפסיד, אבל אני פגשתי שם את נינה, שהיתה לאשתי.

ב-1973 רצתי למישרה חשובה בכ"ר וקלין (ראש הסניף המקומי של המיפ"ל). הפסדתי. ברענב, טוב שהפסדתי, אחרת לא יכולתי להיבחר שנה אחרי כן לקונגרס, מכיוון שאינך יכול ל"רוץ" לתפקיד, כשאתה עדיין חרש בתפקיד אחר.

זה היה ניסיון מכאיב. זה צרב לי, מפני שמאוד רציתי בקאריירה פוליטית, ואז הדמוקרטים היו כמעט בניו יורק. לא היה נראה שתהיה מישרה אח"ר, שאלה אוכל לרוץ.

לא רק הכישלון הכאיב. היה גם הכ"ר לשבת ולחשוב מה אני עושה בחיי ופתאום, כמה שבועות אחרי כן, מצאתי עצמי בקונגרס. ניצג המחוז שלי הסתבר ונשלח לכ"ל. רצתי — וזכיתי במישרה. מאז אני חבר בית-הנבחרים.

כיום אני משמש יושב-ראש הת"ת ועדה לענייני אסיה. 14 שנים באתו התפקיד. נכון, זה המון זמן, אבל זה כל-כך מרתק!

גדלתי במישפחה מאוד פוליטית, ולכן תמיד התעניינתי בפוליטיקה. אבל אני

● ילד-טוב-ברוקלין

סטיב סולארס — אחד מאנשי הקונגרס הבכירים יותר, ממוצא יהודי — ניצב מול מפת הגלובוס במישרדו בושינגטון. עוזרו שירטט לפניו את תוכנית מסעו הקרוב ברחבי הגלובוס. סולארס נשמע מתפנק: "אויש, לנחות בארץ הזאת ב-2 לפנות בוקר!"

הבעתו נראתה באותם רגעים כשל ילד, ששכחו לנגב את שאריות החלב מעל שפתיו, ילד הרוצה לכבוש את העולם. גם חוותו של סולארס היא של ילד-טוב-ברוקלין: הוא ממוצע-קומה, דק-גזרה, שבלב בצד, שפתיים שלוחות קדימה, עיניים סקרניות.

סטיב סולארס הוא יושב-ראש ועדת-המישנה של בית-הנבחרים האמריקאי לענייני-אסיה. בתוקף תפקידו, קנה לעצמו מוניטין של מומחה בכל המתרחש בקצוות אכזזטיים של התבל, כבעל קשרים מעוררי-קיינאה עם מנהיגים בנקודות שונות של הגלובוס. מנהיגי המימסד היהודי בארצות-הברית פחות נלהבים ממנו. אין זאת מפני שסולארס איננו יהודי גא, אלא מפני שלא תמיד מתואמת תמיכתו בישראל ובעניינים הנוגעים ליהדות עם עמדת המימסד היהודי.

כשנפגשתי עימו, לפני שבוע, בושינגטון היו מנהיגי-היהדות עסוקים בסערת "מיהו יהודי" העיסוק בנושא זה הפך שם לאובססיה, והוציאו לאיורור חרדות נושנות, תסביכים. סולארס העדיף להיות יותר-דיפלומאט-מדיפלומאט בנושא סבוך זה, תחת לשקוע בעיסה הטובענית. שומר-נפשו.

על סולארס נאמרים סופר-לטיבים, כמו "מוח מבריק" ו"מדינאי מחונן". כשנפגשתי אותו בביתו הושינגטוני בקיץ, היתה סביבו הילה של שגייה, הסכמה כללית בקרב הנוכחים לגבי כישוריו ויכולתו. היחס כלפיו היה כאל ילד-פלא: ששש, הילד מדבר! היחס שנוצר באורה סמוי היה התפעלות מהקטן. תחושה זאת התחדדה אצלי בעת הראיון לפני שבוע, בפרט כשפתח לעברי זוג עיניים גדולות ואמר: "מאז שהייתי קטן, רציתי להיות מישנה!"

"HAPPY BIRTHDAY, DEAR WEBSTER!"

מישפחת סולארס (נינה, סטיב, בתו, בלתו, נכדתו ובנו) והכלב לא וראיתי לו חברקונגורס.

לארס. נינה סבבה יחפה ושירתה את כולנו. סטיב הראה לי תמונות בחברתם של גדולי-עולם, כמו פידל קסטרו וקורי אקינו.

לפתע קראה נינה לכולנו. היא הציבה עוגת-ענק, והכל פצחו בשירה עליזה: "יומולדת שמה, ובסטרו!" אחרי-כך חתכה נינה את העוגה, ולפתע קטעה את ניתוחיו הפוליטיים של בעלה. "סטיב, הנה הפרוסה של ובסטרו. הוא יאכל רק מידך..."

לפני שהספקתי להתאושש, נכנס במרוצה כלב יפהפה, כישכש בעליזות בזנבו, ניגש לחברה-הקור נגוס והתחיל לנגוס מהעוגה. זה היה ובסטרו.

לפני שלושה חודשים קיבלתי הזמנת-מתע לבני-תנו הכפרי של אחד מחברי-הקונגורס הבכירים ביו-תר, סטיב סולארס. ההזמנה היתה לברביקיו, לכבוד "יום-הולדתו של ובסטרו".

סביב הבריכה בגינתו של סולארס סבבו בני-מישפחה וכמה מהעילית של החברה בווינגטון. עשינו "סמול-טוק" פוליטי. כולנו היינו במיטב מחלצותינו. בן-יוזי ואני הרגשנו שלא בנוח מפני שהזמנה נחתה עלינו לפתע-פתאום, ולא היתה בידינו שום מתנה עבור ובסטרו. חתרה-שימחה, אגב, לא נראה במקום, ולא ידעתי מי הוא.

משהחשיך, נכנסנו לביתם של נינה וסטיב סולארס.

מה, מעורבת, שותפה אמיתית. אני מת-ייעץ עימה רבות, היא מתלווה אלי. אני מאוד מתגאה בה. ודאי שהייתי רוצה להיות כסופי-שבוע עימה ועם הילדים. מכיוון שאסתי תי ואני משתפים פעולה בינינו, נפגעו בעיקר הילדים, והיו קורבן-ענק להקריב, ריב, מחיר גבוה מאוד שלם. אבל אני זוכר שכנער רציני לעשות משהו מורעיל בחיי. כסף לא היה לי חשוב, אבל רציני לעשות משהו, להיות מישהו. לולא הייתי פוליטיקאי? בוודאי שהייתי עיתונאי, בעל-טור. הייתי נוסע ברחבי העולם, פוגש אנשים מפורסמים, ישן במלונות-פאר ומציע את דיי-עוטי — איך לתקן את העולם.

עליהן, לכבוש. צריך עוד כלי-כך עבה במישחק הזה: פחדים נוספים? אני מפתח ללכת ברחובות מסויימים בווינגטון ובניו-יורק, כשמתחילה לרדת חשיכה. לא הייתי מתגנב לטייל לבדי בסנטראל פארק בלילה... לעומת זאת, בכיירות ירו כי והחטיאו. כן, הייתי באפריקה, בג'ונגלים. היו לי שם סצינות כשהייתי כלי-כך עצבני, שהצטרפתי מרוב פחד. אני משתדל להתנהג באופן נורמלי: לצעוד צעד-צעד ולהזיז מהסכנה. להיות בתפקיד — זה לוקח הרבה זמן, זה מאוד קשה. זה הפריע בעיקר לחייה-מישפחה שלי. יש לי אשה חכ

שני, שום רגש של תיסכול לא מריץ אותי למישרה אחרת. אני מרגיש שכל שאני משרת יותר שנים בקונגורס, הניסיון שלי וקשריי מתרחבים, אבל אם יוצרו אפשרויות לקידום... האם אני מפתח ליוזם? את מרבית על הפחד מכישלון? אני לא אוהב להפסיד. אני לא פוחד מסיכון, אבל לא אקפוז סתם-כך להרפתקה. למעשה, אני תומך בהרבה יוזמות שנכשלו. נכון, זה לא כמו כישלון אישי. לעיר תים רחוקות אני רווקא נכשל. אם אני ממש מאמין במטרה — אני בהחלט מוכן לכך. החיים, כך למדתי מניסיון, נמשכים, ויש מטרות חדשות להסתער

מנהיגים ברחבי העולם. האם אני נפגשתי עם ערפאת? לא: מדוע? מפני שאני לא חושב שיהיה זה נכון מצדדי לפגוש אותו. נוח לי יותר שאחרים יפגשו... אם יבקש פגישה עימי? אסרב, לא אפגוש אותו. עמדתי בסיכסוך הישראלי-פלסטיני? ני? אני מקווה שהוא יפתר. אני חושב שארצות-הברית צריכה להביא את שני הצדדים למשאומתן ישר. אני גמיש בכל הנוגע ל"איך" זה ייעשה, אבל כסופו של דבר שני הצדדים צריכים

עתי לפיליפינים. זה אירע אחרי שבוע לה נורה, ובאתי להביע את הנחומיי. קורי הגיעה אז לפיליפינים מאיר צות-הברית. מאוחר יותר אכן לחמתי למען עריכת חקירה נגד השליט הקור, פרדיננד מרקוס. הסיבה היא שמר-קוס לא גנב מיליונים, אלא מיליאר-דים. הפיליפינים היא ארץ ענייה. אם אפשר יהיה לאתר כסף זה, תחת שיהיה מונח בכנקים שווייציים או מוסקע בניו-יורק — כדאי להחזירו לפיליפינים ולעזור לעניים. מרקוס ואשתו גנבו מעיוורים, מאנשים רעבים ללחם.

עם קסטרו

דיברנו במשך תשע שעות ועישנו סיגרים...

לשבת ולדבר זה עם זה. אי-אפשר להשיג שלום בשלטר-חוק. האם על ארצות-הברית להכיר במי-דינה הפלסטינית שהוכרזה באלג'יר? אני לא חושב שארצות-הברית צריכה להכיר במדינות בירדניות, שאינן קיימות בפועל. זה לא היה נכון מצדנו. אנחנו לא מכירים במדינות קיימות, או מדוע שנתחיל להכיר במדינות לא-קיימות?

● פחדים: "עורי הצטמרר בגינגל..."

מה הלאה? אני שמח היכן שאני נמצא. כן, אני מודה שאני שאפתן. אחרת לא הייתי מגיע לשום מקום. מצד

* בי 1981 השתתף סולארס בטירה בריסית בקבוצת-דין סטורה על השלום הישראלי-ערבי. יחד עם נציג אש"ף עיצאם אל-סרמאוו, אורי אבנר ומרדכי אים אירופיים. הופעתו בכנס עם אש"ף וחשבה או כמעשה חריג ונועז.

מהו ההבדל בין התערבות בענייני-הפנימיים של הפיליפינים ושל ישראל (מיהו יהודי)? זה לא נכון שיש לי בעייה עם יהדותי, או שאני רגשני או מבולבל יותר כענייני ישראל. אילו ראש-משלת-ישראל היה גונב, חלילי לה, מיליארדים — הייתי עושה הכל כדי להעמידו לדין על מעשיו. אבל אילו היו מתחילים בפיליפינים לרביע על "מיהו פיליפיני" — מה זה ענייני? זה כאמת לא קשור להיותי יהודי.

● הסיכסוך הערבי-ישראלי: "צריכים לדבר זה עם זה..."

לא הייתי מופתע מכך שכמה יהודים פגשו את אסר ערפאת בסטרו-קולם. רבים פגשו את ערפאת, ואחרים יפגשו עימו. אני לא מתרגש. כך שק בוצת יהודים או לא-יהודים נפגש עם

מיהו יהודי?

איך אפשר לשוחח עם חבר-קונגורס בכיר, ממר-צא יהודי, מבלי להתניחם לצורה-שעה? סולארס נראה יותר נלהב לתאר את נפלאות הפיליפינים ואת קסמיו של פידל קסטרו, מנהיג קובה, מאשר לשקוע בביצה הטובענית המכונה "מיהו יהודי".

● מהי עמדתך כבעיית-הבעיות של העם היהודי כרגע?

זהו עניין שהישראלים חייבים לתפור אותו בעצמם. אני באמת מקווה שזה יפתר מבלי ליצור פירוד בין ישראל לבין הפזורה. אסור שזה יקרה.

● ביהודי, אתה מוטרד מזה?

ביהודי אני יכול להבין מדוע הקהילה היהודית בארצות-הברית מטרדת מהסוגיה. אני מוטרד מאוד מהחיכוך בין ישראל לבין הפזורה, אבל מכיוון שאינני חושב שאני חכם כשלמה המלך, אינני מתיימר לדעת כיצד לחלק את הילד כך שכולם יהיו מרוצים ויושג צדק. אני רק יכול לקוות.

● "מיהו יהודי" העלה מחדש את בעיית הזהות הכפולה של יהודים, אזרחי ארצות-הברית. איך הית מגדיר את עצמך קודם-לכל — יהודי או אמריקאי? אני מגדיר עצמי כאמריקאי וכיהודי. איזה יהודי? יהודי קונסרוטיבי. אבל זהותי כיהודי חזקה יותר מאשר זהותי כיהודי קונסרוטיבי. עד שהתעורר הוויכוח האדי

רון, הקדשתי יותר מחשבה למה שאומרת לי היהדות מאשר להגדרות. בעיקרון אני חושב שניתן לפתור את הבעייה האקטואלית על-ידי כך שרובים לא אורתודוכסיים ימשיכו לבצע גזירות ושאר הליכים מחוץ לישראל.

● זמה באשר לגרים שיעלו ארצה? ובכן, צריך למצוא פיתרון באיוושהי ררך. הייכים להיות מאוד גמישים בנושא ולקבוע יוצאי-מס-הכלל. אבל שוב — אלה נושאים הפנימיים של מדינת-ישראל.

● אתה מייצג בקונגורס את ברוקלין (רובע בעיר ניו-יורק), איזור-בחירה המכיל כ-200 אלף יהודים. למימסד היהודי יש תלונות על הצבעותיך בכמה נושאים הקשורים בישראל. ראשית, אני חבר בקונגורס האמריקאי ולא בכנסת-ישראל.

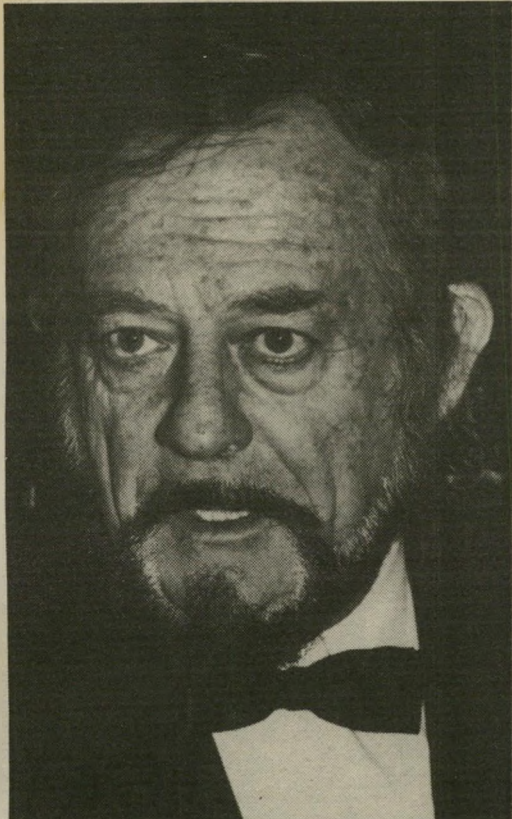
אבל אני יכול לומר, ללא חשש, שאין הרבה חברים בקונגורס התומכים בישראל יותר ממני. אלא מה? לא תמיד אני מתואם עם המימסד היהודי, ואולי לכן יש להם טענות כלפיי. יש אולי חברי-קונגורס חביבים וחברותיים יותר ממני כלפי ישראל, אבל הרקורד שלי מצביע על פעולות כשטח.

● למשל? תמכתי בסיוע כספי לישראל. תמכתי בכך שארצות-הברית תאיים לפרוש מהאום אם ישראל תורחק משם אי-פעם. יצאתי בחריפות נגד מישלוח מטוסי אף-15 לערב-הסעודית. מילאתי תפקיד-מפתח בסיוע ליהודים באיראן, כסוריה, ברוסיה. רוצה עוד? אבל נכון, לא תמיד רתייעצתי עם המימסד היהודי.

עם אקינו

אילו ראש ממשלת-ישראל גנב מיליארדים...

הרצל ליפשיץ: „שפע כלכלי, אופטימיזם בלב ונסף בנים!“

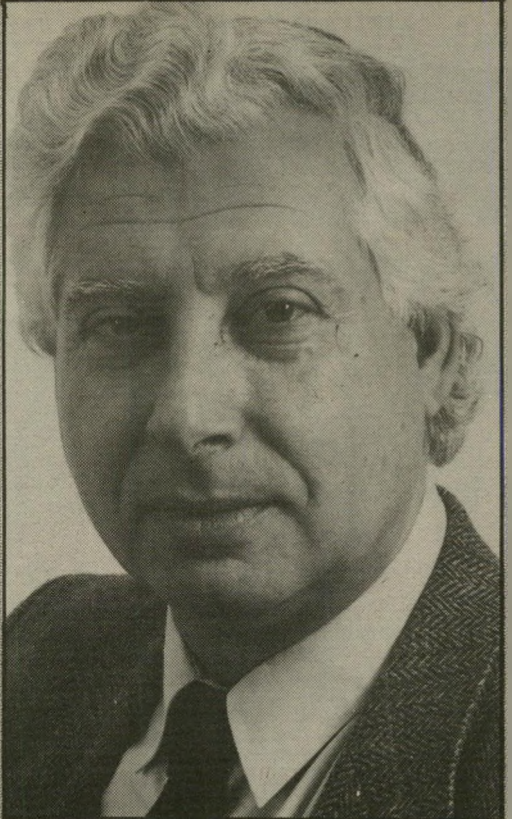
1988 הגיעה סוף-סוף לסיימה, ועימה הגיע, כמובן, תור הסיכומים. כמו תשמ"ח, שבוודאי לא היתה שמחה, גם '88 הסתיימה בקול ענות חלושה. האינתיפאדה בשיאה, למרות התחזיות. ישראל מבודדת בעולם ומפולגת בתוכה. רעשי-אדמה ופיגועי-טבע אחרים מוקדים את העולם כולו. פניתי לאסטרוולוג הרצל ליפשיץ, כדי לברר מה יהיה גורלו בשנה הבאה. מה תביא לנו ממשלת האחדות, מתי יתבצע, סוף-סוף, הפיחות המיוחל, אם בכלל, והאם ייפסק הגשם.

אני צופה מגמה חיובית מבחינה כלכלית ממאייזוני ועד נובמבר-דצמבר. זו תהיה התקופה החיובית ביותר שידעה המדינה ב-40 השנים האחרונות, ואת זה אני אומר למרות כל התחזיות השחורות של המומחים.

- **ומה מבחינה מדינית?**
מתחים ביטחוניים ימשיכו ללוות אותנו עד מאייזוני, מכסימום עד יולי. אחריכך אני צופה שקט. בלוב יהיו התרחשויות קיצוניות. לא בטוח אם מועמר קדאפי, שליט לוב, יישאר בשילטון. התרחשויות קיצוניות אני צופה ג. בירדן. בשתי מדינות אלה אני צופה אי-שקט מוחלט.
- **והאינתיפאדה?**
תימשך עד יוני, אבל לא יותר.
- **ומה באשר לממשלת-האחדות החדשה?**

תחזיות

- וזאת תהיה ממשלה יציבה, היא תתפקד בצורה הארמונית, ושוב, להפתעת כל רואי-השחורות.
- **אתה רואה בכוכבים משאומתן עם אשׁיף?**
ככיוון הזה לא יתפתח שום-דבר. לפחות לא במהלך השנה הקרובה. יותר רחוק אני לא יכול לצפות.
- **אז מה תביא לנו ממשלת-האחדות?**
שפע כלכלי גם למדינה וגם לפרט, אופטימיות בלב וכסף בכיס.
- **ומה לגבי אסונות-טבע? האם גם השנה הבאה תהיה משופעת בהם?**
יהיו הרבה התפתחויות שקשה יהיה לפענח, וזה יכול להתבטא בתחומים רבים.
- **אתה יכול להיות יותר ספציסי?**
לא, אבל אלה יהיו התפתחויות מפתיעות.
- **ומה לגבי '88? האם התגשמו תחזיותיך?**
מה שאמרתי התגשם בדיוק נמרץ. הימרתי על ג'ורג בוש, וכולם צחקו. אמרתי גם שהליכוד ירכיב את הממשלה, ושזו תהיה ממשלת-אחדות. צפיתי גם את סיום מלחמת עיראק-איראן. אני מציינ את התחזית הזאת, כי היו תלונות לביון הישראלי איך לא צפה את סיום המלחמה. (אורית זרובבל)

מיש לפידות: „רק ההורים שלי זוכרים ששמי הוא מיכאל!“

מי בכלל זוכר שב-28 בפברואר יערכו שוב בחירות, ועם ישראל יבחר את ראשי הערים וראשי המועצות המקומיות? נדמה לי שהיחידים הזוכרים את התאריך הם המתמודדים על תפקידי ראשי-הערים. עם ישראל עדיין עסוק בבחי-רות שנערכו לפני חודשיים.

אחד המחכה בציפייה גדולה ל-28 בפברואר הוא מיש לפידות, הרץ כבר בפעם השלישית לתפקיד ראש עיריית רחובות. לפידות המציא מושג חדש בתעמולת-הבחירות, „מידרוג“. הוא הולך ברחובות עירו, עוצר על מידרכה, אוסף כמה תושבים, והתעמולה מתחילה. שואלים שאלות, עונים, מתווכחים. אז גם אני שאלתי את מיש לפידות כמה שאלות.

- **אתה מועמד מטעם מישלגת-העבודה. האם זה משנה לך, או לעומדים מולך, שקמה ממשלת-אחדות?**
ממש לא. אני יודע שנעבר המועמדים לתפקיד ראש-העיר היו אומרים — אם שרה-אוצר יהיה שלי, תהיה לי גישה יותר תופשית, ולכן תבחרו בי. אבל אז חשכתי שזה לא נכון, וגם היום אני חושב כך.
- **אתה כבר רצת פעמיים ונבשלת. האם שני בישלתות אינם מרפים, אינם מייאשים?**
לא. יש לי אילן גבוה להיתלות בו. מנחם בגין רץ שמונה פעמים עד שנבחר כראש-הממשלה.
- **אז גם אתה מוכן לרוץ שמונה פעמים?**

בחירות

- לא. החלטתי שזו הפעם האחרונה שלי. יש הרבה אנשים שדווי קא העקשנות שלי מוצאת חן בעיניהם. אני חושב שלתפקיד ראש-עיר יש יתרון בכך שאתה מתעסק בעניינים מוניציפליים הרבה זמן. גם קשת ההיכריות שלך מתרחבת, וזה כמובן מועיל בהתמודדות.
- **מה היה ההמשך בקולות בפעם שעברה בינך לבין יחזקאל הרמלך, שנבחר כראש-עיר?**
2500 קולות.
- **בעבר שימשת כמוזכיר סיעת מפא"י בבנסת, ואחריכך היית מנהל לישבת שריהוין, אבא אבן. אחרי תפקידים כאלה, עיריית רחובות לא קבנה עליך?**
אחרי התפקידים שהזכרת הייתי גם מנהל לישבת ראש-העיר תל-אביב, וזה היה תפקיד מאוד מעניין. בשבילי, להיות ראש העיר שבה נולדתי היא משאת-נפש ממש. אם אבחר, נחגוג בשנה הבאה יובש-הולדת. רחובות תחגוג 100 שנה, ואני אחגוג 50.
- **אם נשים לרגע בצד את צייני' מתי-אביב, האם „מישי' הוא שם מתאים לראש-עיר?**
שמי האמיתי הוא מיכאל, אבל היום רק הורי זוכרים את זה, כנראה. השם „מיש“ ניתן לי כשהייתי בן 10 על-ידי מרריד במ' חנות-העולים, והוא איתי עד היום. (דניאלה שמי)

עזרא רבין: „לא נותר לנו אלא להפעיל את הדימיון!“

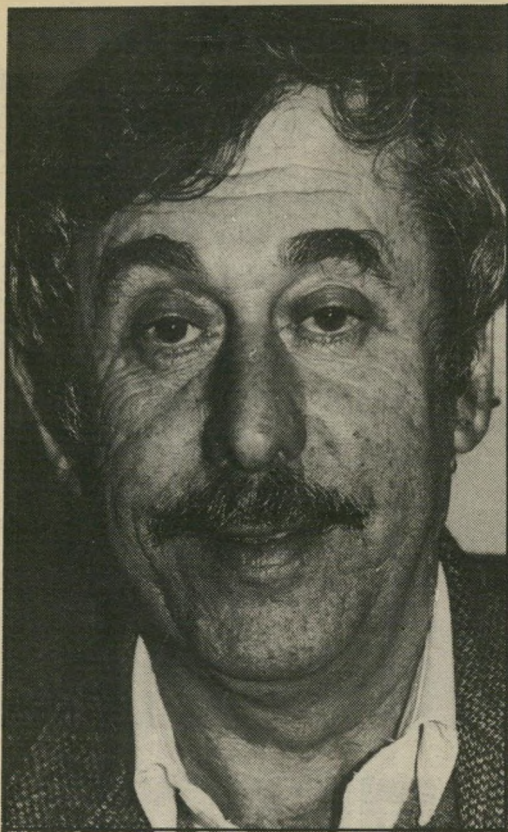
מה לא עושים הקיבוצים כדי להיחלץ ממצבם הכספי הקשה? הם מספקים שרותי-קייטרינג מהמיטבח הקיבוצי. משכירים בריכות לחתונות ולאיירועים בחודשי-הקיץ. יש אף קיבוצים המקבלים ילדים עירוניים לפעוטון, תמורת תשלום חודשי, והרשימה עוד ארוכה.

ניסיתי לברר אצל עזרא רבין, מזכיר הקיבוץ הארצי, האם גם קיבוצי השומר הצעיר עוסקים בהשלמות-הכנסה ממין זה, או שמא מדובר בנחלת התק"ם בלבד.

- יש היום הרבה יוזמות בתחום הגדלת הכנסות, בגלל המצב הכלכלי הקשה שנוצר. לא נותרה לנו ברירה אלא להפעיל את כל הדימונים היוצרים שלנו, כדי לנצל אמצעים העומדים לרשותנו להגדלת הכנסות.
- **על אלו יוזמות אתה מדבר?**
בתחום החינוכי, אנחנו עוסקים בהפעלת מועדונים וחוגים בקיבוץ לילדים עירוניים. יש לנו גם מחשבות מעבר לזה, כמו, למשל, לנצל תפוסה לאימלאה של כתיילדים ובתי-ספר ולמלא אותם בילדים מהסביבה.
- **זה לא עומד בסתירה מסויימת לאידיאולוגיה שלכם?**
הדבר הראשון בסדר-העדיפויות שלנו זה להתקיים. בעבר הקיבוצים לא עסקו בתחומים אלה, אבל חלו שינויים במיבנה-הת-עסקותי ובמיבנה הכלכלי של הקיבוץ. אם בעבר לא רצו להתעסק

קיבוצים

- במיסחר, היום הפונקציה השיווקית שולטת על הייצור, ואין לנו ברירה, אלא ללכת בדרך זו.
- **אתה לא רואה כאן מגמה של יציאה מהמיסגרת הקיבוצית?**
כבר יותר מ-50 שנה אנחנו לא מתפקדים כמשק אוטרקי. הכל הוא פונקציה של צריכה. המרחקים נעשים קצרים, ואנשים מעדיפים לקנות במקור, כי הרי לא סתם נפתחו חנויות-המפעל. היתה ררישה כזאת מצד הציבור.
- ומלבד זאת, זו לא יציאה אל העיר, אלא הבאת הציבור העירוני לקיבוץ, תוך שמירה על רמה וסיגנון.
- **אתה יכול להצביע על עוד תחומים יוצאי-דופן שפניתם אליהם באחרונה?**
אנחנו מנסים להציע את ייחודיות הקיבוץ. אנשים מאוד סקרניים לרעת מהו קיבוץ, איך הוא עובד, ואנחנו נענים לאתגר. אנחנו מנצלים את הסמינרים הקיבוציים ושולחים גם תיירים, הדוכרים שפות מסויימות, לקיבוצים שבהן שגורות אותן שפות, תוך כדי ניסיון להפיק מכך תועלת כלכלית.
- **אתה רואה בכך פיתרון לבעיותיכם?**
מדובר כאן בעזרה ראשונה בלבד. הבעיות שלנו הרי נובעות מבעיות המשק הישראלי בכלל. (אורית זרובבל)

הד"ר טוביה לרר:

„סיגריה נטולת סיגריה זה כמו המלט נטול המלט!“

במיסגרת המאמץ הכללי לגמול את המעשנים ממה שהם כליכך אוהבים, עלתה בימים אלה לארץ סיגריה חדשה, הנראית כמו סיגריה, אבל שאינה ממש סיגריה. הטבק אינו טבק, והפילטר אינו פילטר, אף מקומו של הניקוטין נפקד. את מקומם תופסים פילטר מיוחד וכומר מעשנים כבדים לעבור לסיגריה הריחנית החדשה. האם שמעת על הסיגריה החדשה, שאלתי את טוביה לרר, ד"ר לרפואה חברתית ויו"ר האגודה למניעת עישון. אכן שמעתי. הרעיון הוא פשוט. זהו דמוי סיגריה, שאינו סיגריה. זה כמו המלט בלי המלט. התחליף עשוי מקרטון בצורת סיגריה. הוא מלא בטבליות בטעמים שונים וכל הסיפור הזה משמש למציצה.

● סיגריה למציצה?

התברר כי למרבית המעשנים מספקת הסיגריה, בין היתר, גם סיפוק אוראלי, כמו מוצץ לתינוק. המצאה באה לתת תשובה לאובדן הסיפוק האוראלי במציצה, היא משמשת גם תחליף לזלי לה. במיקרים רבים, כתוצאה מהפסקת עישון, יש מי שמתחיל ללולל ממתקים. הדמוי סיגריה משמש תחליף לזליה, בנוגע הש" מנה וגם נותן סיפוק.

● מהדברים שלך אפשר להבין שזהו שלב בגומי לה, אבל בוודאי לא תחליף למעשן? נכון. זה לא ממש תחליף למעשנים.

עישון

● הפירסומת מטעה, אם כך?

בהחלט. אלא שמכחינה חותמת זה נראה כמו סיגריה. אפשר לשחק איתה ביד, וגם זה עניין חשוב למעשן. יש טענה שהחומרים בפנים גורמים לאנשים להרגע. לדעתי, לא החומרים גורמים לתחושת רגיעה, כי אם העובדה שאפשר להחזיק אותה ביד, ממש כמו סיגריה.

● מי יאמין את הרעיון? הרי לא מעשנים במילא אינם זקוקים לסיגריות ואת המעשנים זה בוודאי לא יספק.

מי שטוען כי הוא נהנה מהעישון ורוצה להפסיק לעשן.

● אפשר להבין את מי שצריכים להיגמול מעישון, כי הם חוששים לבריאותם. אבל מי שעדיין נהנה מעישון, מדוע שייגמול?

נגרם באמת אי אפשר לעשות כלום. אבל הם צריכים לזכור שבסיגריה יש 4000 חומרים וגאזים, כמו חריתחמוצת הפחמן, שהוא גז הנפלט ממפלט מכוניות, אלא שכריכוז נמוך יותר. למי ששואף את העשן, זוהי שיטה מצוינת להתאבד.

אבל לגבי מי שמעוניינים להיגמול, ויש להם תלות פסיכולוגית בסיגריה — זה יכול לשמש תחליף. ובכל מיקרה, מדובר רק באמצעי עזר לסגור מסויים של מעשנים, שאינו עולה על 30 אחוזים מכלל המעשנים. (אורית זרובבל)

גיא לוי:

„על הוועדה לדאוג לישראלים למשכורת!“

שיתוף כדורגלנים זרים בישראל — ליגה לאומית בת 12 קבוצות — ליגה ארצית בת 16 קבוצות. שינויים אלה הפכו עובדה, אחרי שהנהלת ההתאחדות לכדורגל אישרה את תם. הם יכנסו לתוקפם בעונה הבאה (90/89). ההחלטה התקבלה ברוב קולות, לתקופה של שנתיים. בתום העונה הקרובה יירדו מהלאומית שלוש קבוצות, ותעלה אליה רק אחת — האלופה מהליגה הארצית.

הנהלת ההתאחדות מינתה ועדה חדשה, ובה שיבעה חברי מרכזים, שמתפקידה יהיה לפקח על שילוב זרים בלאומית. עליה לוודאי שכל שחקן זר יקבל את מלוא המשכורת, ובזמן. גיא לוי, שחקן הכדורגל של הפועל פתח תקווה, הלומד באוניברסיטת בראיילן, מגיב על החידושים שיהיו בכדורגל הישראלי.

ההתאחדות מנסה לתת פה פיתרונות ותשובות לעליית הרמה של ליגת הכדורגל: יותר הבקעות שערים, וקהל מבקרים גדול יותר. למעשה, ההתאחדות שולפת מהמותן פיתרונות, שלצדדי לא יוכיחו את עצמם במציאות הישראלית. יש לי ספק רב אם הם ישיגו את המטרה שלשמה נועדו.

● אנא, תפרט. מה יקרה בשלהיגה הלאומית תכלול רק 12 קבוצות?

בעונה הבאה יהיו יותר קבוצות טובות, אך אין זה אומר שבהכרח יובקעו יותר שערים. פוטנציאל של קבוצה אינו קשור בהכרח בגודל קהלי המבקרים. למשל, קבוצת הפועל פתח תקווה נחשבת לקבוצת צמרת, ושיעור קהלי המבקרים נמוך.

כדורגל

● מה לגבי ליגה ארצית גדולה יותר בעונה הבאה?

אולי. הקבוצות בליגה זו ייפגעו, משום שתיכנסו החלטות חשובות — כמו השקעות כספיות, רכישת שחקנים — לפני שידעו על אישור ההחלטות הללו. הסיכוי של קבוצה כליגה הארצית לעלות ללאומית יקטן באופן משמעותי.

● האם יש יתרונות לצעד זה?

אני חושב שהליגה הארצית תהפוך למעניינת יותר, מפני שיוודת אליה שלוש קבוצות, ובצירוף החלק העליון שלה יהיו בה כערך שבע קבוצות חזקות. זה יביא למאבק מעניין ומושך.

● הפיתרונות שלקליטתם של השחקנים הזרים מער שויים?

זה רי מצחיק אותי, כי זה פשוט לא מעשי. קבוצות ינסו לחזק את רמתן על ידי רכישת שחקנים זרים מעולים, אבל לא יהיה להן מאיפה לשלם את סכומי ההעסק עובר הכוכבים. מכאן שהן יצליחו לרכוש שחקנים זרים ברמה בינונית יותר, ובכך לא תעלה הרמה המיקצועית של הקבוצות. אני מציע שהוועדה תראג לשחקנים הישראליים, שלא קיבלו את משכורתם ובזמן.

● יש לך עוד שדר להתאחדות?

אם יבואו זרים, נקבלם בחמימות ובסכרפנים יפות, ואני מבטיח שאקיים זאת. (עודד רכטמן)

מאיר פרל:

„כל אחד יכול להיות יותר טוב מקורפנו!“

לפני שלושה שבועות ראייתי את האקס-אופנוען מאיר פרל, שדרש להוציא את חיים קורפנו ממיסרד-התחבורה לאלתר. האין זה מוזר, חשבת, איך התגשמו תיקויותיו כה מהר, ורצתי לברר מי עוד נמצא אצלו על הכוונת. ● אני מבינה שמגיע לך מוליטוב! התחזיות שלך התאמתו מהר יותר מאלה של חזאי מזג-האוויר. תודה רבה. אבל מדובר בשאיפות, ולא בתחזיות.

● אתה עוסק בנבואות באופן קבוע, או שגם אתה מופתע? הלוואי ויכולתי לנבא בהצלחה כזאת, אבל כאן היה מדובר בשאיפה שלא היתה שלי בלבד, אלא של רוב האופנוענים. עובדה שהם אפילו יזמו כנס-חירום, למתוח על מדיניות מיסרד-התחבורה.

● מה היית מבקש משרי-התחבורה החדש, משה קצב? שיתחשב באופנוענים. שידאג לפירסום סטטיסטיקות מדוייקות לגבי תאונות שבהן מעורבים אופנוענים.

תחבורה

● אתה צנוע. אין לך עוד מישאלות?

אם את מתעקשת להיכנס לזה, יש לי כמה בקשות. להוריד מיר סים על אופנועים ולהשוות אותם למיסים של המכוניות, שגם הם די גבוהים. ויותר חשוב, להפחית את המיסים על אביזרי-בטיחות לאופנועים, כמו קסדות, חליפות-מגן, מגיני-רגליים, מגיני-רוד, וכל שאר ציוד-בטיחות. צריך גם להחמיר את הדיון במי שפוגעים באופנוענים, וחוזי מזה אני מאחל הצלחה לקצב בתפקידו.

● אתה מאמין שהוא יכול להזיז משהו?

כל אחד יהיה יותר טוב מקורפנו.

● מה יש לך להגיד לעמיישראל לשנה החדשה? שיעברו לאופנועים.

● קר, גשם, לא-ינחה. למה אתה חושב שמישהו יקבל את הרעיון שלך, חוץ מהמשוהגעים לדבר? זה בטח עדיף על סנדליי-דנבר.

● אין לך כוונות להיכנס לעיסקי תחזיות, לאור הצלחתך האחרונה?

כן. עכשיו יש לי תלונות לחברת בזק. אבל זה לא המקום לפרט אותו. על הסיפור שלי עם בזק אפשר לכתוב סדרת-כתבות. (אורית זרובבל)

★ "הם טפילים הדוצים למצוץ כסף!"
 ★ "באמת אסור שאשה תהיה חזן!"
 ★ "אני לא רוצה שום קשר איתם!"
 ★ "הדתיים חיים במעין גטו סגור!"

אישיזות דתית בכירה טענה באחרונה כי העיתונות הישראלית כותבת על המחנה החרדי כמו שהעיתונות הנאצית כתבה על היהודים.

סה ושם התפרסמו בשבועות האחרונים התבטאויות על המחנה החרדי, שלא היה כדוגמתן בחריפותן עד כה. גם בשיחות פרטיות ניתן היה לשמוע התבטאויות קיצוניות ביותר. נראה כי התנהגות המילגות הדתיות מאז הבחירות, הגילויים על היקף פטור בחוקרי השיטות וההרגשה כי המועצת החרדי שולטת במדינה גרמו לתי גובת-נגד חזקה.

האם הרגשה זו אכן משקפת את המצב ברחוב? האם גברו הרי גשות האנטי-דתיים, או האנטי-חרדיים, והגיעו לקיצוניות? צוות "העולם הזה" יצא השבוע כדי לראיין מיספר גדול של עוברים ושבים, ולקבל מסייהם תגובות סטנדרטיות. כמה מן התשובות מתפרסמות בעמודים אלה. אין הן מאשרות את ההנחה כי חל מיסנה קיצוני ביחס הציבור. האנשים התבטאו לרוב במתינות.

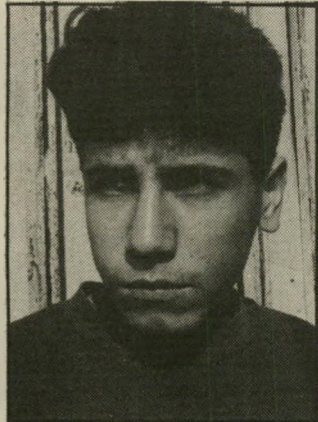

"הדתיים הם מחלה ממארת!"

"יש גם משתמטים חילוניים!"

● צדוק לזנבסקי, מיוזננאי: אף פעם לא סבלתי את הדתיים. באחד רונה התחלתי לתעב אותם, כשגילו את פרצופם המבחיל בשעה שהפכו את הדי למיסחר במשא ומתן הקואליציוני. אני לא רוצה שום קשר איתם.

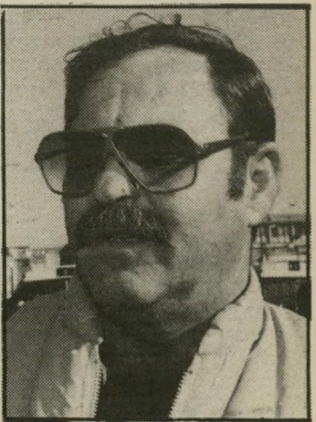
● שאול גורדנה, תלמיד: יש יהודים רבים בחו"ל, וחשוב לשמור על קשר איתם. אם חוק "מיהו יהודי" יאר שר, אז אני מפחד שהנזק שייגרם יהיה גדול מאוד. הם צריכים לשרת בצבא ללא כל הבדלים.

● רות ברעמי, עובדת סוציאלית: אנו עם קטן עם בעיות רציניות של ביטחון. יש לגייס גם את הדי תיים, בהסדר שיתאים להם, עד שיבוא המשיח. בתנאי זה — שיגדילו להם את התקציבים.

● עופר אשכנזי, תלמיד: הדי חילונים עושים רעש גדול ומוגזם נגד הדתיים. אני מקווה שחוק "מיהו יהודי" לא יאושר, כי היום אין זה להיט להיות יהודי. אז מי שרוצה להיות, צריך דווקא להקל עליו.

● יעקב קרייצר, מנכ"ל: לאי הדתיים למרו כסוף לקח שהם לא צריכים לסחוט את הלימון עד הסוף. אינני מסכים עם הפטור לבחוריים-בות, שהפך גם לתירוץ עבור התחמי קייות משרות של אחרים.

● ג'ון קאסל, סטודנטית: אני נוצרייה, אני יהודי. למעשה אני צריכה להיות מחוץ לעניינים. אני לא מאמינה בגיור כהלכה. מספיק שאני מרגישה שייכת לעם ולא רק הוואת. ההרגשה היא הקובעת.

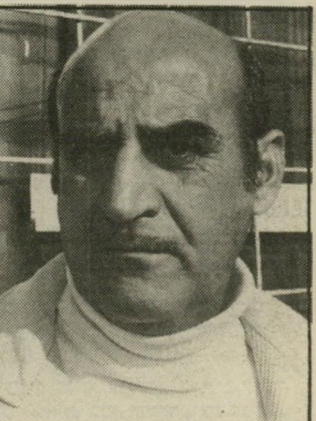
● יעל ליבנה, חיילת: אחות של חבר שלי חזרה בתשובה, ואני נגד זה. הרבי אמר להם לבחור באגודה, וכך עשו. הם לא חושבים ומרגישים באופן עצמאי, כי הכל מוכתב להם על-ידי הקדוש-ברוך-הוא ושליחיו.

● זיווה לוי, חיילת בתפקוד רגיש: אני מבית דתי, וחשוב לי שתי שמר המסורת והדת. זה המייחד אותנו. אבל החוגים הדתיים עברו כל גבול כדי רישותיים. אני רוצה לבלות ולנסוע בשבת.

● גילעד יוגב, מושבניק: הדי תיים חיים במעין גטו, אבל יש להם האנשים הקובעים בממשלה, שמסדרים עבורם את כל הצרכים שלהם. החיי לוניים נלחמים בשיניים בגבולות, והדי דתיים מקבלים את כל הזכויות.

● אברהם סתרי, נהג "דן": חבריי-הכנסת הדתיים וילדיהם, שאינם משתתפים בצה"ל, לא זכאים להגיד מי לה על ביטחון-מדינה. לפטורים לא מגיעות זכויות כל-שאר האזרחים, אפי-לו שאני בטוח שהם לומדים.

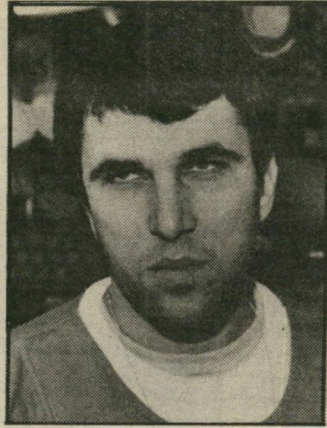
● **יוסי אהרוני, מוכר-עיתון**
 נים: כשמרברים על שרות בצבא, לא צריך להזכיר רק את הדתיים, כי יש די משתמשים מחוגים אחרים חילוניים, כמו "החולים המדומים" והמשוגעים המדומים."

● **מלי ארביב, פקידה בבנק**
 אני לא מוכנה שבעלי ושלושת ילדיי ישרתו בצבא, והדתיים לא ימלאו את חובותיהם. בעלי ואני קיבלנו הלוואה כווג צעיר, וגם הווגות המשתמטים ניצלו את אותה הווגות.

● **מוניקה זיב, קוסמטיק**
 אית: כמו שבעלי עוונ אותי והילדים כל כמה חודשים למילואים, כך גם על הדתיים מוטלת החובה. אני לא אוהבת אותם. הם ככדים. אני רוצה שיעזבו אותנו לגמרי במנוחה.

● **אהרון אברהמי, ירקן**
 אני לא מוכן לשבת בלי כדורגל, או לא ללכת לסרט. זה מוזק להיות דתי יותר מדי. יופי שיש ממשלה רחבה, ולא דתית. אפשר להמשיך לראות מישחקי כדורגל בשבת.

● **בלחה גרסמן, קיבוצני**
 קית: אני לומדת ציונות, ובהיסטוריה שלנו לא חסרו מאבקים בין דתיים לחילוניים. כיום הווגר המצב, כאשר הדתיים מתנגדים לערכי הציונות. גם המתונים שבהם נוטים לכיוון.

● **רחמים נחום, נכה**: אוי ואי בווי למה שהגענו! שיש ש"ס לספרדים ואגודה לאשכנזים. קיומה של ש"ס לספרדים שומרי-תורה מעלה מיד את הש"ס אלה אם האשכנזים אינם שומרי-תורה, ולהיפך.

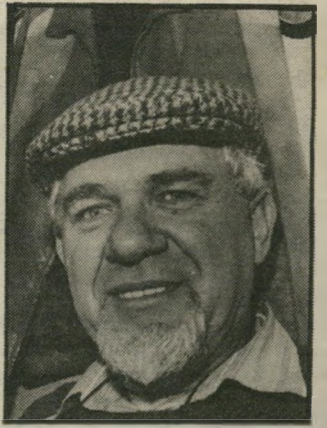
● **אורלי חביב, מזכירה**: שיי רתתי שנתיים בצה"ל, חיילים נהרגו, והפטורים למרו כאילו אין זה קשור אליהם. הם יכולים ללמוד רת וגם לשרת בצה"ל. השותפות של האזרחים צריכה להיות גם בשימוחה וגם בעצב.

● **אבי ולדמן, צלם**: הדתיים הם חולידות, המחלה הממארת של המדינה הזאת. טפילים שרוצים רק לעשוק ולמ" צוץ את כספי המדינה. אני שונא אותם. בחוק "מיהו יהודי" הם מנסים לקבור את המתגיירים בשיבות.

● **אנה צראף, יועצת יופי**: אנשי המפד"ל, בעלי הכיפות הסרוגות, ממלאים את חובותיהם למדינה. אבל האחרים צריכים להכיר בישראל לפני כניסתם לפוליטיקה. אני לא אנטי-דת, אבל שיחיו ויתנו לנו לחיות.

● **חיים מאירוביץ, סדרן**: הדתיים הם מיעוט המנצל את כוחו למטר רוח של קבלת-כספים. במשאומתן הד קואליציוני רדשו את מיפעל-הפיס ואת ועדת-הכספים. עליהם לקבל כסף כמיר עוט, בתנאי של שרות צבאי.

● **שרה כוחאי, עובדת סק**
 ריב: כאמריקה, כשאתה רוצה להיות אורת, צריכים לעבור כל מיני שלבים. גם כדי להיות יהודי יש לעבור מיבדקים. אני מסכימה עם הדוקוקים שכגור, ולא בהקלות שרוצים להנהיג.

● **אורי אלפרוביץ, פקיד**: אני נגר חוק "מיהו יהודי", כי ההבחנה בין אנשים על-פי דתם כבר לא רלוונטית. עבורי, להיות יהודי זה עניין של הכרה, אמונה, ואמונה בדת היא כמו כל אמונה אחרת.

● **דויד צפריר, יורד**: לא מעניין אותי כלום, כי מחר אני טס לאוסטרליה. אחת הסיבות שאני עוונב היא הבעיה עם הדתיים. הם יושבים בשיבות ומקבלים כסף, ואני, שהייתי בצ"ב, מחוסר-עבודה.

● **יקי עינבר, תלמיד**: אם יש רוא את חוק "מיהו יהודי" נאבר את כספי התמיכה של יהודי-אמריקה, ואת מיל"יוני היהודים הקשורים לישראל. לאורך המשא ומתן חששתי שמישרר-החינוך ייפול לידיהם.

● **שולה אלפסי, חובשת בצ"ה**: אם אני, בחורה, יכולה לשרת, אז גם הם יכולים. הדתיים נטפלים לכולם, כי הם רק מיעוט. אסור להגריל להם את התקציבים, כי אז יהיה להם יותר כוח לכפות את רצונם.

● **פנינה רוזנבלום, אשת עסקים**: מחרידה אותי ההשתמטות הגלוויה של הדתיים משרות צבאי. הכאב על אובדן חייל שונה בין דתי לחילוני? הם שגורים, המחכים לקיצ"ב ללא עבודה. איך הם לא מתוסכלים?

● **עפרה חלופה, פקידה**: הדתיים רוצים להיות בממשלה כדי לדי-אוג לאינטרסים שלהם, ולא של המדינה. לא חשוב אצל מי מתגיירים. העיקר זה האהבה והקשר אל ישראל והעם היהודי.

● **ריבקה תרשיש, פנסיוני**
 רית: הרת היא קשר ריגשי ואישי. הדתיים הפכו אותה לסחר-מכר. צריך לקבל בכרכה את הרפורמים, המנסים לתקן את הרת ברוח זמננו, ולא על-פי חוקי ימי-הביניים.

● **משה, עובד-מכס**: טוב יהיה שהדתיים יהיו בממשלה רחבה, אבל לא כפי שרצו — כסחיטה. חשוב לשמוע את קולם בממשלה, ולא רק את הקול החילוני, כי בכל זאת אנחנו כולנו יהודים.

● **יגאל רמי, נהג**: מרגיז שיש מיפלגות דתיות על-פי מוצא עדתי. אני בעד חוק "מיהו יהודי". מה זה צריך להיות, שנשים ניחו תפילין או שיהיו חונים? אין דבר כזה, לנסוע בשבת לבית-הכנסת.

חדר

חובה לראות:

תל-אביב: בירד, צא וראה, החנינה של באבס, בוקר טוב וייזנאם, קפה בנדר, כפר קטן שלי, מסע לקיתרה, הנסיכה הקסומה, קין אצל סבא, ליידי איב, ירושלים: קפה בנדר, הנסיכה הקסומה, החנינה של באבס, כפר קטן שלי, הקומיסארי, צא וראה, בנגל המילחמה ההיא, חיפה: בירד, הנסיכה הקסומה, בוקר טוב וייזנאם, הקומיסארי.

תל-אביב

בירד (תכלת, ארצות-הברית, מוצג גם באורלי חיפה) - ביגראפיה של אחד מענקי הג'אז בכל הזמנים, הסקסופוניסט צ'ארלי פרקר, מבויתת הכבנה וברגישות על-ידי קלינט איסטווד ומשוחקת הפליא על-ידי פורסט ויטאקר. מומלץ לאהבי ג'אז.

צא וראה (אורלי, ברית-המועצות, מוצג גם בירושלים) - מסה מטילת אימים על

דיאן ונורה ופורסט ויטאקר ב"בירד" כל הכבוד לאיסטווד

וועות המילחמה בכיילורוסיה, אחת התמונות המהירות והמפחידות ביותר של פני הנאצים ומעשיהם בקולנוע העולמי. ביים אלם קלימוב. התגובה של באבט (נורדון, דומרק, מוצג גם בירושלים) - הארוחה המפוראת ביותר שנראתה על הבר כתודה על גמילות חסדים. גבריאל אכסל מיטיב לצייר אוויר רה של כפר קטן הנופל בקיסמה של הצרפתות דרך הבטן.

קין אצל סבא (מוס'און, סאי'און) - הו השיאו השיאן מגיש פרסקה מחוה הולדתו על יחסים אנושיים כלי הרבה מילים.

ליידי איב (תמוז, ארצות-הברית) - פרסטון סטרטג'ס, התגלית הניצחית של הקולנוע האמריקאי, מוכיח מה אפשר היה לעשות בקולנוע, כשהיה אסור עדיין להראות שני זוגות של פחות רגליים מתחת לסדין אחד.

קפה בנדר (דיונון 1, גרמניה, מרי צג גם בירושלים וברמת גן) - פנטזיה מרגינה על באוואריה בריאת-בישר המגיעה ללב מידבר אמריקאי וקושרת קשר מופלא עם כושיית בעלת מוטל ועם הדיירים בו. פרסי ארלון מנצל במלואו את הפוטנציאל של מאריאנה סגנרכט.

מירדף הצוות (שחף, ארצות-הברית, ריח, מוצג גם בירושלים ובחיפה) - רוברט דה נירו יוצא ללכוד מנהל-חשבונות שגנב מן המאפי יה כדי להביא אותו לדין, וצ'ארלס גרודין מנסה לשכנע אותו בטובות שלא כדאי. קומדיית מתח משעשעת עם שני כוכבים מזהירים.

דוריט הקטנה (לב, בריטניה) - שש שעות של צ'ארלס דיקנס, לפי מיטב האיכות של הטלוויזיה הבריטית, עם אלק גינס, דרק ג'אקובי, סיריל קיווק ועוד. מיפגן נאה של יכולת מישחק וחגיגה לאהבי התרבות הבריטית.

יום שני הסוער (לב, בריטניה, מוצג גם בחיפה ובראשוויל-ציון) - סטינג עוצר פליי שה של הון אמריקאי מפוקפק לעיר ניוקאסל, בסרט-פעולה עשוי היטב של מייק פיגיס, שבו מופיעים גם מלאני גריפית וטומי לי ג'ונס.

ירושלים

הקלות הבלתי-ינסבלת של הקי יום (מיטשל, ארצות-הברית, מוצג גם בבאר-שבע) - זה לא הספר של מילן קונדרה, אבל זו אירוטיקה נהדרת עם שלישיית שחקנים מובילה: דניאל ריי לוואיס עושה עיניים ללנה אולין הברגי מניתלשעבר ולוולייט בינוש הצרפתי.

עדנה פיינר

שתיים

רועשות כמאה

עסקים גדולים (רביחן, תל-אביב, ארצות-הברית) - חגיגה לחסידי ה-קומדיה האמריקאית ההמונית, הצעקנית והמעצבנת. שתי הכוכבות

לילי טומלן ובט מידלר - הצעקנות חוגגות

בט מידלר ולילי טומלן, הן רב-אמציות ב'אנר זה והן בהחלט לא מאכזבות. מידלר העגלגלה וטומלן הצנומה הן תאומות לא-זהות או למחות כך הן חושבות, ואם לא די בכך, הן פעמיים תאומות: פעם בעיר הגדולה, מרשות של עיסקי מיליונים, ופעם בכפר הקטן, מפיחות רוח-חיים בקהילת-המועלים במיפעל צנוע העומד שם לפני סנירה.

האחריות לסנירת המיפעל הנמנע בכפר רובצת כמובן על המיליונרים מן העיר והתאומות הכפריות נטעות העידה לעשות משהו בנידון, מבלי לדעת כמובן שיערכו להתמודד שם עם שתי תאומות שהן העתק מדויק של עצמן.

כל זה נודף ריח של קומדיית סעויות נוסח פלאוטוס הרומי ושייקספיר, שרוקנו מכל דבר אחר החץ מרוח השטות שהיתה בהם. כל תעלול מתבשר עושה לפני שהוא מגיע, כל מיפגש וטעות בויהו צפויים מראש.

מידלר וטומלן פורטות בכל העוצמה על מיתרי האישיות הציבורית שלהן ואילו הבימאי ג'ים אברמס, שהיה שותף עם האחים צוקר לקומדיית סטורמות כמו טיסה נעימה וסודי בחולמי, עושה בדיקום מה שעשה איתם, אבל במידה הרבה יותר קטנה של הצלחה.

מאניפולציה

מיסכנה

פאטי הרסט (טיילת, תל-אביב, ארצות-הברית) - מבימאי רציני כמו מל שראדר מותר היה לצפות ליותר מה. שראדר, שכתב סרטיים לנהג מונית ולשור האועם של מרטין סקורסיה, שביים בעצמו את מישימה ואת אמריקן גיטלו, הידודד הפעם למה שנראה כמו סרט-שדות חסר-השראה וחסר-מטיבציה.

נטשה ריצרדסון ב"פאטי הרסט" - אכזבה גדולה

ה-70, כאשר יורשת של איספריית-עיונות אמריקאית נחטפה על-ידי קבוצת-סרוד בשם צבא השיתור הסימביוזי. כאשר מישפחתו לא שילמה את המכר שנודע עברה, היא צורמה לקבוצה כחיל מן השורה, שזהה שם תקומה ארוכה עד אשר הצליחו אנשי-החוק לשאדדה, ועם שיתרודה היא הועמדה לדין על שיתוף-הפעולה שלה בכמה מן המיבצעים של הקבוצה. בכמה מיבצעים כאלה היא גם נלמדה, ואולם סענה כי אולצה לעשות זאת על-ידי שוביה. בסופו של דבר, שורורה מחוסר-הכוחות.

שראדר מאמץ במדוע את הגרסה של הרסט, מהתחלה ועד הסוף, אולם הוא עושה זאת בדרך שישחית ופשטנית ביותר. פאטי היא קורבן חסר-יעש. שוביה הם אוסף מופרעים, מגוחכים ומסוכנים. כל ההיבט הפוליטי, שאיפשר קיום ופעולה של קבוצה כזאת באותם הימים, אינו בא כלל לידי ביטוי, ואין אף דמות אחת בכל הסרט, מתחילתו ועד סופו, שראויה לתשומת לב, ולוא חולפת ביותר.

הריקנות

שבבוקוב

תשוקתה הבודדה של ג'ודית הרן (צ'מן, תל-אביב, בריטניה) - סרט ממוחזר, לכל הדיעות. מעבר לזה, קשה למצוא מחמאות לזכותו.

מאגי סמית ובוב הוסקינס - כישרונות מבזבזים

כל המעורבים בעשייה הם בהחלט אנשים מכובדים, אבל כל מה שהם עושים בסרט הזה הוא שדף ושודר עד לעייפה.

ג'ודית הרן היא בתולה דאבלטאית מזדקנת, שכל חייה טיפלה בודדה הצדקית, האכסננדית והמשוגעת. כשהלכה הודדה לעולמה, היא השאירה את ג'ודית כמעט ללא פרוטה, וזו נאלצה להתגורר באכסניות חלשות, וללמד יונקות לפרוט בפנתר לפרנסתה, למרות שאין לה שום כישרון לכך. כאשר גוברת הבדידות ועולה על גדותיה, היא מטביעה את יגונה, בסתר חדרה, בבקבוק, שהיא מחטלת אל תוך הלילה.

באחת האכסניות הללו, היא פוגשת את אחיה של בעלת-הבית, גבר עב-בשר ומחוספס, שהוזר לדאבלין אחרי שהות של 30 שנה בניו-יורק. היא מבקשת להאמין שהוא מעוניין בה. הוא משלה את עצמו שהיא תמסור לידיו את הממון הדרוש לפתיחת המבורגריה אמריקאית בבית אירלנד, שניהם שוגים כמובן באשליה. ובכל זאת, שניהם אנשים טובים ומשהו יכול היה עוד לצאת מזה, אלמלא הבן השמן והמועיל של בעלת-הבית המסכסך, זורע רעל ומקלקל הכל.

הבימאי ג'ק קלייסון נטל את הסיפור הנוגע הזה, המבוסס על רומאן של בריאן מור, והוביל אותו דרך כל המיכשלות האפשריות. אין תכטיס מלודרמאטי אחד שנחטך מן הצופים

אלטלינה שמה טוב

אלטלינה היתה אוניה קטנה, שהביאה ארצה נשק ואנשים לאצ"ל. רויד בנג'ורין ירה בה בתחילת הקדוש". כמה אנשים נהרגו. האוניה עלתה באש. מנחם בגין עלה על סיפונה ונרצח למים בעת הירי. רב שילנסקי היה עליה, ועוד כמה עשרות אנשי אצ"ל.

בשנים שלאחר מכן, כאשר נמקה תנועת ההתחרות באופוזיציה חסרת-תוחלת, הלכו והתמעטו האנשים שהתגאו ככואם באוניה זו. היא הצטמקה למימרים של רוג'ית.

אך כשחזרה הגיעה לשילטון, הכל השתנה. מימרי האוניה התרחבו במהירות מסחררת. היא הפכה לנושאת-מטוסים ממש. אלפים טענו שהיו על סיפונה.

זוהי דרכה של כל תנועה פוליטית אנטי-ממסדית, כשרעויותיה מתקבלות והיא מצליחה. בתחילה יש בה רק כמה בעלי-חזון, מושמעים ונרדפים, הנחשבים למשוערים, למתימונים או לבוגדים. כשרעויותיה עושות נפשות, מצטרפים אנשים רציונליים, בעלי-עקרונות, שהשתכנעו. אחר-כך באים האנשים הפיקחים, המריחים את ההצלחה המתקרבת. לבסוף מצטרפים המוני הקארייריסטים והסתגלים, ואלה מגלים שהם בכלל היו כל הזמן בעד הרעיון, שהם סבלו בחשאי, שהם היו החלוצים האמיתיים.

זהו דרכו של עולם, וזהו מחיר ההצלחה.

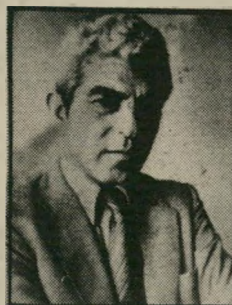
עכשיו זה מתחיל לקרות לרעיון ההידברות עם אש"ף והשלום הישראלי-פלסטיני. כבר הימים שבהם היה זה רעיון של כמה בוגרים ומטורפים כמונו. אחרי מאבק עיקש של שנים, מתחיל הרעיון לקרום עור וגידים. אנשים רציונליים רבים כבר אימצו אותו לעצמם. רבים רבים מאנשי היגיון בצמרת-המדינה, אלופים ואי-ליימקס, משמיעים אותו בשוחות פטריות.

השבוע פורסם ש54 אחוזים של הציבור דוגלים עכשיו בהיידברות עם אש"ף. ריח ההצלחה עומד באוויר. עכשיו בא תורם של השועלים, של מחפשי-ההודמנות, אלה שקיללו אותנו ורדפו אותנו אך אתמול. עכשיו הם כולם בעד, והם מטרעמים בקולות קולות על מי שאינו מוכן עדיין לקבל רעיון שפוי ופטריוטי זה. תבוא עליהם הברכה. אני שמח לראות אותם. הם מוכיחים בעצם נוכחותם כי הרעיון החיוני הזה עומד להתקבל.

פרחים על הקברים

אילו הייתי עכשיו בעמאן, הייתי הולך להניח זר-פרחים על קיבור של עיצאם אל-סרטאווי, אויבי, אחי. ועל קיבורו הסמוך של סעיר המאמץ יודידי.

כל מה שאמר יאסר ערפאת בשבועות האחרונים נאמר עליידי סרטאווי לפני 12 שנים, ועליידי מלאמי לפני 14 שנים. עם שניהם

סרטאווי

לילכת שעות ללא-ספור כדי לטכס עצה כיצד לשכנע את ערפאת וחבריו, ראשי האירגון, לעלות על דרך זו.

הם ידעו כי ערפאת חושב כמוהם. אבל ערפאת נהג בוהי רות, התקדם באיטיות משגעת, בויגזאנים, שני צעדים קדימה וצעד אחד אחורה.

חמאני נרצה. סרטאווי נרצה. שניהם לא הספיקו לראות כיצד גישתם מתקבלת, רישותיהם נענות, נבואותיהם מתקיימות. ברוך ערפאת על זה ההבדל בין הנביא ובין המנהיג, בין החזק המוביל את המחנה.

לוח ההולך לפני המחנה למנהיג המוביל את המחנה. חמאני וסרטאווי ידעו מה נכון. הם היו פטריוטים פלסטיניים גדולים, אנשים בהיררימב, ואימצי-לב, שהצביעו על הדרך הנכונה. הם דרשו לרוץ קדימה.

ערפאת הוא מנהיג. היה עליו לשמור על אחדות התנועה, לשכנע את המוני עמו בצידקת הדרך, ליצור את הנאמנים הפוליטיים אשר יאפשרו לעם שלם לעלות על דרך זו. היתה לו אחריות אחרת, ועל כן גם שיקולים אחרים. ההבדל התבטא בקצב. אני מרבה בימים האחרונים לחשוב על סרטאווי וחמאני. אילו היו חיים, היינו עכשיו מרימים כוסיות.

החבר שלי לספסל

מכל האנשים החיים כיום, מלבד אמי ואחותי, האיש המכיר אותי הכי הרבה זמן הוא רודולף אוגשטיין. ישבנו במשך חצי שנה, זה לצד זה, על אותו ספסל-הלימודים, באותה הכיתה, באותו בית-הספר, כשהיינו שינו בני 9.

זהו מזור מכמה בחינות. כלי-כך מזור שאילו המציא זאת סופר, היו אומרים עליו שהוא מגונים.

נכנסנו ביחד לכיתה הראשונה של הגימנסיה. זה היה כמה שבועות אחרי שארולף היטלר הגיע לשילטון. אחד הילדים בא ביסוד-הפתיחה בליוויית אביו שלבש את המדים החומים של פלוגות-ההסעה. את רודולף אוגשטיין הושיבו ליד ילד זה. אבל מכיוון שרודולף הקטן בא מבית קאתולי שמרני, הוא סירב לשבת ליד ילד נאצי. המחנך לא ידע מה ליד הילד היהודי היחיד בכל בית-הספר. רודולף לא ידע מה זה יהודי, וזה לא עשה עליו רושם. מאז עברו הרבה מים בנהרות היין והירוק, וצוות-טלוויזיה גרמני החליט לאפגיש את שנינו ולצלם את הפגישה. הלכת לבקר את אוגשטיין במישרון, בקומה ה-14 של בניין-הזכויות של שבוענו בהאמבורג. כל הקירות היו מזכוכית, ומן החדר נשקף נוף נהדר של העיר הצפונית היפה. פתי-ישלג ריחפו באוויר. מולנו הודקו ראשיהם של כמה מיגדלי-כנסיות. כשרצה אוגשטיין לראות מה השעה, העיף מבט באחד מהם.

מה זוכר אוגשטיין עליי זיכרונותיו מאותה שנה שונים לגמרי מזיכרונותי שלי. הזיכרונות שלי הם כולם פוליטיים: שירים נאי

ציים, חגיגות בית-ספר לכבוד אירועים נאציים, איומים של חב-ריס-ליכיתה. הזיכרונות שלו הם הרבה יותר פריטים. כנער גרמני קאתולי לא היה מודע כליכך למאורעות שאיימו על חיי מיש-פתי.

הוא זוכר את העוגות שאפתה אמי, שהשאירו עליו רושם עמוק. הוא שמח לשמוע שאמי חיה, בגיל 94, ועדיין אופה עוגות.

הוא גם זוכר כי הילד שישב לידו נעלם ביום בהיר אחד, מבלי להגיד מילה. נמוג ונעלם. ואכן, אחרי חצי שנה בכיתה זו ברחנו מגרמניה. מישהו הלשין על אבי, והסתלקנו בחשא. זה היה בחורש שבו מלאו לרודי 10 שנים.

(רודולף, לא רודי. הסכמנו מראש שאני אקרא לו בשידור כשם רודולף, והוא יקרא לי אורי. כששכחתי וקראתי לו רודי, הוא התנקה וקרא לי הלמוט).

כשבאתי ארצה, בן 10 וחודשיים, מחקתי את כל הפרק הגרמני של חיי מזכרונותי. התחלתי בחיים חדשים, ארצי-ישראליים. כל השאר נשכח. אבל כעבור 20 שנה, כשגילגלתי שיחה עם כתב של השבועון דה שפינגל שבירק ברית, הוא סיפר לי שהעורך שלו, רודולף אוגשטיין, גדל בהאנבורג, שהוא קאתולי ושהוא בן גילי-מכיוון שאותה גימנסיה היתה בעלת נטייה קאתולית חזקה, ביקש ממנו להכיר את העורך שלו למד שם. וכך גילינו מחדש כי למדנו באותה הכיתה.

זה היה מזור. כי בינתיים היינו שנינו חיילים במילחמות שונות, והקמנו שנינו שבועונים-חדשות.

למרות המצב הפוליטי השונה לגמרי של גרמניה וישראל, היה דימיון מפתיע בין עמדות שני השבועונים. שנינו היינו אנטי-מימדיסטים קיצוניים. שנינו דגלנו בשלום (הוא עם גרמניה המיזרחית והגוש הסובייטי, אני עם הפלסטינים והערבים ככלל). שנינו לחמנו על זכויות-האדם במדינותינו. שנינו היינו באותה עת מעורבים במילחמות חמורות עם הממשלות שלנו.

דר שפינגל נכנס לסיכום המור עם קונראד אדנוואר, "הוקן" של גרמניה, ועם פראנץ-יוזף שטראוס, שריהבטחון. שטראוס אסר את אוגשטיין בעוון בגידה (אוגשטיין טורר לחלוטין). באותה השעה היינו אנו שקועים בסכסוך חריף עם רויד בנג'ורין, "הוקן" של ישראל, ועם הביטחוניסטים שלו, משה דיין ושימיעון פרס. במישרינו התפוצצו כמה פצצות, ועלי נערכו כמה התנפלויות. לבסוף נבחרתי לכנסת, וכעבור זמן נבחר אוגשטיין לבונדסטאג הגרמני. (אני שירתתי 10 שנים והתפטרתי, הוא התפטר כבר אחרי כמה חודשים).

אפשר להמשיך בהקבלה מזוהה זו. היא מרחיקה לכת הרבה יותר. כאשר נפגשנו בשבוע עשירי והחלפנו במשך שעה-שעתיים בניחותא רשמים ורעויות על כל מיני נושאים ואישים, מצאנו שאין בינינו שום הבדלים בהערכת בעיות ואנשים, החל באריאל שרון ובאפרים קישון וכלה ברונלד רגן ובמיכאל גורבאצ'וב. זה היה ממש מדהים.

יש ידידים שאינם זקוקים לפגישות תכופות כדי לקיים את ידידותם. את רודולף אוגשטיין אני פוגש אחת לכל כמה שנים. אחרי דקה-דקותיים, מתחדש הקשר בינינו כאילו נפגשנו באחרונה לפני יומיים.

ערב מילחמת ששת-הימים שלח לי מיכר ושאל אם באמת צפויה לישראל סכנה כה נוראה. השבתי בחיוב (כך האמנתי אז) וזה השתקף בקו העיתון שלו. מרי פעם פירסם דר שפינגל מאמרים

הלמוט יודידי אחרי כמה שנים

שפירסמתי בעולם הזה, בדרך כלל מאמרי על אנשי-השנה. (השבוע גילה לי שאת מאמרי על מנחם בגין כ-1977 שלח לקאנדי צלר הלמוט שמידט, שהשיב לו שלמד ממנו הרבה על האיש.) שאלתי על חברינו לכיתה. רבים מהם ניספו, מן הסתם, במיל"חמת-העולם. הכיתה שלנו הגיעה לסיום באמצע מילחמת-העולם, אנשיה הפכו קצינים, ותחלת-חיהם היתה קצרה ביותר. רודולף אוגשטיין היה קצין ביחידה של תותחי נ"מ בחזית הרוסית. דיברנו גם על השאלה המטרדית: מי ידע? כמה ידעו? הערכתו: כחזית ובקירבת החזית לא ידעו כלום. בעורף ידעו יותר. האנשים שעסקו בכך ידעו את הכל.

המתנך של הכיתה, כומר קאתולי שקראנו לו "הר הסה", היה אנטי-נאצי. הוא הגן עלי ואמר לי לא-אחת דיבריי-עידוד בחשאי. אוגשטיין סיפר לי כי למחרת ליל-הבדולח אמר המחנך לכיתה: "היום נלך ישר הביתה. לא נישאר ברחוב. ישר הביתה. לא נת" מהמה ברחוב". היה זה הכי הרבה שמחנך גרמני יכול היה להגיד לכיתה שלו, מבלי לעבור ישר למתנה-ריכוז.

דיברנו על הרומה והשונה. לא אמרתי לו את ההבדל העיקרי בין שני יתונונו.

גרמניה היא מדינה גדולה. אחרי שכל ההערכות של דר שפינגל התאמתו, וכל עמדותיו התקבלו עליידי חלק גדול מן הציבור, פורח השבועון, והוא עשיר כקורת.

ישראל היא מדינה קטנה, ומאוד לא-מפוגנת. אחרי שכל ההערכות של העולם הזה התאמתו, ועמדותינו מתחילות להתקבל עליידי חלק גדול של הציבור, נשאר העולם הזה עני, שנוא ומוח-רם עליידי המימסד.

מה הם חושבים לעצמם!

בני-יורק הייתי אצל מנכ"ל של חברה חשובה, איש הרגיל לעשות עיסקות של עשרות מיליונים. באתי אליו בעניינים מיק-צועיים. ידעתי שהוא יהודי, אך זה לא היה חשוב לעניין.

אחרי שמרנו את העניינים שבגללם באתי, רציני לעשות קצת "סמול טוק", למען הנאום.

מה דעתך על הוויכוח בישראל סביב החוק. מיהו יהודי?" שאלתי לתומי.

האיש שישב מולי השתנה בן-רגע. איש-העסקים האמריקאי המפוכח, המתון, שהיה שקוע בעיסקי המיליונים, התלהט. הוא חדל מלהסתכל בשעון.

הסתבר שהוא נולד במישפחה אורתודוקסית. בשנות העשרה שלו פנה עורף לרת והפך אתאיסט. אחרי שהקים מישפחה החליט לחזור לדת, כדי שתהיה מיסגרת מסורתית לילדים. הוא הצטרף לסקהילה פרוטסטנטית.

הוא גם פעיל בעניינים ציבוריים יהודיים, בעיקר בניה נוד השמצה, גוף יהודי-אמריקאי האמור להילחם באנטי-שמיות. שם, הוא אומר, הוא מצביע לא פעם יחד עם האורתודוקסים.

אבל עכשיו הוא זעם. הכעס פרץ מכל מילה. "מה הם חושבים לעצמם", אמר על מנהיגי ישראל, "שהם הפכו אותנו ליהודים ממדרגה שניה, שהם הפכו את הרבנים שלנו לרבנים ממדרגה שניה, ושאנחנו נמשיך לתרום להם מיליונים? שישכחו מזה! אני לא סובל הכתבות כל חיי התגרות להכתבות! אני מוכן להתווכח עם האורתודוקסים, אבל אם הם ינסו להכתוב לי, אני אשיב מיל-חמה שעה!"

הוא התלהט יותר ויותר. לא הפתעתי מהרבנים שאמר, אלא מן ההתרגשות העצומה, שאינה אופיינית לאיש כלל.

כשהכחין בכך אמר: "אתם, הישראלים, פשוט אינכם מבינים עד כמה שזה מסעיר אותנו. זה לא עניין לשעה. זה עניין מהותי! זה נוגע ליסוד חיינו. לא נעבור על זה בשתיקה. אם יש לך עיתון, תגיד את זה לכולם שם!"

לסרבנים, הירד!

יש לי מכר בגרמניה, מפיק-טלוויזיה, הנע על כיסא-גלגלים. רגליו משותקות מלידה, והוא זקוק לעזרה בכל רגע.

כך ה"כרת" את מרקוס, צעיר גרמני. הוא דוחף למכרי את כיסא-הגלגלים, עוזר למכרי לעלות במדרגות ולרדת (הוא פשוט מרים אותו ודוחותיו). הוא משרת אותו בכל שעות הדיממה, עוזר לו גם בעיסוקיו, מטלפן בשבילו, נוהג לעיתים במכוניתו, ועוד ועוד.

תמתי על הקשר בין השניים, עד שהסתבר לי שמרקוס הוא איש השרות האלטרנטיבי.

עליפי החוקה הגרמנית, אין לגייס לצבא אדם המתנגד לכך מטעמי-מצפון. אך איש כזה חייב עליפי החוקה בשרות אלטר-טיבי, באותו האורך. (למעשה משרתים אנשי השרות האלטר-טיבי יותר — 18 חודשים לעומת 15 חודשים בצבא. הממשלה טוענת שכך הם מוכיחים את טיב טעמיהם המצפוניים.)

מרקוס, צעיר אידיאליסטי, הצטרף לשרות האלטרנטיבי. הוא הוצב בצלב האדום. מכרי עשה הסכם עם הצלב האדום. ועל פיו הוטל על מרקוס תפקיד זה.

עכשיו יש למרקוס בעיות בגב, והתפקיד הזה קשה לו מדי. יתכן שיצינו אותו בבית-אבות או בבית-חולים.

באראץ יש לנו מחסור משועב כאחים ובאחיות בבתי-החולים, בבתי-החולים, בעשרות תפקידים חברתיים אחרים. חסרים מטפלים בוקנים, ננכים, כמוכי-גורל אחרים.

אולי זהו הפיתרון?

קץ גניהעדן

זהו. כל גדהעדן מגיע לקיצו. כמשך שלוש חודשים עליתי במדרגות, שלוש-ארבע פעמים ביום, לקומה השמינית. זה היה תענוג אמיתי, בייחוד כשהעליתי את הפרודוקטים שקנינו בסופרמרקט.

קיוויתי שחברת נחושותן, שהחליפה את המעליות בכניין, לא תסיים את העבודה לעולם. טעיתי.

מה המשותף לעוזי ברעם, שרה'לה שרון ואיציק מרדכי? * החברים של ינקה

סיבה למוטיבה

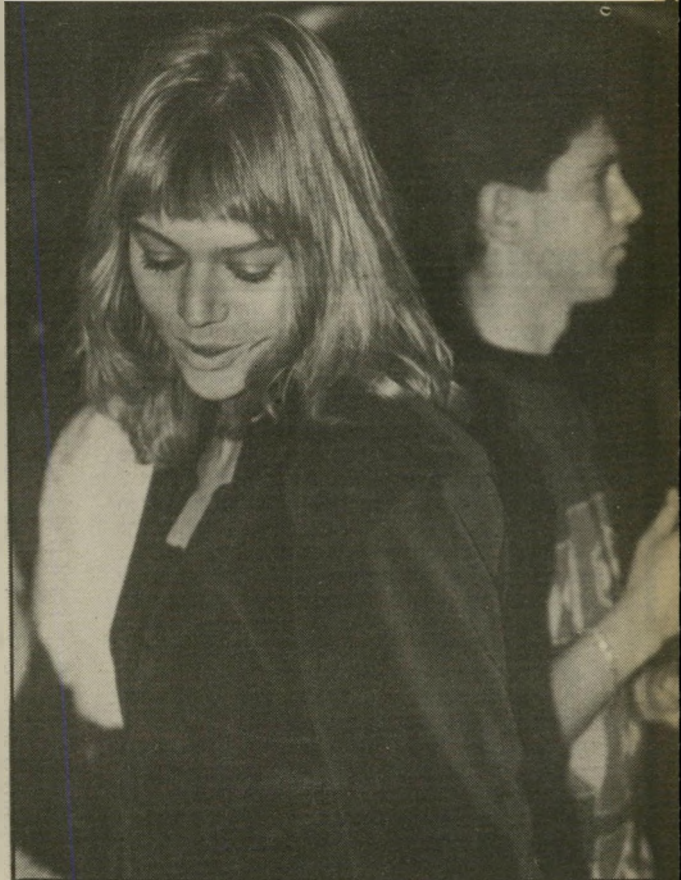
הצלם **מנחם עוז** זכה בתחרות תגלית השנה עם התגלית שלו, **שרון עוזיאל**, וזו בהחלט סיבה למסיבה לכל המסיבנים למיניהם. ואכן, בשעה היעודה, התייצבו להם עשרות המוזמנים בשערי מועדון הליקוויר. כדי לחוות בתגלית, וכמובן גם לרקוד. בעל המקום, **שימעון פריאנטה**, הצהיר מראש שהוא לא כליך אוהב את התיקשורת, והאשים אותה בהריסת פרנסתם של המועדונים. ולמי שהקשיב לדיברי הזעם והתוכחה שלו, זה נשמע כמו הרקדן שאינו יודע לרקוד וטוען שהריצה עקומה. אבל דיבריה התוכחה שלו לא הפריעו למקבצי היפים והיפות לנהור לתוך הריסקוטק ולפצוח בריקודים.

רמי קליינשטיין (מימין) זה בה בגפ... ארה בביתם מפני שהיתה חולה. אך הוא

קלרה רון החיה בנפרד מבעלה הדייל, קאמיל נייקרק, התחב קה עם ידידה הזמר יזהר כהן, שנראה באחרונה כשהוא במצב רוח מרומם ביותר, אחרי משבר רומאנטי שפקד אותו.

מריאל סיין ההולנדית, שהגיעה ארצה לפני שלוש שנים, וכבר ממטפסת בעברית כאילו היא נמצאת בארץ שנים רבות. חברה, עופר רמאלי, הכיר לה צלמים, וכעת היא דוגמנית מבוקשת.

שרון בריר (מימין) הסטודנטית, שנטשה את חיי-הלילה לטובת לימודים, פגשה בחברותיה הטובות אורנה חן (במרכז) ועופרה אביב החיפאית-לשעבר (משמאל) שאף התגוררה עימה כמה חודשים. השלוש נדברו לבלות יחדיו את הסילבסטר במסיבת-הענק בטבריה קלאב הוטל.

החברה החלו להגיע גלים-גלים, ורובם המכריע היה מצוייד בהזמנות, לכורת-רוחם של בעלי-המקום. פריאנטה אף נאות לספר שהוא עומד לפתוח ריסקוטק גדול במנהטן. אבל כאן, בתל-אביב, נפלו דבריו על אוזניים ערלות. בריסקוטק השתוללו כל התגליות התל-אביביות של השנים האחרונות בפזות שונות ומשונות. מרבית החוגגים היו לבושים שחורים, עובדה המקלה על אחרים להסתתר, אך מאפשרת לאחרים להתמוזג בנוף הכללי. ואילו התגלית עוזיאל והצלם עוז בילו את מרבית הזמן בסמוך לברי-המשקאות. אחרי כמה שעות של ריקודים החלה להתגנר בחלל האוויר השאלה, האם המסיבה שערך הצלם הפורילרי היא תחליף למסיבת-הסילבסטר המסורתית שלו.

שרה דוידוביץ אשת החברה והכתבת הירושלמית בחברת מוטי שימחה, איש-העסקים ובעלה של דלי-יה כהן, אשתו מנישואיו השניים, והשחקן הערבי באסם עוזמוט (משמאל).

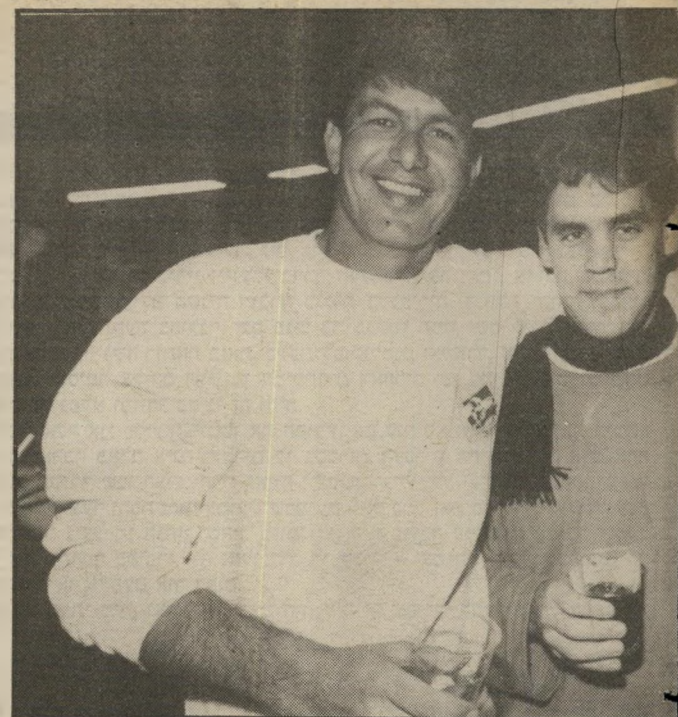
שלוש סיבות למסיבה

מסיקה בירושלים זה פשוט עולם אחר. לא רואים הרבה חתיכות. גם אין שם תילבושות נוצצות וגם לא נשות-חברה מפוצצות. אבל יש שם הרבה נשי מה ואינטימיות. כזאת היתה גם מסיבתה של דליה כהן-שמחה, שחגגה שלושה אירועים: הוצאת תקליט, הריצת ספר ותוכנית-טלוויזיה חדשה ש- היא כתבה לה את המערכונים ודיבר-ריהקישור.

המסיבה, שנערכה במיסעדה של מוטי-יאון ישראל, היתה מקום-מיפגש לאנשי-שתיקשורת רבים מהרדיו, הטלוויזיה והעיתונות. הכיבוד היה מדהים בעושי-רו, ורקות ספורות אחרי שהאורחים סיימו הארוחה, החלה שירה בציבור.

ניר ברעם (מימין) בנו של חבר הכנסת עוזי ברעם (במרכז), התרכז בסניפה של דליה כהן-שימחה (במרכז), ידידת המיטפתחה. צומה בהם יושבראש ועד רשות-השידור, אהרון הראל.

הגיע למסיבתו ריטה נש-א נותר בודד, הוא פגש את חבריו האילתיים, ביניהם משה דיין (מש-מאל), מבעלי הדיסקוטק האילתי "ספיראל". דיין לא נהנה מהדיסקוטק וטען שהוא צפוף מדי. למחרת חזר לאילת.

מסיבה לי סיבה

מפריעה להם להיכנס וליהנות, מה שקובע הוא היכן נערכת השימחה. אם המסיבה נערכת כמועדון זמן אמיתי. סימן שהיא מסיבה של כל היפים והיפות וכל הגרופים שלהם, וכך קרה גם הפעם.

ינקה בן-שושן, חבר קרוב של ריטה ורמי קליינשטיין, ערך לעצמו מסיבת יום-הולדת. מובן שהוא הזמין אנשים רבים, אבל מפליא לגלות כמה חברים יש לבן אדם ביום-הולדתו, בעיקר אם הוא עושה מסיבה.

כבר כתחילת הערב, קרי, הצות, היה

זודש האחרון החלה התופעה הזאת ללמימדים מוגזמים. כבר לא חשוב מי השימחה. מרבית החוגגים גם לא מתים לסיבת האירוע. יש כאלה המגיעים כדישימחה באקראי. ואז מגלים שבמ-בערכת מסיבה פרטית, עובדה שלא

במכירה ובשיווק של אופנה יוקרתית, אוהבת להש-תולל על רחבת-הריקודים. בדרך-כלל היא עושה זאת בגפה, בעיקר משום שבן-זוגה לא עומד בקצב.

שיים של בן-שושן, שהם בעלי הדיסקוטק ספירל באילת. לפי תגובותיהם, הם מעדיפים את הדיסקוטקים באילת מאשר את אלה שבתל-אביב.

כמות האנשים שהיתה שם היתה מוגזמת ופגמה בשימחת האורחים האישיים של ינקה בן-שושן. בין החוגגים בלטה גם חבורת אילתים, ידידים אי-

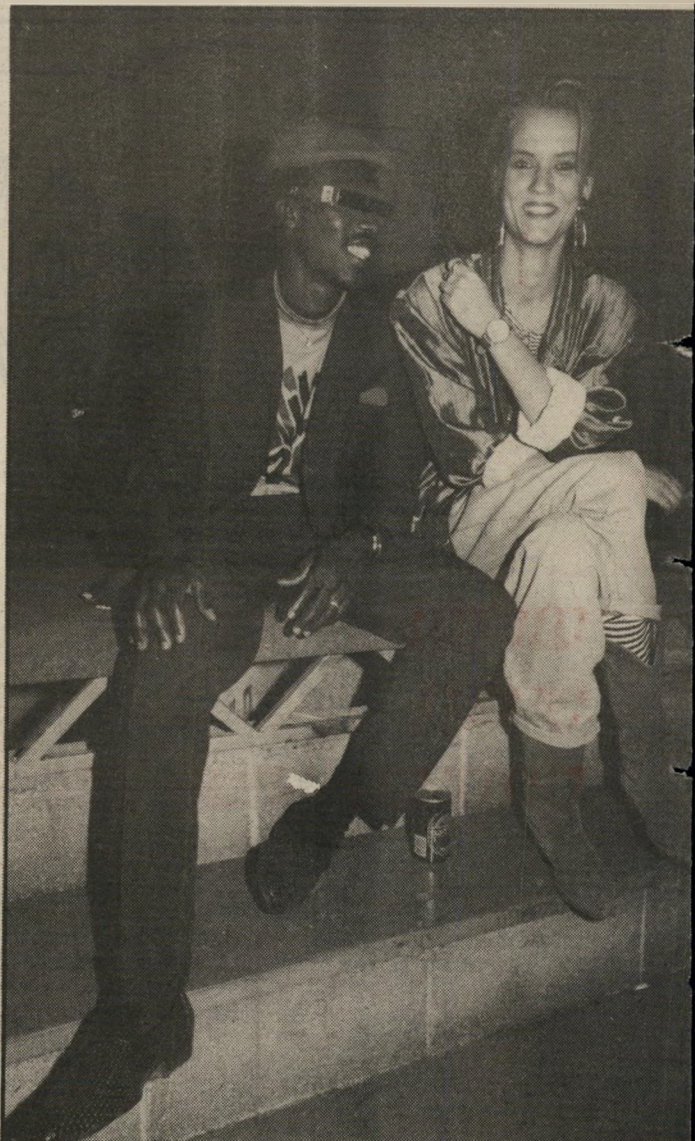
המקום מפוצץ מאנשים. ערב רב של אנשים, פרצופים שונים ומשונים חברו להם יחדיו. קשה היה לדעת מי אורח ומי סתם תפס טרמפ על המסיבה. אבל

מצדה זאבי

הבוטיקאית, בתו של חבר-הכנסת רחבעם ("גנדי") זאבי, מכונה בתל-אביב בת הטרנספר. מצדה, העוסקת

ניר כלקי (שני מימין) הדייל ובנו של המנתח הפלסטי הוא דמות פופולרית בחיי הלילה. מישל הררי (ראשון מימין) ואדי הל (שני מש-מאל) הם ידידיו הטובים זה שנים. דניז באומגרטרן (משמאל) עוסקת באופנה מאז שהגיעה ארצה מבלי גיה. הארבעה נוהגים לבלות ביחד בעיקר במסיבות.

הרגיש כאילו הוא נמצא בניו-יורק, ישב עם ידידתו הב-לונדית ושניהם נהנו לצפות ברוקדים סביבם. השניים בלטו לבושתם. בראון לבש מיסקפיים וחליפה, ואילו חברתו העדיפה לבוש זרוק.

נתן וך

"פילגש ותוקה שלי"

יונתן רטוש
מיכתבים 1980-1937
ערך י. עמרמי (יואל)
הוצאת הדר

נוכח מיספר הספרים הרואים אור בישראל, אין בכך כדי להפתיע שרבים מהם, לא רק שאינם זוכים לסיקור נאות במוספים לספרות ובתוכניות המיוחדות לספרות ברדיו ובטלוויזיה, אלא שמעט אינם זוכים לשום סיקור. תמצא בין אלה, בראש וראשונה, מונוגרפיות וסיפרי מחקר וביקורת, כמו סיפור של בועז ערפלי על יהודה עמיחי או סיפורה המתורגם של המכונה בתיאור על הדיסוס, בני החסות (יהודים ונוצרים) בעולם המוסלמי. אבל תמצא בהם גם רומאנים, וכמובן שבמובן — סיפרי שירה ותרגומים וספרים שקשה לסווגם בנקל לז'אנרים המקובלים. בכמה מכל אלה נעסוק במדור זה בהרחבה בשבועות הקרובים.

אם תשאלו לדעתי על ההתמצה הגדולה ביותר של השנים האחרונות, לא אצטרך לפשפש הרבה בויתרני וגם לא אתקשה בבחירה בין ה"נידחים". המקום הראשון שמור, מבחינתי, כלי צל של ספק, לקובץ מיכתביו של יונתן רטוש, הפסכודונים או שסיהעט של המשורר אוריאל שלח, שהוא עצמו שמו המעוברת של אוריאל הלפרין או היילפרין, שסיימה שפחה שבו נולד בוורשה ב-1909. המיכתבים משתרעים על פני תקופה של 43 שנה, בין 1937 ל-1980, תקופה המזדהה למעשה עם כל תקופת יצירתו הבשלה של המשורר, שקובץ שיריו הראשון והחדשני, חופה שחורה, הופיע בראשית 1941 והשפיע על ספרים ומשוררים רבים. כך אין ספק שגם על הכמות דרכים לאבות ישורון (או עוד יחיאל פרלמוטר) ושמחת עניים של נתן אלתרמן — שניים מניכסי צאן הברזל של השירה העברית — נכתבו לאורו ובהשראתו.

בסיפורו נתן היה אומר, ספר שירי זיכרונות על נתן אלתרמן וחברותו, מתעד יעקב אורלנד את הרושם שעשו שיריו הראשונים של רטוש בסניגון ה"כנעני" על בני החבורה המודרניסטית שהתרכזה סביב שלונסקי ואלתרמן.

אבל כאן אין אנו עוסקים בשירים כי אם במיכתבים, ולא סתם במיכתבי סופר בסוגיות הכרוכות במישלחידו, כי אם בספר שעיקרו מיכתביהאבה. עובדה שלכאורה צריכה היתה לשמש "מקדם מכירות", או כלשון פחות ממוסרת, אבושואבת לסיפורו של רטוש.

ולא כך היה. נידח ונזחה לשוליים בחייו, מתמודד בקשיי פרנסה כבירים בגידול שני בניו שאחר מהם, השיפט הירושלמי חמן שלח, רעייתו ובתו, נרצחו בדם קר עליידי חייל מצרי טרוף שינאה עיוורת ב-5 באוקטובר 1985 בראש בורקה שבחוף סיני, לא היה גורל יצירתו של יונתן רטוש אחרי מותו טוב הרבה מבחינו, שבהם לא זכה כמעט בשום את של הערכה ציבורית, מהמת דיעותיו החריגות ואטימותה וחוסר סובלנותה של החברה הממפולגת (הביטוי הוא שלוש שבה ח).

רק כך ניתן להסביר את העובדה שאחד מגדולי משוררי ישראל מאז היתה למדינה עצמאית לא זכה לא בפרס הנקרא בשם המדינה, אף לא בפרס ביאליק או בפרס אחר כלשהו הניתן כמחווה הוקרה ליצירתו, ונאלץ להסתפק ב"פרס היצירה מטעם ראש הממשלה" — מין מילגה לשנה הניתנת כמעט לכל דורש, כולל גראפומאנים גמורים. כמה צודק אפוא וירדו י. עמרמי, שהוא גם עורכו של קובץ המיכתבים שלפנינו וכן המול' הנאמן של מרבית סיפרי רטוש, בעת שהוא כותב בשער הספר כי לירדיו (רטוש) היתה סיבה לקצוץ על אלה שהתנכרו לו. אבל דומה שהוא הוציא את ההתנכרות וניזון ממנה, שכן היתה בו גאוונה רבה וגבורה — ערך הנעלם והולך מן העולם.

מעט הנאות ידע בחייו, מוסיף עמרמי, אך בסופם בא קצת על שכרו. באחרית ימיו זכה טוף בהכרה. מאוחר מאוד — כמעט מאוחר מדי — ביום עיון ביצירותיו, שנערך באוניברסיטת חיפה על ידי נתן וך, ובערב שאירגנה לכבודו תלמידתו הד"ר לילי רוקח בצווחא שבת-אביב. באמת מאוחר מאוד, כמעט מאוחר מדי. שהרי מדובר בשני ערכים שנערכו בשלהי 1980. במלאות 40 שנה כמעט להופעת חופה שחורה. אילו היינו מתמהמהים עוד מעט — כבר לא היינו יכולים לקיים גם את המחווה הרלוות הללו בנוכחותו. שכן יונתן רטוש, הלא הוא אוריאל שלח, הלא הוא אוריאל הלפרין, הלך לעולמו ב-25 במרס 1981.

כיוון שכתב על כל טופס רישמי שהתבקש למלא, כי הוא "בן בלי רת" ו"לא משתייך לשום עדה" ולכן הוא "מחירם את המיפקר הזה" (במיקרה זה המדובר במיפקר האוכלוסיה) שהוא רואה בו "מיפקר של פגיעה ברשות היחיד, כפיה רתית ואפליה עדתית השולל מן הנפקד הגדרה מצפונית חופשית" — לא היה מעולם אהוד על המימסד. לאגודת הסופרים לא השתייך, כמאזניים ודמברית במות השמאל לא הרפייסו את שיריו. ולעולם לא אשכח את כישלון המאמצים שעשינו, רן מירון ואנוכי, להשיג לו תואר דוקטור לשם כבוד מטעם אוניברסיטה עברית כלשהי, תואר הניתן לכל נרצח עתיר נכסים ועני ממעש רוחני וכן לאידיספור פוליטיקאים חידליי-אישים. התשובה היתה זהה: "לכנעני" הזה? מה זה עלה בדעתכם? אפילו לאקדמיה ללשון העברית לא התקבל האיש שמאות מחידושיהלשון שלו — הוא הפקיד בידי לפני מותו רשימה חלקית — מופיעים כיום בכל מילון של הלשון העברית. וגם בפרס שטרניחובסקי לא זכה האיש שתירגם לעברית למעלה מ-50 ספרים, כולל מזור פרמה לסטנרל, בלבם של בני בטקרווייל לקונן רויג, ניקולאס ניקלבי לדיקנס, ניצוח של משורר ליוג'ין אוניל, הרוח בערבי הנוחל לקנת גרהם, שלושה מספרי ז'ול ורן, הדבר של אלבר קאמי, ניצב המלח לאלבר ממי, נאומי המילחמה של וינסטון צ'רצ'יל ומישלי לפונטיין.

את הראיון האחרון עימו היתה לי הזכות הגדולה לפרסם בשני המשכים, בחוברת מוניטין, באפריל 1981. את חלקו הראשון של הראיון עוד הספיק לראות, לערוך ולהגיה. חלקו השני כבר נרפס אחרי מותו. מחברתי אותו בכותרת "אין אדם יוצא מן העולם וחצי נאותו בידו" על יסוד דברים שאמר לי באותו ראיון. האם ניחש את דבר סופו המתקרב?

ביודעים כמו רן עצמו אוריאל שלח להיות בסתר המדרגה, — כותב תלמידו וירידו של רטוש, אהרון אמיר, באחרית הדבר שלו לקובץ המיכתבים. "בידיעה מלאה של מעלתו וכוחו ומדרגתו בחר ללכת בדרך שבהכרח דנה אותו לחיים של נידח, מנודה ברכ או כמעט, מסותר ונסתר".

כמעט כמו הצדיקים ה"נסתרים" שברוסיה הפראבוסלאבית ובמיתולוגיה החסידית שלנו, השוואה שלא היתה, מן הסתם, מוצאת חן בעיני רטוש. ואהרון אמיר מוסיים: "מיכתביו של א. שלח, המתפרסמים פה בראשונה במקובץ, בסתר המדרגה נכתבו. ודומים כי חרף סממני הנפש הרצוצה, הבאים בהם לירי גילוי, יש בהם כדי להכבית מן מידה ונופם של השארתהנפש. כיאה לו".

הלוואי ויתקיימו הדברים. כיוון שהאיש העברי בן בלי הדת, שרחה כל ניסיון לשייך אותו ל"עדה" כלשהי וראה בו "פגיעה ברשות היחיד, כפיה רתית ואפליה עדתית" השוללות מן הפרט "הגדרה מצפונית חופשית" — הקדיש את גופתו למדע, אין לו קבר בישראל, שאליו יוכלו מוקיריו, אוהביו וזוכרי שמו ויצירתו לעלות לרגל כדי להתייחד עימו.

הוא טמון אפוא — לטוב ולרע — כרפים שכתב. בין השאר, גם במיכתבים אלה שבהם יש לא רק "סממני נפש רצוצה", כי אם — מה שחשוב בעיני הרבה יותר — גילויים של כוח חרפעימי לאהבה וקינאה עזה כמוות ותאוות זכר ורוח אבהי. תלמיד וירדו אחר שלו, בנימין תמוז, זכה ומיכתבי רטוש לגילה דותן — היא גילה, גיל, גילגיל וגלגיל, גול וגול-גול, וכן "יעלה" שבמיכתבי אהבה אלה — יופקרו בידי ויינצלו בדרך זאת. כי גילה דותן, אהובת המשורר, שעלתה ארצה ערב מילחמתהעולם השניה ועבדה כגננת בבלפוריה ובנחלת יהודה וכמורה ביהוד, עזבה את הארץ והשתקעה בהולנד. שם פגש בה בנימין תמוז ושם קיבל מידיה את המיכתבים שנכתבו אליה בריגשה רותחת כזאת, בלבתי-לב. אלמנת המשורר, יוחנה רטוש-שלח, המופקדת על עובדו, הוסיפה אליהם חלק מן המיכתבים האחרים וכן כתובים נוספים שהיו ברשותה, וכך קם קובץ נפלא ומיוחד-כמינו זה והיה.

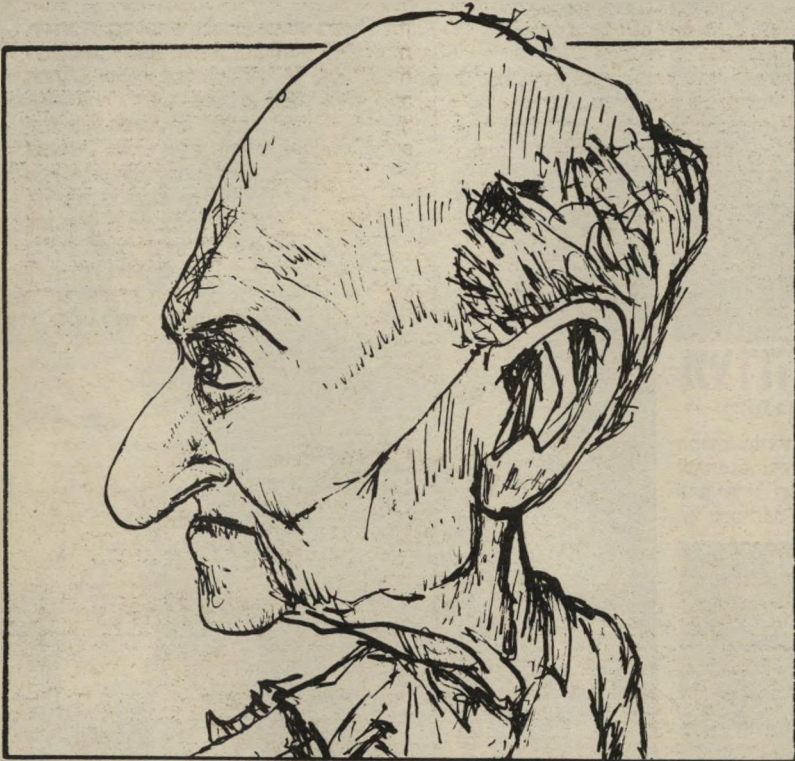
לקוראים את דברי אלה אני מיייעץ: ריכשו את הקובץ, אם עוד לא אול, וקראו בו, מיכתב מיכתב. שכן מיכתביהאבה כאלה אינם מוכרים לי בספרות העברית החדשה. ורק אדם אחר מסוגל היה לכתבם, משורר שבו חברו יחריי גאוונה וחולשה וגילוי-לב (עד כדי חשיפת עצמו עירום ועריה) עם מצוקה, צער והסתפקות במועט-שבמועט. ואם בכל זאת מהולה טיפה של עצב בשימחה על סספר כזה ניצל מן הגורל שהיה מזומן לו, היא כרוכה במחשבה על כך שבעל המיכתבים עצמו היה מתהפך בקיברו — אילו היה לו קבר — אם היה יודע שכתובים כה אינטימיים כגון אלה יראו איפעם אור דפוס.

אני מכל מקום לא הייתי מעז, ואינני יודע מי היה מעז או מסוגל, להעלות על הכתב את הדברים הבאים:

ילדתי,

רק הערב שלחתי אליך מיכתב. אבל אחר כך, שלא כמנהגי, קראתיו, ונשאר בי רושם שהוא בכל זאת קשה מעט. וגם באמת קשה אני מעט, ילדתי, שהרבה והרבה דברים קשים עלי. ורק יודעת את, בתי, שגם רך אני, ואינני אלא מבקש וחפץ להיות רך אליך מאוד, ורק בשביל זה גם עליך, ילדתי, להיות טובה אלי, ילדתי, רק טובה ורכה כולך. ויודעת את, פילגשי, מה אאושר עימך ככנותי אותך כן, כהיותך, וטוב לי מהיותך לי כן. פילגש שלי, רכה ואהובה, וחמודה מאוד, הלא כל כך פילגשי את באמת, האם לעולם לא ינוח ליבך בהיותך לי כן, כולך וכולך ובאהבה וטוב... האמנם תתני לי את כל כולך רק על מנת למנוע ממני את זאת, את כל כולך באמת ובתמים... גילי, גילי, האם אין זה מגיע לנו חמדותי, פילגשי, פילגשי פילגש שלי. ואני מחכה לכל כולך. לכל כולך הפעם הזאת.

אילו באמת היה "צדק פיזטי" בעולם — מובן שאין דבר כזה! — ראויים היו כמה מן המיכתבים האלה, עיזם וחושניים יותר ממיכתבי קפקא לאהובתו הצ'כית מילנה, ולא ספרותיים ומתייפיים כמיכתביו של רילקה לאותה "עלמה צעירה", שיתפסו את מקומם בין היפים והמרגשים שבמיכתביהאבה של משוררים ואמנים לאהובותיהם שבכל הזמנים. כיוון שאין צדק פיזטי בנמצא, אפילו לא זכה הקובץ שלפנינו למהדרנה שניה — וספק אם כל מהדרתו הראשונה אולהי שאטעה.

יונתן רטוש, אוריאל שלח, אוריאל הלפרין. רשם: תמיר

והנה אצלי רשומים כשלושים שמות של מסות כאלו, מאברהם אבינו כמעט עד ימינו. מהן כתבתי כבר כשעש ואני מקווה שבינתיים כבר נתפרסמו כולן או גם האחרונות תרפסנה בקרוב. אבל הבוקר כפי הנראה מוצא שזה יותר מדי לפרסם אותן בכל ערב שבת. ואני כמו אבא שלי, שונא להסחב בשעה שאין זה נובע מתוך רצוני אלא מתוך תלות בוולתי. רוצה הייתי לגמור סדרה זו במהירות גדולה למדי, תוך כמה חרשים, עד סוף השנה הזאת. אבל "לכתוב למגרה" אין זה ממנהגי ולא כי אפשרות, אף-על-פי שמכל מיני טעמים ומטעמים מים אולי היה הרבה יכול להיות רצוי לאבי. רוצה אני להוציא רשימות אלו בספר. השם "שלטון ירושלים", התיאור: "מסות בדרכי ימי העברים". נדמה לי שהוצאה מתאימה לכך היתה יכולה

פאריס 24.4.38
שלום אבא,
צריך לנסות, אולי גם אני יכול פעם להביא איוו מידה של תועלת.
לפי נוסח המכתבים ההולך וטוב לי יש לי מקום להגיה, שעם התקבל מכתבי זה וראי כבר תהיה שוב "חולה וחווור ורץ" או כמעט רץ. על כל פנים אין בן אדם מן הישוב שאפשר לדבר אתו בעניני העולם הזה.
אני רוצה שתנסה לעשות לי קשר גדול. עד כמה הדבר עלול להיות רציני — זה תגיד לי אתה אחרי-כך.
ודאי קראת את המסות ההיסטוריות שלי ב"הבוקר. לפי משפטך על הראשון נראה לי שזה באמת מצא חן בעיניך במקצת, לא כמו הפול"י טיקה האחרונה.

להיות הצט'ר דביר. כמוכן צריך לשאול את **הבן השני**, שהוא אולי כאן עיקר. ומי כמוך יכול להיטיב לעשות זאת ולהודיע על כך. ביחוד בספקי שאינך יוצא מן הכלל תהא דעתך בענין זה סדורה.

עוד כמה שידוע לי ברניצקי קורא את הבוקר **בקרית**, הרשות בידי איפוא לשער שראה את **מאמר** אלו או כמה מהם. דבר אחר, ראה את יחסו **סוף סוף אמרת** לי פעם שיחטו אל פרי עטי חיובי **למדי**. השאלה היא כמוכן אם ירחיק לכת בחיוב זה **עד כדי כך**, ועד כדי שכר סופרים. חנם איני יכול **הרי לעשות דבר**. אם אתה יכול — פתה אותו. **אני מזכה לתשובה מהירה**. הייתי רוצה שתהיה **גם ודונית** באמת.

המסור הרי ודאי קיים. חוק ההתמדה נוגע גם **בה**. מה יצא מגופיניק? החלמה שלמה. **כן**, לא חידך, מי יודע אם אשר אהבת

אורי

שלום אמא לי, **בחי** לכתוב אליך, ופתאום נתברר לי לפי **תאריכי** מכתביך האחרונים שתחת ידי שבאמת **כבר עמד** עזן ועדיים.

את העתונים אני מקבל פחות או יותר בסדר. **כן אני מקבל** את הבוקר מבנימי (מגיה בדבר **שהתיירו** עם רטוש) — לא בסדר, לגמרי לא **בסדר**, אבל בכל זאת מקבל.

שמחתי מאד על התפכחות הקומות — כמוכן **שמחתי גם על** שלא הייתי באותו מעמד — זוהי **עזת** שבחתי נשאר כמו שהוא, ובעיקר שבא **סרא** באמת. ונראה שגם את כך מכיוון שאת שרה **בשרים** מאז חן בעיני יותר מכולם אחר השמות **תפלה לכלב**. מזל טוב למנהלת החדשה, צריך **לקחת** שאין הדבר כרוך בסכסוכים עם המנהל **העליון**.

מכתבי נשתהה עד הנה משום שגם אצלי חישב **השולם** להתחנף קצת (רמז לאחר משבר מינכן **ב-1938**) ולא ידעתי להיכן אותה, אולי אפילו **לארץ ישראל**. עכשיו לפי שעה חזר על מכונו. **החלתי** מבקר שעורים באוניברסיטה — ביתר **ריות**, בבית הספר המעסי ללמודים גבוהים (מירי **תוכל להסביר** מה זה ביתר ריוק) — התחלתי **מטעם** את שיני בכתבות שהניחה לנו מלכת שבא **סביב השמורד**, יחיאל היילפרין, כתב אנדה לבני **בצירים** בשם "מלכת שווא" של אבא. גבר **אנטיפי**, בהיסטוריה וכו'. בן הגשת בקשה בענין **הקטנים**, והם אלוהי הנדרים והעולמות **המתעבים** שלי ושל אבא שלי עד עשרה דורות **יניח אתי** להשאר בפאריס, אפשר ואולי יזכה **אבא שלי** אפילו לבן רוטקור, ואפילו שאהיה זה **אני**. אבל כאמור אין זו התחייבות ולא הבטחה. רק **השקעה** של זמן למורים 300 פרנק דמי הרשמה. **את השק** לנטובמבר קבלתי, ותודה. לר"ד רוזנפלד **אני רוצה** משהו למעלה מלירה, אבל איני זוכר **בדיוק** מפני שדבורה רפאה אצלו את שיניה **לאחרונה**. לא כתבתי על כך, מפני שבשעתו סבור **הייתי** שדבורה תוכל לסדר את חשבונו. **שלום** לעזר, למירי ולמנחם.

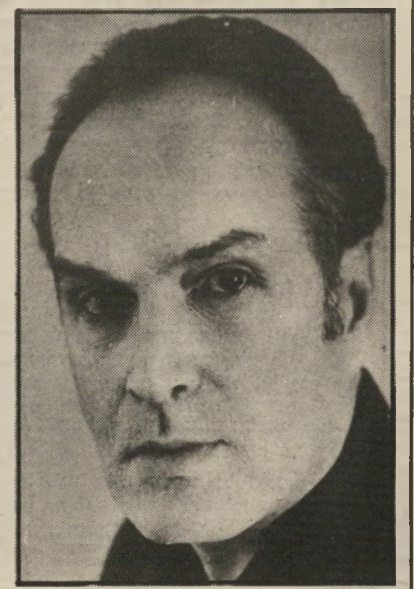
שלכם, אורי

רקפת שלי קטנה, **שלשום**, ביום א', הרצתי לך עוד פתקה אחת **קצרה**, האתמול הגיעני מכתבך ונעצבתי אליך **רקפת** הקטנה, הפתוחה, היושבת בצל.

ולתנתן בדבר הטפוס הרגיש אין אני מסכים, **ילדתי**, וכבר דברתי אתך על אלו. וכבר כתבתי **לך על הכו** ועל החולשה, וכבר כתבתי לך שאני **סומך** בך. ובסדר גדול, באמת באמת, גם אני קר **המז** התפרסם והמובוק, עברו עלי בחיי ימים **ושמחות**, אולי גם חרשים, ואולי לא פעם אחת **בלבד**, של הרחוקי: תור בעולם — וטעמים **מטעים** שונים היו לי לכך בשעתם, ולוא הייתי **סדק** עם מאד, אולי יכלתי למצוא כהם גם אתה, **תפדה** רבה של נכוחות ואמת ומציאות. ואם יש **בך כל מדה** של אמון באפיי וסמיכה על כוח שכי, **הנה אפי** זה וכוז זה, או אפי ממין זה וכוז ממין זה **היזה** דבר שבגדר השג, וודאי יש ויש רבים **וגדלים** וטובים ממני בו, ואין שום טעם שימנע **ממך**. להפך, לפי עניות דעתי והואת עיני **הדגשת** לבי לא — כמוך מבחינה זו. וכבר **סתבתי** לך על כך פעם, ומרוע על תזכירי את דברי **בלבד**. ולמזל תפרשי הכל הכל לרועה.

ונעצבתי אליך, והגיתני בך. וזכרתי אותך בערב **נסעך** לארשונה. ואיני זוכר מי מאתנו נרדם **בזרועותי** של מי. וזוכר אני את הרמעות הרכות **בתפדתו** בשדה. וזוכר אני את ישיבתנו בשדה

ערב אחד, ופניך דומעות, ויפות ונחרצות. ואת **בואך** מבוהלת אלי וידך כתומה ופניך עונים **אשמה**. ואת שבתך הראשונה כתומה ואת אונך **מתוך** הרמעות בזרועותי. ואת היותך שלי מאד, **כולך** שלי. והאמנתי שזהו פסק הריון. ולמה זה **מתכה** את לפסק ממכתב למכתב. וידידותי לך **תמיד**. ואהבתי כל זמן שיהיה כוחך לעמוד בה. **ויש** לך מקום בעולם, ואם קשה הוא, אבל לך **להחליט** אם אין הטוב שבו שקול כנגד קשיו. **והלא** באמת טוב אני אליך תמיד. והלא באמת לא **יתכן** הוא שתרגישי שגופך, שכולו שלי, ולבך, **שכולו** שלי, וראשך, שכולו שלי, וכל כולך **שכולך** שלי, שכל אלה מיותרים הם בעולם ואין **להם** מקום. לולא היה הרב קשה ומעצב כל כך, **כמעט** היה בו כדי לבדה את הרעת. נכון, כתי? **ומכיוון** שכך נודעו עתי למקרא השפעתה של **מסכנה** הצופה וריקה אחת על ילדתי. ועל ההר **הזרים** מה ש'טוב היה להיות'. ועל הפחד מפניהם. **שיבואו**, ושירגישו שאין בך כוח לעמוד. וככל **ידיעתי** שבגדר ההרורים הרי אלה דבר כמעט **נורמלי**, ו.א. שכל אדם עשוי להרהר מעין אלה **במצב** של משבר נפש, נכאבתי. וכבר פעם רברתי **אתך** על אלה, בעמק, בלילה אחד. ואי אפשר

אלכסנדר פן: "ראיתי את הפן כמנהגו"

שתעשי מדהה ילדה שלי. ולא כך, ולעולם לא. **והם** לא יבואו, ילדתי. ואת אמרתי יסורו אליך, **אבל** מבער למראית החולשה ירגישו את הכוח **האצור**, ירגישו שיש בר מנחות הרעת ובטחון **הלב**, מתחת לגל ערבלי הרוח. ושיש לך על מה **להשען** ושאין את מופקרת להם ולא לשום אדם **אחר**. נכון, כתי?

ואת כתבי לי. ואת המכתב לעזי כתבי לא **בראשי** פרקים כי אם במלואו. בהרחבה. ואת **מכתבו** אליך אל תשלחי לי. וגם לא את מכתבך **אליו**, וגם לא את מכתביך אלי.

כי ביום ששי זה לא אהיה בירושלים. צר לי **המקום** בתוכה וירדתי לתל-אביב, ועוד לי לגמור **כאן** את אלישע ולמסרו ועוד אין לי מקום ללון **אלא** לילה זה ומחרתו. ועוד עלי לסדר כאן כמה **סדורים** והייתי רוצה להגיעך עוד השבת הזאת. **ואולי** אגיעך רק בשבוע הבא. אעשה אצלך רק **ימים** מעטים. ולהתראות מאד מאד מאד. והיי **רגעה**.

ולילות מנוחה, ילדי, באמת. ובכלל. וחזקי **ואמצי**, גיל, וכפי לעורך.

אורי

ילדתי הרכה, **עכשיו** שאין מכתבים ממך מגיעים אותי כסדר **רם**, דומה שאני חש בחסרונם מאד. וכמעט אין יום **שאיני** מהרהר בך ובדברים אחרים שארצה אני **להגידם** באוזניך, ומדה שמתקשה אני להעלותם **על** גבי הניר, שהם מן הדברים הנאמרים מפה **לפה**, ולא בכל עת ובכל שעה.

ובעצם לא לכתוב אליך אני מבקש אלא **לקחת** בזרועותיך ולנער מתוכך כל מיני רוחות **רעות** ותבולות המתעלות בך ולא לפך בזרועותי **להיות** לי, ולך, ילדה טובה ורכה וגוהגת לתומה, **כמו** שאת באמת באמת. והוגה אני בך ערב ובוקר, **ופעמים** אף בצהרים ובשעות הבנים. וכמעט תש **כוחי** מהעורך ומן הנטיעה המתעלבת עלי. **ובבואי** אליך ודאי יהי לך לסיח בפני הרכה **דברים** קשים ועצובים, ועלי יהיה לחזור באונך **על** כמה עוברות קשות וירועות, עד שתהיי לי

תומם ובלב שלם, כמו שאת וכמו שאני, אבל קודם **כל** וראשית כל ועל הכל תעלה השמחה בלא דמע **ובלא** התיפחות. לא שתתגברי על אלו. לא תוצי **רכי** להתגבר עליהם. אחר כך אולי יצופו ויעלו **מעט**, אולי במלואם, כדי שנוכל לעקדם אחת ועד. **אולי** קצת יותר מדי, מקוצר כוחך לעמוד בהם, **אבל** כל זה יבוא במדה שיבוא לאחר זמן. לא **יפחית** את האהבו הראשון. אמת שכך יהיה, **אהובתי?**

ולהתראות עם כל כולך אהובתי

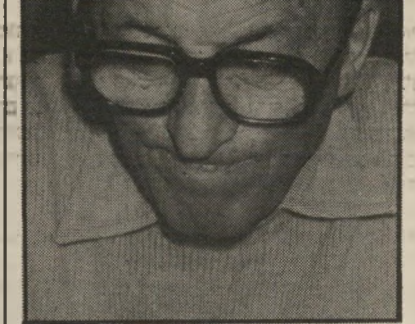
אורי

אור ליום ג'
אחר תצות. ועודי סחרחך סחרחך וטוב כולי. **וכולי** מבכרך. ובקשתי להרבות בכנויים. מאד. **וחששתי** שמא תעלי ששאלוים הם עמי מאוצר **המלים**. וצר לי.

אור ליום השבת **והייתי** סחרחך כולי ועייף וחטפתי תרדמה. **וקמתי** ושקעתי ראש בתרגום המזונח ורק זה גמר **תי** אותו. ובעצם אשמתי כי על שהכברתי עליך **באכף** התרגום בימים המעטים שהייתי עמך. לא **כדין** אורח הוא. ורק מפני הנסבות דוניני לכף **חסר**.

וזוכרות זרועותי וכל כולי. וכולי מבכרך. **ומעתה** יחסכו כל היגיתי רע ומום. אמת? וככל **שתטיבי** כן ייטב. וכן תיטב.

והרבה נושאים לא הגענו לכללם. ועליהם **כתבי** נא. וכתבי על דברי עליך ודבריך את. **והוגה** אני באיזה עציץ למנחה. מבקש אני אחד **שפירחתו** ברחוקי זמן מעט, ופרחו יודע, וכולו **חם**. וידע אני כמותו, אך לא כפרחים, ואם תרעוהו **הוריעני** ויגידך.

יואל עמרמי: ידיד נאמן ועורך

ועורי לעורך, אהובתי **ויהיו** כל לילותיך מנוחה

אורי

ולהתראות מאד אהובתי

יום ד'

שלום ילדתי-דבש שלי, **ורואה** את שעור נשאר לך גליון אחד מן **הדפדפת** הגדולה, אם גם אינני יודע באמת עד **אנה** יגיעו בו דברי הפעם. שכבתי הלילה בשעה **מוקדמת** (קצת אחרי חצות בלבד), גם השכמתי **לקום** כמעט, לפי ערך שעות קימתי (התעוררתי **לפני** שמונה), ושנתי היטב ועתה קרוב לשתים **עשרה**, גם כבר עבדתי מעט, אך לא מתוך מאמץ **יחר**. ואני חש עצמי רגע וטוב. ורק עוד ראשי **סובב** הולך לו בעצלתים מעט משבוע הרביש. **ולא** אסע מכאן כי אם באמצע השבוע הבא. **ועוד** אינני יודע מה יהיה על ימי חופש הפסח. **והדבר** תלוי במדה לא מעטה בתכניות של כמה **בני** אדם וולתי. והחרר של בעל חרתי ירד בשבדי **לנו** מן הפרק, אם לפרק זמן ואם בדרך כלל, ואיני **יודע** דבר וחצי דבר. ורק יודע אני כי ודאי הוא **שימצאו** לנו ימים מועטים על כל פנים גם בחופש **הארוך** הזה ולעומת שלשת ימי הפורים ודאי הוא **שהלך** הרבש נמשך והולך, ואם לסרוגים.) **ואמס** ישכתי עם רעי בכסית. ואת הוקן (יצחק **שרה**) לא ראיתי. אבל ראיתי את הפן (המשורר

אלכסנדר פן) כמנהגו, **והאיתי** הרבה פרזופים **מוכרים**. וסרתי שמה להתראות עם רעי שלא **ראיתי** זה כמה ימים ולא נמצאתו לעו שעה אחרת. **ועשיתי** שם כמציאת השעה **עמי**, וסח לי אשר **בפיו** ואשר נחודש **עמי**. ומהדתי לזאת. ושמחתי **שלא** לקחתך **עמי** שמה, גם חושב אני שלא **אקחך**. שאין האוירה נלמבת **עם** כלל, גם ריח של **עפש** עולה. **ויש** שם הרבה מן הדיא, ואין שום **מתום** הלכ. **גם** יש שם הרבה חוטת עינים הנבשט **אלי** במעט תמחן וסקוזות **אדרי** נולא עיני נשים **הן**, ואם אף בשעת יום **וביטי** אלינו אין ספק **שינעצו** בכל היחשבת **עמי**. ואין בזה מן המועיל **במיוחד**. ואין בזה מן הטוב **ואין** בזה מן הנגעם ולא **כלום**. ואני ואת, ילדתי, מה לנו ולכל הראה **הגדולה** הזאת. ומה לתתך **עם** כל העפוש העפוש **הזה** וטובת לי מאד, **אחזתי** הקטנה וגם מתחיל **אני** לרגוע ולא לראג **עליך** שבמנוע פתאם, ביום **מימים** ובלילה מלילות, **תתקן** פתאום חרדת **שוא** נואלת מעט ומה **שחזה** אוזמו: וקפצנית, **ואלך** הרבש ימשך **עליך** גם באין את בזרועותי. או **הן** גם בזרועותי לא **יהיה** לך קצו חזר, שלא **תראי** את הרגע **כשעת** נם **שיניה** חזרת, כי אם **כהיותה** באמת. ובתמים.

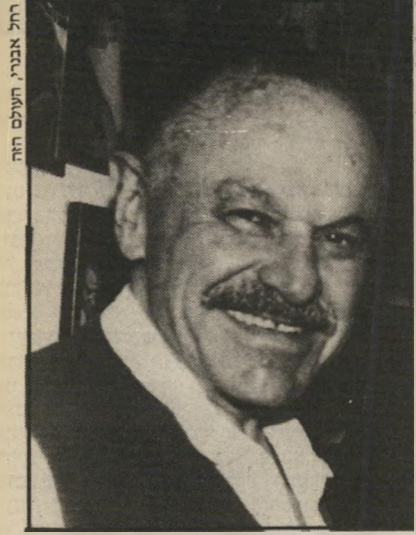
ועכשיו מחכה אני **לאלי**. ודאי יפגישני היום **עם** נפש חרשה מאחזי **השירה**. שלנו שנגעה אליו **סוף** סוף יד ההשראה. **ואחר** עלי ללכת ולהתחנף. **ודאי** אעבור **הלילה** לחזר רעי. **שהמקם** שעשיתי בו יחזרו **נקיפת** לב לי בו תמיד, **ואיני** יודע מה תרחש עלי **בו** לילה לילה. **ועכשיו** הבשם **סוף**. חלג והלך. **באמת** האירה לנו **השמש**, וצצה את השמים **בשבוע** שלנו. **עכשיו** ימלים הם לחגוג כנפשם **שבועם**. אין להם למה להפריע.

ואיך עברה עליך **הודך** בני, ואמנם בעמידה **עשית** אותה? אשמתי היא, ילדתי, ומוסר כליות **לי** מעט. **ומכתבי** יגיעך עלי **בשד** השבת. והלא לא **שבת** עצב תהי לך **זאת**. בני. **אני** גם גופי גם רוחי **רוננים** עלי. הלא **תעמד** הרגה גם כך, אמת, **בתי?**

ועורי לעורך ומחה של

אורי

אור ליום ד'

בנימין תמוז: קיבל את המכתבים לידי

את על סרט שהסעיך **והדך** את מנוחתך — ואין **אף** רמו על תכנו וסוד **הנעם**. **היך** אוכל ואנסה **להשיב** לך את הרוגע. **גם** איני יודע אם ענין הוא **לאמנות**, או אולי אין **פה** כי אם קסע תועה או קו **פרצוף** שהעבידך מן **הבן** אל הדים שאינם בו כל **עיקר**. ומבקש אני להיחיי **כי** ער שיגיעך מכתבי זה **כבר** תשובי אל הרגע **ההבט** ושוב לא יהיה צורך **למנוע** כוה. ומה שנוגע **לאמנות** בכללה, שיש בה **מן** הגעש, אבל **חוששני** שקשה למסא חיות אמנות **שתהיה** עוה כחיות **דיים** מקבילו: לה, ואולי יתכן **לראות** בה כמדת **מה** מעין חרטלי חיות ופורקן **חיות** בתחום שניסלה **סבתו**.

וצר היה לי הדיך **האחרון**, ממזאי השבת. **בקלות** כנה יחמר **הרוגע**. **כן** בשדע שלם, ובסוף **פגישות** ומכתבים רבים **מסג**: כל כך רופף שווי **המשקל**? ושוב **המנ** ממשות **והזיוזים** כך, וכולם **מן** הסתם רעים **קצת**, **שעל** כן **אף** אינך סתבת אלי

(המשך עממוד 25)

על טיבס? זה רע, בתי, ושלא כדון. כך את מתחילה להיות כמתחייב באמת? ושלא כדון הוא גם דבר אחר שמצאתי במכתבך. נמצא שזה כמה, כמעט כל ימי המושב שלך, העלמת ממני דבר, ואם אף עבר עתה, הוא דבר חפשי אחרי יצורים שונים, וקוונתך למצוא בהם מה, והרצון למגע ולהכרות, והתקנה למה שטרם בא ועוד יבוא. ואולי כדון הוא הדבר, ורק שאולי יכול להיות בו משהו מן העצוב. הלא?

ושלא כדון הם ההרהורים הנשנים, ילדתי, ושלא כדון הוא שעל אף הכל בוחרת את בנחתי, יעצם נסיונותיך לרצות כי יהיו הדברים אחרת, ואף יסור שמחתך בתל אביב בעקב הרגשה כי משהו אחר שם. מה שאין כן בירושלים... ועצם יתר הנוחות והנעימות שבה שכאן אין בה ספק, אבל אני, ילדתי, חושש שיש כאן יותר מכל אלה, יש כאן משהו מבקשת אשליה, ואם מרדעת, ויודע אני אהובה קטנה כי מסכימה את, אבל איני רוצה שמתוך עצב וכאב תסכימי. ולא על אף הכל יהיו הדברים, כי אם פשוט ילדתי, כאשר הם. נקשים עלי מעט ההרהורים הנזכרים. ואני ערומה שלי חשבת כי אני הוא שכאתי, גם אני הוא שאבוא,

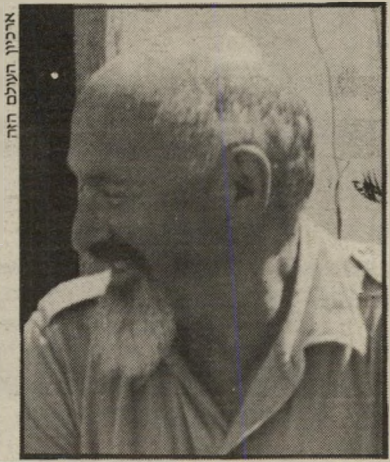
תון. זה הכל. אחר קויתי שיעלה בידי לעבוד לכשאפגש עם חיים, לפחות, משעה ארבע. נכני סתי לבית אמי לנוח קצת. היה זה בשעה 2.30. בפקחי את עיני היתה השעה אחר חמש. הלכתי אל חיים. עברתי עמו מעט, בעבודתי שקלה היא עלי יותר, סעדתו במרק ולחם, והזמן נתמוזו הלך לו. ב-10.30 לא ימצאתי זור כוח לשבת והלכתי לשכב. בסך הכל עבדתי היום, ולחיים בלבד, כשעתיים וחצי, ולכל היותר שלש, ואף רבורי היה מלומלם כפי: ועודני עיף גוף ונפש ומכף רגל ועד ראש.

סלחי לי אפוא על שלא אכתוב אליך. לוא כתבתי עתה וראי היה במכתבי הרבה מן הרע, ולא הייתי חפץ בכך. ובימים הקרובים, וראי תביני מעצמך, לא ימצא לי זמן לשום דבר שהוא, שכולו יבלע בעבודת הספר שצריך הייתי למסרו, ובאחרו רב, ב-15 בחודש, ועדין אינני רואה מתי אוכל למסרו כל עיקר.

ומניח אני שתצאי באמצע השבוע, ופתקה זו תגיעך אפוא ערב נסיעתך. וסעי לשלום, והיי קצת חזקה וקצת נבונה, באמת: אורי

שלום גיל, רק אתמול מסרתי את סוף החלק הראשון של התרגום, ועתה עומד אני בתחלתו של החלק השני, אם כי כבר קודם לכן עברתי על אחד מארבעת הספרים שבו ומקוה אני לסיים בשבוע הבא, ותודה על הערותיך המועילות. ועודני כאשר הייתי ביום הששי. לכן גם לא אכתוב אליך כי אם פתקה קצרה זו. ורק חוזר אני ומבקשך אני מאד, כאשר בקשתך במכתבי הקצר האחרון, כי תהיי נבונה מעט וחזקה מעט ומתוך כך גם שקטה מעט והלא תעשי את בקשתי. בינתיים הייתי שלשה ימים בירושלים. שולמי

יצחק שדה: "אמש ישבתי עם הזקן"

ית רומה שהיא עתה ירדתי לנו, ואהרן סבור אני טוב מכפי שנרמה לך לאחרונה. ולבי נקרע בקרבי על מסרי את בני לבית-ספר יהודי. ושלוש מסרתי את "לשלכת" ליצחק שנברג, עורך לוח הארץ, מסרתי במאוחר מדי. גם לא כרי לי כל עיקר שיישר שיר זה בעיניו (בכלל איני סבור שמבין גדול הוא בעסקי שירים). על כל פנים וראי אקבל את תשובתו בראשית השבוע הבא.

הקדמתי לאותו שיר קטע אחד הרצוף בזה להדפיסו באותיות קטנות מעט משמאל מגוף השיר למעלה, כך:

לשלכת

ואת מכתבך בידי אהרו קבלתי במועדו. וצר לי ששלחת את התעורה בקשתו זו תשאר בידך ועתה איני יודע מה לעשות בה. ולמרות מכתב זה בואת שב אני וחוזר על בקשתך. והלא תעשי אותה גיל, נבונה, חזקה, ומתוך כולך גם שוקטה, כל אלו כאמור מעט. ורק הוסיפי והיי טובה, ואל תניחי את הרע החיצוני להכנס פנימה. ואם יש את נפשך שלחי מכתב לרטוש, קפה קנקן, ככר ריונגוף ת"א בטוב

אורי נב. בינתיים החזיר לי שנברג את השיר, גם כבר מסרתי לזמורה, לחוברת הבאה, והרחוקה, של מתברות(מחברות לספרות) לרצמבר.

יום ב' בבוקר

ילדתי, שבתי מן הארץ. שלחתי אליך מכתב אכספרס. לשאול לשלומך. והנה הגיעני מכתבך. וקצת נרגעתי, שאינך חולה. וקצת חרה לי מן הנימה העוברת במכתבך.

אינני סבור שיש לראוה הרבה מפני המצב הצבאי. לכשיבוא — אינני חושב כי יארך. לפי אמר דעתי כשבועים שלושה, ואם גם זה זמן ארוך למדי הוא. ואחר כך יהיה מין מצב חרום מתמיד כמו, כעצם, עד עתה. בהבדלים קלים בלבד. ועלי אולי יקשה לבוא אליך. אבל לא לך אלי, על כל פנים, וספק אם אף ממני ימנע זה אפשרות לנסוע אליך.

ואת אינך מופקרת כלל. הלא תרדעי מופקר הוא מה שאין לו בעלים. ואת בעולתי. כלך וכלך פילגשי. ואני צריך אותך. ואני צריך אותך שקטה, וחזקה. והיי כן. ועל אבדן אין מה לדבר. ואינני יודע איך ינהג העולם, אבל כבר אמרתי לך מה יהיה זה כשבילי. גם נשבעת.

ואל לך לנטור לי על ירושלים, פלגשי. זכרי, פלגש רכה שלי ואהובה. וביום החמישי אחכה לטלפון שלך משעה 6.

ומאז נסעת זה המכתב הרביעי שאני כותב אליך. והיי טובה, וחזקה. היותך רכה ומתוקה, והיי פלגשי בכל לב. פלגשי שלי אהובה.

אורי

והרבה רך לכפות ידיך. ונשיקה ארוכה ארוכה לשפתותיך ואני לוחצך אלי בחזק מאוד. ולהתראות גלגולה בעולה שלי. ואגב אם יש עמך חרש מאליעוד כגן מהרי להודיעני.

אני בעצם כמעט בלי פרוטה. יש סיכוי שאקבל כספים השבוע ויש סיכוי שאוסיף להיות בלי פרוטה. ואם תוכלי ותבואי, ישמח לבי אל חזק מאד, כבכל עת. ושוב, גילי, שקטה ורגועה וחזקה. וכלך שלי.

אורי

ערומה שלי. והפעם זה כמעט אור באמת. 3.30 אחר הצות. ואני עיף מאד. וטרוד. ומוטרד. ורק דבר אחד ברור לי מאד מאד גיל. והוא אחד אבל יש לו הרבה פנים. והוא שאת ערומה שלי ושכולך כולך שלי,

מה אעשה, ילדתי, מה אעשה? כל כך לקחתך, אהובתי פלגשי אהובה, וכל כך חומד אני אותך, וכל כך קרובה את לי, ויקרה יקרה, ועדיין אין את שלמה בהיותך לי.

ערומה שלי, פלגשי, וראשי מפחש עכשיו את חזך, לצנוח אלי, ולבטוח בך, פלגשי, ולבטוח בך סוף סוף, ולבטוח בך פשוט פשוט, ובלי חרדה. ירד שלי אהובה, ואהבה לכל כולך

אורי ושלום לשערוותיך, ילדתי, ולאונדיך, ולתנור כיהן, ולעינים, ולשמורות, ולצואריך, ולשפתך, ולפסמותיך, ולכתפיים, עד פרקי כל אצבע ואצבע. וכפותי לכל עורך כולו. ואיך לא יהיה כך הכוח, רחומה, וכל כך ככה אני נושק לך. גלגיל שלי

ערומה שלי, ועכשיו שכבתי. עוד לפני עשר. אבל עיף אני ויגע וקצה נפשי. ושכבתי. ערומה שלי, מה עוד אעשה לך ותלמדי לדעת כי פלגשי אהובה את. ילדתי. ומנקרת מנקרת במוחי הפיסקה שאמרת: לא אבוא, לא אכתוב, ולא כלום. ואני נזכר לילה אחד על יצוירך. וכולי קופא נוקשה, כאז. וכשאת מדברת על רעה — עוד הפעם! — חורקים בי כל העצבים.

ואת אמרת כי אני רק עורי לעיני. לקחתך אותך לי לפלגש, אהובתי, ואת נבעלת לי לפלגש, אהובתי. ואת קרובה לי מאד, פלגשי, הלא ידעת, כולך כולך לכל כולי. איך זה תוכלי לנהוג בי כן? האם הונית אותך, ילדתי. האם בעטתי בכך. האם רע אני אליך. האם הצנ יחסי אליך, גילי.

ואני עוד מעט ותרפינה ידי. אין לי כוח, ילדתי, אין לי כוח. מה זאת את מעוללת לנו. המכוננת את שלא מרעת לעשות כפי שעשית אתמול, להביא את הדברים כרי כך שלא נוכל להיות יחד. להעמיד לפגישותינו תנאים שיוודע את כי לא אוכל לעמוד בהם, ואחר להודיעני יום אחד כי מכיון וכי וכי, ואולי בתוספת שאין אנהנו מתאימים.

מה לי, אהובה שלי, בעולתי, ילדתי חיקי החמור דה, הרכה, הקרובה כה? באמת באמת אין לך כוח לעמוד באהבתי?

ימים אחרונים: עם הרעייה יוחנה ונתן זך

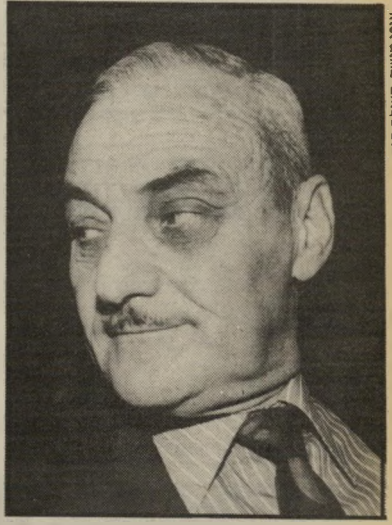
ואני כה שמח אני בכך, וכה עצבו עלי החיים בלעדיך. ואני נשחתי כי פלגש עולם את לי, ואת קרובה לי כה, גילי, אבר מאברי, הלא כבר אמרתי לך, וכמעט אין בי כוח לרבר עוד, מה אניך עוד ולתגדתי.

רק עיני נעצמות אל ערומך, גילי. גיל שלי, פלגשי, פלגשי,

אורי

תינוקת חמודה, עכשיו אור ליום רביעי. ואני גמרת את עבדתי הלילה. וישבתי לכתוב אליך שורות אחרות. ליום הששי. ונתחדש לי חרוש אחד. לשוני, מבחינה מסוימת. ועיקרי החרוש לגביך יהיה במלה פגה. הלא יש לך מלון, ותוכלי לראות. עיקרו תאנה רכה, מבכירה. והשאלתו: נערה רכה. ועכ"ש שיו לילה והרי שאת פגת לי ולכן הוגה אני בכך עתה. ואני הוגה והוגה. וכמה שאני מוסיף להגות (המשך בעמוד 28)

אהרון אמיר: «בסתר המדרגה»

ומה עוד אעשה לך בתי הקטנה והטובה למען תהיי כמתחייב באמת. וגם נתראה פלגש חמודה שלי (ורחב לבבי למקרא הראשון במכתבך, מאור ליום הששי), מעט בירושלים, ומעט בתל אביב בשבת ה-12. ואחר כך אולי מעט בסוף הפסח (אם כי איני בטוח בדבר), ואם לא, ואם אוכל, ואולי בעצם מוטב היה כך, נמשך אני אחר דברך על חדרך, אם כי בלב כבר מעט נוסע אני מרי נסעי, מחשב עין רעה. (מאמי, אגב, לא שמעתי דבר גם דומה שלא הגיעה רכה. והכל שלום... אבל להתחשב צריך. ילדה שלי, מה לעשות; ואם גם הפעם הגיעוני גם שני מכתביך הנה כסדרם וכתקונם). ואת שם רעי, ושום שם, אל נא תזכירי, ילדתי, וזכרי זאת (ובמכתב כתבתי וראי עשית את בקשתך, הלא?) ודרישת שלום לא מסרתי לו, גם לא אמסור, ומוטב כך. — אגב, סחתי עם ברור, והוא חוזר על טענות ההיסטוריה והפולוגיה וההסטנות וכי וכי בעיני מכתבי הארוך, גם הבטיחתי כי ידבר עם הכל בנסינו הסבר ושכנוע, ובין השאר גם עמך ועם ידיך החיפאי (אלכסנדר קינו), ומכיון שלא רחוקה את מחיפה מניח אני שטוב הדבר אל תגשי עמו ותסחי לו על כל השיחות שהתנהלו בתוכנו בהעדרו גם תשוחחי אתו. ויועילו השיחות בודאי לברור הדברים לשנינו.

וצר עכשיו לעורי שאין את לחוצה אליו, ודל שפתך שוראי כבר לא נשוכות הן עכשיו, ובאמת ילדתי, היי נא באמת ובתמים, ושלמה ורגועה ולא מפרפרת גם באין גופך בסגור וזרועותי. ואם מבקשת את דוקה לרגו מעט ואף לרמוע דחי נא זאת מעט ואל תעשי כך לתוה. הלא זוכרת את את תורת אמי?

ועכשיו עבדתי הרבה הרבה אחר הצות ועיני נעצמות וראשי צונח. וצר לי שצונח הוא אל הכר ולא אל בין זרועותיך, ילדתי. ולילות מנוחה, שכבי שלי, ולב מנוחה ושלום

אורי

האם מותר לבני-זוג לצלם ולהקליט בסתר, בניגוד לחוקי המדינה, ולהשתמש בסרט בבית-הדין הרבני?

עורך-הדין יורה שליונגר, הכחיש מכל וכל שיש לו אשה אחרת וכי הודו לפני חווה שהתאהב באשה זרה. להיפך הוא טען כי האשם במצב המישפחה הוא באשה, שהיא מרידה ורגזנית, שתל טנית ואגרסיבית.

הוא טען כי לעולם אינה מרוצת ותמיד מתחילה במריבות וקטטות המריבות נמשכות זמן רב ולפעמים אף שובע שלם. הבעל טען כי כדי להיטיב את המצב בבית ביקש כמה פעמים ללכת ליועץ נישואין, אך האשה סירבה. ולבסוף היתה זו האשה שזנחה את המיטה המשותפת ועברה לישון בחדר אחר.

צעדה הבא של האשה היה הגשש בקשה לשלום-בית לבית-הדין הרבני האשה אמנם השיבה לטעון כי בעל עדיין מקיים יחסים עם פילגשו, אך טענה כי היא מקווה להציל את חי הנישואין וביקשה מבית-הדין לאסור על בעלה להיפגש עם פילגשו בדירתו בתל-אביב או בכל מקום אחר, ולחייב לחזור למישפחה.

צו בית-הדין הרבני היה כדלקמן. על הבעל לחזור לחיק מישפחתו ולמשיך לחיות עם אשתו בשלום ואהבן ורעות, כדת משה וישראל, ואל לגרום לאשתו לבוא לידי חשדון בהתרועעות עם נשים אחרות.

חודשיים אחרי צו בית-הדין בענין שלום-בית, חזר עורך-הדין שרמי לבית-הדין הרבני וביקש להכריז על הבעל כמורד, מכיוון שלא ביצע את הצו. עברו חודשיים ואין הבעל עושה כלום כדי לכבד את פסק-הדין. הוא מצפצף עליו... וממשיך בבולמוס הבין לויים עם פילגשו וזנח כליל את מישפחתו.

הבעל, שכנראה נמאס לו לשחק מישחק חתול ועכבר, פנה לבית-הדין הרבני וביקש גט פיטורין מאשתו. הוא חזר על האשמותיו כי היא שתלטנית וממורמרת ואינה רוצה ללכת ליועץ נישואין. הוא גם טען כי היא מכה את הבת הקטנה ולקחה את מתנות בן המיזוזה שקיבל הבן האמצעי. בסך הכל תביעה שאשתו גם משרכת דרכי והוא יוכיח זאת בבית הדין.

אחרי שבמשך יותר משנה הכחיש הבעל בכל כתיב הטענות שלו כל קט לפילגשו, פנה לפתע באפריל לבית המישפט המחוזי וביקש לתקן את כתב ההגנה שהגיש. הוא הסביר כי בגל הצקותיה של אשתו, עזב לבסוף את הבית אחרת. והתגורר בתחיל אצל אחותו.

לנתבע לא היתה פילגש, המשי וטען באי-כוחו. אולם לקראת סוף הקי הרתה מהנתבע אשה שהוא הכיר בקור ששניהם השתתפו בו, ובחודש אפריל ילדה לו בן. מאז מתגורר הנתבע עם האם ועם ילדו. שמה של אם התינו היא בת-הדין שמה של האם הפילגש שהוכרה אשתו למחילה הדיניים.

המילחמות לא התנהלו רק בכתם הטענות. כאשר עברה חווה יום אחד ברחוב הראשי בנתניה, ראתה את צרת יושבת בבית-הדין ומאחילה את תינוק שהיה כבר בן חצי שנה. חווה הסתער על הפילגש בצעקות: טיגופת, זונה וסטרה על פניה. הפילגש פנתה למי שטרה והגיש קובלנה פלילית פרטית נגד האשה באשמת תקיפה.

בשלב זה הבחינה חווה כי אנשי רים עוקבים אחריה, והתברר לה כי בעלה טרם לשלוח חוקרים פרטיים בעיקבותיה כדי להקליטה ולצלמו מכיוון ששמעה על הדבר לפני שהבעל הצליח להכניס את חומר הראיות לתוך בית-הדין הרבני, פנתה חווה לעורך הדין שרמי, וכך נולד עניין צו בית המישפט המחוזי שאסר על השימוי בהקלטות ובצילומים, ויתר ההתפתחויות המישפטיות שהגיעו עד לבית המישפט הגבוה לצדק.

אם לא יתפשרו בני-הזוג עד חודש ינואר, יש סיכוי כי הבג"ץ יחליט טרם סוף החלטת עקרונות בנושא, הגודל כיום את אולמות בתי-הדין הרבני בסירטי פורנו וקלטות תועבה.

עורכי-דין העוסקים בענייני אי-אשם במוטל, מוקרנים מדי יום בבית-הדין הרבני. בעלים, ולעיתים גם נשים, מביאים לראייה, לשם קבלת גט, הקלטות של שיחות-טלפון, צילום מים ואפילו סרטיווידיאו ארוכים. הסרטים הללו אינם נבדלים במאומה מסירטי הפורנו בקולנוע, אמר עורך-דין, המרבה להופיע ברבנות. הם רק פראיים יותר ואינם ערוכים.

סרטי איסור כחוליים בדרבנות

הבעל. בני-הזוג נישאו ב-1967 ונולדו להם מאז שלושה ילדים. הבכורה היא הישיבת האחרונות בבית-הדין הרבני בנתניה אמר הבעל כי הצליח להקליט את אשתו ויש בידו ראיות שהיא משרכת דרכיה.

עורך-הדין שרמי מיהר לפנות לבית-הדין המחוזי, כדי לקבל צו האוסר את השימוש בראיות אלה, שהושגו בניגוד לרצונה של האשה. עורך-הדין מסר את הצו לבית-הדין הרבני, והופתע כאשר קיבל את החלטתו.

לפי החלטת בית-הדין קובע שצו שניתן אינו יכול למנוע את בית-הדין משמיעת ההוכחות ליום שנקבע לדיון ולשמיעת הראיות.

החלטתו זו ניתנה ברוב ריעות. אחד הדיינים הסכים כי אין לשמוע את ההקלטות האסורות.

לפני עורך-הדין שרמי עמדו שתי החלטות סותרות, וכדי לפתור את הבעיה פנה מיד בעתירה לבית-הדין פט הגבוה לצדק וביקש את התערבותו.

הבג"ץ שמע את טענותיו של עורך-הדין והחליט להוציא צו-ביניים האוסר על בית-הדין הרבני בנתניה לשמוע על הרבנים את ההקלטות. הוא גם ציווה על הרבנים לבוא לפניו ולנמק מדוע לא יבטלו את החלטתם. הדיון בבג"ץ ייערך בינואר 1989, ואז אולי יתקבל החלטתם של מחכים זוגות רבים כל-כך.

הלכת פרי העץ המורעל. כלומר, אם נעשו הקלטות בניגוד להוראות חוק זה, אי-אפשר יהיה להשתמש בהן לפני כל בית-מישפט.

כאשר רמו הבעל מראש כי הוא עומד להביא ראיות שהן בניגוד לחוקים אלה, אי-אפשר הרבר לעורכי-הדין לפנות לבית-המישפט המחוזי, כדי שזה יאסור את השימוש בראיות אלה, ויתן צו להפקיד את הסרטים והקלטות בכספת בית-המישפט. על פי החוק הסמכות לצוים אלה נתונה לבית-המישפט המחוזי. ברוב המיקרים השתכנעו שופטי בית-המישפט המחוזי בצורך לתת את הצו המבוקש אפילו במעמד צד אחד, כדי שלא לאפשר לעד השני להעלים את חומר-הראיות.

צו לפני הדיון, אולם עד היום אין פסק-דין עקרוני היכול לשמש תקדים מישפטי בעניין.

החלטות סותרות

עורכי-הדין העוסקים בעניינים אלה גילו עד מהרה כי שני מיכ"ש שולים קשים עומדים לפנייהם. האחד טכני למרות העומס המוטל עליהם, מסייעים בבית-הדין הרבני את הדיון נים הרבה לפני שביית-המישפט המחוזי מגיע בכלל לשמיעת הבקשה בצו האי-סור. כך קורה כי הדיון בתיק האישי מסתיים עוד לפני שביית-המישפט המ"ח הספיק לתת צו סופי כאשר לחר קיות חומר הראיות.

הבעיה השניה היא בכך שהדיינים אינם רואים עצמם כבולים לחוקי המ"ד, ודנים אך ורק על פי דיני היהדות, ועל כן אינם מקבלים את צווי בית-המישפט המחוזי בעניין.

עורכי-הדין העוסקים בענייני אי-אשם במוטל, מוקרנים מדי יום בבית-הדין הרבני. בעלים, ולעיתים גם נשים, מביאים לראייה, לשם קבלת גט, הקלטות של שיחות-טלפון, צילום מים ואפילו סרטיווידיאו ארוכים. הסרטים הללו אינם נבדלים במאומה מסירטי הפורנו בקולנוע, אמר עורך-דין, המרבה להופיע ברבנות. הם רק פראיים יותר ואינם ערוכים.

מיוסר קטן של מישפחה-הקירות התמחו בנושא ורכשו ציוד מושכל להקלטה מרחוק ולצילומי לילה. הדבר הרגיל והמבוקש ביותר הוא ציטות לטלפון הבית. נשים רבות נתפסו כך כאשר קבעו פגישות אינטימיות וניהלו שיחות-אהבה. זוהי השיטה הקלה והזולה ביותר. במיקרים רבים היא יעילה כל כך, שתוך שבוע ימים יש בידו המ"ד ציטות די חומר ראיות כדי להשיג גט. אולם לא תמיד מסתפקים בגט. כאשר רוצה בני-הזוג להוציא את הילדים מחוקת בני-זוג ולקבלם לרשותו, הוא צריך ראיות חותכות יותר.

עקב דיני הראיות של בית-הדין הרבני, השונים מאלה של יתר בתי המישפט במדינה, הרי כאשר רוצים להוכיח כי אשה זנתה תחת בעלה, על הרבנים להשתכנע בכך מעל לכל ספק. הדרך היחידה כמעט לשכנע את הרבנים היא להוכיח להם על-ידי עדי-ראייה, כי האשה קיימה יחסים מלאים עם גבר זר. בלשון הרבנית יש צורך להוכיח שנכנס, מיכחול לקסת.

מכיוון שדרך כלל אין עדי-ראייה למצבים כאלה, יש צורך במישר-חקירות המצלם את הנואפים ומביא את הצילומים לבית-הדין. כאשר האשה ומאובה נפגשים במי כונית במקום שומם ועוסקים שם בעיסוקי אהבתם, הם מקלים מאוד על הבלשים. אין כל קושי לצלמם במצב זה במצלמה בעלת עדשה מיוחדת. קרניים אינפרא אדומות מאפשרות צילום כזה גם בשעות החשיכה.

דרך חור המנעול

הבעיה מתחילה כאשר האשה ומאובה נפגשים בחדר-מלון או בדירה. כאשר מדובר בחדר-מלון מצי-ליחים לעיתים החוקרים הפרטיים לשי-כור את החדר הממוך ולצלם את הצי-לומים דרך חור הסמך או דלת משר-תפת את דרך חריר קטן שקדחו בקיר. אל ירידה שכורה משתדלים הבלשים להיכנס דרך חלון או מעליית-גג. כאשר הוגז בדידת ידירים, מצ-ליחים לעיתים החוקרים לשחר את הידירים ולהיכנס לרידה לפני שהגיעו הנואפים, להתקין שם את הציוד בארון או בחדר הסודי ולצלם דרכו.

כאשר האשה מופתעת בבית-הדין הרבני בשיחות או בצילומים מביכים, היא ממציאה כל מיני הסברים, לעיתים מוזרים ומצחיקים. היתה אשה שלמרה את החלטה כשהיא לבושה, וצילום של גבר עירום השוכב במיטה, טענה בבית-הדין, כי הגבר, שהוא יורד-המישפחה, הזמין אותה לירות בתפארת שווא, וכאשר הגיעה לשם התאונת ונכנס למיטה. או הפתיעו אותם הבעל והחוק-רים ששכרו.

באחרונה התעוררו מיספר עורכי-דין על העובדה כי הקלטות-סתר וצילומים מביכים ואינטימיים הם בניגוד לחוקי המדינה. חוק האזנות סתר וגם חוק הנת הפרטיות, אוסרים בכרים מסוג זה. חוק הנת הפרטיות עוסק בעיקר בצד הפלילי של הדברים ואילו חוק האזנות סתר מרחיק לכת וקובע את

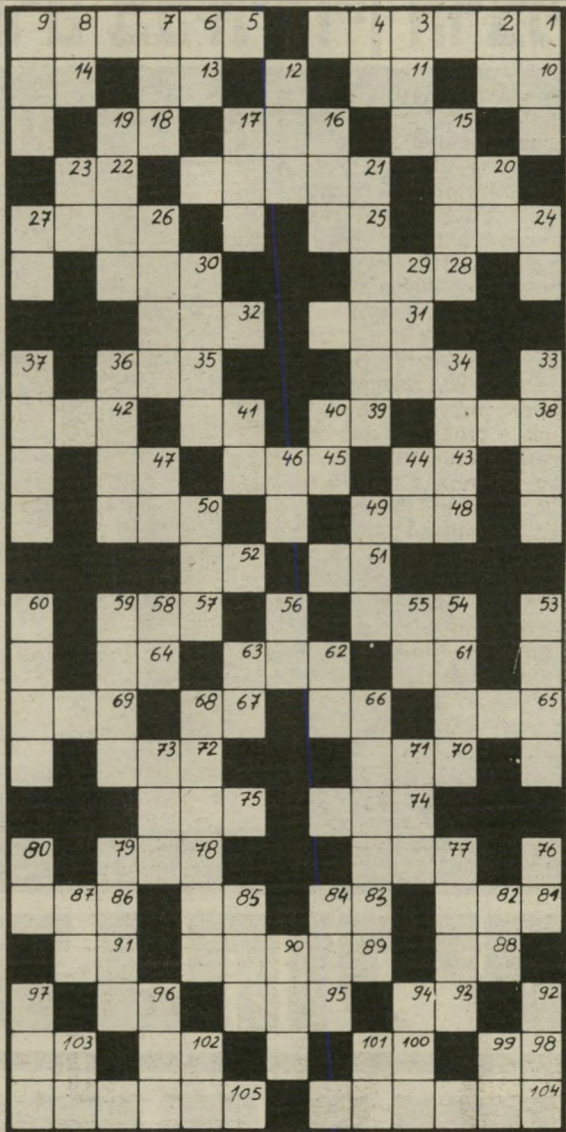
פרקליט שרמי שתי החלטות סותרות

מאורז:

1. אסופה מיצירותיהם של לר חמים במלחמת השיחור (4,2): 5. רכס הרים באירופה התיכונה: 10. תפר, 11. אות בא"ב: 13. פחות מחצית: 14. אמונה: 15. אחת השינים בפנינה: 16. אשנב: 18. ישן: 20. כתב כריתות: 21. עיר באינדונזיה: 22. הגדול בנהרות ררום אפריקה: 24. די (ארמית): 25. בסולם הצלילים: 26. שמן בשם: 28. מקום חבור איבר למשנה: 30. מין עוף השולה רגים מן הים: 31. אבנים קטנות: 32. בגדי משרה מיוחדים: 34. חלק בפרח: 35. חודש: 38. אדם המשועבד למשנה: 39. כיתה אירופית (ח): 41. ומורה: 42. כינויו של אלעזר בן מתתיהו החשמונאי בהשמטת ה' הידיעה: 43. קריאת צער, 45. מקור מי תהום: 47. חובה המוטלת על אדם: 48. יין גרוע: 50. סעודה רשנה: 51. עיר מלוכה של הכנענים: 52. תן; 54. מקום קרבן בגיבוניזם בירושלים: 57. קרוב משפחה: 61. מידת הלח: 62. עד בבית המשפט (ארמית): 64. שיש בן נח: 69. בטל החלטה בתוקף סמכות: 70. עיר יוונה: 72. מתכנן ומפעיל: 74. מסכת בתלמוד בסדר מועד; 75. חוט רך, המל לרבר רופף שאין בו קיום: 77. תקוה: 78. ספר של הסופר הנורווגי קנוט המסון: 81. סל עשוי קני סוף: 83. מטבע יפני: 85. אש מעופפת כחץ: 86. עמק בארץ: 88. חברו של החורזיר של א. א. מילן: 89. כלי לעבודת הגינה: 91. תואר הולנדי: 93. איבר הנקט; 95. סוג רג: 96. קו ניצב במצב הקשת של היתר: 98. מטבע אלבני: 100. עוף טרף: 102. משענת עץ: 103. עם 90 מאונך, העניין נחקר, או תלוי ועומד במשפט (6,3): 105. עוברת מחשב.

מאונך:

1. פתאם: 2. עדין: 3. חג (ר"ת): 4. מילת ברירה: 6. תנועה בכנסת: 7. לשון המפתח: 8. עקץ שהפרי מחובר בו לענף: 9. שר בימי ירי מיהו: 12. עסי-הארץ: 15. סנדוויץ'; 16. משתוקק: 17. הרף: 19. אליל האש של בני עמון (מו): 20. ראש דבר; 21. בחירה, ברירה: 23. ארמת טיט ובזן: 24. גוש עץ ששמים בו גליל האסיר; 26. שלית: 27. חכמה נסתרה (ר"ת) (כינוי לקבלה): 29. כבשה: 30. סאריית הפליטה: 33. חשוף, אובר עצות: 34. מחירו של רב: 36. עוף מסדרת התרנגולות:

37. רבי יהודה הלוי (ר"ת): 40. בוסתן; 41. מלחין גרמני: 44. מע' רב; 46. מידת הלח: 47. בן יהודה: 49. שכל טוב: 50. קרש מטופע לעלות ולרדת בו: 53. נביא: 54. אחר משושלת מלכי מצרים: 55. פרי בטרם בשולה: 56. כבש רך: 58. אחד מארבעת יסודות העולם: 59. גרפיקה: 60. סופר ישראלי (ש"מ): 62. טנא: 63. פריסת שלום: 66. עם 79 מאונך — ספרו הראשון של נתן אלתרמן (4,6): 68. הגדול באיים הבאליאריים: 71. חתיכת ארץ: 73. גוף קטן בתוך הפרי: 76. לא טוב: 77. אש בוערת: 79. ראה בבוקר. ואני חכיתי וחכיתי עד אחרי הרגע האחרון, שמא ארץ איזה חפוש בדרד. עד אחרי שש ישבתי אצל "באום". ואחר סרתי אל "הקנקן" הסמוך — אולי תבואי. ואחר חשבתי אולי אמרת אל "באום" ולא מצאתיך — והי' לכתי אל בנימין (תמוז). ואחר חזרת והצצתי בכל בתי הקפה שככר. ואחר ישבתי בבית עד אחרי 11. ואחר יצאתי ל"כסית". לא יצאתי לשוב לבדי. ואחר הצהרים הייתי בתחנה לקנות כרטיס. משעה 3. רק מקום במלון לא הומנתי. אמי נסעה במקרה. ואני שוכב עכשיו כאן לבדי.

דיך חדש (המשך מעמוד 26)
 כן לא אוכל בשום פנים להשלים עם הפעילות המפורסמת ההן שבסופן מבי הילים אליך רופא. וכך לא ייתכן. בא מת באמת. ויוצא שאני גרם הרעה הגי רולה לילדה החמודה והיקרה לי. וכבר כתבתי לך על אלה, גם אמרתי, כמה וכמה פעמים. ולבי כבד עלי מאד. והלב בכבדו יכבד בכל מוכניה של מלה זו. וזה רע, וכבר מאד.

פגה קטנה שלי, ואני מרגיש את עצמי מי ברע למדי. בעיקר מחמת הסיגריות. וסופו של דבר יהיה ודאי שאצטרך להחרול לעשן, ורק קשה לי לתאר כיצד יהיה זה. ובכלבול של היום אף איני יכול להעלות בדעתי כמעט גם להמ עיט בו. וענין הקובץ לפי שעה רק גזול הוא ממני שעות על שעות וימים. ונראה מה יעלה כסוף הדברים, אם גם התכנית כשורה.

וכפי שכבר ניסיתי להסביר לך כמה פעמים אני צריך אותך רגועה רגועה וכו', על כל הכרוך בזה ועל כל מה שזה נובע ממנו. ואיך, מי כמוך היודעת, גו ואני צריך אותך כך לא רק בהיותך עמי כי אם גם בהיותך לבדך. ותמיד. ואני חומד אותך, פגה רכה שלי, ומסרי על חמדותי לכל החמודה שלי כולה. לעינים שלא תרמענה, ולרקות שלא תפעמנה, ולחזה שיהיה שוקט שר קט, ולאצבעות שלא תלכנה אחר העצי בים, ולירך שאין היא נעזבה, ולא מופי קרה, ושכולם כולם שיהיה להם הכוח להיותך שוקטה וטובה.

אהובה רכה שלי,
 די, חמודה

אורי

ושיהיו לילותיך מנוחה, ילדתי, וש' לא תרדפי את התינוקת הקטנה שלי. זה אסור, באמת.

פגה שלי ומחר אסור לשאול למכתב ממך. ודאי אקבל סוף סוף את שמונה עשר העמודים הרעים, ורק צופה אני גם ל' מכתב טוב אחר.

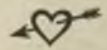
אור ליום השבת, רצוף בזה כרטיס האכספרס שקניתי למענך למוצאי השבת. כן בררתי שאפי שר לנסוע לחיפה ביום א' בשעה 5.30 בבוקר. ואני חכיתי וחכיתי עד אחרי הרגע האחרון, שמא ארץ איזה חפוש בדרד. עד אחרי שש ישבתי אצל "באום". ואחר סרתי אל "הקנקן" הסמוך — אולי תבואי. ואחר חשבתי אולי אמרת אל "באום" ולא מצאתיך — והי' לכתי אל בנימין (תמוז). ואחר חזרת והצצתי בכל בתי הקפה שככר. ואחר ישבתי בבית עד אחרי 11. ואחר יצאתי ל"כסית". לא יצאתי לשוב לבדי. ואחר הצהרים הייתי בתחנה לקנות כרטיס. משעה 3. רק מקום במלון לא הומנתי. אמי נסעה במקרה. ואני שוכב עכשיו כאן לבדי.

איוו פלגש את לי. אני קורא אליך, ואת יכולה לבוא — ואינך באה. מתי יפחת בטלפון שאיננו יכולים להת' ראות עד פורים, וכשאני קורא אליך — אינך באה. ואני מחכה לך — ואינך באה.

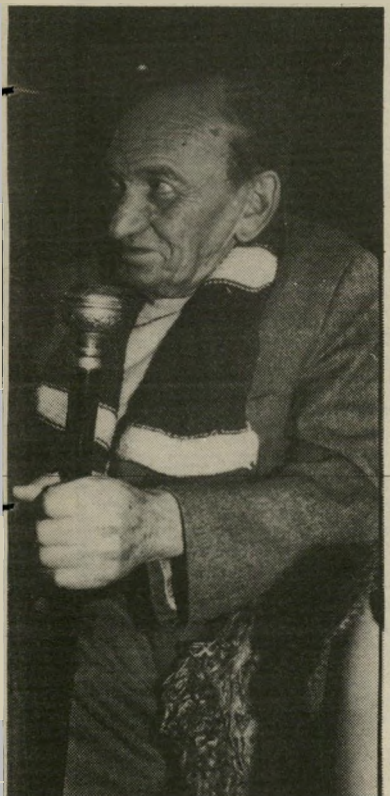
עליך להבין: חיים עצמו כמעט אין לו מקום, ולנו אין עכשיו מקום אצלו. ומי יודע אם יהיה עוד. עכשיו על כל פנים לא. חדר אמי — לא כי וברצוני תלוי שיהיה פנוי. חדר לשכור איני יכול, ואיני סבור שאוכל בזמן הקרוב. להתראות עמי בירושלים, בשעות זום, אינך רוצה. לנסוע לעמק איני יכול עתה, ובכלל איני יכול להרבות, שעצם הנסיעה היא יום עבודה ואני חנוק עד צואר ואין בכחי להרשות לעצמי זאת, על כל פנים לא לעתים קרובות. פעם לא יכולתי לסור למלון, מפני החשש. עכשיו יכול אני. וזו לנו דרך יחידה התלויה בנו בלבד, לא בהורמנות שאי' נה כירי.

ובמאנך — את כועסת בי ומתי' רחקת ממני. ואת פלגשי. ואני אבואך בחדר אמך ובחדר אמי, ובחדרי, ואצל חיים, ובחורשה, ובחדרנו שבמלון, ואיבאך אל כל אשר אביאך. ירך שלי,

רחם אהובה שלי, ערומה ערומה, מה זאת עשית. מה זאת גזלת את לילינו, עשקת את כל אברי. איך אסלה לך על ככה?
 רכה שלי, תיפחנתי, שורטנתי שלי, נקשי סליחה. בכל לבך ובכל אברך. איך תוכלי לעשות כן: והלא כולך כולך פלגשי, שיותר לא תהיי כזאת. — מה זאת תעשי?
 ועכשיו 3.30 אחרי חצות. ומדי חמש או עשר דקות, כשמעי איזה מצעד רחוק, או הר, אני מוזקד אל החלון. באמת באמת לא באת.

פגה שלי, היום — יום שני — קבלתי את מכתביך השנים, מאור ליום הששי, וממוצאי השבת. ושמתחי. שמחתי אפי' לו הנייר היפה. וביחוד שמחתי אולי מפני שתחלה נודמן לי המכתב השני, ממוצאי השבת, ואותו קראתי תחלה. ושם היו הקטעים העצובים רק כצ' לליות בתוך תמונה של אור. ואחר

מאורז: כבוד בערב הוקרה ב'צוותא'

בלעו הקטעים הללו את העצב שבמכ' תב הקורם, אותו מכתב הרע והנואל. וחבל לי מעט על שערך. אבל טובה את לי גם בשערות קצרות. ואורך הלי טיפות יהיה כחוק, וכיורכך, וגופך, ודי רועי. ומה שמרגיז אותי הוא רק הכוונה הרעה שלך בעשותך זאת, להתעלל בילדתי. ואגב, אם ילדתי את, יתכן שתהיי בוכיה מפעם לפעם, אם כי כידוע לך גם לזאת יש גבול ומדה, אבל מן הנמנע הוא שתהיי אובדת, נכוץ? ואגב שני. גם פרשת הנסויים לא תמה כלל וכלל. ואני עודני צופה. ואשר לשבועים, עד סוף הלמודים, זה נאמר רק לגבי עבודתך בכלפוריה, כמוכן, ולא לגביך. כלל וכלל לא. ואני קצת נפגעת' כשיצא מתחת עטך משהו על גברים ונשים. ואינני יודע. ואולי אפילו זה נכון. ורק שאני חש את כל אלו לא כדברים שבין נשים וגברים, כי אם ביני לבינך, ביני לבינך הפגה שלי, ביני לבינך פלגשי הרכה והי' חמודה, והפתיה הקטנה, אם בוחרת את להגדיר את הגבתך על מכתבי הנזכר כהגבה של אחת כזאת. אני כשאני לעצמי ניסיתי כבר דומני להגדיר זאת פעם אחרת. כירך. כזאת: רכה, וטובה, ונשמעת, ואהובה, וקרובה קרובה. וכל כולה.

תן טרמפ לחייל

חוק שוויון הזדמנויות בעבודה אוסר על הפליה בין עובדים מחמת מיום

בואו נתקדם

שוויון כלכלי לנשים - שווה לכולנו

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

שלה טפא שכח. ושתשיחי על הס' ייחז' שלי לא תבטי, חוץ מזה אני טוב הרניי כחצי הרוג, מחמת הסיגירות. ממש מוטל בלי כח, וכשאבוא אליך וראי גם כן אהיה מוטל בחיקך כן. ושתהי טובה, סייחה שלי, ושלא תכעסי עלי, ושתרעי שחת אהר' בה שלי, ושתודה שלי, ופנה שלי, ופל' גש שלי, כזאת קטנה ורכה וקרוכה קרר' כה, ושאמא שלך ילדה אותך בשבילי, ובשביל כך, ושאני אוהבך כך, ושאני צריך אותך כך, ומאר מאר, ומאר כך, ואת כל כולך. ושהיה לך טוב מהיותך לי כהיותך, ושלא תהיי בוכיה, כי אם גם שמחה. פשוט פשוט, כמו שאמרתי קודם. ופשוט פשוט.

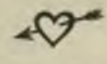
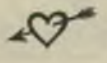
ערומה קטנה ויקרה שלי ולהתראות ואולי תחכי לי ביום השישי.

אורי

שלום אהובתי, מתקת לי מאד. ועוד לי רק בקשה אחת ממך, הבקשה הנצחית הנצחית. וכתבי לי הערב, ועכשיו לתבונן. וכמוחי מנקה כל הזמן דבר מכתבה של הני, וחשבת, וחשבת, ואולי היה זה מועיל למלא את בקשתי אני ממך, אהובתי, לרפות את מתח העצבים המתמיד, והמתפרץ.

ולוא אמנם היה כן וברכתי את הני מאד.

והרבה שלום לכל אברך, חמודי וגעועי. ואני מחכה למכתבך ושהיה גם אמיתי גם טוב ונשיקה טובה טובה, ילדתי, אורי

מוצאי שבת אינני יודע אם יש לי הלילה הרבה על מכתבי מן הלילה שחתמתי וה מעט. אולי חוץ מזאת שאחרי ליל אמש לא יכולתי כמוכן לקום בבקר ולא היי' תן כשר לעבודה. ישנתי בקפה מעט. וכך נתמשיך הזמן עד אחר הצהריים. החלטתי ללכת הביתה, לנוח מעט, אולי אוכל לעבוד בערב (השבוע עלי לסיים שלושה גליונות בשביל "אמ' גות" כדי שלא אהיה גם בחדש בא ככל רע). בדרך חזרה ל"צינס", לחפש את חיים שאבר ממני אחר הצהריים, הלך לכחצי שעה ולא שב, נכנסתי והר' דיעוני שאטלפן ב"5.30. לא יכולתי אפוא ללכת הביתה. לא רציתי עוד להלעיס את עצמי וחזרתי ל"קנקן", וחכייתי, ובאתי ב"5.20, חמש דקות לפני.

וכאן הפסקתי על ידי צלצולך. וש' מחתי עליו מאד. שמחתי על שצלצלת, שהתגברתי. ולוא רק התגברתי כן אתי מול, ובאת, ילדה שלי, ושכן אל תעשי כן. חמודה, אל תע' שי, אל תעשי. האם אמנם טוב לך ולי יותר שאת היית מוטלת לך כל היום במטה שמה, בכך, ואני התרוצצתי ככלב מוכה לאן, מקפה לקפה? אל תע' שי כן, ילדתי, כל אברי העשוקים נעל' בו עליך. כולם כולם. והם עשוקים מאד.

ויודע אני כי לא טוב בואך ליום אחד, ואם גם יום שלם. אבל הלא באמת באמת טוב הוא מהיותך אותו יום לבר לבך, ורצועה, ומחיתו גם אני כן בחכותי לך.

ואשר לפחדים — אני אפילו מת' פלא מעט שהוכרת אותם, ושנוכרת בהם. ואני אמרתי לך עליהם מה שא' מרתה, וגם את אמרת לי בענינם מה שאמרתי. איך יכולה את לחזור על זאת? וגם הדבר הזה אל נא יחזור עוד. לא אוכל לעמוד בו. הלא יודעת את. וזכרי שכולך כולך שלי. ואל תחשבי רעה. והיי טובה אהובתי. טובה אלי כל כולך. הלא תרעי כי לא אוכל לעמוד אחת. ירך אהובה שלי. חוסי מעט על אורי המסכן. פלגשי.

ובל אברי ממוטרטים ויגיעים למה לא היית הלילה בזרועותי, אהובה?

אורי

העולם הזה 2678

אתה והשקל

מאת יגאל לביב

הבנקים הסכימו להסדר עם שפירא

נלווים האמריקאית, שהרוויחה השנה על מכירות של 40 מיליון דולר כ-7 מיליון דולר. באחרונה החליפה נלווים את ההלוואה, שקיבלה בזמנו מחברת

יזם שפירא אופטימי

משקיעי ישראל, כהלוואה זולה יותר, שקיבלה מחברת סרילינין. מדובר בסכום של 8.5 מיליון דולר. אברהם שפירא עצמו אופטימי ביד' תר לגבי היחלצתו מהסכך שאליו נק' לע בגלל חוסר מעורבותו בשנים האחרונות בעסקיה המשפחה.

הבנקים הישראליים, הנושים של קבוצת החברות של **אברהם שפירא** בסכום של 50 מיליון דולר, הסכימו לאחר את החובות קצריהמועד החר' הפותח כמקובל בעולם, היינו להוסיף עליהם עוד שלושה ארבעה אחוזים. רי' ביה זו היא מחצית הריבית הבנקאית בישראל.

הסכמת הבנקים איפשרה את קידום המשאומתן עם קבוצת המשקיעים מניו יורק, בראשות **הארון פויכטי הדרלר**, שישקיעו 15 מיליון דולר במפעליההקסטיל הישראלי, מהם כבר הועברו 2.5 מיליון. הבנקים ויתרו על חלק מן הביטחונות כדי לאפשר את העברת הסכום של 2.5 מיליון דולר. המשקיעים הזרים, אנשימרקקעין חרדים מניו יורק, מיוצגים על ידי עורך הדין **יעקב נאמן** ורואה-החש' בון ג'ד **סומך**. זה השלים באחרונה בדיקת שווי של מפעלי-שפירא, ש' קבעה כי רחיקת החובות הקצרים למזן בינוני, והורמת 15 מיליון דולר להון חוזר, תעמיד את המפעלים על רג' ליהם. המשקיעים יקבלו תמורת הש' קעתם יותר משליש המניות, אך פחות ממחצית. השליטה תישאר בידי אברהם שפירא. פיתרון זה יאפשר לשפירא לשמור בשלמות על ספינתההרגל שלו, חברת

הבורסה והיהודים

בארצות-הברית ממשיכה החרב של רשות-ניירות-הערך להכות במעורבים בסחר פנימי של מניות. הכוונה לעשיית רווחים תוך היעזרות במידע על החברות המעורבות, שאינו עומד לרשות הציבור. מצעני לבדוק מי הם המואשמים עד כה. הראשון שנעצר והובלה בארצות-הברית היה סוכן-הבורסה **דניס לוויין** (יהודי). הוא הוביל לאיוון בוסקי (יהודי), שהודה ושהוביל ל**מייכאל מילקן** (יהודי). ספיח נוסף של פרשת בוסקי היא הרשעתו של **ויקטור פוזנר** ממיאמי (יהודי). החקירה באמריקה הובילה למעצרים ולהאשמות של הקשורים עם בוסקי בבריטניה. עד כה נעצר ופוטר מי שהיה מנכ"ל חברת-המשקאות הענקית גינס, **הרולד סאונדרס**. סיר הרוולד נולד בתור הרוולד סטיין, יהודי. עימו מואשמים הנריק מרגוליס (יהודי).

האם רק יהודים מואשמים בסחר בידע פנימי? לא דווקא. בעיתונות האמריקאית מתפרסמות כמעט בכל יום ידיעות על אישומים נגד אחרים, ממוצא לאומי שונה לגמרי. אולם אין הקבלה לאישומים נגד לוויתנים כמו בוסקי, מילקן או פוזנר. אלה לא עסקו בסחר בבורסה בלבד, ולא פיתחו טכניקות של השתלטות על חברות-ענק באמצעות הצעות וסחר במניות בתיקים אדירים. כמה מחברות-הענק האמריקאיות נפלו טרף להשתלטויות מסוג זה.

במשך שנים רבות לא ניתן ליהודים (או לאנשים ממוצא לאומי אחר) לעמי שאינו ואס' טהור (לבן אנגלו-רסקסי פרוטסטנט) לחדור לעסקים הגדולים. אין בצמרת הבנקים, הביטוח או התעשייה הכבדה מי שאינו ואס' פ. המהגרים יכלו לחדור רק לעסקים חדשים כמו קולנוע, טלוויזיה, בורסה, מיסחר או מקרקעין. הוואס' פים פשוט סירבו למכור למי שאינו כמוהם.

היטיות שפיתחו היהודים כמו בוסקי, מילקן ופוזנר החדירו בראשונה בארצות-הברית זרים לתעשיית-היסוד.

חקירת הרשות-לניירות-ערך ודאי שהיתה צודקת כשלעצמה, אולם היא גם משרתת את המגמה של סילוק הזרים מהאיזורים האסורים. כדי לסגור לחלוטין חדרה כזו, עומד עתה הקונגרס האמריקאי לחקוק חוקים שימנעו השתלטויות-ענק בסיוע הלוואות, כמו זו שבעשתה עתה על חברת-הענק נביסקו, שרכשה באמצעות הלוואות בהיקף של 26 מיליארד דולר. החברה שהשתלטה, אגב, היא יהודית.

מישפחת ספדי באה לניו יורק

אגב, הארכיטקט הישראלי **מישה ספדי** הוא כן-מישפחה, ואף צורף למועצת-המנהלים של הבנק החדש בניו יורק.

הבנק, קומרסיל בנק אוף ניו יורק, פתח את סניפו הראשון בניו יורק של מלון ולדורף-אסטוריה. מנהל-הבנק הוא י"ע קב ברמן, שהיה סגן נשיא בנק די'ס קונט בניו יורק.

ספדי מחזיק בסאן-פאלו, יחד עם **יעקב הררי**, ב-55 ממניות קבוצת-הבנקים סיטאדה. יתר המניות הן בידי בנק ושיואל דה'פריס. אחד מעשרת הבנקים הגדולים בעולם. שתופות זו היא גם בעלת בנק קומרסיל השווי' ייצי, שיש לו סניפים בציריך וב'נונה. בשיחה עם ברמן הוא אמר כי הבנק יתן ללקוחות (תנאי מקדם לפתיחת חשבון הוא סכום של לא פחות מ-50 אלף דולר) יחס אישי שווייצי. הגישה תהיה כהגות בניירות בטוחים, ולא בעיקר בהשקעות בניו יורק. עסקי גדל'ן, ייכנס כלל לבורסה. עסקי גדל'ן, למשל, יסכים הבנק לממן רק אם את הנכס נושא שוכר המשלם שכירות בטוחה.

הבנק ביטח את לקוחותיו באף-די אי'ס (חברת-הביטוח הממשלתית ל' כספי הלקוחות, מבטחת את 100 אלף דולר ללקוח). לברניו אין בניו יורק בנק גנותן טיפול אישי, וזה יהיה היתרון של הבנק שהוא ינהל.

יורד ספדי ומנהל ברמן מחחרים

בעיקבות ההצלחה הבנקאית הבינל-אומית הגדולה של מישפחת **מישל עזרא ספרא** וכונו **אדמונד**, נכנסה לעסקי-הבנקאות בניו יורק יריבה ותי' קה שלה, מישפחת ספדי.

שתי המישפחות מקורן בחלב בסור' ריה. גם אדמונד ספרא וגם **אדמונד ספדי** למדו בניירות, ואחר-כך עברו לדרום-אריזונה. ספרא פתח בנק בש' וויץ, וכך גם ספדי. ספרא נכנס לבני' קים בניו יורק לפני 10 שנים, ועתה גם ספדי.

קולומביה חוקרת רכישת ושק מישראל

החקירה בודקת גם עיסקה של רכי' שת רובי נלי' ותחמשת. נציג התע' ש'יה האווירית במקום כבר עומד לדין על עיסקת-שוחר ברכישת נשק במיק' רה אחר.

מיסרדיה-מישפטים של קולומביה התחיל לחקור עיסקות של רכישות נשק ומטוסים מישראל, כך מסר העי' תון הקולומבי אר'ספקטור ב'12 בי אוקטובר.

מסי'ההכנסה לא מילא צו בית-המישפט

מסי'ההכנסה לא קיים את צו בית' המישפט במישפט המתנהל בינו לבין

באחרונה חתמה קולומביה על עיס' קה לרכישת 13 מטוסי-כפירי ישראל'יים, בסכום של 200 מיליון דולר, וכי אוקטובר נמסרו חמשת המטוסים הרא' שונים. החקירה מתמקדת בנציג הת' עשייה האווירית במדינה זו, **סבלו אלברטו ספראס טובר**, שהחל מייצג כמה חברות ישראליות בזמן שאכיו היה מפקד חיל-האוויר.

לפי העיתון מחיק האיש בחש' כונות-בנק לא-חוקיים בישראל. התברר גם כי חברה, שלא הייתה למפקד חיל-האוויר, ביצעה כמה עיסקות-נשק עם ישראל.

סרקליט ויינרנץ פונה

תישלובת מיפעלי פיקוט' ולכן מת' בקש בית-המישפט לחייב את מסי'הכ' נסה לקבל את הודעות-השומה של פיקוט' בבקשה זו פנה עורך-הדין הר' **יעקב ויינרנץ** לשופט המחוזי **אריה הדין**, הדין בתיק. הבקשה טרם נשמעה. במיסגרת המישפט המתנהל אצל ה' שופט מבקשת פיקוט' לבטל את הו'

החקירה בודקת גם עיסקה נוספת, שבה שיפצה התעשייה האווירית 10 מטוסי מירא' קולומביים בישראל. ב' עיסקה זו היתה מעורבת חברה מקומית אחרת, אוטונו אונל. שהיתה קשורה גם בעיסקות-שוחר עם החברות האמרי' קאיות בל ונוקה'די.

הסכם בין ישראל וצ'ילי

חברת כימיקלים לישראל הממלכ' תית והחברה הצ'ילית סוביסק חתמו על הסכם, שלפיו כל צד ישקיע עתה מיליון דולר בפרויקט ניוסי, ואם יצ' ליח ישקיעו 100 מיליון דולר במפעל לייצור פוטשיום-כלוריד ופוטשיום-סולפריק.

פרטים עליך מסר העיתון אר' מרקוריו ב'13 ספטמבר. מטעם צ'ילי חתם על העיסקה נשיא החברה, **חוליו פונפה לירו**, שהוא חתנו של שליט צ'ילי, **אוגוסטו פינרשה**.

ההכנסה היודעים היטב את הקשרים שבינה לבין מסי'ההכנסה. באותו ראיון אישר הנציב כי מס' ההכנסה רכש עשרות ספרים, שחיברה חברתו עבור פקידיההשומה, והוסיף כי עוד כמה מאות ספרים ניתנו חנים ו' חולקו אף הם לפקידיההשומה.

הוצאת-הספרים של ספדיה של אבי' רם היא בעצות מישרד רואה-החשבון שטראוס-ענובה, שבו עובדת אבי'רם, ו' שבו היה שותף נציב מסי'ההכנסה. ברור כי נתינת מתנה לפקידיההשומה היא עבירת-שוחר ברורה.

הנציב לא הכחיש כי חברתו מרצה דרך-קבע לפני עובדי מסי'ההכנסה. במיסגרת מסעו לשיפור תרבותה, הפיץ דובר מסי'ההכנסה כ-12 בחודש זה הודעה לעיתונות שבה נמסר כי למרות הפירסומים בכלי-ההיתקשורת נגד הנ' ציב, נותן סר-האוצר אמון מלא בנציב. בדיקה זהירה של הודעה-לעיתונות על-ידי עיתונאים שקיבלו אותה גילתה כי מדובר בהודעה ישנה מה'21 בינוני השנה.

דרכי חיים

חוויותיה של

חוקרת פרטית

בחוף תל-ברוך או

בעיריית הרצליה: רותי

אלוני פעילה תמיד

בכל המרץ.

שרית יוכמז

בחדר לילה חשוך וחורפי חונה מכוננית, ובה זוג נאהבים, בחוף קיסריה. במרחק של כמה מטרים עומדת מכוננית אחרת, ובה רותי אלוני, חוקרת פרטית, עם בעלה. הם עוזבו כבית לחם לפני שבועיים. הם לא הגיעו לחוף כדי לעשות אהבה, אלא לשם מעקב וצילום. הוזג אלוני נשלח למשימה על-ידי בת-הזוג, החושדת כי בעלה בוגד בה.

רותי מצלמת את הזוג, השקוע בעצמו, ושאינו מבחין בה.

למרבח האירוניה, אין רותי מצליחה להתניע את מכונניתה, השקועה בחול. היא מבקשת מבעל המכוננית, שזה עתה עקבה אחריה, שיעזור לה להיחלץ. הוא נרתם לעזרתה כרצון ואינו חושד בה.

"מה את רוצה?" המיקצוץ תפור עליה, היא מבצעת אותו כטרעניות. איש אינו חושד בה. בתור חוקרת-בלשית בעלת ניסיון

חוקרת אלוני (חובשת פיאה) יוחר טובה סנבר

רכ היא חושבת ששנים עושות זאת טוב כמו גברים, ואף טוב יותר. היא עוסקת הרבה בכגיירות, ביחסים שבין לבנה, אינה מומחית מאלימות. היא מומחית לקרבני-גנע.

במשך שש שנים היתה רותי חוקרת מישטרית. בעיקר עסקה בנוער עבר-יין במיפלגיהנוער. כיום היא מנהלת מישדר-חקירות בהרצליה. שותפים לה עוד שני חוקרים, הנשואים עם עורכת-ידיו. גם בעלה של רותי היה חוקר. הוא הקים את המישדר. כיום הוא עורך-ידיו.

רק נשים מעטות בוחרות במיקצוץ זה, שיש בו שעות-עבודה לא-שיג' רתיות ומתח, ואין בו סנטימנטים כלפי בעיות אישיות של הריון וילדים חר-לים. בעלה ואמה נרתמים לעזור לה בטיפול בתמשת הילדים.

רותי סבורה שמה שנחשב כחולשה נשית אינו אלא יתרון. איש אינו מצפה שאשה תישלח לחקור אותו או לעקוב אחריה. באחד המיקרים נשלחה לעקוב אחי-

רי בעל, שאשתו חשדה שיש לו מא-בת. היא נסעה אחריו. הנעקב חשד במכונניתה. הוא נכנס לרחובות צדדיים, והיא בעיקבותיו. ברחוב ללא-מוצא עצר וחסם אותה.

"מה את רוצה ממני?" שאל. רותי ענתה בטיב-עיות: "אתה מוצא חן בעיני".

האישי חיך ונסע.

חתן אמין. מיקרה לא שיגרתי: זוג היה נוהג לצאת למיפגשים של חיי-לופי-זוגות. האשה רצתה להפסיק זאת ולחיות חיי-נישואין רגילים, בלי חריגות. הבעל סירב. האשה נעזרה ברותי כדי שתצלם את בעלה בתמונות מביכות. היא סברה שכך היה לה הכוח ללחוץ עליו, שאם לא יפסיק זאת היא תמסור את התמונות למישפחתו ול-מכריו.

רותי וחוקר אחר היו צריכים להעמיד פנים שהם באו למסיבה פרועה זו לחילופי-זוגות. מוכן שלא השתתפו, טענו שהם לא התרשמו ושזו הפעם הרא-שונה. הם צילמו ועזרו לאשה לגמול את בעלה ממסיבות כאלה.

לא תמיד הפונים בבקשה לחקירה הם בעל או אשה חשדניים. זו יכולה להיות גם חותנת, או זוג-הורים הרוצה לתהות על קנקן החתן המיועד. מה מצבו הכלכלי. האם הוא טיפוס אמין. האם היו לו בעיות נפשיות, אולי עבר פלילי.

האם זכורה לה חוויה מיוחדת בעבר רתה? "פנתה אלי אשה, שחשדה ש בעלה בוגד בה. נסעתי אחרי הבעל במכוננית. מישקפים, פיאה ומצלמה. הגענו לחוף תל-ברוך.

התחפשתי ליצאנית וגיליתי שה בעל עובד כסרסור ולוקח כספים מיצי-אניות. את מימצאי המחקרה מסרתי לאשתו.

הזוגות בתל-ברוך לא כעסו עלי, שאני מתחרה בפרנסה שלהן. אמרתי להן שאני סטודנטית, ועושה עבודת-מחקר על הזנות בישראל. הן אפילו שמרו עליי ונתנו לי מידע נוסף."

אתגר ואקשן. האם איימו עליה נפדעים?

"ברוך כלל מגלים הבנה לחקירות שלי. אם יבואו כאיום או בטענות, אר-מר להם שזה פשוט העבודה שלי. אני מייצגת את הצד הנפגע, ולכן עוזרת לו."

מדוע פונים אליה לעזרה? אנשים מבקשים חקירה בנושאי-אישיות נמצאים בדרך-כלל במצב נפשי לחוצ. מוכנים לשלם הרבה כסף כדי להיפטר זה מזה, לגלות הכל. לא תמיד המטרה והאשונה היא גירושין. לפ-עמים זו סתם סקרנות, הם מבקשים הוכחות קודם כל לעצמם, ואחר-כך כדי להציג אותן בבית-המשפט."

רותי אלוני (34) היא גם יושבת-ראש סניף זובי הרצליה, אגודה שמטרתה לזכויות של מישפחות מרובות-ילדים.

היא גם חברה בתנועת-נשים המכ-קשת שנושאים יתמודדו בבחירות למור-עצתי-העיר בהרצליה.

איזה מכל העיסוקים האלה היא אוהבת במיוחד?

רותי: "בחקירות, הצד הכספי מושך עבור שעות-מעקב אני מבקשת 50 דר-לר בדרך-יש אתגר, מתח, אקשן.

כמורה-לספרט יש לי שילוב של שחרור לנפש ולגוף, כדי להישאר ככושר, בכריאות.

"כיו"ר אגודת זובי בהרצליה אני דואגת לאנשים ולמישפחות מרובות-ילדים לחיות כרמה תרבותית גבוהה יותר. "הפעילות בתנועה פוליטית באה כדי שיהיה כוח להשפיע ולשנות דברים בתחום העירוני."

אם פינתה, אם חסות-יתר, אם ציפיות לבוהות

הילד מרגיש שהוא מרכז העולם, שי הוא הכי חשוב. ההורים מחוקקים תפיסה זו של הילד, כשהם אומרים את המישי-יידעו לעמוד על דבריהם החשובים להם ולא לוותר, שתהיה להם הערכה רצי-מית, שיהיו אינטליגנטיים, שתהיה להם רגישות, שיהיה להם שכל.

אבא אחר הוסיף שהוא רוצה שילדי-דיו יהיה חוש-הומור, שזה, לרעתו, אחד הדברים החשובים בחיים.

אמא אחת הוסיפה שהיא רוצה שלי-לדיה תהיה מחשבה עצמאית וחופי-שית. אמא אחרת אמרה שהיא רוצה עזר, שילדיה יהיו שמחים בחלקם, אקי-טיביים, חושבים ורגישים. אמא נוספת אמרה שהיא רוצה שילדיה יהיו גם רגי-שים לעצמם ולזולת. אבא אחר הוסיף שהוא רוצה שילדיו יהיו מרוצים מעצי-מם, אחרת לא יהיו מאושרים. הוא אמר כי למד את הדברים על בשרו.

בסוף הסיכוב שאלה מיכל מה אנתנו עושים עם זה. באילו כלים אנחנו מש-תמשים, כדי ליצור את התנאים שבהם יגדלו הילדים שלנו כמו שאנחנו שוא-פים. אילו שיטות-חינוך אנחנו נוקטים,

אבא אחר אמר שהוא רוצה שילדיו יהיו בני-אדם שיתחשבו באחרים, שיהיו אנושיים, שיהיה להם חושי-שדרה, שי-יידעו לעמוד על דבריהם החשובים להם ולא לוותר, שתהיה להם הערכה רצי-מית, שיהיו אינטליגנטיים, שתהיה להם רגישות, שיהיה להם שכל.

אבא אחר הוסיף שהוא רוצה שילדי-דיו יהיה חוש-הומור, שזה, לרעתו, אחד הדברים החשובים בחיים. אמא אחת הוסיפה שהיא רוצה שלי-לדיה תהיה מחשבה עצמאית וחופי-שית. אמא אחרת אמרה שהיא רוצה עזר, שילדיה יהיו שמחים בחלקם, אקי-טיביים, חושבים ורגישים. אמא נוספת אמרה שהיא רוצה שילדיה יהיו גם רגי-שים לעצמם ולזולת. אבא אחר הוסיף שהוא רוצה שילדיו יהיו מרוצים מעצי-מם, אחרת לא יהיו מאושרים. הוא אמר כי למד את הדברים על בשרו.

החלום, שתהיה לי ילדה בעלת עי-ניים ירוקות ותלתלים שחורים מברי-קים, התנפץ כאשר שם גולד, ויש לי ילד בעל עיניים חומות ושיער בלונדי-חלק. מהר מאוד הבנתי שתכונות הנוג-עות למיני, או לצורתו הפיסיית של הילד, אינן נתונות לשליטי. אך זה לא מונע ממני להמשיך לחלום רשי-מה ארוכה של תכונות אחרות שאני רוצה שיהיו לו. שיהיה ספורטאי מצ-ליח, תלמיד חכם, בעל חושי-הומור, נוח לבריות, יצירתי, שתהיה לו שימחת-חיים, שיהיה מוסרי, הומני וכי' וכי'. ככל שעוברים הימים, גדלה הר-שימה.

ומי מאיתנו אינו חולם שילדו יהיה "מישהו", ששיג כל מה שאנחנו לא השגנו, שיגיע לכל מה שאנחנו לא הגענו, שיהיו לו כל הדברים הטובים שתמיד שאפנו אליהם ולא תמיד היו בהישג ידיו?

ורשימת השאיפות של כל אחד מ-איתנו לגבי ילדיו ארוכה ובלתי-נגמרת.

מהם יהיו מאושרים

איזה ילדים, שאלה אותנו מיכל כנפשיה, הייתם רוצים שיהיו לכם, איזה מין בני-אדם?

כל אחד מאיתנו התחיל לכתוב את רשימת השאיפות שלו לגבי ילדיו, ואז, כשהתחלנו לספר איך אנחנו רוצים שי-ילדיו יהיו, אמרה אמא אחת שהכי חשוב לה שילדיה יהיו מאושרים. המילה "אושר" מכילה בתוכה עולם ומלואו. בדיון הקצר שהתפתח בעיק-בות האמירה הזו, ושבו ניסינו לתת תוכן והגדרה למילה "אושר", נאמרו דברים רבים.

בין השאר אמרו ההורים: אושר פי-רושו להיות אדם שאחרים אוהבים, לד-עת לכבד את עצמו ואת הזולת, להיות שמח בחלקו, להיות בעל תחושת-סי-פוק, בעל שימחת-חיים, רצון לעשייה, שיהיה עשיר וזה יתן לו את האפשרות לעשות מה שרצה, שתהיה לו היכולת להתמודד עם כל דבר.

מיכל אמרה שלרעתה האושר הוא פועל-יוצא של עשייה, והוסיפה כי הש-אלה היא אם אפשר בכלל לצייד ילדים כמושג הנקרא "אושר". האם אושר הוא משהו ריאלי? האם השגת אושר ליל-דים יכולה בכלל להיות מטרתם של ההורים? האם זה בהישג ידם?

אבא אחר אמר שהוא רוצה שילדיו יהיו בני-אדם שיתחשבו באחרים, שיהיו אנושיים, שיהיה להם חושי-שדרה, שי-יידעו לעמוד על דבריהם החשובים להם ולא לוותר, שתהיה להם הערכה רצי-מית, שיהיו אינטליגנטיים, שתהיה להם רגישות, שיהיה להם שכל.

אבא אחר הוסיף שהוא רוצה שילדי-דיו יהיה חוש-הומור, שזה, לרעתו, אחד הדברים החשובים בחיים. אמא אחת הוסיפה שהיא רוצה שלי-לדיה תהיה מחשבה עצמאית וחופי-שית. אמא אחרת אמרה שהיא רוצה עזר, שילדיה יהיו שמחים בחלקם, אקי-טיביים, חושבים ורגישים. אמא נוספת אמרה שהיא רוצה שילדיה יהיו גם רגי-שים לעצמם ולזולת. אבא אחר הוסיף שהוא רוצה שילדיו יהיו מרוצים מעצי-מם, אחרת לא יהיו מאושרים. הוא אמר כי למד את הדברים על בשרו.

בסוף הסיכוב שאלה מיכל מה אנתנו עושים עם זה. באילו כלים אנחנו מש-תמשים, כדי ליצור את התנאים שבהם יגדלו הילדים שלנו כמו שאנחנו שוא-פים. אילו שיטות-חינוך אנחנו נוקטים,

אבא אחר אמר שהוא רוצה שילדיו יהיו בני-אדם שיתחשבו באחרים, שיהיו אנושיים, שיהיה להם חושי-שדרה, שי-יידעו לעמוד על דבריהם החשובים להם ולא לוותר, שתהיה להם הערכה רצי-מית, שיהיו אינטליגנטיים, שתהיה להם רגישות, שיהיה להם שכל.

אבא אחר הוסיף שהוא רוצה שילדי-דיו יהיה חוש-הומור, שזה, לרעתו, אחד הדברים החשובים בחיים. אמא אחת הוסיפה שהיא רוצה שלי-לדיה תהיה מחשבה עצמאית וחופי-שית. אמא אחרת אמרה שהיא רוצה עזר, שילדיה יהיו שמחים בחלקם, אקי-טיביים, חושבים ורגישים. אמא נוספת אמרה שהיא רוצה שילדיה יהיו גם רגי-שים לעצמם ולזולת. אבא אחר הוסיף שהוא רוצה שילדיו יהיו מרוצים מעצי-מם, אחרת לא יהיו מאושרים. הוא אמר כי למד את הדברים על בשרו.

איר להיות הורה מאת ענת סרגוסטי יועצת זיווית אברמסון

כדי ליצור תנאים אופטימליים לילדיו? אמא אחת אמרה שהיא מסתרת לתת לילדיה כלים להתמודד עם בעי-יות. היא סיפרה שבבער, כשהבן שלה בא הביתה וסיפר שהיכו אותו בכיתה, היא גוננה עליו. היום, אמרה, היא נוה-רת, ומנסה לסוחח איתו כדי שימצא בעצמו רעיונות לפיתרון הבעיה, ולא מספקת לו רעיון משלה.

למשל: ההורה עושה לבנו יום של כף. הוא נסחם איתו במשך שעות בלד-נהיפארק ממתקן למיתקן, קונה לו פופיקורן, וכשחוזרים הביתה, הוא שר אל אותו בתיקוה נואשת: "הנהנית? והי-לד עונה בועץ: "אבל לא קנית לי אר-טיק". ההורה המפנק אומר אחר-כך ביי-אושר: "אף פעם הוא לא מרצה". וקשה לו לזיבין זאת.

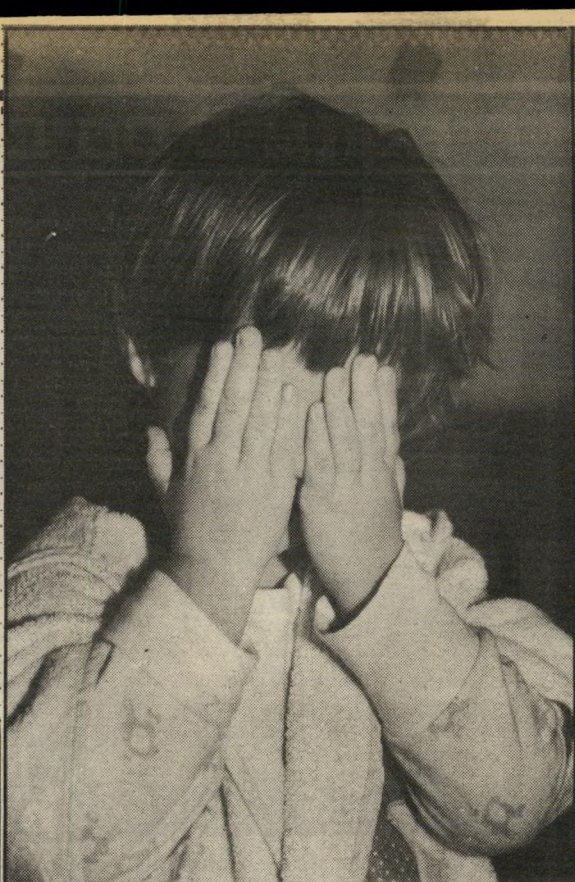
הילד המפונק לומד במהרה שבבעולם יש שני סוגי בני-אדם: יש המבוגרים, הנותנים לו הזמן, ויש הילדים, המקי-בים לים כל הזמן. לכן הוא לעולם אינו מוכן לעשות ולתת, והוא גם אינו יודע איך עושים זאת, מכיוון שהורגל תמיד רק לקבל. ההורים המפנקים מתפללים, ומפני שהם בטוחים שאם יתנו לילד עוד ועוד, ילמד גם הוא לתת. אך התוצאה היא, בדרך-כלל, שהילד לומד רק לקי-בל.

ילדים מפונקים דורשים בתובענות את המשך הפינוק. התובענות יכולה להיות דרישה לטרותים, או דרישה חומרית.

ילדים אלה מתפשים כל הזמן דרכים לקבל עוד ועוד פינוק.

הפיתות יתיר. הורים המעניקים חסות-יתר לילדיהם כשיטת-חינוך, עוי-שים זאת מתוך רצון לגונן על ילדיהם, למנוע מהם צער, מתוך כוונה להראות לילדיהם עולם ורוד, יפה וחיובי.

הילד מפרש זאת בצורה אחרת, לפי ההגיון שלו, ואומר לעצמו: אם צריכים להגן עלי כל הזמן, סימן שאני חסר-אונים, מיסכן, סימן שהחיים זה דבר

האם אושר הוא משהו ריאלי? האם השגת אושר לשם יכולה להיות המטרה שלי?

בצורת ביקורת ושיפוט כלפי אחרים. הוא יכול, לעומת זאת, להגיע למצב שבו הדימוי העצמי שלו יהיה מאוד ירוד: „אם מבקרים אותי כל הזמן, סימן שאני לא שווה כלום. אם כל מה שאני עושה זוכה בביקורת, אז אין טעם להתאמץ, שהרי מושלם בין כה וכה לא אצליח להיות.“

לעומת כל השיטות האלה, שאינן מומלצות, הציעה מיכל שנעבוד על עצמנו בכיוון אחר.

● **קבלה וחום.** תפיסתו של הילד הגדל באווירה של קבלה היא: „מקבלים אותי כמו שאני. ללא שום תנאים. אני שווה, לכן בשבילי העולם הוא מקום נעים.“

הוא מבין שיש לו מקום בעולם כמו שהוא, גם אם לא השיג את הציונים הכי גבוהים בכיתה, גם אם לא למד בגיל שנתיים לרקלם את שייקספיר באני גלית, גם אם שבר את הכוס.

ילד כזה חש בביטחון, יש לו אומץ לעשות ולהתנסות, כי לא יכול לקרות

אני לא יכול להגיע לשיא, אז אני לא שווה כלום. אסור לי להיות בינוני בשום תחום, כי להיות בינוני זה להיות מאכזב.“

● **שיפוטיות וביקורת.** ילד הווכח כל הזמן בביקורת, ששופטים אותו באופן קבוע על מעשיו, שמרבים להעיר לו על כל מה שלא טוב ולא בסדר במה שהוא עושה, תופס את החיים ואת העולם כבית מישפט, שבו יש רק טוב ורע, צודק ולא צודק, בסדר

לקרוא ספר לפני השינה! הילד מסתובב בדרך כלל בתחושה מתמדת של מתח ולחץ פנימי, והוא יכול להגיב בשני אופנים עיקריים: או שינסה להתאים את עצמו לפעולת תחת לחץ ולהגשים את הציפיות הגבוהות, דבר שיעשה אם הוא רוצה לשמור על היחסים הטובים עם הוריו. או שהוא יוותר לחלוטין וימנע מעשייה, מתוך תחושה שהציפיות הן כליכך גבוהות שהוא במילא לא יעמוד בהן, והלחץ

הפירוש שלו למצב זה הוא: „רק אם אני מצליח, או עומד בסטנדרטים הגבוהים, יש לי מקום במישפחה או בעולם.“

ילד כזה מסתובב בתחושה מתמדת של מתח ולחץ. הוא מרגיש כל הזמן שקידומו תלוי בהצלחה, כלומר בגורם הצינוני, שהרי הצלחתו אינן תמיד תלויות בו.

כדי שיגשימו הילדים את הציפיות הגבוהות, מפעילים ההורים לעיתים קרובות מידה רבה מאוד של לחץ.

לא יחוגו, שהחיים מלאים בסכנות, ולכן אני זקוק כל הזמן להגנה.“

„אני לא מסוגל“

● **אמא מביאה את הילד למורה** החדשה בכיתה גימל, מצטרפת אליו לכיתה ביום הלימודים הראשון ומחכה למורה ליד הרלת. היא רוצה להסביר למורה שהילד שלה רגיש במיוחד, ושצריך לדבר אליו בעדינות, לעודד אותו, ולאפשר לו לדבר בכל פעם שהוא כבר מחליט להצביע, אחרת „הוא לא ייפתח.“

ילד כזה מסתובב כל הזמן בתחושה של רחמנות עצמית וחוסר-אונים: „אם עושים בשבילי כל הזמן, סימן שלא סומכים עליי, ואני בעצמי לא מסוגל להתמודד. אם מגינים עלי מפני קשיים, ובוזעים אותם ממני, סימן שהם חושד בים שאני לא אוכל לעמוד בהם. ואם

הילד הנדחף להישגים, עלול לשלם מחיר כבד של לחץ פנימי מתמיד

הם חושבים כך, הם בוודאי צודקים. נראה שהם המורה תרבר אלי באותו הטון שהיא מדברת אל יתר הילדים, אני לא אוכל לעמוד בזה, ובתנאים כאלה לא אוכל ללמוד.“

● **ציפיות גבוהות ולחץ.** בי משפחות רבות בימינו ההורים הם שאפתנים, והם מעבירים לילדיהם ציפיות גבוהות כשיטת-חינוך. הם רוצים שהילדים יהיו תלמידים מצטיינים, ספורטאים מוכשרים, אנשי-חברה תור-ססים. כבר כשהילדים רכים בשנים, מצפים ההורים שהילד הפרטי שלהם ישיג את בני-גילו. אין זה נדיר לשמוע מפי אמא שבנה, או בתה, התחילו לדבר בגיל מוקדם מאוד. לעיתים קרובות אפשר לשמוע אבא המתגאה בכך ש"בתו, או בנו, מביאים הביתה תעורה שכולה עשירייה. ילד, החי באווירה כזאת, תופס את החיים כמסכת ארוכה של תביעות.

אזנה מיתקן לטפס קודם, באיזה מכשיר להתנסות. הוא עבר מסולם למינורה, ממגילשה למקפצה, מכדור לגלגל, כמו אחוז תזוית.

נכנסנו לשיעור אחד, באמצעו של קורס לילדים בני-גילו של שם. ובעוד הוא בודק את כל המציאות שבשטח, עסקו האחרים - המהווים, כך הסתבר לי, כבר קבוצה מגובשת, והמכונים זה את זה - בשיעור שנושאו היה קולות. קולות רמים, קולות חל-שים, מוסיקה, רעשים ועוד. הקטנים היו מאושרים ושיתפו פעולה בשימחה עם המדריכה.

היא הדגימה להם איך מדברים בלחש ואיך מדברים בקול רם, והם חזרו אחריה. היא חילקה להם כלי-נגינה קטנים, והם יצרו ביחד תזמורת-רעשנים רעשנית ומגוונת.

השיעור, בן 45 הדקות, חלף ביעף ושם, כמו שאר הילדים, סירב ללכת הביתה ורצה עוד ועוד.

● **קורס מוזל**

מכון אדלר עומד לפתוח קורס חדש של בית-ה"ס ספר להורים. העקרונות הנלמדים בבית-הספר לי-הורים של המכון נכתבים במדור זה מדי שבוע.

הייחוד בקורס החדש שנפתח הוא מחירו הזול. הקורס, שייפתח ב-24 בינואר, ושיתקיים מדי יום שלישי ב-6 בערב, יעלה 250 שקלים למישפחה, במקום 550 שקלים, שעולה הקורס הרגיל. המחיר הזול נקבע, מכיוון שבמהלך פגישות-ההורים יצפו בו תלמידי המסלול להכשרת מנחי-קבוצות-הורים של מכון-אדלר.

חוץ מעובדה זו, זהו קורס רגיל של המכון, שבו משתתפות 15 מישפחות, והן יעברו מסלול-לימודי-דיס רגיל.

ספרים, ספרים

אחד הדברים האהובים ביותר על שם הוא לשי-מוע סיפור. כבן נאמן לעם-הספר, הוא מוכן לעזוב כל עיסוק כדי שיקראו לו סיפור. וכשיש לו זמן וחשק, הוא יכול לשבת שעה ארוכה ולשמוע את כל הספרים שעל המדף בחדר שלו (וכאלה יש הרבה). אז בכל פעם שאני עוברת ליד תווה-ספרים, אני מציעה פנימה וקונה ספר חדש לילד, שישכיל לפני זמן מה גיליתי שבשוק הכרמל (כן! כן!), בין דוכני-הירקות הציבעוניים ודוכני הבגדים הזולים, יש דוכן אחד של ספרים. אין שם מינבר מהמם כמו בחנויות, אבל תמיד אפשר למצוא שם מציאות, והמחיר - ממש מצחיק.

אפשר למצוא שם ספרים נהדרים לילדים - בכל הגילים, כמעט - במחיר של 10 שקלים לשלושה ספרים. יש שם גם קלטות שונות וגם ספרים לגדולי-לים, בעיקר סיפורי בישול, במחירים זולים במיוחד.

גם כך וגם התעמלות

גם אנחנו הגענו לגימבורי, שם ואני. הגימבורי הוא אידגון בינלאומי, המפעיל תוכי-נית-תנועה-מישחק למישפחות צעירות ולילדים שלהם, במרכזים ברחבי-העולם, ובאחרונה גם בא"ר. החוג מיועד לילדים מגיל שלושה חודשים ועד ארבע שנים, בשיתוף עם הוריהם.

שם, המגלה בדרך-כלל ביישנות מופגנת במקור מות חדשים, אורו פניו כשראה את כל המיתקנים הציבעוניים שהיו ממוזרים באולם הגדול. הוא עזב מייד את ידי והתחיל לרוץ קדימה. התרגשותו היתה כליכך גדולה, שלא ידע במה להתחיל, על

הילד המתקבל כמות שהוא, חש בביטחון, הוא אופטימי פתוח ושמח

לו כלום, הוא לא יאבד את מקומו בשום מיקרה ולא ירגיש פסול. לכן הוא אופטימי, פתוח ושמח.

הוא מביב בהתאם: „אם אני מרגיש שיש לי ערך, שאני בטוח במקומי, אז יש לי גם סובלנות לאחרים ואני יכול לקבל גם אותם, לכבד גם את מקומם ולהתייחס אליהם.“

הורים מקבלים יאמרו: „הילד שלנו לא כליכך מתעניין בלימודים, אבל הוא מאוד אוהב לעזור לאבא שלו בעבודה על הטרקטור בשדה.“

קבלה פירושה להבין שילד איננו פסל שאתה יוצר מחומר על-פי משי-אלותיך, או תוכנית שאתה מתכנת במחשב, אלא יצור עצמאי, המתפתח על-פי הנטיות והמישאלות שלו עצמו. ההורה-המקבל מסתכל בסקרנות בילדו המתפתח, מנסה לתמוך בו עד כמה שהוא יכול, מבלי לרצות לקבוע את דפוסי ההתפתחות שלו.

ולא-בסדר. הוא תופס שהחיים בנויים משני מצבים קיצוניים - שחור ולבן - ושבהם אין מצבי-ביניים.

עץ לא מצוירים ככתום; כיסוי המיטה אינו מונח ישר! ככה לא מדברים אל סבתא! אל תשב עם רגל אחת על השניה! דבר יותר בשקט! לא מכינים את הילקוט בנזקק! אף אחד לא ירצה לשחק איתך, אם אתה חסר-סבלנות!“

גישה כזאת יכולה להוביל את הילד לחיפוש אחרי תחושת-עליונות: „אם כל הזמן מבקרים אותי, אני חייב להיות עליון, מעל כולם, ואז לא יבקרו אותי, אלא אני אבקר אחרים.“ תגובתו תבוא

הוא כליכך גדול, ששום דבר שהוא יעשה לא יהיה מספיק.

„אסור להיות בינוני“

● **רצף מזה:** שלחץ וציפיות גבוהות יכולים לגרום לעיתים לילד מסויים להשיג הישגים גבוהים, ולילד אחר שלא להתאמץ כלל, להיות פאסיבי, ובכך להרגיז מאוד את הוריו. הבעייה היא שגם הילד המגיע להישגים גבוהים עלול לשלם מחיר כבד של לחץ פנימי מתמיד, הרוחף אותו למאמץ אינסופי, מתוך תחושת-החרדה האומרת: „אם

הרגשתם היא „אם אנחנו לא נלחץ, הוא לא יגיע לשום דבר.“ הם מנסים בכל דרך אפשרית להביא אותו לירי כך שיעשה מה שהם חושבים שהוא צריך לעשות.

„שב תיכף ומייד להכין שיעורים! תראה לי את כל התשובות שכתבת ועד שהכל יהיה גמור, בצורה נכונה, לא תראה טלוויזיה! עכשיו, כשגמרת שיעורים, אתה צריך לנגן בפסנתר, אחר-כך יש לך חוג קרמיקה, אתה מוכרח גם להספיק לשחק עם ילדים, כי ילד צריך להיות חברותי, ובערב, לפני השינה, תסדר את החדר באופן מושלם, ותעשה את זה מהר, כדי שיהיה לך זמן גם

חרים בינחין

מזל החודש: גדי המעברים המחזוריים של אוראנוס

כוכב שבתאי או סטורן, שהוא שליט גדי, מסמל את הזמן באסטרולוגיה. סטורן מסמל את הניסיונות שעלינו לעבור. הניסיון שלנו בעולם מוביל על-ידי מיסגרת הזמן. סטורן מסמל גבולות הגבלות ומדגיש את מיגבלות הזמן.

יש תקופות מסתעפות מאוד בחיים, שבהן עוברים חוויות או משברים המשנים את האדם ומביאים לפתח של תקופה חדשה. החלוקה מסוימת למחזוריות הכוכבים. כלומר, המעבר של אוראנוס, לדוגמה, מתבצע כל שבע שנים. כלומר, כל שבע שנים הוא עובר למזל אחר. המעבר הזה משפיע על הכל, אלא שאצל אחד זה יכול להביא לאסון ולאחר הצלחה אחרת או שהמעבר כלל לא יורגש בצורה חזקה. הכל תלוי במפה האישית.

ובכל זאת הסיפורה 7 חשובה מאוד כשמתייחסים למחזוריות של החיים. גם כשמסתכלים בכמה הידיים אפשר להבחין שכל שבע שנים, יש ציונים מיוחדים בקווי כף-היד המראים את השינוי. ליד עד גיל 7 נתון לשינויים רבים בכף ידו. כלומר, הקווים עצמם משתנים. אבל חלק מהילדים

השינויים יהיו מעטים ואצל אחרים יתווספו או יימחקו קווים רבים. אחרי גיל 7 יהיו אמנם פחות שינויים, אך בהשוואה לאדם מבוגר, הגיל שבין 7 ועד 14 עדיין נתון לשינויים רבים, וגם אז נמחקים או נוספים קווים בכפות הידיים.

גיל 14 שוב מביא תקופה חדשה. זהו הגיל שבו הילד המתבגר מחליט בעצמו על חייו. יש לו זכות להפסיק ללמוד או לבחור לו מגמת-לימודים כזו או אחרת. חשוב אז שיידע איך להסתגל לחברה. הוא מבחין שהמעמד החברתי יכול לגרום לו לאושר או לאומללות. סטורן, שיוצג גם אז זוית קשה, אינו מאפשר לברוח מהמציאות, ובתקופה שבין גיל 14 ל-16 נכנסים לידים רבים למשברים קשים. חשוב שההורים יתמכו בהם, אבל ידאגו לפתח בהם ביטחון בעצמם ויכולת להיות עצמאיים.

בגיל 21 שוב מגיע סטורן לזוית מרובעת

שמקום-העבודה אינו מתאים ולא-מעט אב- שים רוצים להחליף את תחום עיסוקם. אך קשה באותן שנים לבצע שינויים ובדרך-כלל נאלצים להשלים עם הקשיים.

לעיתים סופגים באותן שנים מכות-טרל שונות, אבל, כשנגמרת התקופה, חשים בה קלה, ואז אנשים מתחילים לבנות את עצמם בכיוון שיהיה הרבה יותר ברור להם בגיל 35. השנים המובילות לגיל זה הן משמעותיות, בנות וחשובות מבחינה חברתית. זה הזמן שבו אדם משיג מעמדו את מעמדו. גיל 35 מביא לשינויים טובים על פי רוב. אנשים מוצאים לעצמם אפשרויות לשפר את צורת החיים, העבודה או כל דבר אחר שחסר להם.

גיל 42 מפעיל ארבעה כוכבים גדולים, סטורן, אוראנוס, נפטון ופלוטו, כך שהשינויים שוב עצומים וחשובים. רבים מבצעים לפתע שינויים המדהימים את הטיבה. עד זבים את הבית ומתגרשים. עוזבים מקום-עבודה בטוח. מחליטים ללמוד. עד זבים את הארץ. מנסים את מזלם במקום אחר. לפתע לא איכפת להם מה גידו, וההתלהבות והציפיות גדולות מאוד.

בגיל 56 שוב עובר כוכב סטורן על עצמו הפעם השנייה. זה כבר קרה בגיל 28. אבל הפעם זה שונה. שוב נכנסים לתקופה מצ' בילה, אבל הפעם כבר מכירים את התסריס וקל יותר להתמודד עם ההגבלות והקשיים. עכשיו כל אחד, לפי נטיותיו, חש שהוא חייב להגשים את עצמו, אם לא עשה זאת עד אז. רבים מתעקשים למצוא עבודה שבה יוכלו לבטא את עצמם, להביא תועלת לחברה ולקנות להם שם בסביבתם הקרובה, ואם אפשר גם בסביבה רחבה הרבה יותר.

גיל 63 מפעיל את אוראנוס וסטורן וזו התקופה שוב מעמידה קשיים שלא כל אחד מסוגל להתמודד עימם. אנשים, שלא הגישימו את רצונותיהם ולא חשים סיפק מימיהם, עלולים אז ליפול ברוחם ולהלח או להיכנס לאדישות. מי שמרוצה מהשינוי נכנס בשיא המרץ לפעילות רבות-פוסק. הוא יכול על עצמו משימות רבות עד שלא תישאר לו דקה פנויה במשך היום. אנשים אלה יכולים להגיע לגיל מאוחר בעודם פעילים, חלקם יפסיקו מתאום כאשר הכוחות לא יעמדו להם, ולא יעמדו ביחס ישר למרץ ולשאיות.

עניינים רומאנטיים חשוב שישמרו בסודיות מוד- לפת. עכשיו מחליף או מתחדש קשר שיכול להיות מאוד משמעותי ב- חייכם הבטחיה היא שחזר סדרה-יחיד יכול לרום ל- החמצה של קשר חשוב. בחחום הכספי מתחילים לראות רווחים או הכנסות, אחרי השקעה של מאמץ צים בכיוון הזה. בקרב- תוכלו למצוא מקום-עמ- רים מוב יחר או לשפץ את הקיים. ענייני עבודה צריכים להדליק לכם נורה ארוכה. יש מי שמוטה לפעול נעדם מאחורי הוב. אל תאברו עירדת

גדי
21 בדצמבר - 19 בינואר

מאזניים
23 בקפטמבר - 22 באוקטובר

סרטן
21 ביוני - 20 ביולי

טלה
21 במרס - 20 באפריל

רביעי וחמישי אינם המים שלכם. יותר טוח בין שישי לראשון. אז תזכו לשבחים על רע- ינות, שיחות או רצי- אות שאתם נותנים. חיי-החברה שבים לת- מוס מקום חשוב. הקש- רים, שמתפתחים בי- מים אלה, מדיגישים את הצורך שיש לכם ביצי- רות חברה חדשה. זה חשוב יותר כרגע מהצד הרומאנטי. כדאי לך- חות שינויים שאתם ר- צים לבצע בעבודה או במקום אחר. כרגע אינכם במיטבכם. הבריאות אינה טובה.

דגים
20 בינואר - 18 בפברואר

סיעות, מילים ופנישות ירגעו אתכם בתקופה הקרובה. היכרות חדשה, שיחות-סלפון וסיבת- בים כדאי שיוכזו ליח- רציני. עכשיו תוכלו להח- חיל בקשרים חדשים והי- כריות חדשות. הס 30 ב- צמבר והזו בינואר מאוד לא נוחים. ב2 אתם על- לים להרוגש לא טוב. מב- חיה כספית אתם עולים ומצליחים ואף מקוסי-הע- ברה מחיל להיות נוח יותר. מקורות-הכנסה נוח פים יוצעו לכם השבוע, והעבודה תהיה קלה ונעימה יותר. שימרו על בריאותכם יותר מתמיד.

עקרב
22 באוקטובר - 22 בנובמבר

במקום-העבודה עדיין לא קל. דורשים מכם הוכחות לכך שאתם מבצעים את מה שהת- בקשתם. ההרגשה היא כאילו ניטלה מכם העצ- מאות או שאתם כפרי- מים לאדם שבעצם אי- תם תלויים בהחלט- תיו. זה לא משך עוד ריך למצוא דרכים ל- זמן רב, אך בינתיים צ- מק את רצונו. לקראת סוף-השבוע יימצא מי שיעזור לכם למצוא דרך שונה שיתוף הפעולה שלו יביא לשי- נויים חיוביים. נסיעה לחו"ל תיתכן בקרוב.

שור
21 באפריל - 20 במאי

נסיעה, שתוכנה לתקופה זו, עלולה לאכזב. יתכן שקרוב-שישפחה נוסע. אך כדאי שהנסיעה תתב- צע אחרי ה3 בינואר. ה28 ו29 בדצמבר יחזירו ל- כם את הכוחות ואת השי- ליטה במקום שבו אתם עובדים. אל תשע. מבחי- נה זו אתם הולכים לקראת שינויים חיוביים. אם כי יתכן שתצמרכו להתמקן בסבל- נות עוד ומקרה. הדור הצי- עיר מסעך להראי, אבל יתכן שמעורבותם גדולה מדי. היכרות חדשה מעוררת מאוד. כספים, צציפיתם להם. עלולים שלא להיות בזמן

בתולה
22 באוגוסט - 22 בספטמבר

פנישות רומאנטיות משמחות 28 או 29 ב- דצמבר. זה יבוא כמפתיע יעודד מאוד. אי-אפשר לסמוך על חברי-המעבר, וכדאי שתהיו מאוד זהיר- רים. צעירים במקוסי-הע- בורה מוסיים לפעול נודבם, ולמריבה הצער יש להם השפעה חזקה יותר מסה שאתם מחארים לכם. נז- עירנות. יש מי שמסעך ל- עוזר לכם במקוסי-העבר- דה. רומאן חדש עשוי ל- החחיל בקרוב בעת וטיעה. במקום העבודה כיקור או שיחה מחויף-לאיך של ידיד קרוב יפחיש אתכם ב2 או ב3 בינואר.

דגים
19 בפברואר - 20 במרס

קשת
22 בנובמבר - 20 בדצמבר

תאומים
21 במאי - 20 ביוני

רחל מרחלת על כל העולם

שולה בכל העולם

לפני 11 שנים עזבה שולה אלמליה, סמלת בשיריון, את הארץ לטובת אוסטרליה הרחוקה והחלה שם בקריירה של דוגמנית. ולא סתם דוגמנית, אלא הדוגמנית בהאידידיעה. וההוכחה לכך: שולה זכתה בתואר של דוגמנית השנה באוסטרליה לשנת 1978.

לאחר מכן היא עברה להתגורר בניו יורק, וגם שם היא הצליחה בהרוויחה, וגם נהנתה מהחיים. האנגלית שבפיה הפכה לשפה הראשונה, ומדי פעם היתה מגיעה ארצה לביקורי-מולדת.

כשהיתה בשיא הצלחתה היא רואינה בהעונום הזה (24.578), ובין כל ההצטרות היתה אחת שהיא מאוד רלוונטית לגבי הסיפור שאני עומדת לספר לכם. וכך אני מצטטת את הדוגמנית הסקסית: "כאשר אתחנן, אפסיק כנראה עם הדוגמנות, כי לבעלי יהיה בוודאי מספיק כסף. או אז ארצה לפתוח לי בוטיק אכסקלוסיבי, עם הרבה ברים שאני אתכנן בעצמי. ומעל לכל אני רואה

ורד ציבעון
— או שהיא חייבת לך

ציבעון חייבת לך, ולא את חייבת לה, כפי שכולם חושבים. "תאמיני לי שזה סיפור מעניין, זה ממש קייוו" קייוו שמיינו — תנו לבחורה לשיר, זה מה שהיא יודעת לעשות טוב. ותנו לוורד ציבעון לרקוד, זה מה שהיא עושה טוב. ושלום על ישראל.

ממש קייוו

העיר אילת רועשת וגועשת. דבר כזה לא היה כבר חודשים רבים.

מריבת-נשים סוערת: ורד ציבעון, הכוהנת הראשונה של המחול האירובי בישראל, המתגוררת באילת, הסתכסה עם הזמרת הכושית פטי רישייה הארים. המריבה הזאת מכה הדים וג'ים להגיעו עד אלי.

פטי רישייה הארים הגיעה ארצה לפני שנה, וכבר עם הגיעה זכתה בהצלחה ארוכה. היא הופיעה בכל המועדונים ובתי-המלון באילת, כשכחלק מהזמן משמש לה אי-המוסיקה אבי חיים כאי-מרגן. היא הפכה חלק מהנוף המקומי, והיתה דמות חברתית פופולרית.

ורד ציבעון, בעלת בית-ספר למחול באילת, הציעה להיות האמרגנית שלה. הזמרת קיבלה את ההצעה, והשתיים התחילו לעבוד יחדיו.

הרומאן המיקצועי הזה נמשך שלושה חודשים, וביום כהיר אחד נעלמה הזמרת מהעיר אילת.

פטי רישייה הארים
— את חייבת לה?

החלה חרושת-השמועות. גורמים מסויימים הפיצו שמועה שהיא ברחת מהארץ והשאירה חובות. אותם גורמים המשיכו לספר שהיא חייבת לאמריג'ית שלה סכום-כסף עבור הופעות שנתנה. לפני שבוע היא חזרה במפתיע, ועוד לפני שהפיקה להתאושש מהפסטיבל המתרחש סביבה דרינג-דרינגתי לה.

שולה אל
מנשימה חלומות

את עצמי בתור אמה. אני אמנם אשת-עסקים, אבל אני רוצה להיות אמה, ואשה נאמנה לבעלה. ובאמת היא עשתה זאת. שולה אלמליה, הקוראת לעצמה שולה אל, נשואה בנישואין אורחיים לגלעד ברזילי (40), סוכן של ציוד רפואי, בן קיבוץ מעגן, הגר באוסטרליה ועושה עסקים בנורווגיה ובאנגליה.

בשנים האחרונות ניהלה שולה סניף של הבית-רמת-מרוקים בכל-יבני-הניו-יורקי היוקרתי בלו-מינדיי.

בני-הזוג יגיעו ארצה בקרוב, כדי להינשא כדת משה וישראל. אך הם מעדיפים להתגורר בסדרה הרחוקה, שם גם מתגורר אחר מאחיה של שולה, שיש לו מיסעדה משגשגת. עכשיו אני מחכה להצטרף הבאה. אני מוכנה להמתין עוד 10 שנים כדי להיווכח אם היא תגשים גם את החלומות האחרים שלה.

גבר פורה הריון שכזה

זהו סיפור על גבר פורה ורבי-פעלים, בעל חברת-ספנות, רכיחובל לשעבר, נאה, שרי-מאנטי, בסביבות ה-50, נשוי, בעל-מישפחה. הוא גם בליין גדול, אוהב לשבת בפאבים.

לפני שנים היה לו רומאן עם רווקה צעירה, קולגה לעבודה, ותוצאת הרומאן היתה בן חמור. זמן קצר אחרי הלידה הוא ניתק את הקשר, ומאז לא ראה לא את האם ולא את הבן.

לפני שנים אחדות הוא שוב ניהל רומאן, הפעם עם סוכנת-ביטוח תל-אביבית נאה, רווקה בתחילת ה-40, ושוב חזר הסיפור על עצמו — כבר אמרתי שהוא גבר פורה — נולד עוד בן, כיום בן שנתיים.

אם במיקרה הראשון זה עבר לו בשקט, ולא נדרש ממנו שום דבר בעיקבות אבהותו, הרי שבמיקרה השני זה לא הולך לו כל-כך חלקי: סוכי-נתיבי-טוח אינה נותנת לו להתחמק מאחריות. היא פנתה לעורך-דין, וטובס שהוא יעזור בגידול-הילד.

בעצם, אין לי נגדו שום דבר. שתי הנשים הן קארייריסטיות. שתיהן אהבו אותו ורצו ממנו ילד. הכל נעשה ברצון הררי, ואף אחד לא עבר על אף אחד.

עכשיו אני שומעת שיש לו רומאן חדש, ומתוך הרגל אני מחכה להודעה על הריון.

יהודה ברקן
הרך שלא יוולד

תארו לעצמכם את הסצינה הבאה: השחקן יהודה ברקן, הנמצא בימים אלה בניו-יורק, פותח את גליון העולם הזה וקורא שהוא עתיד להיות אב בעוד כמה חודשים.

אז בתחילה הוא חושב שזאת עוד מתחזה, כי הוא כבר רגיל לזה שמנסים למתוח אותו ולא מצליחים, ורק אחרי שהוא מתאושש הוא מתחיל לברר מי, מה, מתי ואיפה. אז למזלו זה נחסף ממנו, כי שעה לאחר שהופיע הגליון ברוכנים, ביום שלישי בערב, התקשרו איתו ובישרו לו את הבשורה. אך מסתבר שהסיפור הרבה יותר מעניין מאשר סתם הריון.

השפיונים שלי הפכו את העיר, עד שהם גילו לי את הסיפור האמיתי. וזהו: יהודה ברקן נמצא בקשר עם האופנאית הבלגית מזה זמן רב, והם מאוד נהנים מהמיפגשים המרגשים ביניהם, משחו בנוסח ידע הבשרים. והנה קרה שהמחזור החודשי של האופנאית הג'ל איתר לבוא. היא היתה בטוחה שהיא נכנסה להריון מברקן. לכן התייעצה עם החברה הכי טובה שלה, וזו התייעצה עם עוד חברה, והחברה השלישית המשיכה ביי-עוז, עד שאחת החברות פנתה אלי ושאלה לעצ-תי, וכך הגיע הסיפור למרור הזה.

אז נכון לעכשיו האופנאית לא בהריון, ויהודה ברקן יכול להמשיך בעיסוקיו הרגילים בניו-יורק, כי פה, כפי שאתם יודעים, כולנו שומרים לו על האינטרסים.

בשעות הקטנות של הבוקר

לא הולך לו, לוזג ניקולס (קימיגרום) ושולי. הם החליטו להיפרד. הסיבה, לדבריהם: העבודה הליילית של ניקולס. שולי, ומרת בלהקה פרסית, יוצאת להקת פרי

ניקולס ושולי ניסו פעמיים

קד הדרום, החליטה לקחת את ילדם בן ה-9, ערו, ולנסות את מזלה בקנדה.

או דרינג'רנג'י לניקולס.

האם לא יהיה קשה לך להיפרד מבנך?

בדרך שיהיה קשה. אני אוהב אותו מאוד. אך יותר טוב שהילד יהיה במחיצת האם. אני אבוא לבקר אותו בקנדה, ויהיה קשר טלפוני.

אין ברירה?

אין ברירה. אנחנו נשואים 10 שנים. פעם התגרשנו, כשערו היה בן שנה. המשכנו לחיות כגרושים ברירה משותפת, בחורים נפרדים. זה היה בשכיל הילד.

מדוע עלו הנישואין שלכם על שירטון?

אני אמרנו של עצמי ועושה לעצמי יחסי ציבור. לכן אני חוזר בשעות הבוקר המוקדמות.

ומה גרם לפיצוץ?

הפיצוץ האחרון שהיה בינינו התחיל כשקיי כלתי הזמנה להופיע במועדון בגרמניה, ושולי רצתה להצטרף למופע. סירבתי, כדי שהילד לא יפסיד את לימודיו בבית הספר. שולי חשבה ש היא נישאת לזמרי-חזנות, החוזר בחצות.

שולי וניקולס ניסו לתת לנישואיהם הזדמנות שניה. הם התחננו בשנית במועדון אריאנה. הם

די, נמאס

הדוגמנית תמי בן-עמי נמצאת כבר שני ימים וחצי עם הגינקולוג קובי זר. לי כבר נמאס מהקשר המתמשך הזה ללא סוף. די כבר! שיחליטו בלתי-אפשרי ככה.

אני רואה שיותר קל להרכיב בארץ ממשלה מאשר לגרום את הוד-מעלתו הרוקטור לחופה. אתם אולי לא יודעים, אבל ארתור דילר, זה שחזרו אחרי תמי בן-עמי כשיא המרץ בחודשי הקיץ, הגיע ארצה לפני שבועיים ומובן שהוא יצר קשר עם תמי, כי במשך כל תקופת היותו באר-

צות-הברית הם שמרו על קשר ביניהם. אבל כשהוא בא לכאן, תמי החליטה שזה לא בריוק מה שהיא חשבה. היא גילתה שלמרות שארתור צעיר, יפה ועשיר, היא עדיין מאוהבת בקובי זר שלה.

תמי בן-עמי וארתור דילר חזרו במרץ

כל האומה עושה נרנרנו לזקטור הסרן. בזמן שחברת-ידידת-אוהבתו הדוגמנית ישבה בביתה, הוא נראה מבלה בחברת חתיכה אחרת. בינתיים לא קורה דבר. ארתור ממשיך לטייל עם אמו, וקובי ממשיך לקבל פאציינטיות בקליניקה שלו, ותמי בן-עמי ממשיכה לחכות.

תמי בן-עמי וקובי זר די כבר. שיחליטו

הבטחה לחתונה

לפני הרבה שנים בא ארצה צלם של מגאזין-העירום פלייבוי. כדי לעשות סידרת צילומים של בנות-ציון היפות. הוא בחר בכמה עשרות יפהפיות, ומתן הופיעו בירחון הזה אולי 10. כל הארץ רעשה וגעשה, כי חלקן הופיעו בעירום.

אחת שהופיעה כלבוש מלא אך חשפה הרבה מגופה הסכסי היתה פצצת-הזמן של שנות ה-70, אתי אולמן. בעליה-הזיכרון בודאי יזכרו גם בהופעתה בסרט מיצרי סין. היא גם הפיעה כתיאטרון הקאמרי.

אולמן, שהיתה נשואה לבחור בשם קובי גינוסר, שממנו יש לה בת גדולה, עברה הרבה מאז. היא עסקה ביחסים-זיבור ובאופנה, אך הפסיקה לקשט את המסיבות וגם לא נראתה באירועים חברתיים אחרים. כבר התחלתי לדאוג ושאלתי כל מיני חברים מה קורה לאתי אולמן, ואמר לי הצאמי-שפטים והצאריאמיתות.

הנה רצה הגורל, וראיתי אותה בטכס כרמיצווה של בן של חברים משותפים, והיא אמנם קצת השתנתה. אך הדיבר הבולט ביותר היה השקט הנפשי שלה. וכשראיתי את הגבר שאליו היא היתה צמודה, הבנתי את העניין.

או דרינג'רנג'י לה.

אתי אולמן שלום. זאת המרחלת.

הבהלת אותי מה קרה?

הרבה מי הגבר שהיה צמוד אליך, או את אליו, ככרמיצווה?

זה צביקה שלזון, החבר שלי כבר חמש שנים.

ומה הוא עושה לפרנסתו?

הוא אחד הבעלים של חברת-האופנה קרוקר.

ומה את עושה?

לי יש בוטיק ברחוב ירמיהו, ממש ליד הבית שלי.

ולא חסר לך כל הרעש של המסיבות וכל האירועים התגיגיים שאהבת פעם?

לא.

או אני מבינה שטוב לך. הגעת למנוחה ולנחלה.

אולי.

אם תהיה חתונה, אל תשכחי להזמין אותי.

אני מבטיחה!

אתי אולמן וצביקה שלזון (במרכז) הנועמי למנוחה ולנחלה

לגור בכיכר המדינה

שחקן-הכדורגל אלי אורחנה, המתגורר בבלגיה, יגיע בקרוב ארצה. ואיך אני יודעת את זה? תאמינו לי שלא דרך ההתאחדות-לכדורגל, וגם לא דרך ירידים משותפים.

אחותו, הדוגמנית אתי דן-אורחנה, מתחנת בקרוב מאוד. אני מקווה שהפעם זה יהיה על אמת, כי לפני שנה, כשהיא חגגה את יום הולדתה ה-31, היא טילפנה לאחיה ואמרה לו שימחר ארצה למסיבת אידישה המדומים עם שדרן-הספורט שאול אייזנברג. אורחנה, האח הרואג, הגיע במהרה ארצה, ושם הסתבר לו שהוזמן למסיבת יום-ההולדת שלו עצמו, שנערכה בפאב של אייזנברג.

לפני כמה חודשים הכירה אתי הלומן צרפתי בשם רוייד דימנט, בן 38, גרוש ואב לשניים. הם

אתי דן-אורחנה ורוייד דימנט מחכה לאח

הכירו זה את זה במלון דיפלוטם בתל-אביב, כשהיא הגיעה למלון לפגוש חבר טוב של אלי, שהביא לה מיכתבים מהאח.

כל זה קרה רק לפני שלושה חודשים, ואורחנה נשמעת מאוד מאוהבת. או דרינג'רנג'י אליה. שלום אתי, שמעתי שמגיע לך מזל טוב.

בטן, אני מתחנת בקרוב עם רוייד. בינתיים אנחנו גרים בכיכר-המדינה בתל-אביב.

ומה התוכניות שלכם?

אנחנו נשארים לגור בכיכר-המדינה בתל-אביב.

בקיצור, לאחר כמה דקות הבנתי שאתי דן-אורחנה מאוהבת מאוד, ומאוד נהנית לגור עם רוייד דימנט בכיכר-המדינה בתל-אביב. אני מקווה שאת החתונה הם יערכו בחלק אחר של תל-אביב.

ארוכה הדרך לשגריר

(המשך מעמוד 11)

הנסיבות שהביאו אותם להתחכך כאן הן טראגיות.

ריצת העיתונאים והצלמים בחוץ כישרה לנו: הוא הגיע!

יורי דובינין, המשמש כשגריר ברית המועצות בווינגטון מזה כמה חודשים, הוא איש אלגנטי, תמיר, רק גיורה, שיערו נפוח מעט יותר מזה של רויד לוי.

הציגו אותי לפני השגריר, ומייד שאלתי אותו שאלה בענייני ישראל.

הוא נדהם. קבענו לשוחח ביחידות אחרי הארוחה. זה הזמן שהיה דרוש לו, ככל הנראה, כדי להתאושש.

בינתיים נרתם עוזרו הבכיר, רויד צ'יקורדה, לעזרתו. האיצו בו כמה מה נוכחים, שהריחו שמשהו בלתי-שיגרתי מתרחש לנגד עיניהם.

רבי ארתור שנייר (האירוע לא היה יהודי לחלוטין), שנמנה עם מארגני האירוע, ביקש מכולנו לקום לזכר הניספים באסון-הטבע. אחרי-כך התחלנו בסלט-פירות ציבעוני במיוחד.

ברקע הספיד שנייר: "אנחנו מתאבי לים על המתים ומתפללים למען הני צולים..."

המצרים הגישו לנו דגים, אספרגוס ותפוחי-ארמה בעטיפה ציבעונית. לא נחסך מאמץ... "המשיך הרב שנייר.

"אני יכולה לקבל את האספרגוס שלך?" שאלה הגברת שלידי, והמשיכה בהבעה טראגית: "אסון! אסון!"

שנייר סיפר על חסרי-הבית הרבים שנתרו בארמניה. שתינו יין לבן. אחרי כך קם דובינין לשאת דברים, לענות

ארצות-הברית, הסטייט-דפארטמנט — כולם: לכן אנחנו אסירי-תודה. זהו נר סיון חשוב עבורנו, כפרט עכשיו, כשי אנן נכנסים לעידן חדש, שבו התיאום בין שתי המעצמות יהיה חשוב ביותר.

● **המונח "עידן חדש" הוזכר רבות בהקשר הביקור של מני היגן בניו-יורק בשבוע שעבר. באלה מובנים זהו עידן חדש?**

הפגישה בין גורבאצ'וב לבין רונלד רגן וג'ורג' בוש היתה אמנם קצרה, אך מאוד-מאוד מוצלחת. זה אומר רבות לגבי העתיד: פיתוח הכלכלה כבדית המועצות, עיסוקות משותפות. אנחנו גם מאוד נרגשים מהאלמנט החדש, האי-נושי, ביחסי המעצמות. אינני יודע אם היינו זוכים בתגובות כאלה של עורה והשתתפות לפני כמה שנים.

● **אי-פרופו עזרה, הופעתם מהעזרה שקיבלתם מישראל?**

אבל למה? את הרי יודעת עד כמה היינו מרוצים משיתוף-הפעולה עם ישראל, כאשר נחטף המטוס (שבועיים קודם-לכן). מאוד התרשמנו אז מהבני צוע הישראלי. את יודעת איזו סימ-פאטיה יש אצלנו כלפי ישראלים ויהודים?

● **אתה הולך לספר לי שכמה מחברין הטובים ביותר הם יהודים?**

בוודאי! ולא היינו מופתעים כלל וכלל מהעזרה הישראלית לארמניה. בירכנו על כך.

● **הזכרת "עידן חדש" בין ארצך לבין ארצות-הברית. וי**

שגריר דובינין ועוזר צ'יקורדה תקן של לחשן

מה בדבר "עידן חדש" עם ישראלי?

ראשית, אני רוצה להבהיר — ותר-גישי זאת! — שאנחנו עובדים מאוד מאוד קשה כדי להביא שלום למזרח-התיכון. זה מאוד חשוב לאיורכם, אבל זה חשוב גם עבורנו.

● **מדוע?**
אל תשכחי שאנחנו שכנים, והמצב במזרח-התיכון נוגע לנו. לכן אנחנו מברכים על כל צעד שנעשה למען השלום.

● **בקשר לזה, ארצות-הברית רית עשתה אתמול צעד משמעותי משהכירה באש"ף. האם לא הגיע הזמן שארצך תחדש את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל?**

זה יהיה תלוי במתרחש ביניכם ובין שכניכם במזרח-התיכון, ובשיתוף-הפעולה בינינו, בין ישראל לבין ברית-המועצות.

● **לפני כמה דקות הבעת בי-אוזני שביעות-יצון משיתוף-הפעולה הזה בשבועות האחרונים.**
זה בוודאי סיפר את היחסים, את הי אוירה. זה קורב את המועד.

העל העל הבית השתתף!!!

עגל בן-בקר טרי 14.00 ש"ח דק"ג
מחיר מקסימלי

פריים-ריב 17.00 ש"ח דק"ג
מחיר מקסימלי

סטיוק אמריקאי 9.80 ש"ח דק"ג
מחיר מקסימלי

ניו-יורק סטיוק 14.00 ש"ח דק"ג
מחיר מקסימלי

מדליון בקר 17.00 ש"ח דק"ג
מחיר מקסימלי

בשר כבוש מבקר טרי 13.70 ש"ח דק"ג
מחיר מקסימלי

צלע לבן 11.90 ש"ח דק"ג
מחיר מקסימלי

פסחוס וליש

חיים צור בע"מ - שיווק בשר
חנות המפעל: איזור התעשייה רמת השרון מורשה
רח' חרושת 17 טל': 03-5400554 03-498402, 490799

בשרים • מעדני בשר • נקניקים • ממרחים • סלטים
אנו מקבלים ומכבדים כרטיסי אשראי
מתקבלות הזמנות לבית הלקוח
פתוח יום יום מ-9:00 - 19:00 - יום א', ו' עד 14:00

תחנה גבעתיים
סוף קו 24

מאל"ר - מרכז ארצי ליעוץ רפואי
בדיקה גינקולוגית, הכוללת מיטח מצוואר-הרחם (PAP SMEAR)
מאל"ר - תל-אביב, אלנבי 14, טל' 03/5101144

למניעת איידס בטכס השתמש בקונדו! למניעת ציתוח בטלפון השתמש ב"BUG ALARM"
אנו מספקים גם:
* שירות ומכשירים לגילוי האזנות
* מכשירים ארוכי-טווח להקלטת שיחות
* תיקון מזכירות אוטומטיות
רדיו דוקטור בע"מ
ת"א שלום עליכם 18, טל' 286444

הלשכות המשפטיות של נעמה - לרשותך למידע ויעוץ.

בואו נתקדם

שוויון כלכלי לנשים - שווה לכולנו

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

הנשים

300 דולר למישפחת פליטים בחודש. 50 דולר לקיום סטודנט, 25 דולר לקיום יתום. הכרזתו של ראש הממשלה (מימין) מגייס כספים למען קורבנות האינתיפאדה

הבנק של שומאן מנהל כמה קרנות של אש"ף. מוניב מאצרי הוא מנהל הקרן הלאומית הפלסטינית, שלה נכסים כי שווי שישה מיליארד דולר. פלסטיני אחר, רוד זוף אספור, איש-ביטוח ידוע, הוא גם מזכיר לישכת-המיסחר האמריקאית-ערבית. בווינגטון פעיל יום הנכסים ארמונר נ' הוא, שגולד ליד ירושלים. הוא היה נשיא האירגון של ערבים-אמריקאים.

מוניב מאצרי משווה את גורלו לגור רל היהודים, שהיו נאלצים לעבוד קשה יותר כדי לשמור על זכותם. הוא בן 51 כיום. בשעתו עזב את שכם לצורך לימודים באמריקה. הוא הפך סגן-נשיא חברת פייליפס במיזרח התיכון, הקים חברה משלו בביירות, שמישרדה עלו באש בימי הפלישה הישראלית בי 1982.

אביו של שומאן, עבראל-אחמר, הקים את הבנק הערבי בירושלים בי 1930, בכספים שהרוויח בניריוק

החקלאות שלו, המכניסים 100 מיליון דולר בשנה. אמר מאצרי: אני משקיע מתוך הכרה ברעיון — רעיון המדינה הפלסטינית.

התורם הגדול לסייע הפלסטיני הוא אירגון שמושבו בז'נבה, אירגון הסיוע, שלו קרן-אמנות של 30 מיליון דולר. חברים בו יותר מ-100 אנשי-עסקים פלסטיניים עשירים. האירגון מקצה בכל שנה שמונה מיליון דולרים ל-פרוייקטים רפואיים ועידוד מטעי זית-תים. הוא הוקם ב-1984 על-ידי קבלך הבנייה מאתונה, האסיב סכאח, איש-העסקים מלונדון, מוניב מאצרי (קרוב של סאבין) ועבראל-מגיד שומאן,

המגבית הפלסטינית

המיאחדת

לשבועון ביונס-ויק כי תרומת אנשי-העסקים הפלסטינים כגולה לארצם חשובה לא פחות מאשר האינתיפאדה.

הפזורה הפלסטינית, לדבריו, תרמת ותתרום עד להקמת המדינה. דברים דומים אומר גם איברהים גנאיים, נשיא אירגון הרשום בשיקגו בשם הפדרציה של רמאללה, שבו חברים 25 אלף פלסטינים.

המיספר הקטן של הפלסטינים בי ארצות-הברית, לעומת שישה מיליון היהודים, הביאם לאירגון הגולה הפלסטינית בארצות המפרץ לשם לחצים על המימסד האמריקאי.

אחת המטרות היא קידום חינוך ותרבות. עומר אגאר, יליד יפו העושה עסקים בסעודיה, תרם שיבעה מיליון דולר לאוניברסיטת בירזית. אישה-עסקים סעודי סאבין מאצרי מימן בית-חולים בשכם, שבו נולד, מעסקר

קין וו היא רק אחד הגופים הפועלים מחוץ לארץ, במטרה לגייס כספים של הגולה הפלסטינית למען אחיהם בי פלסטין.

כשלושה מיליון פלסטינים חיים מ-חוץ לארצם, לעומת שני מיליון בגדה, בעזה ובישראל.

בארצות-הברית חיים רק 300 אלף פלסטינים, אולם הם הקימו כבר איר-גונים רבי עוצמה והשפעה.

זיה אל-חורי, נשיא חברת נוסרול הי אמריקאית, הקשורה בחברת-ענק סעודית בשם אוליאום, הצהיר באחרונה

לפני זמן-מה הגיע לביתו בניו-יורק דבר-דואר שנשא על המעטפה שם מוכר: קרן ירושלים. נזכרת בטרדי קולק, ותמהתי מה לו ולי. גם העיסור הערבי על המעטפה לא הפליא אותי. בתוכה היו כמה חזורים ודיברר הסבר על הקרן, הרשומה בווינגטון, ומטרתה איסוף תרומות (פטורות-ממס) למען קידום החינוך הפלסטיני ופיתוח הקהילות הפלסטיניות. בראש הקרן, ש נוסדה ב-1977, עומד הפרופסור הי שאם שראבני, והיא כבר אספה כמה מיליוני דולרים למטרותיה.

25 דולר עבור יתום פלסטיני

זהו מיכתבו של הפרופסור הישאם שראבני, מטעם "קרן-ירושלים" בווינגטון:

ידידים יקרים, על העם הפלסטיני עובר תחת הכיבוש הישראלי מיבחן נורא. שבועות של אישקט ודיכוי אכזרי גרמו לאזר-חיים פלסטיניים מצוקה וסבל שלא-יתוארו, ואף רעב. אינני כותב לך היום כדי לדון בנושאים מדיניים, אלא כדי לבקש עזרה על בסיס הומניטרי.

כאמריקאים שאיכפת להם, איננו יכולים להר-שות לעצמנו לעמוד מנגד, כאשר בני-אדם אחרים סובלים. אנחנו יכולים לספק לאנשים אלה לכל הפחות את הצרכים הבסיסיים הדרושים להם כדי להישד: מזון, תרופות ובגדים. קרן ירושלים לחינוך ולפיתוח קהילתי, קרן-צד-קה משוחררת-ממס ועצמאית שמרכזה בווינגטון, החליטה לעשות כל שלאל ידה כדי לעזור לפלס-טינים נצרכים. מאז 1977 תרמה קרן ירושלים כמה מיליוני דו-לרים לפלסטינים, כדי לתמוך בסטודנטים נצרכים וכדי לממן פרוייקטים של בריאות, תרבות ורווחה. האתגר המיידי שלפנינו הוא עכשיו לעזור למיס-

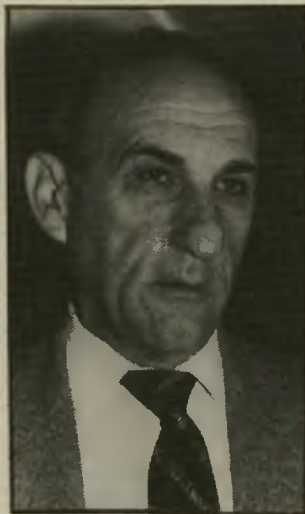
THEY NEED YOU NOW!

בחנות שרכש. ב-1948 העביר את הבנק לעמאן, ותחת הניהול של עבראל-מאגיד, שלמד בברוקלין, פתח הבנק סניפים בערים שונות בעולם. הקבלן סכאח ברח ב-1948 מחיפה לביירות, והמשיך לעבוד כבנאי. חבי רת-הבנייה שלו עבדה עם חברת בכטל האמריקאית בפרוייקטים רבים במיזרח-התיכון. יש לו דירה ומישרד בווינגטון, טון, והוא נפגש לעיתים קרובות עם שרהחוק ג'ורג' שולץ, שהיה בעבר נשיא בכטל. במערכה לעצמאות הפלסטינית מייצגים אנשי-העסקים קו מתון, כיתר אנשי-העסקים בעולם. הם משיכו לסייע עד להקמת מדינה, כפי שסייעו עמיתיהם היהודיים להקמת מדינת-היהודים.

יושבראש הבנק הערבי של עמאן, הי בנק הערבי הגדול בעולם. כולם מתלוננים על כך שישראל אינה מאפשרת העברת כספים לפרו-ייקטים בשטח-הכיבוש. כך, למשל, רצה אישה-העסקים הפלסטיני-אמריקאי הידוע ביותר, ג'סה י' עובידה, נשיא חברת-מחשבים ענקית בשם אספן, להי קים מופעל בגדה לייצור חלקים ל-מיפעלי באמריקה. ישראל לא איפי-שרה את הדבר. שומאן מתלונן כי ישראל אינה מאפשרת לאירגון-הסיוע שלו לממן פעולות בארץ, בנימוק כי זה מסייע לאש"ף. כמעט כל אנשי-העסקים הפלס-טיניים מכירים באש"ף וביאסר ערפאת כבנציג היחיד של העם הפלסטיני.

ידידו של בצלאל מיזרחי מעורב בפרשה חדשה. שותפיו האמריקאיים הגישו נגדו תביעה ובה טענות חמורות נגד שיטות העסקאות

עלילות מינייה

מוניה שפירא
הבטיח שליטה

הסכמי ההצטרפות הצהיר שפירא כי חס'ן עוסקת בעיקר במצב יריד, ויש לה השקעות נוספות באמצעות חס'ן השקעות, כדלקמן: 12.3% מ' מניות חברה אמטא, שהיא מיפעל לייצור מזון, ואופציה לגידול ההחזקות ל-28%; החזקה של 10% במניות אורדט. שהיא ספק אפשרי של עבודות גידול רציף לחס'ן. השקעה במניות רוטובין. זכויות במיגרש בתל-כרונן.

נגד גליה אלבין

איי-אס-אן רכשה בדצמבר 1987, בעסקאות מחוז לבוסיה, מניות מקבוצת שפירא ומניות נוספות בכור סה, והגיעה להחזקות של 13.5% מ' מניות חס'ן. אכן מונה מנכ"ל חס'ן יורד, ויצחקי מנהל פיתוח עסקים, ושניהם נבחרו כדירקטורים.

אחרי ההשקעה של יותר מחצי מיל' יון דולר, התברר לרוכשים כי הוטעו בדרך ככמה נושאים חשובים. ראשית, התברר כי קבוצת שפירא לא החזיקה במיספר המניות של החברה שהתיימרה להחזיק, שהיתה ררושה להבטחת השליטה בחברה לשתי הקבר צות. כשהתבקש להסביר, לא הכחיש שפירא את הדבר, ושלושה מיכתבים של עורכי-דין למתן הסברים לא נענו. בינואר 1988, אחרי שאיי-אס-אן רכ' שה את המניות, התברר לה כי חברת אמטא מחזיקה במניות וחושטן, דבר שהוסתר מהנתונים שנמסרו לרוכשים לפני העסקה. הרכישה נעשתה אחרי חתימת חוזה-הרכישה, ובעיקבות משא ומתן קודם בין שפירא להרדוף וולף, שהוא יורד מועצת המנהלים של אמטא. לא דווח מעולם לאיי-אס-אן. ורק כי מיקרה נודע כי נרכשו מניות כי-750 אלף שקל.

מי הוא הרדוף וולף? כממשך שנים רבות היה יבואן-מכונות קטן בלוס אנג'לס. הוא הגיע לישראל לפני 10 שנים והחל מייבא נעלי יוק לישראל. הוא ירד טוב ושותף לבצלאל מיזרחי ומוניה שפירא.

הוא ומוניה השתלטו על חברת אמטא לפני שלוש שנים, וניצלו אותה לניסיון השתלטות על וחושטן. וחושטן

משקיעים האמריקאיים, שי השקיעו את מיטב כספם בשותפות עם משה (מוניה) שפירא, מלקקים עתה את פצעייהם ומבקשים סער מבית המיספס, שיחזיר להם לפחות מה שי השקיעו. במיסגרת התביעה שהגישו, באמצעות עורך-הדין אלי זוהר, נחשפת מסכת של עסקאות של שפירא ושות' בבוסיה.

אשת-עסקים אלבין
מועה הדחה

כברים מקליפורניה, שהתאגדו במי' גרת חברה בשם אי-אס-אן. כל המעיין בתיק העיתונות של שפירא ימצא את שמו מפאר פרשות רבות. הוא ירד של בצלאל מיזרחי ועור לו במישיפטו נגד הארץ. יחד עם פסח בלקין, שהיה ראש המועצה המ' קומית רמת-השרון, נכנס לשותפויות שונות. בין היתר הקים ברמת-השרון — כאשר בלקין היה ראש המועצה — קאונטרי קלאב, יחד עם עווי פניסקי וגורי ררוויש.

זמן קצר אחרי הקמת הקלאב, הסי' תכנס עם השותפים, והיחסים הם עד היום יחסי-איבה. אחרי פרישת בלקין מראשות המועצה, בעיקבות כתבות עליו בעיתונים, נכנס שפירא לשות' פויות בהקמת מיבנה ברמת-השרון וב' חברת המחברות חס'ן (חרושת-מוצ' רייניר). שותף שלישי היה הקבלן מר' מת'השרון מרדכי איינוברג.

השלושה רכשו מניות של חס'ן בבוסיה, הגיעו להסכם על סילוק הב' עלים הקודמים ומישיפת סמי עקיבא מן החברה, שיש לה דרוס כיבנה, ושהיא מגדולי ספקיה-מחברות בישראל.

לפי התביעה שהגיש עורכי-הדין זוהר, בדקו אכן ויצחקי אפשרויות שר' נות להשקעה בישראל, והסכימו להש' קיע בחס'ן. אחרי ששפירא הצהיר כי מפורש כי קבוצתו מחזיקה בשליטה האפקטיבית בחברה, וכי אחרי כניסת המשקיעים החדשים יהיה לשתי הקבר צות רוב כוח בחברה. הוא התחייב גם שאכן ויצחקי יהיו דירקטורים בחס'ן ומנהלים פעילים.

ספת של חס'ן, שהתחייבה באוגוסט 1987 לרכוש מניות נוספות של אמטא מבעלה הקודם, סמי עקיבא. התברר כי אמטא שימשה, מנוף נוסף להשקעות ספקולטיביות בבוסיה.

אולם התברר גם כי שפירא החזיק בבעלותו, וללא ידיעת אי-אס-אן, מני' יות של אמטא ונחושטן. היתה בידו גם התחייבות של אמטא לרכוש ממנו את מניות וחושטן.

שפירא הפר את חובתו כלפי אי-אס-אן לקיים את החוזה ברר-העסקים המקובלת ובתוס'לב, בעשותו שימוש בחס'ן יורד ובחס'ן השקעות לקידום ענייניו האישיים, וזאת בלי שגילה על-כך לאיי-אס-אן ובניגוד להתחייבותו בחוזה... ככך העדיף אינטרס אישי צר על טובת החברה.

ברור כי התובעים מעוניינים רק בהפרת-האמון של שפירא, הנוגעת לענייניהם. אולם העובדות המתוארות בתביעה — אם הן נכונות — יש בהן לכאורה להצביע על מעשים חמורים מבחינת חוקי ניירות-הערך וחוקי-החבר'ה. אסור באיסור חמור למנהל-החברה לנצל אותה לקידום ענייניו האישי. עירוב התחומים בין השקעות החבר'ה, רות, שבהן שלט שפירא, לבין הש' קעותיו האישיות באותן המניות יש בו, לכאורה, הפרה חמורה של חובתו כדירקטור לפי פקודת החברות, וכן הפרת חובת הגילוי הנאות של העיס' קות לציבור, שכן כל שלוש החברות המעורבות הן חברות הרשומות בכור' סה.

לאחר שהתברר לאיי-אס-אן מצבה הכספי החמור של חס'ן, ההליטה מר' עצת-המנהלים שלה על מכירת השקי עתה במניות אורדט פרינס, והחזרת התמורה להון החוזר של החברה. בני' גור להחלטה זו רכש שפירא כמות נר' ספת של מניות אורדט פרינס.

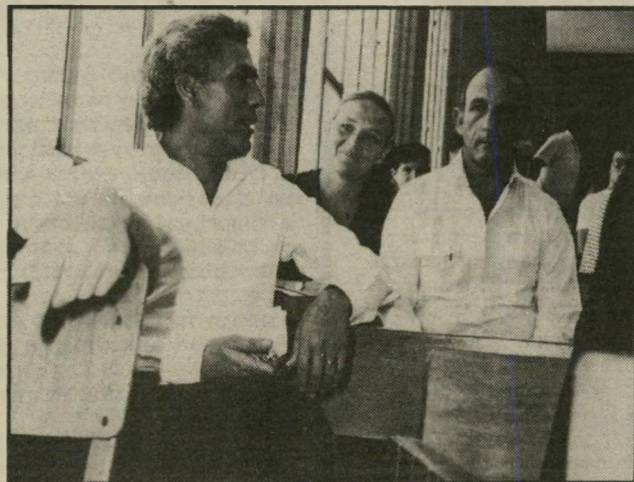
אבן (בין יצחקי נבון ואנוור אלי-סאראתא)
לא יכול להיכנס למישרד

במקביל נודע לתובעים כי שפירא החזיק באופן פרטי גם במניות אורדט פרינס.

איי-אס-אן דרשה את הפסקת השי' מוש בחברה לצרכים הפרטיים של שפירא, כלשון התביעה, וכן הפסקת תשלום שכר לו ולאנשיו, שקיבלו שכר מכלי עששו דבר התורם לחברה, ופעלו תוך ניגוד-אינטרסים בולט לענייניה וניצולו, להטבות פרטיות — שוב כלשון התביעה.

קבוצת שפירא כינסה ישיבת-מנ' הלים, בלי השתתפות אבן ויצחקי. השתתפו בה רק אנשי שפירא, ובניגודים קרובי-מישפתו, שהחליטו על הדחת אבן ויצחקי מתפקיד המנהלים. למחרת הוחלפו המנעולים במישרר-החברה, כרי למנוע מהם כניסה.

התביעה מבקשת את ניטול הסכס' ההצטרפות, והחזרת כספי ההשקעה, בתוספת רכיבת והוצאות התביעה. טרם הוגש כתבי-התביעה. יגאל לביב

מוניה עם בצלאל מיזרחי בבית-המישיפט
עסקים מהצר

תמרורים

חיל'ה-הגדרה וחומות יריחו

נחוג ♦ בניירורק, יוסי-הולדתו ה' 70 של איזק אסימוב, סופר המדע הבדיוני, הנחשב לסופר הפורט ביותר בעולם (עד כה פירסם 402 ספרים, כולל ספרי מדע, הדרכה, היסטוריה וביוגרפיה, שהכניסו לו מיליוני דולר רים בתמלוגים). אסימוב היהודי, שהיה בראשית דרכו מררר' לכימיה כאר' ניברסיטה, מוזהה בפאות-הלחיים ה' שופעות שלו, בסירובו העקרוני לטוס במטוסים וברעיונותיו המקוריים (בין השאר: הקפת חומות יריחו על-ידי בני' ישראל תוקעי-שופרות נועדה להסיח את דעתם של מגיניה מאנשי ההגדרה של יהושע כרנן, שניצלו את המהומה להטמת חומר-הנפץ שהפיל, בסופו של דבר, את החומות).

הקצין הזוטר

וכפשי-המילחמה

נחוג ♦ בווינה יוסי-הולדתו ה' 70 של קורט ולדהיים, נשיא אוסטריה השני במחלקת. ולדהיים, מישיפטן לפי השכלתו, שזינק ממשרת שר החוץ בממשלת אוסטריה ומוכ'ל איר' גון האומות המאוחדות לכס הנשיא, נתון זה שנתיים כמקור ההאשמות שכ' קצין זוטר בצבא הגרמני של מילח' מת-העולם השניה מילא, בעת שרותו בארצות הבלקן הכבושות, תפקידים אשר סייעו בשילוחם של יהודים למ' וות ולהוצאתם להורג של פרטיזנים יוגוסלבים ושבויי-מילחמה בריטיים.

מגלות בשבדיה

לברלין ולבון

נחוג ♦ יוסי-הולדתו ה' 75 וילי ברנדט, נשיא האינטרנציונל הסוצ' יאליסטי ומי שהיה, במשך חמש שנים, קנצלר גרמניה. ברנדט, הטוען לרם יהודי בעורקיו, היה אנטי-נאצי, שהיגר, עם עלות הנאצים לשלטון בגרמניה כ-1933, לשבדיה. הוא שב למולדתו רק אחרי מילחמת-העולם, עת הפך לאחד מבונייה של המיפלגה הסוציאלי-דמוקרטית, שבראשה עמד במשך 23 שנים וכנציגה גם היה ראש עיריית ברלין, בטרם היה לקנצלר כבון.

לונדון. ירושלים

ולשונות שמיות

נפטר ♦ בירושלים, בגיל 72, הרב ברנארד משה דב קספר, מי שהיה, במשך 25 השנים האחרונות, רבה הראשי של יהדות דרום-אפריקה ובמילחמת-העולם רבה הצבאי של הח' טיבה היהודית הלוחמת (הברידה) שח' יליה היו מתנדבים מארץ-ישראל). קספר, ליד לונדון ומומחה ללשונות שמיות, שימש בעבר גם, במשך עשר שנים, כריקו-הסטודנטים של האוני' בריטיה העברית בירושלים.

הדגל הציוני

במחלת הבולגרית

נפטר ♦ בתל-אביב, בגיל 90, ה' די' ניסים (,בוקר'), לוי, פרקליט, כלכלן ועיתונאי ליד בולגריה, שנודע במולדתו בפעילותו הציונית (בין הש' אר ער' את הירחון ציוני-סביצקו זנאמה — "הדגל הציוני") ובזיומתו לאירגון העפלת יהודי ארצות הבלקן ארצה. לוי, שככור שני בניו, יוחנן להב, הוא כיום כתב ידעות וחברות בלונדון, נדון, בשעתו, על-ידי השליטונות הפ' רוגרמניים של בולגריה כימי מילח' מת-העולם, למוות, גורל שממנו ניצל, עת ירד למחלת, שבה המשיך להנהיג את ההתנגדות לחיטולם של יהודי בולגריה.

היא ידעה שהוא הומוסקסואל ושהוא חי בזמנית עם גבר אחר. זה לא מנע את מערכת היחסים שלה איתו...

זה לא היה סתם סיפוריאהבה רגיל. זה היה סיפוריאהבה בלי הווה ובלי עתיד, רק עם עבר. זה היה כמו להכניס ראש בריא למיטה חולה. אני בחורה נורמלית, אוהבת גברים בלבד. הוא הומוסקסואל. אפילו לא דומיננטי. הוא ניסה בעבר להיות עם נשים, אבל לא הצליח.

האידים לא הפריעו לאהבה

מהמריבות שלנו במשך היום, בתוספת המתח המיני. כלילה הוא ניסה לגעת בי, אבל זחתי הצידה, מפני שהרגשתי שאני נמצאת עם אדם זר. טוב שלא נתתי לשום דבר לקרות. אני מודה לאלוהים שלא קרה בינינו שום דבר. מובן שעשיתי בדיקה לגילוי נגיפיאידס. נרגעתי, אני כרייאה.

התאהבתי בו בזכות היותו אדם חם ויפה. ממש בצורה בלתי-רגילה יפה באופי גברי, חתיך, גבוה, מושך. נפגשנו לפני שנה תוך כדי עבודה. הוא היה שונה מגברים אחרים ש היכרתי. היה בו יותר מדי מכל דברי יותר מדי תשומת-לב אליי, יותר מדי התחשבות. הוא קינא כאשר גברים אחרים דיברו איתי או ניסו לתזר אחריי. הוא הגויים בקינאה שלו.

היתה בינינו כימיה נהדרת. תיכננו להתחתן. קיבלתי את עוברת היותו הומוסקסואל, אשר חי בזמנית גם עם עם חבר. אבל יחסיו עם החבר לא הפריעו לנו לפתח מערכת יחסים יפה. כאשר הוא סיפר לי, לפני חצי שנה, שהוא נושא נגיפי אידס, לא עזבתי אותו. זה היה טירוף. עזבתי אותו מסיבה אחרת: הוא לא יכול היה לחיות עם אשה, הוא לא יכול היה לתפקד כגבר.

התאהבתי בו בזכות היותו אדם חם ויפה. ממש בצורה בלתי-רגילה יפה באופי גברי, חתיך, גבוה, מושך. נפגשנו לפני שנה תוך כדי עבודה. הוא היה שונה מגברים אחרים ש היכרתי. היה בו יותר מדי מכל דברי יותר מדי תשומת-לב אליי, יותר מדי התחשבות. הוא קינא כאשר גברים אחרים דיברו איתי או ניסו לתזר אחריי. הוא הגויים בקינאה שלו.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

החבר, אגב, לא עושה חשבון לאף אחד. הוא מטורף ואומלל ממה שקרה לו, ולפי דעתי הוא כבר הרביק חצי מדינה. לפני נודע שהוא נגוע חורשיים לפני שהיכרנו. הוא סיפר לי שהוא קיי כל את זה קשה מאוד, נכנס לדיכאון, אפילו ניסה להתאבד. הוא אמר שהוא לא יודע ממי הוא נרבק. היו לו גברים רבים, והוא לא יכול היה לדעת.

בלי הודמה

עיס. המגמה והמטרה היא להגיע לכך שיעמרו באמות-מידה ציבוריות. התהליך נמצא בעיצומו.

הוסיף דובר ההסתדרות: "בוודאי, אם דרישותיו של הפרופסור לא יעמדו באמות-מידה ציבוריות, יתכן ששני הצדדים יסיקו מסקנות."

דובר האיגוד המיקצועי של ההסתדרות הכללית, דני עסישלם, לא הצליח לענות לשאלתי: האם לפני כניסתו לתפקיד של הפרופסור סרווריו לא סוכם איתו מה תהיה משכורתו? האם זהו התהליך הנכון והמקובל בהסתדרות — קודם כל לתת תפקיד ואחר-כך לנהל מגעים, לפי דבריו של קיסר, עם בעלי-התפקיד? האם ניתן לקרוא לש"ט זה זאת מינהל תקין?

לא זכיתי במענה. יש לי הרושם שפרשת המשכורת של הפרופסור צ"רו סרווריו לוטה בע"פ. גורמים מסויימים מנסים להסתיר את האמת מהציבור. הפרופסור בעצמו אומר שאם הוא ימשיך להיות מתוסכל, כלי פיצוי הולם על דברים שאיבד עקב כניסתו לתפקיד רם במערכת-הברירה, הוא יסיק מסקנות.

אין זה מדוייק לטעון שהפ"רופסור סרווריו תובע תמורה עבור אי-עבודה.

מיבנה-השכר של רופא פעיל ומנהל-מחלקה, המשמש גם כיו"ר דירקטוריון בקופת-חולים, הוא נושא מרוב, הדורש טיפול מזורז, ואסור שהוא יהיה מקור לעיסוק רכילותי. "מדוע משכורתו של איש-ציבור היא עיסוק רכילותי?" שאלתי את תגר. הדובר: "הפרופסור סרווריו השאיר את קביעת גובה משכורתו, כיו"ר-הדירקטוריון, למר ישראל קיסר. כעת, אין הוא מקבל משכורת, פרט למשכורתו כמנהל-מחלקה. אך מובן שכאשר תיקבע משכורתו כיו"ר, הוא יקבלה רטרואקטיבית."

לא נענתה שאלתי — איך יתכן ש"אדם מקבל כמה משכורות לאותו יום-עבודה."

כל הניסיונות לחרור מבעד למסך ההתחמקות בתשובותיו של הדובר עלו בתוהו. האם דרש הפרופסור את הסכום הזה עבור אי-עבודתו? האם דרש פחות מסכום זה? האם מקובל בקופת-חולים לשלם לרופאים, המתמנים לתפקיד

השבוע פורסם כי יו"ר מועצת המנהלים של קופת-חולים, הפרופסור צ"רו סרווריו, תבע כניכול ממנכ"ל הקופה, נחום פסה, תשלום תמורת עבודה שאינו מבצע כלל.

זוהי דרישה לשלם עבור כ-80 ססיות (בריקה רחבה של החולה). עבור כל בריקה מקבלים כיום, מנהל-מחלקות ורופאים בכירים, כהתאם לאותה ידיעה, כ-183 ש"ח מקופת-חולים. נוסף על משכורת עבור תפקידים בקופה. כך שהרישה של הפרופסור מסתכמת בכ-14 אלף ש"ח לחודש.

הציבור שמע על השחיתות בתוך מערכת-הבריאות, על דרישות הרופאים במשכורת נוסף עבור מישמרת שניה, כניכול, ועל הרפואה השחורה החוגגת במסורות ההסתדרות והממש"לה. ידוע המושג "תשלום מתחת לשול" חו" עבודת תנאים מועדפים בבת-יחולים ציבוריים, ידועים מנהל-המחלקות היעובדים במשכורת מלאה בבת-יחולים ציבוריים, והמבלים את רוב הזמן בקליניקות פרטיות ובבת-יחולים פרטיים. אך הדרישות של פרופסור סרווריו מר-הימות בכל זאת.

„חרושת שמועות מרושעת!“ אומר המנהל האישי, רוני בראון. אך השמועות ממשיכות לרחוש.

ריטה: ההתחלה קינאת מחחרים?

חרושת השמועות על משבר בחייה-הנישואין של רמי יריטה קליינשטיין, הוגג המדובר ביותר בעיר לסי-הבידור הישראלי, הגיעה לשיא חדש.

שכנים לבניין ידעו לספר על צעקות ומריבות קולניות, הבוקעות מרידתם השכורה ששכיכון-ככלי בתל-אביב. חברים של בנייהווג טענו שרמי ירידים אמרו שריטה בילתה את הימים האחרונים בבית-הוריה שבברמת-השרון. אמנים מפורסמים יודעים היטב שת-הילה היא עיסקת-החילה, שכרוכים בה כסף, פירסום, רכילות, השמצות ואכזריות. המצב מטובך יותר כשמדובר בוגג, וכשהבעל וגם האשה הם דמויות מפורסמות כמו ריטה ורמי.

כוכבה של ריטה דרך כמטאור בערב הקדם-אירוויזיון ב-1986. עד אז היא הייתה זמרת מתחילה ובלתי-ידועה, שזכתה להשמעה אחת ברדיו.

ריטה שעלתה מאיראן כשהיתה בת 8, הלכה למבחנים רבים ולא הצליחה. הסיגנון המיוחד שלה היה פראי מדי, הופעתה חריגה מדי. עד שהתחתנה עם רמי.

רמי קליינשטיין, מלחין וזמר מער"לה, האמין בה. הוא השקיע בה ימים ולילות, ליטש את הופעתה ושיפר את קולה.

כליל הקדם-אירוויזיון היא זכתה אמנם במקום הרביעי, אך לעם-ישראל נולדה כוכבת. היא גנבה את ההצגה בגלל פרט קטן: הבלייזר הצהוב שלב"ש נשמט מכתפיה, והדבר נראה כאילו היה זה תלול סכסי למשיכת תשומת לב. למרות שלא זכתה בתחרות, היה ברור כי צעירה זו היא כוכבת.

במד"נה תולדות בריחה לניו-יורק

המתלוננת נגד אווזי מנסה לשכוח — באמריקה. היא עוברת שם אצל ישראלים

יוסי עיקודור

בינואר התלוננה גילי במיטרה נגד המיסעדרן יהודה אווזי על ניסיון לאונס. יומיים אחרי שבעצר הוא שוחרר כערכות עצמית, מבלי שהוגש נגדו כתב-אישום.

בכתבה כהעולם הזה (13.1.88) גיר-ללה המתלוננת את סיפור המעשה. חצי שנה אחרי-כך היא עזבה את הארץ. השבוע פגש בה כתב העולם הזה במיקרה, כאחת מתנויות-הגברים הגדולות לישדאלים בניו-יורק.

כשזיהתה אותו, אחז בה רעד. "הכל פתאום חוזר אלי", אמרה והחווירה. מה היא עושה? מדוע היא שם? "ניסיתי לחזור לעצמי אחרי המיך רה. כל הקרובים אלי ידעו שהייתי מעורבת במיקרה. התביישתי, לא יכולתי עוד, לא מצאתי לעצמי מנוח. את העבודה שלי נאלצתי לעזוב, לא היה לי עוד מה לעשות בארץ."

שתי גירסות. גילי הגיעה לארץ צוה-הברית עם החבר שלה. בארץ עברו שניהם במחלקת-המכירות של אחר הצהרונים.

במיסגרת עבודתה הגיעה גילי למי-סערתו של אווזי בשכונת התיקווה בתל-אביב, כדי לעניין אותו ברכישת כתבה פירסומית על מיסעדרתו החדשה, וגם כדי שימסור לה את רשימת הספקים שלו, שאולי יהיו מעוניינים לפרסם ברכות לרגל פתיחת המיסערה.

אווזי סירב להצעה, אך ניסה לחזור אחריה. השניים עזבו בשעת-לילה

מיסעדרן אווזי, לא מצאתי לעצמי מנוח...

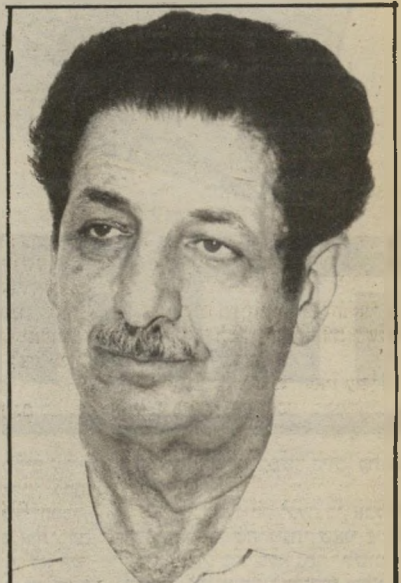
מאוחרת את מיסעדרתו, ויצאו ל"סיכוב" במכונית המרצדס של אשתו. במהלך הסיכוב קיימו יחסי-מיין.

גייסות השניים לגבי השתלשלות-העניינים שונות זו מזו.

יומיים אחרי שקרה המיקרה ניגשה גילי למיטרה והגישה תלונה על אוונס. אווזי הסגיר עצמו למיטרה כעבור יומיים, נעצר ונחקר. במהלך החקירה נעדר עימות בין השניים ואי-חרי שוחרר אווזי ממעצרו.

בתנות-הבגרים הגדולה, בין ערימות הבגדים למכירה המיוחדת לקראת תחילת השנה החדשה, מנסה גילי לכוון רוח מעצמה, לשכוח את עברה ולהתייחס חיים במקום לא-מוכר.

כמה שווה פרופסור?

בלי קשר למסקנות האישיות של ד"ר פרופסור סרווריו, פרשה זו מדליקה ב"פעם נוספת גורה אדומה."

ממש ברגע האחרון, כדברים אלה כבר עמדו להיות מורפסים התקשרו אלי שניים. האחד היה הפרופסור סרווריו, שי ביקש להגיב כך: "אני, בקופת-חולים, לוחם על דברים עקרוניים. לכן הי דברים האישיים, שהם השמצה נגדי, הודלפו מהנהלת קופת-חולים, כדי

מינהל, תוספת פיקטיבית עבור אי-עבודתו? האם מקובל על קופת-חולים שי"ר הדירקטוריון ממשיך לשמש כמנהל מחלקה אורולוגית בבילינסון. וממשיך לקבל משכורת מלאה עבור שני תפקידים? איך בכלל אפשר לבצע בעת ובעונה אחת שני תפקידים כלי-כך מורכבים ומלאי-אחריות?"

כפי שידוע, הפרופסור סרווריו מדי שנה אחרי מינויו לתפקיד יו"ר דירקטוריון של קופת-חולים לשמש גם כמנהל המחלקה האורולוגית בבית-החולים בילינסון. את התוספת למשכורת החדשה, בסך 15-14 אלף ש"ח,

פניתי לפרופסור סרווריו, כדי לקבל את תגובתו. לא הצלחתי להגיע לפרו-פסור עצמו, ולכן נאלצתי להסתפק ב"ברי, שהעבידה המזכירה הנאמנה של יושב-ראש הנהלת קופת-חולים, שושי נה: "הפרופסור סרווריו לא רוצה שהע"ת תוננת תעסוק בענייניו האישיים."

ביקשתי לשאול בכל זאת את הפרופסור אם אינו מבין שצעם כניסתו לתפקיד כה רם במערכת-הבריאות הופכת את משכורתו לעניין לא כלי-כך אישי, ומעניקה לה חשיבות ציבורית. לשאלה זו לא קיבלתי תשובה, והופניתי לדובר-קופת-חולים. דויד תגר.

קצה הקרחון של פרשה הלומה בערפל: האם ביקש יו"ר קופת-חולים החדש שכך של 15-14 אלף שקל לחודש?

לפגוע בי, במאבקי ובעקרונותיי" השני — גרעון שגיא, יו"ר הטיבת המינהל והאירגון של ההסתדרות, היה נחרץ מאוד בדבריו: "זה עניין מאוד רציני. פרופסור סרווריו חייב להביח ש"תפקידו הנוכחי שונה מן התפקיד של בעל קליניקה פרטית."

לדעתי, בחירת הנהלה האחרונה של קופת-חולים הייתה אומללה. אני לא מוכן לקבל חריגות בשכר, לרבות בקופת-חולים, ואלהם בהם" שתי תגובות אלה היוקו את הרגשתי שפרשת פרופסור סרווריו היא רק קצה הקרחון של התווה ובוהו במערכות קופת-חולים.

הוא ביקש עבור אובדן הפראקטיקה הפרטית שלו. האם ידועות למנכ"ל ההסתדרות כל העובדות הנ"ל? השאלות האלה נשארו ללא מענה. לא הצלחתי להגיע גם לנחום פסה, מנכ"ל קופת חולים, שסירב להתייחס ישירות לעניין, ושהיפנה אותי לאותו הדובר של קופת-החולים. וביקשתי ל"פניתי לישראל קיסר וביקשתי ל"התייחס לכל השאלות האלה, והצגתי שאלה נוספת: האם מקובלות על מנכ"ל ההסתדרות המשכורות הגבוהות בקופת-חולים? תשובותי: "לגבי תנאי-העסקתו של הפרופסור סרווריו מתנהלים איתו מג"

אולי זה המקום להוסיף כמה מילים על תפקידם של דוברי המוסדות הציבוריים. יש לי הרושם שחלקם רואה את מטרתם ב"קופת-חולים" — בהתחמקות, בהסתרת האמת, בעמידה בכל מחיר לצידם של הממונים עליהם, תחת לשורת את הציבור ולשמש ככלי לחשיפת האמת על המוסדות הציבוריים לפני הציבור. אחרת, איך ניתן להסביר את תגובתו של דויד תגר: "דובר קופת-החולים מכחיש את הדברים שפורסמו במערב בדבר הרכב וסדר-גודל תביעת-השכר של יו"ר דירקטוריון של קופת-חולים, הפרופסור צ"רו סרווריו."

נפרדים?

מה פתאום!

האיש הראשון שתפס את האפשרות העצומות הגלומות בנערה השחורה והיוקרת הואת היה רוני בראון, שכיהן בעבר בתפקיד בכיר בחברת-התקליטי טים סיביאס בארץ. עוד לפני הקדם-אירוויזיון החתים את ריטה ואת בעלה, רמי, על חוזה בילעדי. כאשר יצרה ריטה את הסנסציה שלה בקדם-אירוויזיון, והשירים שלה החלו שועטים במרץ אל ראש מצעדי-הפיומונים, הקים בראון חברה מיוחדת בשם הליקון. וגיסי את נעמי שפר, כדי שתנהל אישית את חיה של ריטה.

רוני בראון עצמו הפך לאוריס-ותור מים בחיה של ריטה. המשבר הגדול הראשון אצל ריטה החל עם הופעתה במחזמר נבית' הנאי ווה. שנבנה כולו על ריטה. הומרת ה' מוכשרת עשתה חזרות רבות במשך ימים ארוכים, לפעמים במשך 20 שעות ביממה, עד לשבירה. באחת החזרות היא התמוטטה ואושפזה בבית אמה.

כלום בלעדיו, שהוא עשה אותה, שהוא אהבתי-חיה, שהוא המלך שלה, ועוד ועוד.

במהלך החודשים שלאחר-מכן פסקו השמועות והרכילות הודוניות על בני-הזוג. רמי קליינשטיין התרכו בהכני נות למופע שלו, אנש על הפנים, שלדי עת אחרים מהמבקרים המוסיקליים היה מופע טוב, אך אולי מתקדם מדי בשביל הישראלי הממוצע.

רמי, ששורשיו המוסיקליים נעוצים עמוק במוסיקת-הרוק האמריקאית ש' על פיה גדל והתעצב, לא ויתר והמשיך כה העת בהופעות וביצירה, כשהוא זור כל בהערכה בקרב אנשי-המקצוע. אך

הכוכבת הגדולה היתה תמיד אשתו. בחייהם הפרטיים אוהבים בני-הזוג לבלות במיסגרות מצומצמות. לעיתים הם נראים בדיסקוטקים ובמסיבות פרטיות של חבריהם. ריטה אוהבת לרקוד ולהתפרק באירועים הגיגיים. מירר עם בואה למסיבה כבר רואים אותה מקפצת

בחודשים האחרונים החלה ריטה ל' עבוד על מופע-היחיד שלה. העבודה היתה קשה ומורכבת. הפעם היא הצליח

חה במימדים גדולים, הביקורות היו נל-הבות, והקהל אהב אותה והגיב בהתאם. הוא נהר לכל האולמות שבהם היא הופיעה, וכשלא היו מקומות-ישיבה, היו מעריצים שלא ויתרו ורכשו כרטיסים בידיעה שהם ייאלצו לשבת במעברים. בהופעות הגדולות שלה בקריית-גת, באשדוד וביגור לא נראה רמי לצידה, וזאת היתה ראשיתה של חרושת-השמור עות האחרונה בדבר המשבר.

כסופי-השבוע האחרון ירד רמי קליינשטיין לאילת כדי לפגוש את ידידיו. הפעם העדיף לבלות את חופ-שתו לבר, ללא אשתו. כשחזר, כעבור יומיים, כבר ידע שהשמועה על הפרי-דה תעשה לה כנפיים.

ביום השלישי שעבר נערכה מסיבת יום-ההולדת של מעצב-השיער האישי של ריטה, ינקה בן-שושן, שהוא חבר קרוב של בני-הזוג. כל החברים והידידים של הספר הגיעו, מלבד ריטה. רמי קליינשטיין, שהיה בין החוגגים, נשאל מדוע אשתו איננה, והוא השיב שהיא חולה.

חברים, שהתקשרו לביתם של בני-הזוג, הופתעו לשמוע את קולו של רמי קליינשטיין במכשיר האלקטרוני, כשי הוא מודיע שהוא אינו בבית, ושניתן

להשיגו בבקרים אצל אחד מחבריו. ההודעה הקצרה מתאימה אולי לבית שבו מתגורר אדם אחד, ולא זוג נשוי. ביום השני האחרון נערכה מסיבת-התרמה לנעמי תפלין, מועמדת לראשות המועצה המקומית בעיירה אופ' קים. תפלין, איראנית במוצאה, ציפתה לבואה של הזמרת ריטה קליינשטיין, גאוות העדה האיראנית בישראל. אולם אמה של הזמרת, הספרית שרונה יואן פארוו, התנצלה בשם בתה, ואמרה שריטה עסוקה כעת בחזרות לצילומי סרט חדש שהיא משתתפת בו.

כשנישאלה מדוע לא הגיע גם רמי, השיבה שהוא עסוק בחזרות. את תגובתם של בני הזוג קשה היה להשיג. אך מנהלה האישי של הזמרת, רוני בראון, הגיב במילים נחרצות: "אין שמץ של אמת בשמועה הזאת. היום הם הרבה יותר מאושרים מאשר לפני כן. בעבר היו ביניהם קצת מתחים מכיוון שהם עברו מרבית הזמן בצמוד זה לזה. כיום יש הפרדה בשטח המיקצועי. כל אחד מהם עסוק בעבודתו, ויש להם חיי-נישואין מאושרים ויציבים."

זה הכל בולשיט. אין אף שמץ של אמת בשמועה הזאת. מרבירים עליהם כמו שמדברים על מפורסמים אחרים."

המנחה גבי גזית שאל את רמי קליינשטיין בתוכניתו סופסוף אם הוא היה שולח את ילדיו לגן-ילדים מעורב (יהודי-ערבי), ואז רמי ענה לו: "בוא נעזוב את הילדים שלי." (אחר-כך התחילו אנשים להפיץ שמועה שלריטה ורמי יש בעייה עם ילדים).

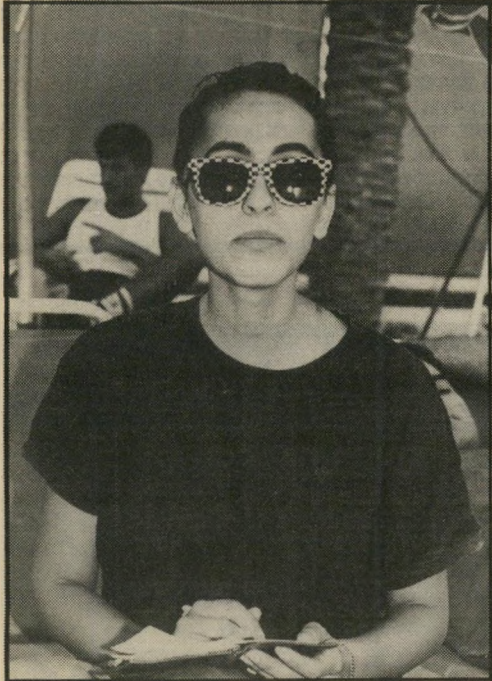
"אין כלום בשמועות האלה. אני מור כן לתת אחריות על זה לפחות לשלוש שנים" הוסיף בראון.

הפיתגם הידוע אומר שאין עשן בלי אש. אך לא תמיד זה נכון. לשמועות יש להתייחס בחשדנות. בעבר נפוצו שמור עות שהזמרת עופרה חזה לקתה בסרטן. סיפרו שאורנה גאון, גרושתו של הזמר יהורם גאון, מאושפוז בבית לוינשטיין, מפני שמישהו ראה את הזמר המפורסם כשהוא נכנס למקום. לשלמה ניצן הרביקו איידס וגם גילו את מקור-השמועה, רופאה שעבדה במקום. בראון, המנהל האישי המסור, העלה השערה שאולי הופצו הדברים עליידי גורמים מתחרים. את האמת יודעים רק בני-הזוג עצמם, אך הם גזרו על עצמם שתיקה.

זוהר אהליאב ונעמי רון

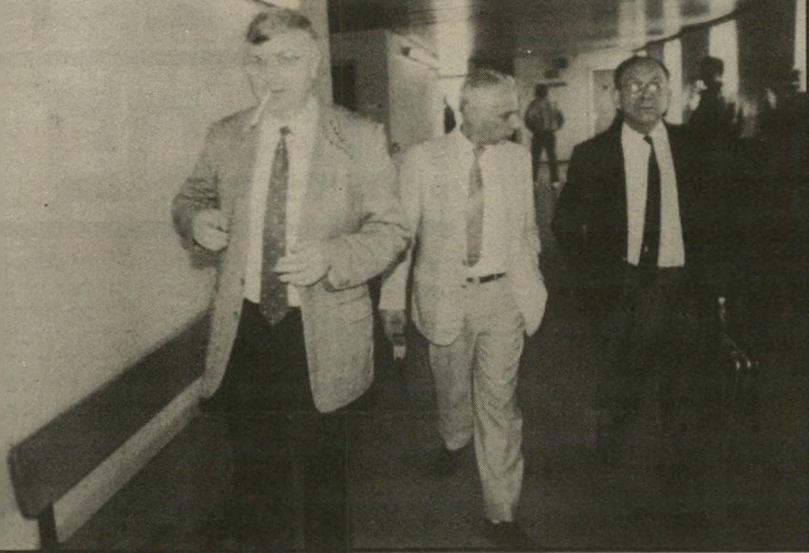

ריטה ורמי היא ברמת-השרון, הוא באילת

באילת: רמי (עם ידידתה הזוג, רינה אלון) וריטה, הוא המלך שלי! אני כלום בלעדיו!

האי שום: הצללת חיי אדם!

ד"ר יוסים בבית המישפט
רוצחו רוצחו

שבועות של אישפוז, מכיוון שהכלייה שקיבלה היתה כלליה רדומה, כזו שהוצאה קצת מאוחר מגופו של התורם. כרי לעורר אותה בגופה של המושלת האשה ומתפקדת, ואף עומדת לנסע לחול בקרוב. במשך עדותו של נריה ישבה אשתו בקהל, כשהיא בוכה מהתי רגשות. הסניגורית ראגה גם להביא לבית המישפט את ציפורה לוי (30), שבגופה הושלתה אחת מכליותיו של עודד המ

פתחה בחקירה, וכך התחיל להתגלגל התיק הפלילי נגד יוסים.

„כלייה רדומה“

א חרי מישפט צפר הורשע הרר פא עלידי השופטת שרה פריש. בשלב זה נכנסה לתמונה עורכת הרון נירה לידסקי וניסתה להפוך את הקערה על פיה. היא ביקשה מבית המישפט להתיר

כספי? אלה היו ערכיהמוסר שיוסים גדל עליהם, כאשר הלך בעיקבות אמו ולמד רפואה. במהלך לימודיו השתלם יוסים באר צותהברית ובבריטניה. ושם הציעו לו להצטרף לצוות הרופאים בכמה בתי חולים יוקרתיים. הוא סירב. אדם המי כיר את מצב הרפואה בעולם סיפר כי בארצות הברית מקבל רופא, המשתיל כלייה, סכום של 30 אלף דולר עבור השתלה. הרופא אינו צריך להתאמץ בהשגת האיבר הדרוש. בישראל מקבל

שלמדו כזה הרגע כי יקדם נפטר — ולבקש מהם איברים מגופו, וגם להספיק לנתח את הכלייה. על כן הנהג במחלקת ההשתלות הוא שאחד משלושת הרופאים במחלקה ניגש אל בני המישפחה, משוחח איתם ומבקש את רשותם, ובאותו הזמן מר כנים כבר שני הרופאים האחרים לנתח ולהוציא את שתי הכליות.

זהו הליך מסובך ועדין, הדרוש טקט, דיפלומטיה וזריזות של המנתחים. אחרי שהוצאו הכליות מוזמנים ברר חיפות שניים מתוך 450 האנשים המי חכים כיום בתור לכלייה, וחוכים בהש תלה המייחלות.

חיהים של חולי הכליות המטופלים בריאליזו הם חיים קשים כמעט לבלר נשוא. הטיפול במכונה נמשך יום שלם, וכיום שאחרי חש החולה ברע. יום אחר כך הוא מרגיש בטוב, ומי הוא נוקט לטיפול מחודש במכונת הדיא ליהו. וכך חוזר חלילה, עד שנמצאה

ד ריך אלכסנדר יוסים הורשע בבית המישפט בכך שלא קיבל את הסכמת המישפחה להוצאת כליותו של בנם להשתלה. כרי להוציא כלייה מגופו של מת, יש לרופא רק 20 דקות כל שנייה נר ספת, שבה נמצאת הכלייה בגוף המת, מחסירה ממנה המצן דם, והפכת אותה לבלתי שישישה להשתלות.

20 דקות הן זמן קצר מאוד, כאשר יש לנתח את הגופה בעדינות רבה ול הוציא שתי כליות, המשמעות להצלת חיהים של שני בני אדם תזוקקים להן.

מרקיטה לידסקי
20 דקות עורליו

נער נפצע קשה בתאונת דרכים. כאשר נפטר, שימשו כליותיו להצלת חיהים של שני חולים. חוק חרדי בלתי מוסרי הביא להרשעתו הפלילית של הרופא

נוח, נשוא המישפט. ציפורה באה מאשר קלון כרי לספר לבית המישפט על הנט שהציל אותה. היא סיפרה כי ההשתלה הצילה לא רק אותה עצמה, אלא גם את שני ילדיה, שבעת הטיפול בריאליה היו ממש מוזנחים ברחוב ללא טיפול. ואילו כעת, אחרי ההשתלה, היא חזרה לתפקד כאם ועקרת בית, וכל חיי המישפחה השתנו. כרי להפיס את דעתם של החיים, הביאה הסניגורית גם את הרב צבי רחן, מנהל ישיבה בפתח תקוה. הוא העיד כי במיקרה כזה, כאשר הצעיר כבר מת ושני אנשים ספציפיים זוכים להש תלת הכליות, הוא לא היה מהסס ומ עמיד את הצלת שתי הנפשות בעדיפות ראשונה.

מעניין מה חושבים הרון של עודד, שממנו נלקחו הכליות, אחרי שמעו את עדותם של הרב והאשה שזכנה בחיים חדשים. האם גם כעת היו רצים במיסדרון בית המישפט וצוקקים לר יוסים: „רוצחו רוצחו“?

אילנה אלון

לה להביא עריאופי נוספים, ולבטל את הרשעתו של הרופא. הרשעה כפי לילים עלולה להפריע לרופא בקאר יירה שלו, ולמנוע ממנו את האפשרות להשתלם בבתי חולים בתוך ארץ. עליכן ביקשה לידסקי מבית המישפט להשתמש בכספי 194 לחוק סדר הרון הפלילי. המאפשר במיקרים יוצא דופן להמיר את ההרשעה ברין בשליחת הנ אשם למיבחן, ולהענישתו ללא הרשעה. השופטת פריש החליטה בשלב זה שלא לבטל עדיין את ההרשעה, ולחכות לתסקיר שרות המיבחן. לאור התסקיר תחילת השופטת על המשך דרכה.

עדי האופי שהביאה הסניגורית היו מרגשים מאוד. רב נריה, בנו של הרב נריה שאשתו זכתה בכלייה חרשה מאנשי המכלקה של יוסים, סיפר על סיבילה של אשתו עד ההשתלה. הוא העיד כי באמצע הלילה טילפנו לביתם מהיחידה הוויעו שנמצא תורם. האשה הובהלה לבית החולים וזכתה בכלייה חרשה. אשתו של נריה נוקקה לשלושה

רופא כזה 1700 ש"ח לחודש, ועליו גם מוטל עול השגת האיברים.

כאחד הלילות ב-1983 הובא לבית החולים ביליטון נער, שנפצע קשה בתי אונת דרכים. הוא גסט. שתי כליותיו של הנער הוצאו מגופו אחרי מותו והשתלו בשני אנשים, שחיהים ניצלו כתוצאה מכך.

הריו של הנער הם אנשים רתיים, המתנגדים להשתלות. העיד אביו של הנפטר: „נכנסנו לרופא התורן, והוא אמר שעודד נפגע בראש, ואין לו סי כיים. הוא אמר שרוצים לעשות לו ניתוח נבסן. אמרתי שאני לא מסכים לניתוח, כי אין קשר בין הראש והבסן... לא נתנו לנו להיכנס לחדר, כי זה סטרילי, ואחרי שעה או שעה וחצי הר דיעו לנו שעודד נפטר, ומעבירים את גופתו למבחן הפאתולוגי לניתוח הגר פה. לא הסכמתי בשום אופן.“

כאשר התברר לבני המישפחה כי למרות סירובם נלקחו כליותיו של הנפטר, הם התלוננו במישפחה זו

כלייה להשתלה, או עד שהחולה ימות ממחלתו.

עליכן מצפים חולים כאלה בכליון עיניים לרגע שיוכו בהשתלה. מרי שנה מבוצעות בישראל 80-90 השתלות כליות, ומאות חולים עדיין ממתנים.

„אני אקח כספי?“

ד ריך יוסים, יליד רוסיה, גדל בישראל בשכונת נווה השרת שליד תל אביב, השכונה שבה גדל גם הרצל אביסן.

שכונת נווה השרת היא שכונת עוני ומצוקה. אמו של יוסים היתה רופאת לרם. מלדותו זוכר יוסים אמהת מראגות, שהגיעו בליילה אל אמו יוד עם ילדיהן החלים. אמו היתה מטפלת בחם, והיא היה לעיתים עודד לה לפי בקשתה. שאלתי אותה: אמא, כמה הרווחת הלילה? היא ענתה לי: מאמא רואגת שהילד שלה חולה, אני אקח

כרזה לעניין

כרזה צבעונית כרוח ימים אלה, „אנחנו נתגבר“, המדברת בעד עצמה וכל צד יכול להודות איתה, יצאה לאור בהוצאת פלפוט.

הכרזה, בארבעה צבעים ובהדפסת זהב, שצולמה על ידי הצלם ריצ'ארד נוביץ ושעוצבה על ידי סטודיו רהט, זכתה להצלחה ניכרת והביקוש לה גובר מיום ליום.

כל העבודה האמנותית, לרבות ההרפסה, נעשתה בבית הרפוס המשוכלל של חברת פלפוט. העוסקת מזה 50 שנה בהפקות אמנותיות ובהוצאה לאור של גלויות דואר, כרטיסי ברכה, כרזות, פקסימיליות וספרים מעולם המסורת היהודית.

פרטים נוספים: הנהלת פלפוט, מר מיכה דורפצאן, טלפון: 052-555238.

נעמת קוראת להנהגת יום חינוך ארוך

בואו נתקדם

שוויון כלכלי לנשים - שווה לכולנו

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

אנו מבטיחים הרים וגבעות

הרים עמוסי שלג וגבעות ציוריות, מסלולי סקי מטופחים ופונדקי דרכים מכניסי אורחים. אויר צלול ומסלולי טיול מרתקים, מטעמי חורף במסעדות ובתי קפה שוקקים, מלונות עם אוירה חמימה ופונדקי בירה מלאי שמחת חיים.
זוהי אוסטריה של חורף, שאליה באים מביני דבר מכל העולם.

**חופשה
באדגסטיין**

7 לילות + ארוחת
בוקר במלון בדרגת
תיירות.

**בילוי
בוניה**

4 ימים - 3 לילות,
חצי פנסיון במלון 4
כוכבים, הסעה מנמל
התעופה למלון או
בחזרה, חצי יום סיור
בוניה, ערב אוסטרי
טיפוסי, תחבורה
חופשית במשך 3
ימים, כניסה חופשית
לקזינו.

**שבוע של בריאות
בקיציביהל**

מלון 5 כוכבים,
פנסיון מלא, השגחה
רפואית, עיסוי,
סאונה, טיפולי
הרזיה ויופי.

מ-140\$

מ-124\$

מ-762\$

המלצות חמות תוכל לקבל אצל סוכני הנסיעות ובמשרדי
נתיבי אויר אוסטריים - נציגי משרד התיירות האוסטרי.

חיפה

מחניים 4 א' טלפון 389988, 389442.

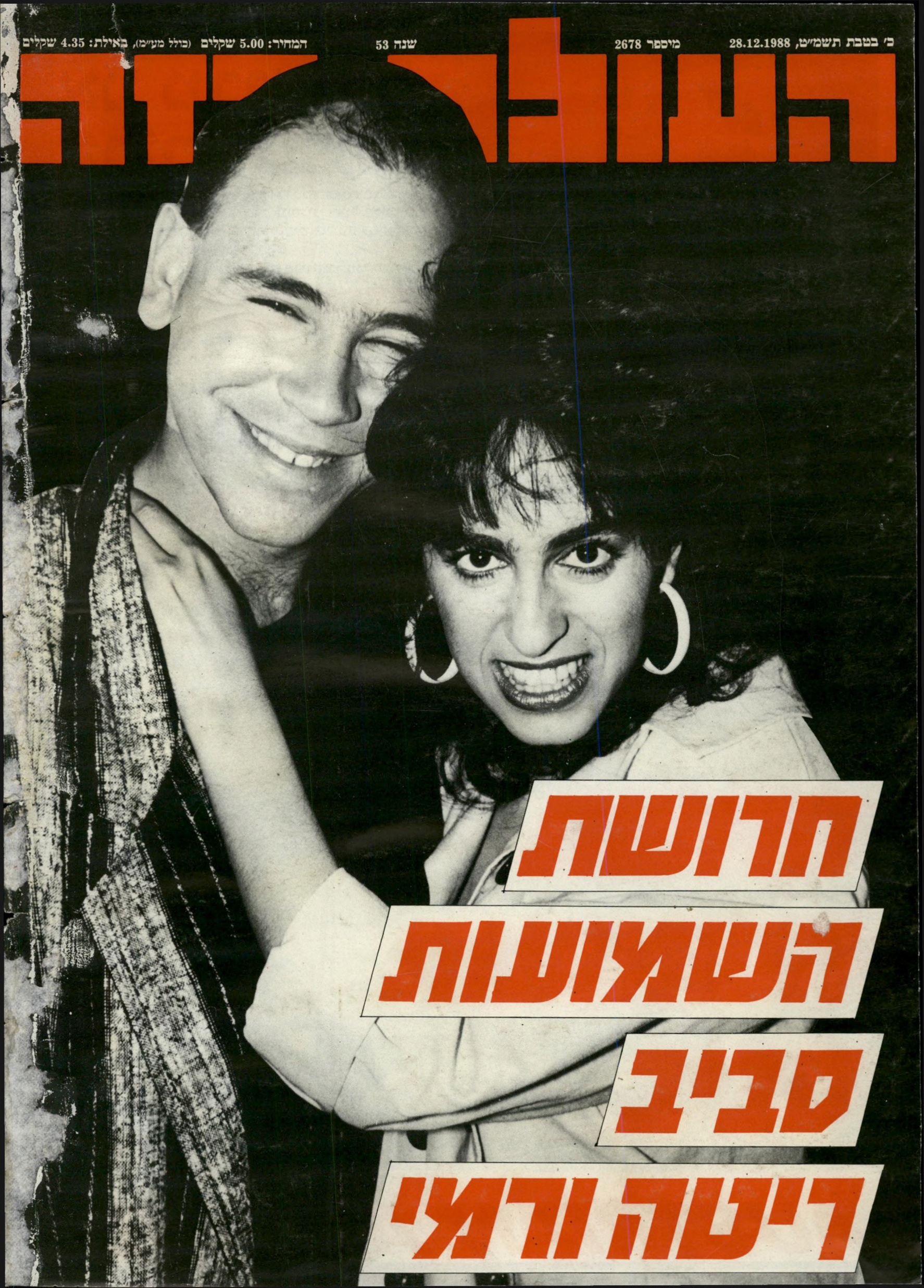
תל אביב

בן יהודה 17 טלפון 652244.

AUSTRIAN AIRLINES

העולם הזה

חרושת

השאונות

סביב

דיטה ורמי